



10.06.2024

Kokousaika 10.06.2024 16:00 - 18:10

Kokouspaikka Kaupunginhallituksen istuntosali

Läsnä

Jäsenet

Vartiainen, Juhana
Sinnemäki, Anni

pormestari
apulaispormestari
kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja

Laisaari, Johanna

apulaispormestari
kaupunginhallituksen 2. varapuheenjohtaja
apulaispormestari

Arhinmäki, Paavo
Gebhard, Elisa
Huff, Shawn
Iskanius, Anniina
Koskela, Minja
Lindgren, Minna
Raatikainen, Mika
Rantala, Marcus
Sarkomaa, Sari
Sazonov, Daniel
Vierunen, Maarit
Pulkkinen, Suvi

apulaispormestari
varajäsen

Muut

Vanhanen, Reetta
Bogomoloff, Harry

kaupunginvaltuuston puheenjohtaja
kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja

Jalovaara, Ville

läsnä 362 - 366 §, poistui 16:48
kaupunginvaltuuston 2. varapuheenjohtaja

Månsson, Björn

kansalliskielilautakunnan puheenjohtaja
läsnä 362 - 365 §, poistui 16:43

Ujula, Jukka-Pekka
Ahonen, Juha

kansliapäällikkö
kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja

Jolkkonen, Juha

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja



10.06.2024

Järvenkallas, Satu	esteellinen: 363§ kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Manninen, Rikhard	vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Kivelä, Liisa	viestintäjohtaja
Lumijärvi, Petri	henkilöstöjohtaja
Remes, Kirsi	hallintojohtaja
Saxholm, Tuula	rahoitusjohtaja
Miettinen, Paula	vs. elinkeinojohtaja
Peltonen, Antti	hallintomenettelypäällikkö läsnä 362 - 367 §, poistui 17:28
Rope, Jenni	kaupunginlakimies
Menna, Lauri	johtava asiantuntija läsnä 362 - 363 §, poistui 16:31
Ihatsu, Jan	kaupunginsihteeri läsnä 362 - 365 §, poistui 16:43
Nelskylä, Maria	kaupunginsihteeri läsnä 362 - 367 §, poistui 17:27
Rämö, Suvi	kaupunginsihteeri
Snellman, Johanna	viestintäasiantuntija
Ainola, Pilvi	hallintoasiantuntija
Lawrence, Sanna	hallintoasiantuntija
Malmström, Atte	konserniohjauksen päällikkö asiantuntija läsnä 363 §, saapui 16:04, poistui 16:30
Ojavuo, Pia	talousarviopäällikkö asiantuntija läsnä 367 §, saapui 17:28, poistui 17:36
Puheenjohtaja	
Juhana Vartiainen	pormestari 362 - 383 §
Esittelijät	
Juhana Vartiainen	pormestari 362 §, 365 - 367 §
Jukka-Pekka Ujula	kansliapäällikkö 363 - 364 §, 368 - 383 §
Pöytäkirjanpitäjä	
Sanna Lawrence	hallintoasiantuntija



10.06.2024

362 - 383 §



10.06.2024

§	Asia	
362	Asia/1	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
363	Asia/2	V 19.6.2024, Oy Apotti Ab:n omistus- ja takausjärjestelyt
364	Asia/3	HUS-yhtymän yhtymäkokous 13.6.2024
365	Asia/4	Vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2025–2027 taloussuunnitelman raami ja laatimisohteet
366	Asia/5	V 19.6.2024, Tonttien myyminen Projekti GH Oy:lle ja esisopimuksen hyväksyminen (Taka-Töölö, KTYA-tontti 14528/3 ja YU-tontti 14528/4)
367	Asia/6	V 19.6.2024, Helsingin kaupungin vuoden 2023 tilinpäätöksen hyväksyminen
368	Asia/7	V 19.6.2024, Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelma 2024
369	Asia/8	V 19.6.2024, Tilojen vuokraaminen päiväkotikäyttöön (Maurinkatu 1)
370	Asia/9	V 19.6.2024, Kannelmäen peruskoulun Runonlaulajantien toimipisteen korvaavan uudisrakennuksen hankesuunnitelma
371	Asia/10	V 19.6.2024, Kampin Kaartin lasaretin korttelin asemakaavan muutos (nro 12821), Lönnrotinkatu 37
372	Asia/11	V 19.6.2024, Vasemmistoliiton valtuustoryhmän ryhmäaloite kohtuuhintaisten asuntojen lisäämisestä hyväosaisilla alueilla
373	Asia/12	V 19.6.2024, Valtuutettu Seija Muurisen aloite asuntojen lisäämisestä keskusta-alueelle
374	Asia/13	Liikenneliikelaitoksen johtokunnan jäsenten valinta
375	Asia/14	Helen Oy:n omistajastrategian päivittäminen
376	Asia/15	Graafisen suunnittelun ja tuotannon hankintaan kohdistuva hankinta-oikaisuvaatimus (KRUT Collective Ab Oy)
377	Asia/16	Graafisen suunnittelun ja tuotannon hankintaan kohdistuva hankinta-oikaisuvaatimus (F-graphics Oy)
378	Asia/17	Tilahankkeiden enimmäishinnan sitominen rakennuskustannusindeksiin
379	Asia/18	Lausunto ympäristöministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi



10.06.2024

		ympäristönsuojelunlain ja jätelain 118 §:n muuttamiseksi
380	Asia/19	Virkojen perustaminen kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle 1.7.2024 lukien
381	Asia/20	Lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle perusopetuslain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta
382	Asia/21	Lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle hallituksen esityksestä laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi
383	Asia/22	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen



10.06.2024

Asia/1

§ 362

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Kaupunginhallitus totesi kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus valitsi pöytäkirjantarkastajiksi Minja Koskelan ja Shawn Huffin sekä varatarkastajiksi Anniina Iskaniuksen ja Mika Raatikaisen.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano



§ 363

V 19.6.2024, Oy Apotti Ab:n omistus- ja takausjärjestelyt

HEL 2024-005920 T 00 01 05

Päätös

A.

Kaupunginhallitus esitti, että kaupunginvaltuusto päättää

- myöntää Helsingin kaupungin omistusosuutta vastaavalla osuudella Oy Apotti Ab:n osakkeista laskettuna, omavelkaiset takaukset kaikille Kuntarahoitus Oyj:n ja Nordea Bank Oyj:n Oy Apotti Ab:lle myöntämille lainapääomille ja niiden liitännäiskustannuksille (korot, viivästyskorot, kulut ml. mahdolliset jälleenrahoituksen purkamiskulut ja perimiskulut), mukaan lukien Kuntarahoitus Oyj:n ja/tai Nordea Bank Oyj:n Oy Apotti Ab:lle myöntämät yritystodistusohjelmavastuut ja niiden liitännäiskustannukset (korot, viivästyskorot, kulut ml. mahdolliset jälleenrahoituksen purkamiskulut ja perimiskulut); sekä
- vahvistaa selvyuden vuoksi, että Helsingin kaupungin omistusosuutta vastaava osuus määritellään irtautumissopimuksessa määritellyille jääville osakkaille tulevasta yhteenlasketusta 100 %:n osakeomistuksen määrästä Oy Apotti Ab:stä riippumatta siitä, ovatko irtautumissopimuksessa määriteltujen lähtevien osakkaiden päätökset irtautumissopimuksen hyväksymisestä lainvoimaistuneet vai eivät ja/tai ovatko kaikki lähtevät osakkaat antaneet erillisiä irtautumissopimuksesta johtuvia sitoumuksia ja/tai vakuutuksia jääville osakkaille vai eivät ja/tai onko lähtevän osakkaan tai lähtevien osakkaiden takausvastuut Kuntarahoitus Oyj:n ja/tai Nordea Bank Oyj:n myöntämille lainapääomille ja niiden liitännäiskustannuksille, mukaan lukien myönnettyt yritystodistusohjelmavastuut ja niiden liitännäiskustannukset, voimassa vai eivät, ja
- vahvistaa edelleen, että yhteensä näin syntyy jäävien osakkaiden 100 %:n täysimääräinen omavelkainen takaus ja mahdolliset myöhemmät Oy Apotti Ab:n omistuksen muutokset eivät vaikuta takaa-ajan vastuun laajuuteen vähentävästi ilman takauksen edunsaajan nimenomaista kirjallista suostumusta.
- myöntää Helsingin kaupungin omistusosuutta vastaavalla osuudella Oy Apotti Ab:n osakkeista laskettuna omavelkaisen takauksen Oy Apotti Ab:n ottamalle enintään 30 000 000,00 euron suuruiselle lainalle ja sen liitännäiskustannuksille (korot, viivästyskorot, kulut ml. mahdolliset jälleenrahoituksen purkamiskulut ja perimiskulut) tai mi-



käli laina nostetaan useammalla erillisellä velkakirjalla, jolloin niiden yhteenlaskettu määrä voi olla enintään 30 000 000,00 euroa, kullekin erillisen velkakirjan pääomalle ja sen liitännäiskustannuksille (korot, viivästyskorot, kulut ml. mahdolliset jälleerahoituksen purkamiskulut ja perimiskulut). Selvyyden vuoksi todetaan, että Oy Apotti Ab:n nostaessa enintään 30 000 000,00 euron suuruisen lainan yhdellä velkakirjalla, Helsingin kaupungin omavelkainen takausvastuu lainasta on tämän takauspäätöksen nojalla enintään 11 505 000,00 euroa lisättynä sille kertyneiden liitännäiskustannusten (korot, viivästyskorot, kulut ml. mahdolliset jälleerahoituksen purkamiskulut ja perimiskulut) määrällä tai, mikäli laina nostetaan useammalla erillisellä velkakirjalla, takausvastuu lainoista on tämän takauspäätöksen nojalla yhteensä enintään 11 505 000,00 euroa lisättynä sille kertyneiden liitännäiskustannusten (korot, viivästyskorot, kulut ml. mahdolliset jälleerahoituksen purkamiskulut ja perimiskulut) määrällä. Takauspäätöstä tulkitaan niin, että kukin omavelkainen takaus annetaan siten, ettei Helsingin kaupungin siihen perustuva takausvastuu takaussitoumuksen antohetkellä ylitä sen Oy Apotti Ab:sta omistamaa omistusosuutta vastaavaa osuutta asianomaiseen lainaan perustuvista velvoitteista; sekä

- vahvistaa selvyyden vuoksi, että Helsingin kaupungin omistusosuutta vastaava osuus määritellään irtautumissopimuksessa määritellyille jääville osakkaille tulevasta yhteenlasketusta 100 %:n osakeomistuksen määrästä Oy Apotti Ab:stä riippumatta siitä, ovatko irtautumissopimuksessa määriteltujen lähtevien osakkaiden päätökset irtautumissopimuksen hyväksymisestä lainvoimaistuneet vai eivät ja/tai ovatko kaikki lähtevät osakkaat antaneet erillisiä irtautumissopimuksesta johtuvia sitoumuksia ja/tai vakuutuksia jääville osakkaille vai eivät, ja
- vahvistaa edelleen, että yhteensä näin syntyy jäävien osakkaiden 100 %:n täysimääräinen omavelkainen takaus ja mahdolliset myöhemmät Oy Apotti Ab:n omistuksen muutokset eivät vaikuta takauksen vastuun laajuuteen vähentävästi ilman takauksen edunsaajan nimenomaista kirjallista suostumusta. Takauksen voimassaoloaika on rajoitettu enintään 31.12.2034 saakka.

Edelleen kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi, että tässä esitetyt takaukset myönnetään seuraavin ehdoin:

- Hyvinvointialueille siirtyneet yritys kiinnitykset kuoletaan ja Oy Apotti Ab teettää uuden valuaatioarvion omistusjärjestelyjen jälkeen ja hakee uudet yritys kiinnitykset valuaatioon perustuen. Yritys kiinnitykset luovutetaan HUS-yhtymälle, Helsingin kaupungille sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle myönnettyjen takausten vasta-



vakuudeksi omistusosuuksien mukaisesti yhtäläisin etuoikeuksin. Helsingin kaupunki vastaa yksin siitä, että yrityskiinnityksiä koskevat vastavakuuspanntaukset on asianmukaisesti toimeenpantu ennen takausten toimeenpanoa;

- Takaaja pidättää itsellään oikeuden vaatia lisää turvaavia vastavakuuksia, jos yhtiön omistuspohja muuttuu siten, että omistusta siirtyy pois nykyisiltä omistajilta, tai sen toiminnan tarkoitus (tuottaa omistajilleen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojärjestelmiin liittyviä palveluja) muuttuu. Lisävakuuksien määrä tai laatu tai riittämättömyys eivät muuta tai heikennä annettujen takausten voimassaoloa, määrää tai ehtoja miltei osin; sekä
- Oy Apotti Ab:lle myönnettävästä omavelkaisesta takauksesta voidaan yllä edellisessä kohdassa tarkoitettussa tilanteessa periä vuosittain vähintään 0,5 %:n suuruinen takausprovisio, joka lasketaan per 31.12. takauksen kohteena olevien lainojen jäljellä olevasta pääomasta ja maksetaan määräytymisajankohtaa seuraavan tammiin loppuun mennessä.

Päätöksen täytäntöönpanon edellytyksenä on, että muut Oy Apotti Ab:n omistajiksi jäävät osakkaat tekevät omalta osaltaan vastaavat, määrällisesti omien omistussuhteidensa mukaiset päätökset Oy Apotti Ab:n lainoille annettavista omavelkaisesta takaamisesta.

B.

Edellyttäen, että kaupunginvaltuusto tekee edellä esitetyn päätöksen, kaupunginhallitus

- hyväksyy liitteenä olevan luonnoksen irtautumissopimukseksi Oy Apotti Ab:n omistajuudesta ja siihen liittyvistä vastuista, sekä
- valtuuttaa kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston allekirjoittamaan irtautumissopimuksen sekä kaupunginvaltuuston päätöksen tarkoittamien takausjärjestelyjen edellyttämät asiakirjat ja sitoumukset (sisältäen suostumuksen lähtevien osakkaiden antamien takauksien vapauttamiseen), sekä tekemään niihin tarvittaessa teknisiä tai muuten vähäisiä muutoksia.

Käsittely

Esteelliset: Juha Jolkkonen

Esteellisyyden syy: yhteisöjääviys (hallintolaki 28.1 § 5 kohta)

Asian aikana kuultavana oli konserniohjauksen päällikkö Atte Malmström. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.



Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Atte Malmström, konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi
Tuomo Mäkinen, Rahoituspäällikkö, puhelin: 310 25641
tuomo.makinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Irtautumissopimusluonnos
- 2 Sopimusliite 1: kuvaus yhtiön osakkaiden omistuksesta
- 3 Sopimusliite 2: erokorvauslaskelma
- 4 Sopimusliite 3a: lähtevän osakkaan Kuntarahoitukselle antamat takaus-
sitoumukset
- 5 Sopimusliite 3b: lähtevän osakkaan Nordealle antamat takaussitou-
mukset
- 6 Sopimusliite 4: luovutettavien osakkeiden siirtokirja
- 7 Sopimusliite 5: pankkitilit
- 8 Kassavirtaennuste

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Yhtiö

HUS-yhtymä

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue

Keski-Uudenmaan hyvinvointia-
alue

Länsi-Uudenmaan hyvinvointia-
alue

Vantaan ja Keravan hyvinvoin-
tialue

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Yhtiön omistusjärjestelyt



Oy Apotti Ab on HUS-yhtymän (43,23 %), Helsingin kaupungin (35,71 %), Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen (14,29 %), Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen (3,48 %), Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen (2,26 %) ja Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen (1,03 %) omistama yhtiö.

Voimassa olevan, 20.9.2021 allekirjoitetun osakassopimuksen mukaan yhtiön keskeisenä tarkoituksena on tuottaa osakkailleen kokonaispalveluna asiakas- ja potilastietojärjestelmä ja hallinnoida, kehittää ja ylläpitää järjestelmää. Järjestelmän tuottamisen lisäksi yhtiön tehtävänä on tuottaa osakkaiden sidosyksikkönä muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmä- ja teknologiapalveluita sekä digitaalisia asiantuntijapalveluita ja muita järjestelmäliitännäisiä palveluita. Yhtiön osakassopimuksessa on sovittu, että yhtiö ei tavoittele voittoa, ja mahdollinen tilikaudelta syntyvä ylijäämä on käytettävä yhtiön tarjoamien palveluiden kehittämiseen.

Yhtiön tuottama Apotti-järjestelmä on otettu käyttöön HUS-yhtymässä, Helsingin kaupungilla, Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella ja Kauniaisten kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollossa, joista viimeksi mainittu on siirtynyt sote-uudistuksessa Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen vastuulle.

Länsi-Uudenmaan (aluehallitus 11.9.2023 § 129), Keski-Uudenmaan (kuntayhtymän yhtymävaltuusto 16.12.2021 § 53) ja Itä-Uudenmaan (aluehallitus 7.12.2023 § 317) osalta hyvinvointialueiden päätökset ovat olemassa joko toisen potilastietojärjestelmän kilpailutuksen aloittamisesta tai uuden potilastietojärjestelmän hankinnasta. Apotti-järjestelmä ei siis tule näillä hyvinvointialueilla kokonaisuudessaan käyttöön otettavaksi. Erikseen tulee ratkaistavaksi se kysymys, miten Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue menettelee Kauniaisten kaupungilta siirtyneiden sosiaali- ja terveyspalveluiden suhteen, joissa siis tällä hetkellä käytetään Apotti-järjestelmää.

Vaikka mainitut kolme hyvinvointialuetta (jäljempänä lähtevät osakkaat) eivät ota järjestelmää käyttöön, ovat ne yhtiön omistajina sidottuja yhtiön osakassopimukseen ja sen velvoitteisiin. Nämä velvoitteet käsittävät muiden ohella yhtiön rahoituksesta huolehtimisen. Tämä tarkoittaa sitä, että osuus yhtiön poistoista, palvelutuotannon kiinteistä kustannuksista ja yhtiön hallintokustannuksista on myös niiden vastuulla.

Lähtevien osakkaiden kannalta on perusteltua pyrkiä irtaantumaan yhtiön omistajuudesta, koska yhtiön osakassopimuksen velvoitteet eivät ole hyvin yhteensopivia sen tilanteen kanssa, jossa hyvinvointialue käyttää toista tietojärjestelmää eikä käytä yhtiön palveluja. Lähtevillä osakkailla on intressi irtaantua myös yhtiön lainojen takausvastuista.



Vastaavasti HUSin, Helsingin kaupungin sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen (jäljempänä jäävät osakkaat) kannalta olisi mielekästä, että yhtiössä ei olisi mukana sellaisia omistajia, jotka eivät käytä yhtiön palveluja, ja joilla ei ole intressiä kehittää yhtiön toimintaa.

Yhtiön ja sen omistajien välillä on neuvoteltu syyskuusta 2023 alkaen niistä ehdoista, joilla yhtiöstä ja sen omistajuudesta irtaantuminen olisi mahdollista. Neuvotteluissa on valmisteltu yhtiön sekä jäävien ja lähtevien osakkaiden välille irtautumissopimusta, jossa sovitaan sekä lähtevien osakkaiden osakkeiden siirtymisestä jääville osakkaille että erokorvauksesta, jonka lähtevät osakkaat suorittavat jääville osakkaille. Erokorvauksen määrä vastaa niitä kustannuksia, joihin jäävä osakas olisi sidottu jatkaessaan yhtiön omistajana. Irtautumissopimuksessa sovitaan myös takausten uudelleen järjestelystä siten, että lähtevien osakkaiden takausvastuut siirtyvät jääville osakkaille. Irtautumissopimuksessa sovitaan myös järjestelmän käytön lopettamisesta ja irtautumisessa noudatettavasta menettelystä.

Liitteinä 1-7 on ehdotus irtautumissopimukseksi liitteineen.

Takausten siirtäminen edellyttää sitä, että jäävät osakkaat tekevät irtautumissopimuksen kohdan 9.2 mukaisesti uuden takauspäätöksen, joka määrältään kattaa myös siirtyvän takauksen osuuden. Takauspäätöksen tekeminen kuuluu HUS-yhtymässä yhtymäkokouksen, Helsingin kaupungissa kaupunginvaltuuston ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella aluevaltuuston toimivaltaan. Koska myönteinen päätös takausten siirtämisestä on irtautumissopimuksen keskeisenä edellytyksenä, on irtautumissopimuksen hyväksymisestä jäävien osakkaiden osalta tarkoitus päättää vasta takauspäätöksen täytäntöönpanon yhteydessä. Lähtevät osakkaat voivat hyväksyä irtautumissopimuksen suoraan ilman takauksiin liittyvää päätöksentekoa.

Yhtiön taloudellinen tilanne

Oy Apotti Ab on voittoa tuottamaton osakeyhtiö, joka tuottaa palveluita omistajina oleville asiakkailleen ja laskuttaa syntyneet kustannukset heiltä. Apotti-järjestelmän rakentamisvaiheen investointikustannukset on aktivoitu yhtiön taseeseen ja kustannukset on rahoitettu pitkäaikaisilla lainoilla, joiden vakuudeksi omistajat ovat antaneet takauksia omistussuosuuksien suhteessa yhteensä 280 miljoonan arvosta. Näitä pitkäaikaisia lainoja on lyhennetty kunkin omistajan käyttöönoton jälkeen tai sopimuksen perusteella alkaneella poistolaskutuksella. Niiden osakkaiden osalta, joilla käyttöönottoa ei ole tapahtunut, poistolaskutuksen alkamisajaksi on sovittu 1.1.2024. Irtautumissopimukseen liittyvien neuvottelujen vuoksi poistolaskutusta ei käynnistetty vuoden alusta, vaan käynnistetään 1.4.2024 alkaen. Pitkäaikaisia lainoja on



maksettu pois 114 miljoonaa euroa 31.3.2024 mennessä. Siten pitkäaikaisista lainaa on jäljellä 178 miljoonaa euroa. Aikaisemmin annetut takaukset eivät ole kuitenkaan käytettävissä uusien lainojen vakuutena. Lisäksi yhtiö on käyttänyt lyhytaikaisiin rahoitustarpeisiin Kuntarahoituksen kuntayritystodistusohjelmaa, jonka limiitti on 60 miljoonaa euroa. Kuntayritystodistuksen vakuutena on omistajien antamat, toistaiseksi voimassa olevat takaukset. Lyhytaikaisen rahoituksen riittävyyden varmistamiseksi yhtiö sai tarjouksen 15 miljoonan euron lyhytaikaisesta vakuudettomasta lainasta 12 kuukaudeksi. Laina nostettiin helmikuussa ja sillä varmistettiin rahoituksen riittävyys vuodelle 2024.

Taloudelliseen tilanteeseen on vaikuttanut myös se, että aiemmin omistajina olleet kunnat Inkoo, Loviisa ja Siuntio eivät ole maksaneet yhtiön myyntisaatavia siten kuin on sovittu. Näistä myyntisaatavista ja liittymismaksuista on menossa perintäprosessi Helsingin käräjäoikeudessa. Lisäksi Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue on jättänyt 2023 ja 2024 laskunsa osin maksamatta. Näistä kuntien ja LUVN sopimuksiin perustuvista saatavista on kertynyt 3/2024 mennessä yhtiölle yhteensä noin 8,3 miljoonan euron saatavat, jotka tulevat kuitatuiksi osana irtautumissopimuksen mukaisia korvauksia. Yhtiö ei tuota voittoa ja sen toiminta perustuu siihen, että omistaja-asiakkaat kattavat kaikki syntyneet kustannukset omistusosuksiensa suhteessa. Maksamattomat laskut aiheuttavat rahoituksellisia haasteita ja rahoitusvajeen kattaminen ulkopuolisella lyhytaikaisilla lainoilla aiheuttaa ylimääräisiä korkokustannuksia kaikille osakkaille.

Yhtiö on ajautunut rahoituksellisesti haastavaan tilanteeseen, koska pitkään jatkuneiden osakkaiden irtautumisneuvottelujen takia yhtiö ei voi saada kaikkien nykyisten omistajien antamia takauksia omistusosuuksien suhteessa. Yhtiöllä on myös ollut haasteita saada markkinoilta vakuudettomia lyhytaikaisia lainoja omistusjärjestelyjen siirtymävaiheen yli.

Kassavirtaennusteesta (liite 8) ilmenevät yhtiön tämänhetkiset rahoituskäytännöt.

Yhtiön lainojen takausjärjestelyt

Kaupunginvaltuustolle esitetään kahden takauspäätöksen tekemistä. Ensimmäinen takauspäätös kattaa kunkin jäävän osakkaan omistusosuutta vastaavan osuuden yhtiölle myönnetystä lainapääomasta ja niiden liitännäiskustannuksista. Toisin sanoen takauspäätös kattaa kyseisen omistajan jo takaamat yhtiön lainat sekä lisäyksenä kunkin omistajan suhteellisen osuuden lähteviltä osakkailta siirtyvistä takausvastuista. Helsingin kaupunginvaltuuston vuonna 2019 hyväksymä kaupungin takausvastuiden enimmäismäärä Oy Apotti Ab:n silloin nostamien pit-



käaikaisten lainojen osalta oli 101 721 000 euroa. Tämän takaussitoumuksen kattamien lainojen määrä on Helsingin kaupungin osalta enintään 86 396 617 euroa huhtikuun 2024 tilanteessa. Takausvastuu lisääntyy määrällä, joka vastaa jäävän osakkaan omistusosuutta vastaavaa suhteellista osuutta lähtevien osakkaiden takausvastuista. Takausvastuiden kattamien lainojen kulloinenkin enimmäismäärä ilmenee irtautumissopimuksen liitteistä 3a ja 3b.

Kaupunginvaltuustolle esitetään lisäksi, että jäljelle jäävät yhtiön omistajat eli HUS-yhtymä, Helsingin kaupunki sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialue antaisivat yhdessä omavelkaiset takaukset 30 miljoonalle eurolle omistusmuutosten jälkeisiin omistusosuuksiin perustuen. Omistusosuudet suunnitellun omistusjärjestelyn jälkeen ovat: HUS-yhtymä 46,33 %, Helsinki 38,35 % sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialue 15,32 %. Tällöin uudet takaukset olisivat osakkaiden irtaantumisen jälkeisiä omistusosuuksia vastaavat. Liitteen 8 mukaisesti yhtiö pystyy maksamaan nostettavan lainan tulevalla poistolaskutuksella.

Riskiarvio

Oy Apotti Ab:n toiminnan tarkoituksena on tuottaa omistajina oleville asiakkailleen sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmäpalvelut sekä huolehtia järjestelmän ylläpidosta ja kehittämisestä asiakastarpeiden ja päätösten mukaisesti. Yhtiön toiminnasta aiheutuva riski on omistajalle vastaava kuin tilanteessa, jossa omistaja itse kehittäisi ja ylläpitäisi sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmää. Omistajat ovat ulkoistaneet sidosyksikkönä toimivalle ja voittoa tavoittelemattomalle Oy Apotti Ab:lle asiakas- ja potilasjärjestelmän kehittämisen ja ylläpidon kaikkine infrastruktuuripalveluineen. Oy Apotti Ab:n lainojen takaukseen ei siten liity omistajien sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvelvoitetta laajempia tai suurempia riskejä, koska tietojärjestelmät ja niihin liittyvät palvelut ovat välttämättömiä joka tapauksessa sote-palveluiden järjestämisvastuun täyttämiseksi.

Alun perin osakkaat ovat antaneet yhtiölle pitkäaikaisia takauksia 280 miljoonan lainapääoman arvosta sekä antaneet takaukset lyhytaikaiseen rahoitustarpeeseen tarkoitetun kuntayritystodistusohjelman käyttämiseksi 60 miljoonan pääoman arvosta. Pitkäaikaisia lainoja on maksettu pois 114 miljoonaa euroa 31.3.2024 mennessä. Siten pitkäaikaisista lainoista on jäljellä 178 miljoonaa euroa, joten takauksien kattaman lainapääoma uuden 30 miljoonan euron lainan ja siihen liittyvän takauksen jälkeen tulee olemaan kaikkien jäljelle jäävien osakkaiden osalta pienempi, kuin alkuperäiset lainapääomat olivat. Uuden takauksen turvin nostetut lainat tulee lyhentää loppuun vuoden 2034 päättymiseen mennessä.



Valtiontukiarviointi

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen valtiontukea koskevan artiklan 107(1) mukaisesti tuki on kielletty, jos kaikki seuraavat kriteerit täyttyvät yhtäaikaaisesti:

- julkisia varoja kanavoidaan muodossa tai toisessa taloudellista toimintaa harjoittavalle yritykselle,
- tämä taloudellinen tuki suosii jotakin yritystä tai tuotannonalaa,
- taloudellinen tuki vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua, sekä
- taloudellinen tuki vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Kyseessä on takauksen myöntäminen Oy Apotti Ab:lle, jonka julkisyhteisöt ovat perustaneet hoitamaan niiden toimialaan kuuluvaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseen liittyvää tehtävää, ja yhtiön tarkoituksena on tuottaa omakustannusperusteisia sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojärjestelmiin liittyviä palveluja vain omistajilleen.

Asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankinta on kilpailutettu julkisista hankinnoista annetussa laissa säädetyssä menettelyssä, ja hankinta-asiakirjoissa on määritetty ne muut julkisyhteisöt, jotka voivat puitejärjestelyn perusteella ja yhtiön osakkaaksi tulemisen kautta käyttöönottaa järjestelmän. Yhtiö on perustettu toteuttamaan omistajilleen ainoastaan niiden yhteiseen sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmähankintaan perustuvaa palvelua.

Yllä olevilla perusteilla Oy Apotti Ab ei harjoita valtiontukisäännösten näkökulmasta taloudellista toimintaa. Takauksen myöntäminen ko. yhtiölle ei siten sisällä kiellettyä valtiontukea, koska kaikki valtiontukea koskevat kriteerit eivät täyty.

Kuntalain 129 § edellytykset takauksen myöntämiselle

Kuntalain 129 §:n (ja vastaavasti hyvinvointilain 134 §:n) vaatimukset huomioiden, kaupungin talouden tunnuslukujen perusteella arvioituna voidaan todeta, että myönnettäväksi esitettävä takaus ei vaaranna kaupungin kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Takaukseen ei myöskään sisälly hyvinvointialueilla tai kuntalaissa tarkoitettua merkittävää taloudellista riskiä ottaen huomioon edellä selostetun yhtiön tarkoituksen sekä sen, että yhtiön omistajina on pelkästään julkisyhteisöjä. Takauksesta vaadittavat vastavakuudet kattavat riittävän osan kaupungin riskienhallinnan näkökulmasta.

Toimivalta



10.06.2024

Asia/2

Kuntalain (410/2015) 14 §:n mukaan kaupunginvaltuusto päättää takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta.

Lopuksi

Päätösesitys on valmistelu yhteistyössä jäljelle jäävien osakkaiden sekä irtautumissopimuksen osalta myös kaupunginkanslian oikeuspalveluiden kanssa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Atte Malmström, konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi
Tuomo Mäkinen, Rahoituspäällikkö, puhelin: 310 25641
tuomo.makinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Irtautumissopimusluonnos
- 2 Sopimusliite 1: kuvaus yhtiön osakkaiden omistuksesta
- 3 Sopimusliite 2: erokorvauslaskelma
- 4 Sopimusliite 3a: lähtevän osakkaan Kuntarahoitukselle antamat takaussitoumukset
- 5 Sopimusliite 3b: lähtevän osakkaan Nordealle antamat takaussitoumukset
- 6 Sopimusliite 4: luovutettavien osakkeiden siirtokirja
- 7 Sopimusliite 5: pankkitilit
- 8 Kassavirtaennuste

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote

Yhtiö

HUS-yhtymä

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Y-tunnus

0201256-6



10.06.2024

Asia/2

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 03.06.2024 § 336

HEL 2024-005920 T 00 01 05

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

03.06.2024 Pöydälle

Esteelliset: Juha Jolkkonen

Esteellisyyden syy: yhteisöjääviys (hallintolaki 28.1 § 5 kohta)

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Maarit Vierson ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Atte Malmström, konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi
Tuomo Mäkinen, Rahoituspäällikkö, puhelin: 310 25641
tuomo.makinen(a)hel.fi



10.06.2024

Asia/3

§ 364 HUS-yhtymän yhtymäkokous 13.6.2024

HEL 2024-006894 T 00 01 05

Päätös

Kaupunginhallitus kehotti konserniohjauksen päällikkö Atte Malmströmiä tai hänen estyneenä olleensa johtava kaupunginasiainmies Toni Mäkeä edustamaan kaupunkia HUS-yhtymän yhtymäkokouksessa 13.6.2024.

Yhtymäkokousedustajaa kehoitetaan hyväksymään yhtymähallituksen ehdotukset seuraavasti:

- Kansalliskielilautakunnan varsinaisen jäsenen valinta esityksen mukaisesti ja esitetään jäseneksi Marika Sorjaa.
- Muut yhtymähallituksen esitykset hyväksytään esitysten mukaisesti.

Lisäksi yhtymäkokousedustajaa kehoitetaan esittämään yhtymäkokoukselle seuraavaa:

- HUS-yhtymän talousarvion valmistelussa tulee huomioida liitteen 9 mukaiset talousarviotavoitteet.

Käsittely

Vastaehdotus:

Daniel Sazonov: Lisätään toimiohjeen kohtaan kaksi:

"Jos yhtymäkokouksessa tehdään asialistan kohdassa 5 (HUS-yhtymän talousarviokehitys vuodelle 2025) pohjaesityksestä poikkeavia esityksiä ja pohjaesitys ei menesty, kehoitetaan yhtymäkokousedustajaa tukemaan sellaista pohjaesityksen raamitasoa alemmää raamin tasoa, joka on lähinnä pohjaesitystä."

Kannattaja: Paavo Arhinmäki

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti hyväksyä Daniel Sazonovin vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi



10.06.2024

Asia/3

Liitteet

- 1 Kokouskutsu, kokous 13.6.2024
- 2 Yhtymäkokous asialista 13.6.2024
- 3 Henkilöstökertomus 2023
- 4 Tilinpäätös ja toimintakertomus 2023
- 5 Tilintarkastuskertomus HUS 2023
- 6 Arviointikertomus 2023
- 7 Ehdotus HUS-yhtymän hallintosäännöksi
- 8 HUS sidonnaisuusilmoitukset
- 9 HUS Talousarviotavoitteet 2025

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

HUS-yhtymä

HUS-yhtymän jäsenet

Otteen liitteet

Esitysteksti

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Esitysteksti

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää kehottaa konserniohjauksen päällikkö Atte Malmströmiä tai hänen estyneenä olleessaan johtava kaupunginasiainmies Toni Mäkeä edustamaan kaupunkia HUS-yhtymän yhtymäkokouksessa 13.6.2024.

Yhtymäkokousedustajaa kehoitetaan hyväksymään yhtymähallituksen ehdotukset seuraavasti:

- Kansalliskielilautakunnan varsinaisen jäsenen valinta esityksen mukaisesti ja esitetään jäseneksi Marika Sorjaa.
- Muut yhtymähallituksen esitykset hyväksytään esitysten mukaisesti.

Lisäksi yhtymäkokousedustajaa kehoitetaan esittämään yhtymäkokoukselle seuraavaa:

- HUS-yhtymän talousarvion valmistelussa tulee huomioida liitteen 9 mukaiset talousarviotavoitteet.

Tiivistelmä

HUS-yhtymän yhtymäkokous on kutsuttu koolle 13.6.2024. Yhtymäkokousedustajaa kehoitetaan hyväksymään HUS-yhtymän yhtymähalli-



tuksen esitykset esitysten mukaisina ja esittämään uutta varsinaista jäsentä kansalliskielilautakuntaan. Lisäksi yhtymäkokoukselle esitetään, että jäsenten yhdessä sopimat talousarviotavoitteet huomioidaan HUS-yhtymän talousarvion valmistelussa.

Esittelijän perustelut

HUS-yhtymän yhtymäkokous on kutsuttu koolle 13.6.2024 (liite 1). Yhtymäkokouksen esityslista on liitteenä 2. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetun lain (615/2021) 4 luvun 16 §:n mukaan Helsingin kaupunginhallitus valitsee kaupungin yhtymäkokousedustajat. HUS-yhtymän perussopimuksen mukaan yhtymäkokouksessa kutakin jäsentä edustaa yksi edustaja. Yhtymäkokousedustajalle on nimettävä henkilökohtainen varaedustaja.

Tilinpäätös 2023, toiminnan ja talouden toteutuminen vuonna 2023

Yhtymähallitus esittää yhtymäkokoukselle, että yhtymäkokous

1. merkitsee tiedoksi vuoden 2023 henkilöstökertomuksen (liite 3),
2. hyväksyy liitteen 4 mukaisen vuoden 2023 tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen ja
3. että HUS-yhtymän tulos -111 149 776,94 euroa kirjataan HUS-yhtymän taseen oman pääoman yli- /alijäämätilille

Tilintarkastuskertomus ja vastuuvapauden myöntäminen tilikaudelta 2023

Yhtymähallitus esittää yhtymäkokoukselle, että yhtymäkokous

1. merkitsee tiedoksi HUS-yhtymän tilintarkastuskertomuksen (liite 5)
2. hyväksyy HUS-yhtymän vuoden 2023 tilinpäätöksen ja
3. myöntää HUS-yhtymän tilivelvollisille vastuuvapauden tilikaudelta 1.1.-31.12.2023 edellyttäen, että yhtymäkokous hyväksyy tarkastuksen tuloksena mainitun talousarviopoikkeaman.

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2023

Yhtymähallitus esittää yhtymäkokoukselle, että yhtymäkokous merkitsee tiedoksi arviointikertomuksen vuodelta 2023 (liite 6)

HUS-yhtymän talousarviokehys vuodelle 2025

Yhtymähallitus esittää yhtymäkokoukselle, että



1. että talousarviovalmistelua jatketaan VM:n 29.4.2024 julkaisemien rahoituslaskelmien perusteella 2 444 881 (1 000 euroa) kehyksen pohjalta. Lisäksi huomioidaan mahdolliset työnjaolliset muutokset HUS-yhtymän ja jäsenten välillä ja
2. että kehyksen 2025 laskelmaa voidaan päivittää listalla kuvatuilla laskentaperiaatteilla valtiovarainministeriön lopullisilla aluekohtaisilla rahoituslaskelmilla sekä erikoissairaanhoidon kohdistuvien tehtävälainsäädännön muutosten vaikutusten tarkennuksilla.

Talousarviokehyksen laskennan perusteet

HUS-yhtymän kehyslaskelmien lähtöluku on valtiovarainministeriön 29.4.2024 julkaisema valtakunnallinen rahoituslaskelma 26,2 miljardia euroa, joka sisältää myös vuotta 2023 koskevan jälkikäteistarkistuksen 1,5 miljardia euroa sekä kehysriihessä päätetyt lakisääteiset tehtävämuutokset -336 miljoonaa euroa. Nyt esitetty HUSin talousarvion kehys ei vielä pidä sisällään toiminnallisia eikä työnjaollisia muutoksia, vaan ne huomioidaan erillisten neuvottelujen perusteella valmistelun myöhemmässä vaiheessa HUS-yhtymän ja jäsenten välillä.

HUS-yhtymän perussopimuksen 23 § 4 mom. on määrätty, että yhtymän taloussuunnittelu perustuu talousarvion kehykseen, josta päättää HUS-yhtymän yhtymäkokous. Kehyksen valmistelua on tehty omistajien ja HUSin valmisteluryhmän yhteistyönä sekä käsitelty omistajien ja HUSin johdon yhteistyökokouksissa (JYK). Omistajien näkemyksen mukaan kehyksen tulee sisältää kaikki samat osiot kuin vuonna 2024 mukaan lukien HUS järjestämistä vastuulle kuuluvat ensihoito ja terveyskeskuspäivystykset/ hoitopäivät sekä kapitaatioperusteiset erät. Kehys sisältää myös kaikki rahoituskulut ja poistot sekä tutkimus- ja kehitysrahat. Kehys on ollut käsittelyssä HUSin hallituksessa 6.5.2024. HUSin yhtymäkokouksessa 13.6.2024 päätetään vuoden 2025 talousarvion kehyksestä.

HUS-yhtymän kehysrahoituksen osuus on määritetty 2023 tilinpäätöksen aluekohtaiseen jakaumaan perustuen, ja se on keskimäärin 32,8 %. Tällä prosenttiosuudella on kohdennettu koko rahoitus sisältäen Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin yhteenlasketun vuotta 2023 koskevan jälkikäteistarkistuksen. Perustason sosiaali- ja terveydenhuollon vahvistamiseksi rahoituksen painopistettä esitetään siirrettäväksi 0,1 %-yksiköllä. Lisäksi vähentävänä tekijänä huomioidaan valtiovarainministeriön rahoituslaskelmassa listatuista lakisääteisistä muutoksista asiakasmaksujen korottaminen, mikä kohdistuu myös erikoissairaanhoidon.



Euromääräinen tarkastelu

HUS-yhtymän talousarvion kehikseksi muodostuu HUSin ehdotuksen mukaan 2 444 881 000 euroa. HUS-yhtymän vuoden 2025 talousarvion tulee kattaa vuosilta 2022 ja 2023 kertyneet alijäämät, yhteensä - 111 243 000 euroa. HUSin esittämä kehys sisältää myös 55 miljoonaa euroa talouden tasapainottamista.

Jatkovalmistelu

HUS-yhtymän talousarviokehiksestä päätetään yhtymäkokouksessa 13.6.2024. HUS aloittaa talousarviovalmistelun kehiksen pohjalta, ja kehystä tarkennetaan vielä tarvittaessa syksyllä 2024, kun valtion rahoitus tarkentuu. HUSin talousarviosta 2025 päätetään yhtymäkokouksessa joulukuussa 2024.

Oy Apotti Ab:n omistus- ja takausjärjestely

HUS-yhtymän yhtymähallitus on ylimääräisessä kokouksessaan 24.5.2024 korjannut alkuperäisestä esitystään yhtymäkokoukselle. Korjattu esitys on kuvattu alla. Ehdotus irtautumissopimukseksi on liitteenä 8

Yhtymähallitus esittää yhtymäkokoukselle, että yhtymäkokous

a) myöntää HUS-yhtymän omistusosuutta vastaavalla osuudella Oy Apotti Ab:n osakkeista laskettuna, omavelkaiset takaukset kaikille Kuntarahoitus Oyj:n ja Nordea Bank Oyj:n Oy Apotti Ab:lle myöntämille lainapääomille ja niiden liitännäiskustannuksille (korot, viivästyskorot, kulut ml. mahdolliset jälleenerahoituksen purkamiskulut ja perimiskulut), mukaan lukien Kuntarahoitus Oyj:n ja/tai Nordea Bank Oyj:n Oy Apotti Ab:lle myöntämät yritystodistusohjelmavastuut ja niiden liitännäiskustannukset (korot, viivästyskorot, kulut ml. mahdolliset jälleenerahoituksen purkamiskulut ja perimiskulut).

Selvyyden vuoksi vahvistetaan, että HUS-yhtymän omistusosuutta vastaava osuus määritellään irtautumissopimuksessa määritellyille Jääville Osakkaille tulevasta yhteenlasketusta 100 %:n osakeomistuksen määrästä Oy Apotti Ab:stä riippumatta siitä, ovatko irtautumissopimuksessa määriteltyjen Lähtevien Osakkaiden päätökset irtautumissopimuksen hyväksymisestä lainvoimaistuneet vai eivät ja/tai ovatko kaikki Lähtevät Osakkaat antaneet erillisiä irtautumissopimuksesta johtuvia sitoumuksia ja/tai vakuutuksia Jääville Osakkaille vai eivät ja/tai onko Lähtevän Osakkaan tai Lähtevien Osakkaiden takausvastuut Kuntarahoitus Oyj:n ja/tai Nordea Bank Oyj:n myöntämille lainapääomille ja niiden liitännäiskustannuksille, mukaan lukien myönnettyt yritystodistusohjelmavastuut ja niiden liitännäiskustannukset, voimassa vai eivät.



Edelleen vahvistetaan, että yhteensä näin syntyy Jäävien Osakkaiden 100 %:n täysimääräinen omavelkainen takaus ja mahdolliset myöhemmät Oy Apotti Ab:n omistuksen muutokset eivät vaikuta takaajan vastuun laajuuteen vähentävästi ilman takauksen edunsaajan nimenomaista kirjallista suostumusta.,

b) myöntää HUS-yhtymän omistusosuutta vastaavalla osuudella Oy Apotti Ab:n osakkeista laskettuna omavelkaisen takauksen Oy Apotti Ab:n ottamalle enintään 13 900 376,00 euron suuruiselle lainalle ja sen liitännäiskustannuksille (korot, viivästyskorot, kulut ml. mahdolliset jälleärahoituksen purkamiskulut ja perimiskulut) tai mikäli laina nostetaan useammalla erillisellä velkakirjalla, jolloin niiden yhteenlaskettu määrä voi olla enintään 13 900 376,00 euroa, kullekin erillisen velkakirjan pääomalle ja sen liitännäiskustannuksille (korot, viivästyskorot, kulut ml. mahdolliset jälleärahoituksen purkamiskulut ja perimiskulut).

Takauspäätöstä tulkitaan niin, että kukin omavelkainen takaus annetaan siten, ettei HUS-yhtymän siihen perustuva takausvastuu takaussitoumuksen antohetkellä ylitä sen Oy Apotti Ab:sta omistamaa omistusosuutta vastaavaa osuutta asianomaiseen lainaan perustuvista velvoitteista. Selvyyden vuoksi vahvistetaan, että HUS-yhtymän omistusosuutta vastaava osuus määritellään irtautumissopimuksessa määritellyille Jääville Osakkaille tulevasta yhteenlasketusta 100 %:n osakeomistuksen määrästä Oy Apotti Ab:stä riippumatta siitä, ovatko irtautumissopimuksessa määriteltujen Lähtevien Osakkaiden päätökset irtautumissopimuksen hyväksymisestä lainvoimaistuneet vai eivät ja/tai ovatko kaikki Lähtevät Osakkaat antaneet erillisiä irtautumissopimuksesta johtuvia sitoumuksia ja/tai vakuutuksia Jääville Osakkaille vai eivät. Edelleen vahvistetaan, että yhteensä näin syntyy Jäävien Osakkaiden 100 %:n täysimääräinen omavelkainen takaus ja mahdolliset myöhemmät Oy Apotti Ab:n omistuksen muutokset eivät vaikuta takaajan vastuun laajuuteen vähentävästi ilman takauksen edunsaajan nimenomaista kirjallista suostumusta. Takauksen voimassaoloaika on rajoitettu enintään 31.12.2034 saakka.

c) että tässä esitetyt takaukset myönnetään seuraavin ehdoin:

1. Hyvinvointialueille siirtyneet yritys kiinnitykset kuoletaan ja Oy Apotti Ab teettää uuden valuaatioarvion omistusjärjestelyjen jälkeen ja hakee uudet yritys kiinnitykset valuaatioon perustuen. Yritys kiinnitykset luovutetaan HUS-yhtymälle, Helsingille sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle myönnettyjen takauksen vastavakuudeksi omistusosuuksien mukaisesti yhtäläisin etuoikeuksin. HUS-yhtymä vastaa yksin siitä, että yritys kiinnityksiä



koskevat vastavakuuspanttaukset on asianmukaisesti toimeenpantu ennen takausten toimeenpanoa.

2. Takaaja pidättää itsellään oikeuden vaatia lisää turvaavia vastavakuuksia, jos yhtiön omistus pohja muuttuu siten, että omistusta siirtyy pois nykyisiltä omistajilta, tai sen toiminnan tarkoitus (tuottaa omistajilleen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojärjestelmiin liittyviä palveluja) muuttuu. Lisävakuuksien määrä tai laatu tai riittämättömyys eivät muuta tai heikennä annettujen takausten voimassaoloa, määrää tai ehtoja milteen osin.
3. Oy Apotti Ab:lle myönnettävästä omavelkaisesta takauksesta voidaan kohdassa ii. tarkoitetussa tilanteessa periä vuosittain vähintään 0,5 %:n suuruinen takausprovisio, joka lasketaan per 31.12. takauksen kohteena olevien lainojen jäljellä olevasta pääomasta ja maksetaan määräytymisajankohtaa seuraavan tammikuun loppuun mennessä.

d) että päätöksen täytäntöönpanon edellytyksenä on, että muut Oy Apotti Ab:n omistajiksi jäävät osakkaat tekevät omalta osaltaan vastavat, määrällisesti omien omistussuhteidensa mukaiset päätökset Oy Apotti Ab:n lainoille annettavista omavelkaisesta takaamisesta ja

e) valtuuttaa talousjohtajan laatimaan ja allekirjoittamaan päätöksen tarkoittamien takausjärjestelyjen edellyttämät asiakirjat (sisältäen myös suostumuksen Lähtevien Osakkaiden antamien takauksien vapauttamisesta).

Kiinteistöosakeyhtiö Laakson yhteissairaalan omavelkaisten takausten korottaminen

Yhtymähallitus esittää yhtymäkokoukselle, että yhtymäkokous

1. myöntää Kiinteistöosakeyhtiö Laakson yhteissairaalalle sairaalakonaisuuden investointeja varten enintään 200 000 000 euron määräisen HUS-yhtymän omavelkaisen takauksen osana kiinteistöosakeyhtiön yhteensä enintään 400 milj. euron suuruisia rahoitusjärjestelyjä vuosille 2025-2026 ajoittuviksi arvioitujen investointimenojen rahoittamiseksi pitkäaikaisella lainarahoituksella. Takaus kattaa lainan pääoman, korot, viivästyskorot sekä mahdolliset lainanhoito- ja perimiskulut. Nostettavien lainojen laina-aika saa olla enintään 30 vuotta.

2. päättää, että kukin omavelkainen takaus annetaan siten, ettei yhtymän siihen perustuvatakausvastuu takaussitoumuksen antohetkellä ylitä kiinteistöosakeyhtiön omistusosuutta vastaavaa suhteellista osuutta asianomaiseen lainaan perustuvista velvoitteista. Mahdolliset myö-



hemmät kiinteistösaakeyhtiön omistuksen muutokset eivät vaikuta takaajan vastuun laajuuteen vähentävästi ilman takauksen edunsaajan nimenomaista kirjallista suostumusta

3. päättää, että HUS-yhtymä pidättää oikeuden vaatia vastavakuuksia siinä tilanteessa, jossa kiinteistösaakeyhtiön omistus pohja muuttuu siten, että omistusta siirtyy pois nykyisiltä omistajilta.

4. päättää, että kiinteistösaakeyhtiölle myönnettävistä yksittäisistä omavelkaisista takauksista voidaan kohdassa 3. mainituissa olosuhteissa periä vuosittain vähintään 0,5 %:n suuruinen takausprovisio, joka lasketaan takausvastuun kohteena olevan lainan jäljellä olevasta pääomasta per 31.12. ja maksetaan määräytymisajankohtaa seuraavan tammikuun loppuun mennessä.

5. päättää, että päätöksen täytäntöönpanon edellytyksenä on, että Helsingin kaupunki tekee omalta osaltaan vastaavan, määrällisesti oman omistussuutensa mukaisen päätöksen kiinteistösaakeyhtiön lainojen takaamisesta.

6. valtuuttaa talousjohtajan laatimaan ja allekirjoittamaan päätöskohtien 1.-5. mukaisten takausjärjestelyjen edellyttämät asiakirjat.

Hallintosäännön muuttaminen

Yhtymäkokous päättää, että hallintosäännön

1. 9 §:n toinen lause muutetaan kuulumaan seuraavasti: Toimielimen puheenjohtajan tehtävistä määrätään tarkemmin hallintosäännön 97 §:ssä.
2. 44.3 §:n alku muutetaan kuulumaan seuraavasti: Hallintosäännön 42 §:ssä tarkoitettu palvelussuhteeseen ottamiseen oikeutettu esihenkilö (nimittävä esihenkilö) päättää alaisensa toiminnan ja henkilöstön osalta seuraavista henkilöstöasioista, mikäli toimitusjohtaja ei ole määrännyt toimintaohjeessa toisin:
3. 47 § kumotaan,
4. 59 § muutetaan kuulumaan seuraavasti:
59 § Investointiosa Investointiosa sisältyy talousarvioesitykseen ja sen hyväksyy yhtymäkokous. Investointiosan suunnitelma-kausi on neljä vuotta. Investointiosaan sisältyvät suunnitellut investoinnit ja mahdolliset hankekohtaiset sitovat tavoitteet. Investointiosan puitteissa tapahtuvan investointimäärärahan kohdentamisesta yksittäisille hankkeille laaditaan lisäksi hankekohtainen investointiohjelma.



5. 71 §:n viimeinen lause muutetaan kuulumaan seuraavasti: Ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta, tilintarkastaja ja arviointijohtaja.
6. 78 §:n ensimmäinen lause muutetaan kuulumaan seuraavasti: Tilintarkastuskertomuksesta säädetään hyvinvointialuelain 130 §:ssä

Ehdotus hallintosäännöksi on liitteenä 7.

Sidonnaisuusilmoitukset

Yhtymäkokous merkitsee tiedoksi HUS-yhtymän luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden sidonnaisuusilmoitukset (liite 8).

Eronpyyntö yhtymähallituksen varajäsenen tehtävästä

Yhtymähallitus esittää yhtymäkokoukselle, että yhtymäkokous

1. myöntää Kirsi Rauhalalle eron yhtymähallituksen varajäsenen tehtävästä
2. valitsee yhtymähallituksen varajäseneksi jäljellä olevan kauden ajaksi Tiina Bergin.

Esityksen varajäseneksi on tehnyt tässä tapauksessa Helsingin yliopisto.

Kansalliskielilautakunnan jäsenen valinta

Yhtymäkokous päättää valita varsinaisen jäsenen Mikael Forsbäckin tilalle kansalliskielilautakuntaan jäljellä olevan kauden ajaksi. Jäsen ehdokasta esittää tässä tapauksessa Helsinki.

HUS-yhtymän talousarviotavoitteet 2025

HUS-yhtymän perussopimuksen 10 § mukaisesti yhtymäkokous päättää talousarviosta ja taloussuunnitelmasta. Perussopimuksen 23 § mukaisesti talousarvioon on sisällytettävä strategiaa toteuttavat toiminnan ja talouden tavoitteet. Perussopimuksen 6 § mukaisesti omistajaohjauksella HUS-yhtymän jäsenet myötävaikuttavat sen hallintoon ja toimintaan. HUS-yhtymän talousarviotavoitteet (liite 9) vuodelle 2025 on valmisteltu yhteistyössä yhtymän jäsenten kanssa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276



10.06.2024

Asia/3

jan.ihatsu(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kokouskutsu, kokous 13.6.2024
- 2 Yhtymäkokous asialista 13.6.2024
- 3 Henkilöstökertomus 2023
- 4 Tilinpäätös ja toimintakertomus 2023
- 5 Tilintarkastuskertomus HUS 2023
- 6 Arviointikertomus 2023
- 7 Ehdotus HUS-yhtymän hallintosäännöksi
- 8 HUS sidonnaisuusilmoitukset
- 9 HUS Talousarviotavoitteet 2025

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
HUS-yhtymä

HUS-yhtymän jäsenet

Otteen liitteet

Esitysteksti

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Esitysteksti

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Yhtymäkokousedustaja
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala
Kaupunginkanslia
Nimetyt

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 03.06.2024 § 339

HEL 2024-006894 T 00 01 05

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

03.06.2024 Pöydälle



10.06.2024

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Maarit Vierson ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 21.05.2024 § 118

HEL 2024-006894 T 00 01 05

Lausunto

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta lausui, että HUS-yhtymän esittämä vuoden 2025 talousarviokehys 2 444 881 000 euroa, HUSin hallituksen esitys 6.5.2024, voidaan hyväksyä.

Lisäksi lautakunta totesi, että talousarviokehys ei välttämättä ole lopullinen ennen syksyä, koska Uudenmaan hyvinvointialueille tuleva valtion kokonaisrahoitus ei vielä ole lopullisesti selvillä ja tietojen tarkentuessa syksyn aikana talousarviokehys voi muuttua. Mahdollisista muutoksista päätetään erikseen.

Käsittely

21.05.2024 Ehdotuksen mukaan

Ennen asian käsittelyn aloittamista jäsen Maaret Castrén, jäsen Samuel Adouchief ja jäsen Martina Houtsonen ilmoittivat olevansa esteellisiä hallintolain 28.1 § kohdan 4 (palvelussuhdejääviys) mukaisesti ja jäsen Oula Silvennoinen ilmoitti olevansa esteellinen hallintolain 28.1 § kohdan 5 (yhteisöjääviys) mukaisesti. Jäsenet poistuivat kokouksesta asian käsittelyn ajaksi. Varajäsenet eivät osallistuneet kokoukseen.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta ei katsonut tarpeelliseksi kuulua asiassa kutsuttuja asiantuntijoita, eivätkä nämä siitä syystä osallistuneet kokoukseen.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Sampo Pajari, talous- ja suunnittelujohtaja, puhelin: 09 310 42246
sampo.pajari(a)hel.fi



§ 365

Vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2025–2027 taloussuunnitelman raami ja laatimisohteet

HEL 2024-006984 T 02 02 00

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2025–2027 laatimisohteet ja niihin sisältyvät kaupunkitasoisen käyttötalouden kokonaisraamin toimintamenoille, investointiraamin talousarviokohdittain sekä alustavan investointiohjelman vuosille 2025–2034 liitteen 1, ”Vuoden 2025 talousarvioehdotuksen raami sekä talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2025–2027 laatimisohteet” mukaisena.

Lisäksi kaupunginhallitus lähettää laatimisohteet lauta- ja johtokunnille noudatettaviksi talousarvioehdotusten valmistelussa. Lauta- ja johtokuntien tulee hyväksyä talousarvioehdotuksensa 10.9.2024 mennessä.

Kaupunginhallitus korosti raamipäätökseen sisältyvän palkkatukikysymyksen tärkeyttä, ja edellyttää, että palkkatukityöllistämiseen liittyvät kysymykset on selvitetty riittävällä selkeydellä syksyn budjettiprosessin alkuun mennessä. On tärkeää käydä läpi palkkatukikysymystä muuttuneen lainsäädännön, muuttuneiden rahoituslähteiden ja työllistettävien henkilöiden itsensä näkökulmasta. On myös keskeistä käydä läpi muutosten vaikutukset ja ratkaisuvaihtoehdot eri toimintojen, kuten asukastalojen, kirjastopalveluiden sekä esimerkiksi kaupungin omistamien yhtiöiden, kuten Kierrätyskeskuksen näkökulmasta.

Käsittely

Vastaehdotus:

Paavo Arhinmäki: Lisätään päätösesitykseen: ”Kaupunginhallitus korostaa raamipäätökseen sisältyvän palkkatukikysymyksen tärkeyttä, ja edellyttää, että palkkatukityöllistämiseen liittyvät kysymykset on selvitetty riittävällä selkeydellä syksyn budjettiprosessin alkuun mennessä. On tärkeää käydä läpi palkkatukikysymystä muuttuneen lainsäädännön, muuttuneiden rahoituslähteiden ja työllistettävien henkilöiden itsensä näkökulmasta. On myös keskeistä käydä läpi muutosten vaikutukset ja ratkaisuvaihtoehdot eri toimintojen, kuten asukastalojen, kirjastopalveluiden sekä esimerkiksi kaupungin omistamien yhtiöiden, kuten Kierrätyskeskuksen näkökulmasta.”

Kannattaja: Anni Sinnemäki



Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti hyväksyä Paavo Arhinmäen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Lisätään liitteen 1. sivulle 33 kohtaan "HSL-kuntayhtymän maksuosuus":

Helsingin kaupungin HSL:n TTS 2025-2027:sta antaman lausunnon tulee olla yhteneväinen raamin lähtökohtiin, jonka mukaisesti kaupungin HSL:lle maksaman kuntaosuuden kasvu tulee olla yhteensovittavissa kaupunkitasoiseen kokonaisraamiin 2025 *huomioiden myös HSL:n tavoitteet joukkoliikenteen matkustajamääristä*.

Kannattaja: Daniel Sazonov

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti hyväksyä Anni Sinnemäen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Pia Ojavuo, talousarviopäällikkö, puhelin: +358931076759
pia.ojavuo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vuoden 2025 talousarvioehdotuksen raami sekä talousarvio ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2025_2027 laatimisohteet
- 2 Vuoden 2025 talousarvioehdotuksen raami sekä talousarvio ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2025_2027 laatimisohteet, esityksen liite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päätti hyväksyä talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2025–2027 laatimisohteet ja niihin sisältyvät kaupunkitasoisen käyttötalouden kokonaisraamin toimintamenoille, investointiraamin talousarviokohdittain sekä alustavan investointiohjelman vuosille 2025–2034 liitteen 1, "Vuoden 2025 talousarvioehdotuksen raami sekä talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2025–2027 laatimisohteet" mukaisena.

Lisäksi kaupunginhallitus lähettää laatimisohteet lauta- ja johtokunnille noudatettaviksi talousarvioehdotusten valmistelussa. Lauta- ja johtokuntien tulee hyväksyä talousarvioehdotuksensa 10.9.2024 mennessä.



Esittelijän perustelut

Kaupunkitasoinen käyttötalouden kokonaisraami toimintamenoille vuodelle 2024 on 2 288 099 euroa, kun huomioidaan kaupunkitasoiset velvoitteet 15 milj. euroa. Kaupunkitasoisen kokonaisraamin mukaisten toimintamenojen kasvuprosentti on 3,1 % verrattuna talousarvioon 2024.

Kaupunkitasoiset velvoitteet pienentävät toimialoille ja kaupunginkanslialle jäävää käyttötalouden menoraamia. Sotepe-toimialan raami perustuu valtion erillisrahoitukseen.

Kaupunkitasoisissa velvoitteissa on varauduttu mm. vastuuperiaatteen mukaisen menokasvun mahdollisesti ylittäviin HSL kuntaosuusmaksun kasvuun, henkilöstöjohtamisen kokonaisuudistukseen ja työmarkkinatuen kuntaosuusmaksun nousuun.

Lauta- ja johtokuntien talousarvioehdotuksille ei osoiteta toimialakohtaista raamia, mutta talousarvioehdotusten yhteensovitus tehdään kaupunkitasoisen kokonaisraamin puitteissa. Toimintamenojen kasvua kohdennetaan erityisesti peruspalveluihin, joissa väestönkasvu suurimmin lisää kustannuksia. Yhteensovitusvaiheessa priorisoidaan em. peruspalvelujen tarpeet.

Talousarvioehdotuksen raamissa suunnitelmakaudella 2025-2027 kokonaisinvestoinnit on mitoitettu siten, että kaupunkistrategian 2021-2025 alijäämärajoite toteutuu ja vuosien 2026-2027 kunta-Helsingin rahoituslaskelman toiminnan ja investointien rahavirta ei heikkene merkittävästi vuoden 2025 tasosta.

Raamissa esitetyn suunnitelmakauden 2025–2027 rahoituslaskelman mukaan kaupungin lainakanta kasvaisi yhteensä lähes miljardilla eurola neljän vuoden aikana. Tämä tarkoittaisi lainakannan merkittävää kasvua vuoden 2023 lopun tasosta

Valtiovarainministeriö on julkaissut hyvinvointialueiden rahoituksen painelaskelman 29.4.2024. Kevään 2024 tilanteessa käytettävissä olevien laskelmien perusteella Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan saama valtionrahoitus vuonna 2025 on 2 956,9 miljoonaa euroa ja kasvua vuodesta 2024 vuoteen 2025 on 257 miljoonaa euroa, joka vastaa 9,5 % kasvua.

Vuoden 2025 talousarvioehdotuksen ja vuosien 2025–2027 talous-suunnitelmaehdotuksen käsittelyjärjestys on seuraava:

- Lautakuntien talousarvioehdotusten päätökset ti 10.9.2024



10.06.2024

- Kaupunginhallitus: kunnallis- ja kiinteistöveroprosentit vuodelle 2025 ma 28.10.2024
- Talousarvio 2024 ehdotuksen esittely sekä julkaisu kaupunginhallituksen listalla to 31.10.2024
- Kaupunginhallitus: Talousarvion 1. käsittely sekä veroprosenttien mahdollinen toinen käsittely ma 4.11.2024
- Kaupunginhallitus: Talousarvion mahdollinen 2. käsittely ma 11.11.2024
- Valtuusto: Päätös kunnallis- ja kiinteistöveroprosenteista vuodelle 2025 ke 13.11.2024 (veroprosentit ilmoitettava verohallinnolle 17.11.2024 mennessä)
- Talousarvio 2025 julkaistaan valtuuston listalla to 21.11.2024
- Valtuuston talousarvion 2025 käsittely ke 27.11.2024

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Pia Ojavuo, talousarviopäällikkö, puhelin: +358931076759
pia.ojavuo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vuoden 2025 talousarvioehdotuksen raami sekä talousarvio ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2025_2027 laatimisohteet

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano



§ 366

V 19.6.2024, Tonttien myyminen Projekti GH Oy:lle ja esisopimuksen hyväksyminen (Taka-Töölö, KTYA-tontti 14528/3 ja YU-tontti 14528/4)

HEL 2024-005692 T 10 01 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunki myy Projekti GH Oy:lle (Y-tunnus 2581735–9) tai sen perustamille kiinteistö- ja asunto-yhtiöille Helsingin kaupungin 14. kaupunginosan (Taka-Töölö) asemakaavan muutoksen nro 12572 mukaisen korttelin 14528 ohjeellisen kaavatontin (KTYA) nro 3 (pinta-ala noin 24 265 m²) sekä korttelin 14528 ohjeellisen kaavatontin (YU) nro 4 (pinta-ala noin 879 m²) seuraavin ehdoin:

- tontit myydään yhtenä kokonaisuutena, kauppahinta on vähintään 21 000 000 (kaksikymmentäyksimiljoonaa) euroa
- tonttien myynnistä tehdään liitteen 7 mukainen kiinteistönkaupan esisopimus ja myynnissä noudatetaan esisopimuksen ja sen liitteiden mukaisia ehtoja sekä kaupunkiympäristön toimialan maaomaisuuden kehittäminen ja tontit -palvelun tonttipäällikön mahdollisesti päättämiä lisäehtoja
- edellä tarkoitettu esisopimus allekirjoitetaan yhtäaikaisesti asemakaavan muutoksen nro 12572 korttelin 14528 mukaista ohjeellista kaavatonttia (YU) nro 2 ja sillä sijaitsevia rakennuksia koskevan (Helsingin jäähalli, os. Nordenskiöldinkatu 11-13) esisopimuksen kanssa, josta kaupunki päättää vapaan harkintansa mukaan erikseen.
- Helsingin jäähalli siirtyy hankkeelle siinä vaiheessa, kun sen saneeraus mid-areenaksi alkaa. Helsingin Jäähallin omistus ja operointi pysyy Helsingin kaupungilla ja Jääkenttäsaatiöllä saneerauksen alkamiseen asti.

Päätös korvaa kaupunginvaltuuston päätöksen 11.9.2019 (248 §) siltä osin kun se koskee asemakaavan muutoksen nro 12572 mukaista KTYA-tonttia 14528/3.

Lisäksi kaupunginhallitus totesi, että tontille esitettävän päivitetyn hinnoittelun taustalla on pienentynyt hanke, muuttunut markkinatilanne sekä alkuperäisistä suunnitelmista hieman pienentyneen hankekokoisuuden kiinteistötaloudellinen kannattavuus. Hinnan määrittelyn taustalla on ulkopuolisten riippumattomien toimijoiden arvio tontin



markkina-arvosta ja markkina-arvon arvioimiseksi on poikkeuksellisesti käytetty myös tuottoa arvioivaa lähestymistapaa

Sekä tuottoarviometodia että vertailukauppahintametodia voidaan käyttää oikean markkinahinnan määrittelemiseksi ja asiantuntijat ovat pitäneet tuottoarviometodia tässä tapauksessa paremmin sopivana metodina. Kaupunginhallitus myös korosti, että lopullinen kauppahinta sisältää mahdollisen lisäkauppahinnan.

Käsittely

Vastaehdotus:

Mika Raatikainen: Muutetaan liitteen 7. "Kiinteistökaupan esisopimus ja sen liitteet" kohdan 5. "Ehdot kaupan tekemiselle" osion (vi) viimeinen lause kuulumaan seuraavasti:

"Monitoimiareenan katsojakapasiteetin tulee konserttikäytössä olla vähintään 15 500-19 000 katsojapaikkaa."

Kannattaja: Daniel Sazonov

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti hyväksyä Mika Raatikaisen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

Vastaehdotus 1:

Paavo Arhinmäki: Lisätään päätösesitykseen: "Lisäksi kaupunginhallitus toteaa, että tontille esitettävän päivitetyn hinnoittelun taustalla on pienentynyt hanke, muuttunut markkinatilanne sekä alkuperäisistä suunnitelmista hieman pienentyneen hankekokonaisuuden kiinteistötauloudellinen kannattavuus. Hinnan määrittelyn taustalla on ulkopuolisten riippumattomien toimijoiden arvio tontin markkina-arvosta ja markkina-arvon arvioimiseksi on poikkeuksellisesti käytetty myös tuottoa arvioivaa lähestymistapaa."

Kannattaja: Minja Koskela

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti hyväksyä Paavo Arhinmäen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

Vastaehdotus 2:

Paavo Arhinmäki: Lisätään päätösesitykseen: "Tämän lisäksi kaupunginhallitus edellyttää, että hankkeen omistajarakenne ja rahoitusmalli pitää julkistaa ennen lopullisen kaupan tekemistä."

Kannattaja: Minja Koskela

Vastaehdotus 3:

Paavo Arhinmäki: Lisätään päätösesitykseen: "Aikaisemman mukaises-



ti kaupunginhallitus korostaa, että Helsingin jäähallin tulee siirtyä hankkeelle vasta siinä vaiheessa, kun sen saneeraus mid-areenaksi alkaa. Helsingin Jäähallin omistus ja operointi pysyy Helsingin kaupungilla ja Jääkenttäsäätiöllä saneerauksen alkamiseen asti."

Kannattaja: Minja Koskela

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti hyväksyä Paavo Arhinmäen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

Vastaehdotus 4:

Paavo Arhinmäki: Lisätään päätösesitykseen: Kauppahinta määritty näiden kahden erilaisen arviointitavan puolivälin tienoille. Vaikka sopimukseen liittyy mahdollisuus lisäkauppahintaan, niin esitetty vähimmäiskauppahinta asettuu merkittävästi alemmaksi kuin vuonna 2019 arvioitu tontin markkina-arvo ja näin ollen hinnan päivityksestä päättäminen voidaan nähdä kaupungilta merkittävänä tekona hankkeen toteutumisen edistämiseksi. Koska kyseessä on poikkeuksellinen menettely, niin kaupunginhallituksen mielestä valtioneutua koskevan arvioinnin tulkinta vahvistaminen EU-notifikaatiolla olisi järkevää.

Kannattaja: Minja Koskela

Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Lisätään päätösesitykseen Arhinmäen vastaesitys 1 jälkeen: "Sekä tuottoarviometodia että vertailukauppahintametodia voidaan käyttää oikean markkinahinnan määrittelemiseksi ja asiantuntijat ovat pitäneet tuottoarviometodia tässä tapauksessa paremmin sopivana metodina. Kaupunginhallitus myös korostaa, että lopullinen kauppahinta sisältää mahdollisen lisäkauppahinnan."

Kannattaja: Juhana Vartiainen

1 äänestys

JAA-ehdotus: Anni Sinnemäen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Ei-ehdotus: Paavo Arhinmäen vastaehdotuksen 4. mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 13

Elisa Gebhard, Shawn Huff, Anniina Iskanius, Johanna Laisaari, Minna Lindgren, Suvi Pulkkinen, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Sari Sarkomaa, Daniel Sazonov, Anni Sinnemäki, Juhana Vartiainen, Maarit Vierunen

Ei-äännet: 2

Paavo Arhinmäki, Minja Koskela



10.06.2024

Kaupunginhallitus hyväksyi tässä äänestyksessä Anni Sinnemäen vastaehdotuksen äänin 13 - 2

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Anni Sinnemäen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 2

Paavo Arhinmäki, Minja Koskela

Ei-äännet: 13

Elisa Gebhard, Shawn Huff, Anniina Iskanius, Johanna Laisaari, Minna Lindgren, Suvi Pulkkinen, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Sari Sarkomaa, Daniel Sazonov, Anni Sinnemäki, Juhana Vartiainen, Maarit Vierunen

Kaupunginhallitus hyväksyi Anni Sinnemäen vastaehdotuksen äänin 13 - 2

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Paavo Arhinmäen vastaehdotuksen 2. mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 12

Elisa Gebhard, Shawn Huff, Anniina Iskanius, Johanna Laisaari, Minna Lindgren, Suvi Pulkkinen, Marcus Rantala, Sari Sarkomaa, Daniel Sazonov, Anni Sinnemäki, Juhana Vartiainen, Maarit Vierunen

Ei-äännet: 3

Paavo Arhinmäki, Minja Koskela, Mika Raatikainen

Kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 12 - 3.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sijainti- ja varausaluekartat
- 2 Garden Helsinki - Hankkeen esittely
- 3 Tilannekatsaus: Helsinki tapahtumakaupunkina
- 4 Laajojen taloudellisten vaikutusten arviointi (päivitys)
- 5 Kopio asemakaavan muutoksesta



6	Kartat myytävistä tonteista
7	Kiinteistökaupan esisopimus ja sen liitteet
8	Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 2 k)
9	Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 17 k, JulkL (621/1999) 24.1 § 20 k)
10	Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 17 k, JulkL (621/1999) 24.1 § 20 k)
11	Salassa pidettävä (JulkL 24.1 § 17 kohta ja 20 kohta)
12	Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 17 k, JulkL (621/1999) 24.1 § 20 k)
13	Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 17 k, JulkL (621/1999) 24.1 § 20 k)
14	Kiinteistökaupan esisopimus ja sen liitteet, esityksen liite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunki myy Projekti GH Oy:lle (Y-tunnus 2581735–9) tai sen perustamille kiinteistö- ja asunto-yhtiöille Helsingin kaupungin 14. kaupunginosan (Taka-Töölö) asemakaavan muutoksen nro 12572 mukaisen korttelin 14528 ohjeellisen kaavatontin (KTYA) nro 3 (pinta-ala noin 24 265 m²) sekä korttelin 14528 ohjeellisen kaavatontin (YU) nro 4 (pinta-ala noin 879 m²) seuraavin ehdoin:

- tontit myydään yhtenä kokonaisuutena, kauppahinta on vähintään 21 000 000 (kaksikymmentäyksimiljoonaa) euroa
- tonttien myynnistä tehdään liitteen 7 mukainen kiinteistökaupan esisopimus ja myynnissä noudatetaan esisopimuksen ja sen liitteiden mukaisia ehtoja sekä kaupunkiympäristön toimialan maaomaisuuden kehittäminen ja tontit -palvelun tonttipäällikön mahdollisesti päättämiä lisäehtoja
- edellä tarkoitettu esisopimus allekirjoitetaan yhtäaikaisesti asemakaavan muutoksen nro 12572 korttelin 14528 mukaista ohjeellista kaavatonttia (YU) nro 2 ja sillä sijaitsevia rakennuksia koskevan (Helsingin jäähalli, os. Nordenskiöldinkatu 11-13) esisopimuksen kanssa, josta kaupunki päättää vapaan harkintansa mukaan erikseen.

Päätös korvaa kaupunginvaltuuston päätöksen 11.9.2019 (248 §) siltä osin kun se koskee asemakaavan muutoksen nro 12572 mukaista KTYA-tonttia 14528/3.

Tiivistelmä



Taka-Töölön alueelle Helsingin jäähallin, Bolt-areenan sekä olympiasadionin läheisyyteen Nordenskiöldinkadun varteen sijoittuva Garden Helsinki -niminen monitoimiareenahanke (jatkossa hanke) on ollut suunnitteilla vuodesta 2010 lukien. Hanketta varten on perustettu projektiyhtiö (Projekti GH Oy, jatkossa projektiyhtiö). Kaupunginhallitus on tehnyt ensimmäisen varauspäätöksen hankealueesta vuonna 2015. Viimeisin varauspäätös on tehty 18.12.2023 (778 §).

Tällä päätöksellä päätetään Taka-Töölössä sijaitsevien tonttien KTYA-tontti 14528/3 ja YU-tontti 14528/4 myymisestä projektiyhtiölle. Lisäksi tällä päätöksellä hyväksytään kyseisiä tontteja koskeva kiinteistökaupan esisopimus. Kaupunginhallituksen varausehtojen mukaan kaupunki tarkastelee KTYA-korttelialueen vuonna 2019 päätettyä hinnoittelua uudelleen siten, että hinnoittelussa pyritään ottamaan muun ohella huomioon hankekokonaisuuden kiinteistötaloudellinen kannattavuus ja markkinatilanteessa tapahtuneet muutokset.

Valmistelua on jatkettu kaupunginhallituksen varauspäätöksen pohjalta yhteistyössä projektiyhtiön kanssa. Alkuvuoden 2024 aikana kaupunki on tilannut KTYA-tontista 14528/3 sekä uudisrakennettavaan kokonaisuuteen kuuluvasta YU-tontista 14528/4 kahden puolueettoman kiinteistöarvioitsijan arviot tonttien markkina-arvon arvioimiseksi. Näissä arvioissa on pyritty ottamaan huomioon hankekokonaisuuden kiinteistötaloudellinen kannattavuus sekä markkinatilanteessa tapahtuneet muutokset. Arviointi on suoritettu hankkeen kiinteistötaloudellisen kannattavuuden huomioivalla tuottoarvopohjaisella menetelmällä sekä rakentamattomien tonttien markkina-arvon arvioinnissa tavanomaisesti hyödynnettävällä markkina-arvomenetelmällä.

Saatuihin arviolausuntoihin ja projektiyhtiön kanssa käytyihin neuvotteluihin perustuen esitetään, että kaupunki myy projektiyhtiölle tai sen hankekokonaisuuden toteuttamista varten perustamille asunto- ja kiinteistöyhtiöille KTYA-tontin 14528/3 ja YU-tontin 14528/4 yhtenä kokonaisuutena vähintään 21 miljoonan euron kauppahintaan. Vähimmäiskauppahinnan lisäksi kaupungilla on oikeus lisäkauppahintaan jäljempänä kerrotuin edellytyksin. Kauppahintaa voidaan pitää kaupungin kannalta perusteltuna, ottaen huomioon asemakaavan alueen rakentamiselle asettamat vaatimukset sekä ne reunaehdot, jotka kaupunki on hankkeelle asettanut. Mainitut vaatimukset, kiinteistömarkkinatilanteessa tapahtuneet muutokset sekä arviolausunnot huomioiden, on todennäköistä, ettei kaupunki saisi tonteista parempaa tarjousta.

Tonttien myynnistä tehdään kiinteistökaupan esisopimus, joka sisältää luonnoksen lopullisen kiinteistökaupan ehdoista. Esisopimus sisältää muun ohella ehdot lopullisen kiinteistökaupan toteutumisen edellytyksistä eli ehdoista, joiden tulee täytyä, jotta kaupunki on velvollinen to-



teuttamaan kaupan. Lopullisen kaupan toteutumisen edellytyksinä on muun ohella se, että projektiyhtiö on esittänyt kaupungille lopulliset sitovat rahoitussitoumukset, hankkeen toteuttamiseksi tarvittavat urakkasopimukset, viranomaisluvut sekä riittävän ja uskottavan selvityksen uuden monitoimiareenan pitkän tähtäimen taloudellisista toimintaedellytyksistä. Näin kaupunki varmistaa osaltaan, että hankekokonaisuuden rakentaminen voidaan saattaa keskeytyksettä valmiiksi. Edellä mainittujen sitoumusten tulee olla kaupungin näkökulmasta uskottavia.

Tämä päätös korvaa kaupunginvaltuuston 11.9.2019 (248 §) tekemän hinnoitteluperiaatepäätöksen KTYA-tontin 14528/3 osalta. YU-tontti 14528/4 ei ole sisällynyt kyseiseen kaupunginvaltuuston päätökseen. Garden Helsinki -hankekokonaisuuteen kuuluvan Helsingin jäähalli -kiinteistön kauppaa ja esisopimusta on tarkoitettu käsitellä kaupunkiympäristölautakunnan kokouksessa 11.6.2024. Kiinteistökaupan esisopimus ja Helsingin jäähalli -kiinteistön kauppaa koskeva esisopimus on tarkoitettu allekirjoittaa samanaikaisesti.

Mainitut esisopimukset luovat osaltaan projektiyhtiölle edellytykset hankkeen jatkokehitys- ja rakennuslupasuunnitteluvaiheen rahoituksen järjestämiselle ja näin ollen myös kaupungille strategisesti tärkeän hankkeen edistämiseksi. Seuraavan kehitysvaiheen, rakennuslupan ja muun tarvittavan jatkosuunnittelun kustannuksiksi projektiyhtiö arvioi yhteensä noin 6–7 milj. euroa. Rahoitus järjestetään yksityisenä rahoituksena. Uudisrakennettavan areenakokonaisuuden rakentamisaika on noin 4–5 vuotta, jolloin uusi monitoimiareena voisi avautua aikaisintaan vuoden 2029 aikana.

Esittelijän perustelut

Tausta ja aiemmat päätökset lyhyesti

Helsinki Garden -hankkeen suunnittelu alkoi vuonna 2010. Hankkeen takana olivat Oy HIFK-Hockey Ab sekä yksityishenkilöistä koostuva ryhmä. Hankkeen toteuttamista varten on perustettu projektiyhtiö (Projekti GH Oy), joka on vastannut suunnittelusta, hankekehityksestä ja markkinoinnista.

Alkuperäisen suunnitelman mukaan Garden Helsinki -hanke käsitti monitoimiareenan lisäksi muun muassa liiketiloja, urheilutiloja, asuntoja, toimistoja ja hotellin. Alunperin hanketta tutkittiin sijoittuvaksi Mäntymäki-Kisahalli -alueelle siten, että kaikki tarvittava rakennusoikeus ja toiminnot olisivat sijoittuneet yhteen paikkaan hankealueelle. Sitten hankkeen sijainniksi valikoitui kaupungin edellyttämällä tavalla nykyinen paikka Helsingin jäähallin välittömässä läheisyydessä Nordenskiöldinkadun, Pohjoisen Stadiontien ja Töölön urheilupuiston rajaamalla alueella.



Kaupunginvaltuusto hyväksyi hankkeen mahdollistavan asemakaavan muutoksen nro 12572 helmikuussa 2020. Asemakaavan muutos ja hankkeen suunnitteluratkaisu perustuvat arkkitehtuurikutsukilpailun voittaneeseen ehdotukseen ”Skinnari”, jonka laatijana toimi Arkkitehtuuritoimisto B&M Oy JA joka on vastannut hankkeen maanpäällisten osien suunnittelusta. Hankkeen maanalaisten osien suunnittelusta on vastannut PES-Arkkitehdit Oy. Konseptisuunnittelusta yhdessä projektiyhtiön kanssa on vastannut muun muassa tapahtuma-areenoihin erikoitunut kansainvälinen suunnittelutoimisto Populous Ltd.

Varauspäätökset lyhyesti

Kaupunginhallitus on tehnyt Garden Helsinki -hankkeen osalta varauspäätöksiä tai niiden muuttamista koskevia päätöksiä 11.5.2015 (525 §), 27.6.2016 (655 §), 8.1.2018 (14 §) ja 24.6.2019 (486 §). Vuonna 2019 tehdyn varauspäätöksen varausaika päättyi 31.12.2020.

Kaupunginhallitus päätti 18.12.2023 (778 §) varata projektiyhtiölle uudelleen Taka-Töölön sijoittuvat Garden Helsinki -hankkeen toteuttamiseksi tarvittavat asemakaavan muutoksen nro 12572 mukaiset KTYA ja YU-korttelialueet sekä niihin liittyvät VP/s alueille sijoittuvat maanalaiset alueet monitoimiareenahankkeen ja siihen liittyvien toimitila- ja asunohankkeiden jatkosuunnittelua sekä toteutusta varten 31.12.2025 saakka muun ohella seuraavin ehdoin:

- Asuinrakennusoikeuden myymisestä Taka-Töölön hankealueen ulkopuolelta luovutaan.
- Kaupunki tarkastelee KTYA-korttelialueen hinnoittelua uudelleen. Uudelleen arvioinnissa pyritään muun ohella ottamaan huomioon korttelialueelle toteutettavan hankekokonaisuuden kiinteistötaloudellinen kannattavuus sekä markkinatilanteessa tapahtuneet muutokset.
- Varauksensaaja on tietoinen, että ensin kaupunginhallitus ja sitten kaupunginvaltuusto päättävät mahdollisesta uudelleenhinnoittelusta täysin vapaan harkintansa mukaan.
- Varauksensaaja on edelleen tietoinen, että uudelleen arvioinnissa hyödynnetään ulkopuolisten puolueettomien asiantuntijoiden laatimia arvioita ja kaupunki tekee asiassa kiellettyä valtioneutoka koskevan arvioinnin ja toimii arvioinnin edellyttämällä tavalla.
- Hankkeelta odotetaan myös hankkeen rahoituksen laajempaa avaamista hankkeen etenemisen aikana.
- Lisäksi kaupunginhallitus muistutti, että hankkeen pitää sopia käyvän arvon mukaiset hinnat myös Helsingin jäähallista ja harjoitus-hallista.
- Ennen varausalueen tonttien/alueiden luovuttamista koskevien pitkäaikaisten maanvuokrasopimusten tai kauppakirjojen allekirjoitta-



- mista varauksensaajan tulee toimittaa kaupunkiympäristön toimialan maaomaisuuden kehittäminen ja tontit -palvelun hyväksyttäväksi luotettava selvitys Garden Helsinki -hankkeen toteuttamisen vaatimista lainvoimaisista rakennusluvista, hankkeen kokonaisrahoituksen järjestymisestä sekä muut mahdollisesti vaadittavat selvitykset, jotka ovat tarpeen hankkeen toteutuskelpoisuuden todentamiseksi.
- Varausalueelle saa toteuttaa asuinrakennusoikeutta noin 15 000 k-m², ellei varauksensaaja ja kaupunki toisin sovi.
 - Hankkeen lopullinen suunnitteluratkaisu tulee pyrkiä sovittamaan parhaalla mahdollisella tavalla kulttuuri- ja rakennushistoriallisesti merkittävään ympäristöön.
 - Jatkosuunnittelu tulee tehdä tiiviissä yhteistyössä kaupungin nimeämän alueryhmän kanssa ja jatkosuunnittelussa tulee muun ohella noudattaa alueryhmän antamia ohjeita.
 - Lopulliset rakennuslupasuunnitelmat tulee esittää alueryhmän hyväksyttäväksi ennen rakennuslupahakemuksen jättämistä.

Nyt käsiteltävän päätösesityksen valmistelu on perustunut kaupunginhallituksen 18.12.2023 (778 §) varauspäätökseen. Sijainti- ja varausaluekartat ovat liitteenä 1.

Kaupunginvaltuuston päätös vuokraus-, osto-oikeus- ja myyntiperiaatteista

Kaupunginvaltuusto on 11.9.2019 (248 §) vahvistanut asemakaavan muutoksen nro 12572 mukaiselle KTYA-korttelialueelle ja siihen liittyville VP/s-alueille sijoittuville maanalaisille alueille vuokraus-, osto-oikeus- ja myyntiperiaatteet (hinnoitteluperiaatteet). Päätöksessä KTYA ja VP/s-korttelialueelle toteutettaville tilalajeille vahvistettiin rakennusoikeuden yksikköhinnat eri käyttötarkoituksille, joita tarkistetaan elinkustannusindeksin pisteluvun muutoksen mukaisesti. Hinnoitteluperiaatteiden mukaan kaupunki peri maanvuokraa tai kauppahintaa kaikesta asemakaavan merkitystä kerrosalasta. Yksikköhinnat sidottiin elinkustannusindeksiin.

Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisin hinnoitteluperiaattein laskettu kokonaishinta KTYA-tontille 14528/3 olisi noin 65,6 milj. euroa ja elinkustannusindeksin – viime vuosien poikkeuksellisen voimakas - kehitys huomioiden noin 78,1 milj. euroa. Mainittua kaupunginvaltuuston hinnoitteluperiaatepäätöstä ei kaupungin vuonna 2023 tekemän varauspäätöksen sekä kiinteistö- ja rahoitusmarkkinoilla ja hankkeen jatkokehityksessä tapahtuneiden muutosten vuoksi voida pitää enää ajantasaisena, kuten jäljempänä on tarkemmin selostettu.

Garden Helsinki -hanke ja sen suunnittelutilanne lyhyesti



Garden Helsinki -hankkeen tavoitteena on maailman moderneimman tapahtuma-areenakokonaisuuden toteuttaminen Helsinkiin. Kyseessä on valtakunnallisesti tarkasteltuna erittäin suuresta yksityisellä rahoituksella toteutettavasta hankkeesta, jonka erilaiset toiminnalliset sisällöt tukevat toisiaan. Hanketta varten on vuonna 2013 perustettu projektiyhtiö (Projekti GH Oy), jonka omistajina ovat nykyään Oy HIFK-Hockey Ab (omistusosuus 40 %), Fincap Oy (omistusosuus 20 %) sekä pääosin hankkeen avainhenkilöiden omistuksessa oleva Friends Of Garden Oy (omistusosuus 40 %). Projektiyhtiö on vastannut hankkeen suunnittelusta, hankekehityksestä, markkinoinnista, sijoittajien hankinnasta sekä hankkeen kokonaisrahoituksen järjestämisestä.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt hankkeen toteuttamisen mahdollistaman asemakaavan muutoksen nro 12572 helmikuussa 2020 (12.2.2020, 32 §) ja se on saanut lainvoiman 26.2.2021. Asemakaavan muutoksen lainvoimaistumisen jälkeen projektiyhtiö on jatkanut aktiivisesti hankkeen kehittämistä. Tavoitteena on ollut hankkeen entistä parempi sovittaminen ympäristöönsä muun muassa maanpäällisten rakennusosien massoittelua pienentämällä sekä toiminnallisesti ja taloudellisesti toteutuskelpoisen kokonaisratkaisun löytäminen. Projektiyhtiön mukaan hankkeen suunnittelu- ja kehitysvaiheeseen on investoitu tähän mennessä yli 20 milj. euroa, kun huomioidaan hankekehitysvaiheen rahoituksen kulut.

Garden Helsinki -hankkeen kokonaisuus muodostuu seuraavista osakokonaisuuksista, joiden laajuudet ovat nykyisten suunnitelmien mukaan seuraavat:

- KTYA-tontille 14528/3 ja YU-tontille 14528/4 uudisrakentamisena toteutettava toimitilahankekokonaisuus (noin 107 575 k-m²), joka muodostuu monitoimiareenasta (noin 57 500 k-m²), hotellista (noin 16 275 k-m²), toimistoista (noin 12 800 k-m²), liiketiloista (noin 6 000 k-m²) sekä asunnoista (noin 15 000 k-m²).
- Helsingin jäähalli -kiinteistöön saneerattava sisäliikunta-, palloilu- ja tapahtuma-areena, eli ns. mid-areena (noin 20 900 brm²).
- Pysäköintiluolasto (noin 51 500 brm²).
- Maanalainen harjoitusjäähalli (noin 7 800 brm²).

Uudisrakennettavan monitoimiareenan katsojakapasiteetti on noin 15 500–19 000 katsojaa ja mid-areenan noin 3 000–4 500 katsojaa tapahtuman luonteesta riippuen. Pysäköintiluolastoon toteutetaan paikkoja noin 800 autolle. Ajo monitoimiareenan logistiikkatiloihin ja pysäköintiluolastoon tapahtuu Vauhtitieltä toteutettavan tunnelin kautta. Maanalainen harjoitusjäähalli käsittää kaksi kenttää.



Mainitut laajuudet ja tilajakaumat ovat tässä vaiheessa likimääräisiä. Hankkeen laajuus sekä tilajakauma tulee tarkentumaan ja kehittymään hankekehityksen seuraavissa vaiheissa muun muassa hankekokonaisuuden toteutuskelpoisuuden parantamiseksi tähtäävien toimenpiteiden vuoksi.

Garden Helsinki -hankekokonaisuuden (luolasto, areenatontti, mid-areena) kokonaisinvestoinniksi projektiyhtiö arvioi noin 800 milj. euroa ilman tonttikustannuksia, josta uudisrakennettavan KTYA-tontille 14528/3 ja YU-tontille 14528/4 toteutettavan osakokonaisuuden (monitoimiareena, hotelli-, toimisto- ja liiketilat sekä asunnot) osuus on noin 653 milj. euroa ilman tonttikustannuksia. Kokonaisinvestointikustannukset käsittävät varsinaisten rakentamiskustannusten lisäksi muun muassa rakentamisen aikaiset rahoituskulut, hankekehitysvaiheen kustannukset ja muut vastaavat hankekokonaisuuden toteuttamiseksi vaadittavat kustannukset. Myös hankkeen kustannukset tarkentuvat jatkosuunnitteluvaiheen aikana.

Projektiyhtiön tavoitteena on edetä rakennuslupasuunnitteluvaiheeseen mahdollisimman nopeasti. Rakennuslupasuunnittelun aloittaminen edellyttää hankkeelta noin 6–7 milj. euron lisäpanostusta suunnitteluun jo tehtyjen hankekehitysvaiheen panostusten lisäksi. Projektiyhtiön näkemyksen mukaan nyt esisopimus sekä Helsingin jäähalli -kiinteistön myynnistä tehtävä esisopimus antavat sille edellytykset jatkosuunnittelun vaatiman lisärahoituksen järjestämiselle.

Mikäli jatkosuunnitteluvaiheen rahoitus saadaan järjestymään ja kaupunki tekee tarvittavat päätökset, Garden Helsinki -hankkeen rakentaminen voisi alkaa vuoden 2025 aikana. Rakentamisaika on arviolta noin 4–5 vuotta, jolloin uusi monitoimiareena voi avautua arviolta aikaisintaan vuoden 2029 aikana. Hankekokonaisuuteen kuuluvan Helsingin jäähalli -kiinteistön myynnin ja saneeraamisen aloittamisen aikataulun osalta lähtökohtana on, että uuden monitoimiareenan valmistumisen ja jäähallin saneeraamisen aloittamisen välinen aika olisi mahdollisimman lyhyt.

Garden Helsinki -hankkeen esittelymateriaali on liitteenä 2. Esittelymateriaali sisältää myös selostuksen hankkeen suunnittelusta rahoituksesta.

Garden Helsinki -hankekokonaisuuden toteutuskelpoisuudesta

Garden Helsinki -hanke on kooltaan ja sisällöltään erittäin suuri ja vaativa hankekokonaisuus valtakunnallisessa mittakaavassa. Kaupunki on Garden Helsinki -hankkeen eri vaiheissa arvioinut hankkeen toteutuskelpoisuutta muun muassa ulkopuolista kiinteistöalouden asiantuntemusta hyödyntäen. Garden Helsinki -hankekokonaisuuden toteutetta-



vuoden arviointia on jatkettu muun ohella projektiyhtiöltä saatujen selvitysten pohjalta.

Hankkeen toteutuskelpoisuuden arvioinnin kannalta on olennaista huomata, että kyse on erittäin laajasta erilaisista osakokonaisuuksista koostuvasta hankkeesta, jossa kaikkien osakokonaisuuksien tulee toteutua, jotta koko hankekokonaisuus voi toteutua. Näillä eri osakokonaisuuksilla on omat taloudelliset reunaehdonsa, joiden puitteissa ne voivat toteutua suunnitellusti. Edellä mainittu huomioiden Garden Helsinki -hankekokonaisuuden toteutuskelpoisuutta voidaan arvioida seuraavien keskeisten taloudellisten reunaehtojen kautta:

- KTYA-tontille 14528/3 ja YU-tontille 14528/4 toteutettavan maanalaisen monitoimiareenan osalta keskeistä on, että monitoimiareenan vuokralaisena toimivan operointiyhtiön (Nordarenas Oy) vuokranmaksukyky riittää kattamaan monitoimiareenan rakentamiseksi vaadittavien investointien rahoittamiseksi tarvittavien junior- ja seniorlainojen lainanhoitokustannukset ja monitoimiareenaa varten perustettavan kiinteistöyhtiön muut kulut.
- KTYA-tontille 14528/3 ja YU-tontille 14528/4 toteutettavien kaupallisten toimitilojen (hotelli, toimisto ja liiketilat) ja asuntojen tulee olla kiinteistötaloudellisesti riittävän kannattavia, eli niiden markkina-arvon tulee ylittää investointikustannukset ja niistä saatavan myyntivoiton tulee olla riittävä. Projektiyhtiö allokoii myyntivoitoista riittävän osuuden monitoimiareenan toteuttamista varten perustettavan kiinteistöyhtiön oman pääoman ehtoiseen rahoitukseen.
- KTYA-tontille 14528/3 ja YU-tontille 14528/4 toteutettavaa monitoimiareenaa ja toimitilakokonaisuutta palveleva, pääosin keskuspuiston alle toteutettava, pysäköintilaitos tunneliyhteyksineen toteutuu.
- Helsingin jäähalli -kiinteistöön saneerattavan sisäliikunta- ja tapahtuma-areenan vuokralaisena toimivan operointiyhtiön (Nordarenas Oy) maksukyky riittää kattamaan saneeraamiseksi vaadittavien investointien rahoittamiseksi tarvittavien junior- ja seniorlainojen lainanhoitokustannukset ja kyseistä osahanketta varten perustettavan kiinteistöyhtiön muut kulu.

Edellä esitettyjen reunaehtojen kautta tarkasteltuna hankkeen toteutuskelpoisuudesta voidaan todeta tiivistetysti seuraavaa:



- Monitoimiareenaa koskevien reunaehtojen osalta voitaneen todeta, että monitoimiareenan toteutuminen edellyttää todennäköisesti investointikustannusten alenemista nyt arvioidusta noin 324,5 milj. euron tasosta. Projektityhtiöltä saadun hankkeen rahoitusta koskevan selvityksen perusteella perustettavan operointiyhtiön (Nordarenas Oy) vuokranmaksukyky näyttäytyy kohtuulliselta. Monitoimiareenakiinteistön arvioitavissa olevaan markkinaarvoon nähden korkeat investointikustannukset voivat osaltaan vaikeuttaa esimerkiksi lainarahoituksen saamista hankkeelle. Myös tämä perustelee tarvetta investointikustannusten alentamiseen.
- KTYA-tontille 14528/3 ja YU-tontille 14528/4 toteutettavien maanpäällisten kaupallisten osakokonaisuuksien osalta asunnot (noin 15 000 k-m²) näyttäytyvät kiinteistötaloudellisesti kannattavina. Lisäksi hotelliosakokonaisuuden (noin 16 275 k-m²) kiinteistötaloudellista kannattavuutta ja toteutettavuutta parantaa merkittävästi projektityhtiön syyskuussa 2023 Scandic Hotels Groupin kanssa solmima sitova esisopimusyhteensä noin 457 huoneen hotellikokonaisuuden vuokraamisesta. Toimisto-osakokonaisuus näyttäytyy puolestaan haastavalta muun ohella toimistomarkkinatilanteen ja hyvin korkeiden investointikustannusten vuoksi.
- Monitoimiareenan ja toimitilakokonaisuutta palvelevan maanalaisen kaupallisen pysäköintiluolaston osalta projektityhtiön yhteistyökumppanina toimii pysäköintiliiketoimintaan erikoistunut merkittävä kansainvälinen yritys. Pysäköintiluolaston taloudellista toteutettavuutta ei ole tarkemmin arvioitu, mutta selvää on, että myös tältä osin tulee saavuttaa vuokratuloihin nähden hyväksyttävä investointikustannustaso.
- Helsingin jäähalli -kiinteistöön saneerattavan sisäliikunta- ja tapahtuma-areenan (mid-areena) osalta haasteena näyttäytyy puolestaan hyväksyttävän investointikustannustason saavuttaminen, joka käytännössä edellyttäne esimerkiksi sitä, että olemassa olevia rakenteita ja taloteknisiä järjestelmiä pystytään hyödyntämään mahdollisimman laajasti myös uudessa käyttötarkoituksessa.

Edellä mainittuun viitaten voidaan yhteenvetona todeta, että tällä hetkellä käytössä olevien tietojen perusteella voidaan pitää selvänä, että hankkeen keskeisimmät haasteet liittyvät erittäin korkeisiin rakennus-



kustannuksiin. Lisäksi valitseva markkinatilanne asettaa haasteita esimerkiksi rahoituksen saatavuudelle ja rahoituksen kustannuksille. Edelleen kiinteistösijoittajien nousseet tuottovaatimukset luovat haasteita esimerkiksi KTYA-tontille 14528/3 ja YU-tontille 14528/4 toteutettavan monitoimiareena- ja toimitilakokonaisuuden maanpäällisten kaupallisten osien (erityisesti hotelli, toimisto) sijoittajamyynnille, jonka onnistuminen on tärkeää, jotta myynnistä saatavia tuloja voidaan allokoida riittävästi monitoimiareenaa varten perustettavan kiinteistöyhtiön oman pääoman ehtoiseen rahoitukseen. Projektityhtiön tulee hankkeen jatkokehitysvaiheessa löytää keinoja toteutuskustannusten alentamiseen ja tuottopotentiaalin kasvattamiseen suunnittelullisin keinoin sekä onnistua projektinjohtourakoitsijan kanssa käytävissä neuvotteluissa/-kilpailutuksessa. Edelleen korkojen ja sijoittajien tuottovaatimusten lasku edistäisi hankkeen toteutumista merkittävästi. Positiivista on, että rakennuskustannukset ovat kääntyneet vuoden 2023 puolella laskuun ja rakentamisen hintataso on pudonnut viimeisen vuoden aikana merkittävästi. Lisäksi Euroopan keskuspankin ennakoitaan aloittavan ohjauksen maltillisen laskun kuluvan vuoden aikana. Korkotason aleneminen alentaisi luonnollisesti hankkeen rahoituskustannuksia ja todennäköisesti myös kiinteistöinvestoreiden tuottovaatimuksia.

Hankekokonaisuutta koskevat vuokra-, yhteistyö- ja muut sopimukset ovat monelta osin vielä indikatiivisia ja aie-/esisopimustasoisia, mutta tätä voidaan pitää normaalina hankkeen kehitysvaihe huomioiden. Projektityhtiön mukaan sen keskeisinä kumppaneina eri rooleissa tulisivat toimimaan mm. maailman suurimpiin lukeutuva kansainvälinen tapahtumanjärjestäjä, maailman suurin lipunmyyntiorganisaatio Ticketmaster, hotelliperaattori Scandic, ravintolakonserni NoHo Partners sekä Oy HIFK-Hockey Ab. Helsingin jäähalliin saneerattaviin liikunta- ja tapahtumatiloihin vuokralaisiksi olisivat tulossa mm. Helsinki Seagulls, IF Gymnastics sekä HAC Cheerleading. Projektityhtiön mukaan sillä on aiesopimukset tai vastaavat tahdonilmaisut rakennettavien tilojen vuokraamisesta, jotka kattavat toteutuessaan selvästi yli puolet vaadittavasta pääomavuokrakassavirrasta. Hyvä ennakkovuorausaste luo osaltaan edellytyksiä hankkeen toteutumiselle. Selvää kuitenkin on, että hankkeen toteutuminen edellyttää erilaisten indikatiivisten sopimusten ja tahdonilmaisujen realisoitumista sitoviksi vuokrasopimuksiksi ja kokonaisvuokrausasteen sekä vuokrakassavirran parantamista (esim. toimitot). Erittäin keskeistä on myös projektityhtiön yhteistyökumppanina toimivan maailman suurimpiin lukeutuvan tapahtuma-alan yrityksen (tai muun vastaavan tasoisen tapahtuma-alan toimijan) sitoutuminen monitoimiareenan toteuttamiseen.

Hankkeen rahoituksesta ja tulevasta yhtiörakenteesta



Kaupunginhallitus päätti 18.12.2023 (778 §) Taka-Töölön hankealueen uudelleen varaamisen yhteydessä, että hankkeelta odotetaan hankkeen rahoituksen laajempaa avaamista hankkeen etenemisen aikana. Projektityhtiö on toimittanut kaupungille selvityksen hankkeen suunnittelusta rahoituksesta. Selvitys pitää sisällään myös projektityhtiön näkemyksen hankkeen tulevasta yhtiörakenteesta sekä tärkeimmistä tulovirroista esimerkiksi monitoimiareenan vuokralaisena toimivan operointityhtiön osalta. Saadun selvityksen perusteella hankkeen toteutusmallista, rahoituksesta ja keskeisistä tulovirroista voidaan todeta tiivistetysti seuraavaa.

Hankekehitysvaiheen rahoituksesta

Projektityhtiö on vastannut tähän asti hankekehitysvaiheen rahoituksesta. Hankekehitysvaiheen rahoituskustannukset ovat tähän mennessä noin 22 milj. euroa, josta rahoituskulujen osuus on noin puolet. Rahoitus on kerätty hankkeen osakkaina toimivilta tahoilta sekä yksityisiltä suomalaisilta yrityksiltä lainana.

Hankkeen seuraava kehitysvaihe käsittää rakennuslupasuunnittelun sekä tarkemman toteutukseen tähtäävän suunnittelun, jonka kustannusarvio on projektityhtiön mukaan yhteensä noin 13 milj. euroa, josta rakennuslupasuunnittelun osuus on noin 6–7 milj. euroa. Rahoituksesta vastaavat monitoimiareenaa varten perustettavan kiinteistöyhtiön tulevat osakkaat, eli projektityhtiö ja projektityhtiön yhteistyökumppanina toimiva kansainvälinen tapahtuma-alan yritys, jonka tuleva omistusosuus monitoimiareenan kiinteistöyhtiöstä on vähintään 51 %.

Hankekehitysvaiheen päätyttyä projektityhtiö ja tämän yhteistyökumppani siirtävät rahoittamansa suunnitelmat, esisopimuskannan yms. hankkeen toteutusvaihetta varten perustettaville kiinteistöyhtiöille. Näin saatavalla myyntitulolla projektityhtiö huolehtii hankekehitysvaihetta varten ottamiensa lainojen maksusta.

Hankekehitysvaiheen päätyttyä hankkeen toteutusvaihetta varten perustetaan tarvittava määrä kiinteistöyhtiöitä, jotka ostavat tontit 14528/3 ja 4 (määräosin), ja joiden rahoittamana ja joiden lukuun hankkeen eri osakokonaisuudet toteutetaan.

Monitoimiareenan ja mid-areenan rahoituksesta

Monitoimiareenan ja mid-areenan toteutuksen vaatiman rahoituksen määrä on riippuvainen hankkeiden vaatimien investointien määrästä. Monitoimiareenan osalta rahoitustarve on noin 300 milj. euroa ja mid-areenan osalta noin 23 milj. euroa. Monitoimiareenan investoinnin kokonaisrahoitus muodostuu (1) kiinteistöyhtiöön sijoitettavasta oman pääoman ehtoisesta rahoituksesta (osuus rahoituksesta noin 25–30



prosenttia) sekä kansallisilta ja kansainvälisiltä luottolaitoksilta otetavista (2) junior- ja (3) seniorlainoista (osuus rahoituksesta 70–75 prosenttia). Monitoimiareenan oman pääoman ehtoisesta rahoituksesta vastasivat projektiyhtiö (osuus noin 49 prosenttia) sekä sen yhteistyökumppani (osuus noin 51 prosenttia). Projektiyhtiön on tarkoitus rahoittaa oma osuutensa monitoimiareenan kiinteistöyhtiön oman pääoman ehtoisesta rahoituksesta monitoimiareenan päälle rakennettavien kaupallisten osakokonaisuuksien myynnistä saamallaan tuotoilla. Junior- ja seniorlainottajat kilpailutetaan. Projektiyhtiö on aloittanut myös keskustelut opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa mahdollisesti liikuntapaikkarakentamisen tuesta, jota myönnettiin myös Tampereen Nokia-areenalle. Mahdollinen avustus käytettäisiin monitoimiareenan investointikustannusten kattamiseen.

Seniorlainoittajien näkökulmasta lainojen vakuutena toimisi osakkaiden oman pääoman ehtoinen rahoitus, heikommalla etusijalla olevien juniorlainoittajien rahoitusosuus sekä monitoimiareenakiinteistö/sen tuotama kassavirta.

Monitoimiareenaa varten perustettava kiinteistöyhtiö huolehtii lainojen maksusta ja muista kuluistaan perustettavalta operointiyhtiöltä (Nordarenas Oy) saamallaan pääoma- ja ylläpitovuokratuloilla. Operointiyhtiön osakkaiksi tulevat projektiyhtiö sekä projektiyhtiön yhteistyökumppanina toimiva kansainvälinen tapahtuma-alan yritys (tuleva omistusosuus vähintään 51 %). Operointiyhtiön tulovirta muodostuu lukuisista eri lähteistä, joista merkittävimpiä ovat vuokratulot areenan vuokraamisesta tapahtumakäyttöön (sisältäen mm. osuuden tapahtumien lipunmyyntituloista ja HIFK:n operointiyhtiölle maksamasta kiinteästä vuokrasta), aitioiden vuokraus, osuus monitoimiareenaan liittyvien ravintolapalveluiden tulosta sekä nimi- ja markkinointioikeuksien myynti.

Nordarenas Oy tulee toimimaan myös Helsingin jäähalli -kiinteistöön saneerattavan mid-areenan vuokralaisena ja saneeraamisen vaatiman rahoituksen järjestäminen noudattaa lähtökohtaisesti vastaavia periaatteita kuin monitoimiareena.

Kaupallisten osakokonaisuuksien rahoituksesta

Projektiyhtiö perustaa monitoimiareenan päälle toteutettavien hotelli- ja toimisto-osakokonaisuuksien toteuttamiseksi tarvittavat yhtiöt, jotka myydään kilpailutuksen perusteella investoreille ennen rakentamisvaiheen alkamista. Hotelli- ja toimisto-osakokonaisuuksien rahoitus on tarkoitus toteuttaa ns. forward fundin -mallilla, jossa kunkin kiinteistöyhtiön (hotelli, toimisto ja asunnot) ostajaksi kilpailutuksen perusteella valikoitunut investori rahoittaa rakentamista sen etenemisen mukaan. Investorien tulo muodostuu tilojen käyttäjiksi tulevien yritysten maksamis-



ta vuokrasta. Asuntojen osalta rahoituksesta vastaisi GH Asunnot Oy, jonka osakkaina toimivat projektiyhtiö sekä projektiyhtiön osakkaana jo nykyisellään toimiva Fincap Oy, jonka omistusosuus GH Asunnot Oy:stä olisi 49 prosenttia. Asunnot on tarkoitus rahoittaa normaalilla RS-lainalla ja ne myydään kuluttajille.

Kaupunki on käyttänyt hankkeen rahoituksen arvioinnissa ulkopuolisista kiinteistörahoitukseen erikoistutunutta asiantuntijaa. Tiivistelmä projektiyhtiön rahoitus selvityksestä on osana liitteenä 2 olevaa hankesittelyä. Projektiyhtiön rahoitus selvitys kokonaisuudessaan on liitteenä 8.

Garden Helsinki -hankkeen merkitys kaupungille

Kaupunginvaltuuston hyväksymän kaupunkistrategian mukaan Helsinki parantaa kilpailuasemaansa mm. kulttuurin ja urheilun sekä muiden suurtapahtumien isäntäkaupunkina. Tapahtumilla on merkittävä rooli Helsingin viihtyvyyden, elinvoiman sekä vetovoiman rakentamisessa. Kaupunginkanslian brändi ja tapahtuma yksikön selvityksen mukaan tapahtumakävijöitä oli selvitykseen otetuissa tapahtumissa vuonna 2023 noin 660 000. Kävijät käyttivät rahaa yhteensä noin 96,5 milj. euroa (noin 146 euroa/kävijä), josta Helsingin ulkopuolelta tulleiden kävijöiden osuus oli noin 67,5 milj. euroa. On selvää, että tapahtumilla on huomatta merkitys myös kaupungissa toimiville yrityksille ja yhteisöille.

Kaupunginkanslian selvitys ”Tilannekatsaus: Helsinki tapahtumakaupunkina” on liitteenä 3.

Helsingin kaupunki on eri syistä menettänyt kilpailukykyään tapahtumista viime vuosina. Toteutuessaan Garden Helsinki -hanke parantaa olennaisesti kaupungin kilpailukykyä niin kansallisten kuin kansainvälisten liikunnan ja kulttuurin suurtapahtumien osalta ja hankkeella on suuri merkitys kaupunkistrategiassa asetettujen tavoitteiden toteuttamisessa. Toteutuessaan hanke parantaa Helsingin näkyvyyttä sekä houkuttelevuutta kansainvälisellä tasolla. Lisäksi sillä on todennäköisesti myös laajempi positiivinen vaikutus kaupungin elinvoimaan sekä elinkeinopoliittisten tavoitteiden toteutumiseen. Hankkeen työllisyysvaikutusten on päivitettyssä laajassa taloudellisten vaikutusten arvioinnissa arvioitu olevan investointivaiheen aikana noin 2 750 henkilötyövuotta ja toiminnan aikana noin 900 henkilötyövuotta.

Toteutuessaan hankkeella on positiivisia vaikutuksia kaupungin tuloihin. Kaupungin tontinluovutustuloiksi muodostuisi KTYA-tontin 14528/3 ja YU-tontin 14528/4 osalta vähintään 21 milj. euroa. Lisäksi kaupunki saa tuloja Helsingin jäähalli -kiinteistön myynnistä. Helsingin jäähallin myynnin johdosta jäähalli -kiinteistön ylläpitoon ja korjaamiseen liittyvät lähivuosien merkittävät omistajavastuut siirtyvät pois kaupungilta. Jää-



halli -kiinteistön peruskorjaustarpeen arvioidaan olevan noin 15–30 milj. euroa.

Edellä mainitun lisäksi hankkeen toteutumisella on myös positiivinen vaikutus kaupungin verotuloihin. Päivitetyn laajan taloudellisten vaikutusten arvioinnin mukaan rakentamisaikaiset verotulot ovat noin 6 milj. euroa ja toiminnan aikana noin 2,5 milj. euroa vuodessa. Hankkeen toteuttamisesta kaupungille aiheutuvat menot ja tulot huomioiden Garden Helsinki -hanketta voidaan todennäköisesti pitää kaupungille myös taloudellisesta näkökulmasta kannattavana ja hyvin perustellulta. Päivitetty laajojen taloudellisten vaikutusten arviointi on liitteenä 4

Garden Helsinki -hankkeen muista vaikutuksista

Garden Helsinki -hankkeen toteuttaminen edellyttää kaupungilta tavanomaisia, noin 6 milj. euron, investointeja hankealueen tonttien rakentamiskelpoiseksi saattamiseen ja yleisten alueiden rakentamiseen.

Helsingin jäähallin vastaisuudessa tapahtuva myyminen vaikuttaa jäähallin nykyisen vuokralaisen, eli Jääkenttäsäätiö sr:n (jatkossa Jääkenttäsäätiö), taloudelliseen asemaan siten, että sen toiminta tulee jatkossa edellyttämään vuotuisen tuen lisäämistä arviolta noin 1,2 milj. eurolla. Tuen määrä on maltillinen suhteessa Garden Helsinki -hankkeen toteutumisen myötä saavutettavaan verotulojen lisäykseen.

Jääkenttäsäätiön voimassa olevan huoneenvuokrasopimuksen mahdollisesta päättämisestä ja siihen liittyvistä taloudellisista asioista tullaan päättämään myöhemmin erikseen. Jäähallin myyntiä koskevan valmistelun tavoitteena on, että Helsingin jäähalli säilyisi mahdollisimman pitkään nykyisessä käytössä, ja välivaihe uuden monitoimiareenan avautumisen ja Helsingin jäähallin toiminnan lakkaamisen välillä muodostuisi mahdollisimman lyhyeksi. Garden Helsinki -hankkeen rakentamisen aloittaminen tulee tästä huolimatta rajoittamaan jäähallin käyttöä ulkotiloja tarvitsevien tapahtumien osalta, koska Garden Helsinki-hankkeen rakentaminen edellyttää jäähalliin liittyvien ulkoalueiden, kuten jäähallin pysäköintialueen, ottamista rakentamiskäyttöön.

Projektiyhtiö ja Jääkenttäsäätiö sopivat keskenään Garden Helsinki -hankkeen toteuttamisen myötä purettavaksi tulevan Jääkenttäsäätiön omistuksessa olevan, Helsingin jäähallin yhteyteen sijoittuvan maanalaisen harjoitusjäähallin myymisestä projektiyhtiölle. Jääkenttäsäätiölle on osoitettu tontti Herttoniemestä harjoitusjäähallia varten, joka kompensoi osaltaan poistuvaa harjoitusjäähallin kapasiteettia. Herttoniemen jäähalli valmistui vuonna 2023. Edelleen Garden Helsinki -hankkeen yhteyteen on tarkoitus toteuttaa harjoitusjäähalli, jonka vuokralaisena Jääkenttäsäätiön on tarkoitus toimia. Jääkenttäsäätiö päättää asiasta vapaan harkintansa mukaan. Projektiyhtiö ja Jääkenttäsäätiö neuvotte-



levat myös Jääkenttäsäätiön mahdollisesta roolista rakennettavan uuden monitoimiareenan tekojäänoperoinnissa.

Hankkeen toteuttaminen edellyttää Töölön pallokentällä 7 olevan Helsingin jalkapallokлубin (HJK) käytössä olevan ylipainehallin purkamista ja lähtökohtaisesti myös Helsinki Stadion Management Oy:lle tehdyn maanvuokrasopimuksen ennen aikaista päättämistä. Ylipainehallille on asemakaavassa osoitettu korvaava paikka vireiseltä pallokentältä 6. Kaupunkiympäristölautakunta on 11.6.2019 (331 §) hyväksynyt maanvuokrasopimuksen ennen aikaista päättämistä ja kuplahallin siirtoa koskevan esisopimuksen. Sen perusteella kaupunki sitoutuu korvaamaan sopimuksessa tarkemmin yksilöidyt maanvuokrasopimuksen ennen aikaisesta päättymisestä ja siirrosta johtuvat kustannukset. Lisäksi Garden Helsinki -hanke toteuttaa kustannuksellaan tarvittavat perustustyöt pallokentälle 6. Garden Helsinki -hankkeen rakentumisen viivästymisen vuoksi esisopimus on tarpeen uudistaa.

Kaupungin ja projektiyhtiön tavoitteena on kaupunginhallituksen vaaruspäätösten edellyttämällä tavalla ollut muun ohella hankkeen toteuttamisesta johtuvien vaikutusten minimointi erityisesti jalkapallon toimintaedellytyksille. Tätä varten Töölön pallokenttä 1 on kaupungin toimesta muutettu lämmitetyksi tekonurmikentäksi, joka mahdollistaa kentän vuotuisten käyttötuntien merkittävän lisäämisen. Näin alueen jalkapallokenttien käyttötuntien vuotuinen kokonaismäärä on pyritty pitämään mahdollisimman muuttumattomana. Garden Helsinki -hankkeen valmistuttua myös pallokenttä 7 tulee säilymään kaupungin käytössä, vaikka se sijoittuu hankkeelle luovutettavalle korttelialueelle.

Areenahankkeista muissa kaupungeissa

Suomessa on viime vuosina toteutettu tai tullut vireille useita monitoimiareenahankkeita. Tampereen Nokia-areenaa (kapasiteetti noin 13 000–15 000 katsojaa) avautui joulukuussa 2021. Lisäksi uusia monitoimiareenahankkeita on vireillä ainakin Vantaalla (Arena 3.3 -hanke, kapasiteettiarvio 17 000–21 000 katsojaa), Turussa (Turun ratapiha -hanke, kapasiteettiarvio noin 8 900–10 000 katsojaa), Jyväskylässä (Hippos Jyväskylä -hanke, kapasiteettiarvio noin 5 500–7 000 katsojaa) ja Oulussa (Oulun areena -hanke, kapasiteettiarvio noin 10 000–12 000 katsojaa).

Mainitut kaupungit ovat tukeneet tai sitoutuneet tukemaan monitoimiareenahankkeiden toteutumista monin eri tavoin. Esimerkiksi Tampereen kaupunki on osallistunut Nokia areenan kansien ja infrarakentamiseen yhteensä noin 34 milj. eurolla ja rahoittanut monitoimiareenan kiinteistöyhtiötä 26 milj. eurolla. Lisäksi Tampereen kaupunki on osoittanut hankkeen rahoittamiseen ja toteuttamiseen osallistuneelle yksi-



tyisten sijoittajien konsortiolle mahdollisuuden ostaa asuinrakennusoi-
keutta areenan vierestä ja areena-alueen ulkopuolelta yhteensä noin
68 000 k-m². Valtio on myöntänyt Tampereen areenahankkeelle 18
milj. euron avustuksen.

Jyväskylän kaupunki on puolestaan päättänyt osallistumisesta vireillä
olevaan Hippos nimiseen liikunta- ja hyvinvointikeskushankkeeseen
muun muassa sijoittamalla hankeyhtiöön 23 milj. euroa. Lisäksi Jyväskylän kaupunki on eri tavoin sitoutunut liikuntavuorojen ostamiseen 5 milj. eurolla vuosittain 30 vuoden ajaksi. Edelleen Jyväskylän kaupunki on sitoutunut myymään sijoittajakonsortiolle asuinrakennusoi-
keutta 24 000 k-m². Turun kaupunki on puolestaan päättänyt rahoittaa Turun ra-
tapiha -hanketta oman pääoman ehtoosella rahoituksella ja lainalla yh-
teensä 50 milj. eurolla sekä sitoutunut myymään sijoittajakonsortiolle
70 000 k-m². Oulun kaupunki on lupautunut tulemaan perustettavaan
areenayhtiön vähemmistöosakkaaksi korkeintaan 50 milj. euron sijoituksella.

Mainittujen esimerkkien valossa voidaan pitää selvänä, että areena-
hankkeet edellyttävät toteutuakseen lähes poikkeuksetta tavanomai-
sista poikkeavia toimenpiteitä myös julkisilta toimijoilta.

Myytävien tonttien perus- ja asemakaavatiedot

Kaupunki omistaa Nordenskiöldinkatu 17:ssä sijaitsevan asemakaavan muutoksen nro 12572 mukaisen korttelin 14528 ohjeellisen tontin 3 (noin 24 265 m²), joka muodostuu kiinteistöjen 91-14-9904-100, 91-14-9903-100 ja 01-14-9901-100 määräaloista. Tontti kuuluu asemakaavan muutoksen nro 12572 mukaan toimitila- ja asuinrakennusten korttelialueeseen. Korttelialueelle tulee sijoittaa monitoimiareena sekä urheilu- ja liikuntaharrastustiloja (kaavamerkintä KTYA). Lisäksi kaupunki omistaa Nordenskiöldinkatu 15:ssä sijaitsevan asemakaavan muutoksen nro 12572 mukaisen korttelin 14528 ohjeellisen tontin 4 (noin 879 k-m²), joka muodostuu kiinteistön 91-14-9904-100 määräalasta. Tontti kuuluu asemakaavan muutoksen nro 12572 mukaan urheilu- ja vapaa-ajan rakennusten korttelialueeseen (kaavamerkintä YU).

Kopio asemakaavan muutoksesta ja myytäviä tontteja koskevat kartat ovat liitteinä 5 ja 6.

Tonteilla sijaitsee Jääkenttäsäätiön omistama maanalainen harjoitus-
jäähalli. Jääkenttäsäätiön oikeus pitää maanalaista harjoitusjäähallia tonteilla perustuu kaupungin (nykyisin kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan) ja Jääkenttäsäätiön välillä 10.6.2008 allekirjoitettuun vuokrasopimukseen.



Projektiyhtiö ja Jääkenttäsäätiö neuvottelevat erikseen em. harjoitusjäähallin ostamisesta osana tonttien esisopimuksen mukaista järjestelyä sekä Garden Helsinki -areenahankkeen toteuttamista. Tonttien ostamisen yhtenä edellytyksenä on, että projektiyhtiö ostaa samanaikaisesti Jääkenttäsäätiöltä tonteilla sijaitsevan harjoitusjäähallin, ja kaupungin ja Jääkenttäsäätiön välinen vuokrasopimus päättyy tonttien osalta.

Lisäksi kaupunki on vuokrannut tontista 14528/3 noin 11 000 m²:n suuruisen määrään yhden kuukauden irtisanomisajalla, enintään 31.12.2025 saakka Jääkenttäsäätiölle tilapäiseksi Jäähallin pysäköintialueeksi. Vuokrasopimus ja sen mahdollinen jatko päättyy, kun projektiyhtiö ostaa tontin kaupungilta.

Kaupunki on vuokrannut 31.3.2029 saakka tontista 14528/3 likimäärin asemakaavan muutoksen nro 12572 mukaisen vu/k-alueen (ns. pallokenttä 7) Helsinki Stadion Management Oy:lle jalkapallokentäksi. Vuokralainen pitää vuokra-alueella talviaikaan ylipainehallia talviharjoittelun mahdollistamiseksi. Kaupungin ja vuokralaisen välillä on tehty esisopimus vuokrauksen ennenaikaisesta päättymisestä Garden Helsinki -hankkeen takia. Esisopimus on hankkeen viivästyksen takia päättynyt, mutta sitä on tarkoitus jatkaa lähiaikoina. Kun kaupunki myy tontin 14528/3 projektiyhtiölle, maanvuokrasopimus on joko ennenaikaisesti päätetty tai vaihtoehtoisesti se on otettu riittävällä tavalla huomioon hankkeen suunnittelussa ja tulevassa toteutuksessa ja projektiyhtiö on esittänyt tästä selvityksen. Jälkimmäisessä tapauksessa kaupunki säilyy maanvuokrasopimuksen vuokranantajana sopimuskauden loppuun (enintään 31.3.2029) tontin kaupan yhteydessä vu/k-alueeseen pidättämänsä rasiteoikeuden perusteella. Hanke toteuttaa tontin 14528/7 ulkopuolella olevalle pallokentälle perustukset ja tekonurmen ja kaupunki vuokraa sen vuokralaiselle uudeksi paikaksi.

Maaperän pilaantuneisuus

Tontilla 14528/3 on tehty, siltä osin kun sillä ei sijaitse edellä sanottu Jääkenttäsäätiön omistama harjoitusjäähalli, ulkopuolisen konsultin toimesta maaperän pilaantuneisuustutkimus. Tutkimuksessa ei todettu pilaantunutta maata, eikä tämän perusteella ole tarvetta jatkotoimenpiteisiin. Tontilla on todettu kynnsarvon ylittäviä haitta-ainepitoisuuksia. Projektiyhtiön on otettava ne huomioon kaikessa maarakentamisessa. Kiinteistönkaupparajaan otetaan ehto mahdollisen piilevän pilaantuneen maaperän puhdistamisesta. Mikäli tontilla ilmenee tarvetta puhdistaa maaperää, projektiyhtiö on velvollinen välittömästi ilmoittamaan tästä kaupungille. Kaupunki korvaa projektiyhtiölle pilaantuneen maaperän puhdistamisesta aiheutuneet tavanomaisiin maarakennuskustannuksiin nähden ylimääräiset kustannukset siltä osin, kun se ei johdu



em. harjoitusjäähallista, mikäli korvattavista toimenpiteistä ja kustannuksista on sovittu kaupungin kanssa ennen toimenpiteisiin ryhtymistä.

Tontilla 14528/4 ei ole voitu tehdä maaperän pilaantumistutkimusta, koska Jääkenttäsäätiön harjoitusjäähalli täyttää koko pienen tontin. Kiinteistökauppakirjaan otetaan ehto, ettei kaupunki vastaa maaperän pilaantumisesta tontilla 14528/3 ja 4, jos se on aiheutunut Jääkenttäsäätiön harjoitusjäähallista tai siinä harjoitetusta toiminnasta. Projektiyhtiö ja Jääkenttäsäätiö sopivat keskenään harjoitusjäähallia koskevassa kauppakirjassa tarvittavilta osin mahdollisista pilaantuneen maaperän puhdistusvastuista.

KTYA-tontin 14528/3 ja YU-tontin 14528/4 hinnoittelun lähtökohdista

Kaupunginhallitus päätti 18.12.2023 (778 §), että Garden Helsinki -hankekokonaisuuden rahoittamiseksi aiemmin suunniteltujen Taka-Töölön hankealueen ulkopuolisten asuntotonttien (yhteensä noin 35 000 k-m²) myymisestä luovutaan. Samalla kaupunginhallitus päätti, että kaupunki tarkastelee KTYA-korttelialueen hinnoittelua uudelleen ja tässä arvioinnissa pyritään muun ohella ottamaan huomioon korttelialueelle toteutettavan hankekokonaisuuden kiinteistötaloudellinen kannattavuus sekä markkinatilanteessa tapahtuneet muutokset.

Tonttien myynnin valmistelussa on noudatettu edellä mainittua kaupunginhallituksen päätöstä. KTYA-tontin 14528/3 uudelleen hinnoittelua on pidettävä perusteltuna kiinteistömarkkinoilla aiemman hinnoittelupäätöksen (kaupunginvaltuusto 2019) jälkeen tapahtuneen merkittävän negatiivisen kiinteistö- ja rahoitusmarkkinakehityksen vuoksi ja Garden Helsinki -hankkeen jatkokehitysvaiheessa tapahtuneen hankkeen pienemisen takia, jonka vuoksi asemakaavan muutoksen mukaisista kokonaisrakennusoikeutta noin 149 000 k-m² ei tulla hyödyntämään kokonaisuudessaan. Hankkeen nykyinen arvioitu laajuus on 107 575 k-m². Lisäksi kaupungin linjaus, joka mukaan kaupunki ei luovuta projektiyhtiölle asuntotontteja Taka-Töölön hankealueen ulkopuolelta, perustelee osaltaan myös aiemmin päätettyjen hinnoitteluperiaatteiden uudelleen tarkastelua kaupungille strategisesti tärkeän hankkeen edistämiseksi. Koska uudisrakennettava monitoimiareena ulottuu myös YU-tontin 14528/4 alueelle, käsittää tämä päätös myös kyseisen tontin, jonka osalta ei ole aiemmin tehty hinnoittelupäätöksiä.

KTYA -tontin 14528/3 ja YU-tontin 14528/4 hinnoittelua varten on teetetty arviolausunnot kahdella puolueettomalla kiinteistöarvioinnin asiantuntijalla (Catella Property Oy 2.4.2024 sekä Newsec Valuation Oy 3.4.2024). Arviointi on suoritettu hankkeen kiinteistötaloudellisen kannattavuuden huomioivalla tuottoarvopohjaisella menetelmällä sekä rakentamattomien tonttien markkina-arvon arvioinnissa tavanomaisesti



hyödynnettävällä markkina-arvomenetelmällä, jossa arvioitavan kohteen markkina-arvoa arvioidaan toteutuneisiin relevantteihin vertailukauppoihin perustuen.

Arvioitsijoiden näkemyksen mukaan tuottoarvoon pohjautuva menetelmä johtaa tässä tapauksessa markkina-arvomenetelmään nähden realistisempaan arvioon kohteen markkina-arvosta, koska arvioitaville tonteille suunnitellun hybridirakennuksen erityispiirteitä ja hakekustannusten tavanomaisesti korkeampaa tasoa ei pystytä markkina-arvomenetelmässä välttämättä ottamaan riittävästi huomioon. Lisäksi tuottoarvopohjaisella lähestymistavalla pystytään huomiomaan hybridihankkeen eri osakokonaisuuksien erilaiset kiinteistötaloudelliset realiteetit. Esimerkiksi kiinteistötaloudellisilta lähtökohdiltaan erityisen haastava monitoimiareena vaikuttaa osaltaan sen yläpuolelle toteutettavien kaupallisten osakokonaisuuksien toteutusedellytyksiin ja siten myös rakennusoikeuden arvoon. Hybridihankkeen eri osakokonaisuuksien kiinteistötaloudellisten realiteettien huomiointi on tärkeää, koska hankekokonaisuus voi toteutua vain kaikkien sen eri osakokonaisuuksien toteutuessa. Toisaalta voidaan todeta, että tuottoarvoon pohjautuvalla menetelmällä saatavaan lopputulokseen vaikuttavat merkittävästi esim. hankkeen toteutuskustannukset, joihin liittyy epävarmuutta.

Jäljempänä tarkemmin selostettu vähimmäiskauppahinta ja lisäkauppahintaa koskevat ehdot perustuvat projektiyhtiön kanssa käydyissä hintaneuvotteluissa saavutettuun tulokseen ja sitä voidaan edellä mainitut arviolausunnot huomioiden pitää markkinaehtoisena.

Lisäksi kaupunki on teettänyt KTYA-tonttia 14528/3 ja YU-tonttia 14528/4 koskevan kiinteistöarvion päivityksen Gem Property Oy:llä (7.3.2024), joka tehtiin edellä kuvatulla markkina-arvomenetelmällä.

Asiassa saadut arviolausunnot ovat liitteenä 9–13.

Vähimmäiskauppahinta ja lisäkauppahintaa koskeva ehdot

Suoritettuihin arviointeihin ja projektiyhtiön kanssa saavutettuun neuvottelutulokseen perustuen kaupunki myy projektiyhtiölle tai sen hankekokonaisuuden toteuttamista varten perustamille asunto- ja kiinteistöyhtiöille KTYA-tontin 14528/3 ja YU-tontin 14528/4 yhtenä kokonaisuutena vähintään 21 miljoonan euron kauppahintaan. Kauppahinnasta 10 prosenttia maksetaan kaupantekotilaisuudessa ja loppuosa ennen tonteille valmistuvan hankekokonaisuuden käyttöönottoa. Kaupunki perii maksamattomasta kauppahinnasta korkoa, joka määritetään kaupanteon ajankohdan markkinaehtoiseen tasoon. Maksamattoman kauppahinnan maksamisen vakuudeksi ostaja/ostajat asettavat turvaavan vakuuden.



Edellä mainitun vähimmäiskauppahinnan lisäksi kaupungilla on oikeus lisäkauppahintaan, mikäli tonteille toteutettavan hankekokonaisuuden eri osakokonaisuuksien (areena, toimisto, hotelli, asunnot ja liiketilat) tilajakauma muuttuu hinta-arvioinnin pohjana käytetystä jakaumasta tai jokin käyttötarkoitus muutetaan hankkeen jatkokehitysvaiheessa kokonaan uuteen käyttötarkoitukseen. Lisäkauppahintaa peritään tällöin muutoksella saatavan nettohyödyn mukaan. Lisäkauppahintaa määritettäessä asuinrakennusoikeuden markkinaehtoisena pidettävänä yksikköhintana käytetään 1 400 euroa/k-m², toimistorakennusoikeuden osalta yksikköhintana 500 euroa/k-m², hotellirakennusoikeuden yksikköhintana 550 euroa/k-m³, päivittäistavarakaupantilojen yksikköhintana 650 euroa/k-m², muiden liiketilojen yksikköhintana 500 euroa/k-m² ja areenatilojen osalta 100 euroa/k-m². Mikäli tilojen käyttötarkoitus muuttuu muuhun kuin edellä mainittuihin käyttötarkoituksiin, sovellettava yksikköhinta määritetään markkinaehtoiseen tasoon kahden puolueettoman kiinteistöarvioitsijan arvioon perustuen. Saatavaa nettohyötyä arvioitaessa huomioidaan myös edellä mainittu vähimmäiskauppahinta.

Kaupungilla on oikeus lisäkauppahintaan myös, mikäli hankkeen toteutuva rakennusoikeus ylittää nyt tehdyn hinta-arvioinnin pohjana käytetyn rakennusoikeuden määrän, eli 107 575 k-m². Lisäkauppahintaa peritään kultakin ylittävältä kerrosneliömetriltä täysimääräisesti tilan käyttötarkoitus huomioiden ja myös tämän lisäkauppahinnan määrittämiseksi rakennusoikeuden yksikköhintana käytetään edellä mainittuja yksikköhintoja.

Edellä mainituin perustein mahdollisesti määräytyvää lisäkauppahintaa ei kuitenkaan peritä siltä osin, kuin lisäkauppahinta alittaa miljoona euroa. Tämä antaa hankkeelle taloudellista liikkumavaraa hankekehityksen seuraaviin vaiheisiin.

Mainittujen lisäkauppahintaperusteiden lisäksi kaupungilla on oikeus lisäkauppahintaan, mikäli myytävälle tonteille toteutettavan hankekokonaisuuden lopulliset toteutuskustannukset alittavat nyt kiinteistöarvioinnissa käytetyn ja esisopimuksessa sovitun tason 653 milj. euroa. Alituksesta ensimmäinen 30 milj. euroa menee hankkeen hyväksi, joka antaa hankkeen jatkokehitykselle taloudellista liikkumavaraa. Tämän jälkeen hyöty jaetaan osapuolten kesken tasan. Kaupungin oikeus lisäkauppahintaan toteutuskustannusten alituksen johdosta on kuitenkin enintään 25 milj. euroa.

Esisopimuksen ehtojen mukaisesti hankkeesta tehdään ostajien kanssa hankekokonaisuuden käyttöönoton jälkeen tonttitaloudellinen loppuselvitys mahdollisten lisäkauppahintavelvoitteiden toteamiseksi. Ostajat ovat tätä varten velvollisia pitämään tarkkaa kirjaa hankkeen kustannuksista ja antamaan kaupungille kaikki tarvittavat selvitykset ja tiedot.



Kaupungilla on sopimusehtojen mukaan oikeus lisäkauppahintaan myös tonttitaloudellisen loppuselvityksen jälkeen, jos loppuselvityksessä todettava käytetty rakennusoikeus alittaa asemakaavan muutoksessa myytävälle tonteille osoitetun rakennusoikeuden. Ehdon mukaan lisäkauppahintaa perittään mahdollisen myöhemmin tapahtuvan lisärakentamisen johdosta lisärakentamisen edellyttämän rakennusluvan hakemishetkellä markkinaehtoisesti määritettävään rakennusoikeuden yksikköhintaan perustuen.

Valmistelun yhteydessä puolueettomilla asiantuntijoilla teetetyt kiinteistöarviot huomioiden esitettyä kauppahintaa voidaan, kokonaisuus huomioiden pitää markkinaehtoisena.

Garden Helsinki -hanketta koskevan laajojen taloudellisten vaikutusten arvioinnin yhteydessä tehdyn arvion mukaan kaupunki saa myynnin jälkeen areenatontista kiinteistöverotuloja arviolta noin 0,7 milj. euroa vuodessa.

Kiinteistökaupan esisopimus ja sen keskeiset ehdot

Kaupunki ja projektiyhtiö ovat neuvotelleet tonteista 14528/3 ja 4 tehtävän kiinteistökaupan esisopimuksen ja sen liitteeksi tulevan kauppakirjaluonnoksen ehdoista. Esisopimusluonnos liitteinen on liitteenä 7.

Esisopimuksen mukaan kaupunki ja projektiyhtiö tai sen perustamat yhtiöt ovat velvollisia tekemään tonteista liitteenä olevan kauppakirjaluonnoksen mukaisen kiinteistökaupan mahdollisesti vähäisin tarkoituksin viimeistään kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun kaikki esisopimuksen kohdassa 5 sanotut kolmetoista ennakkoehtoa täyttyvät. Ennakkoehdot ovat:

- Ostaja on esittänyt kaupungille lopulliset sitovat rahoitussitoumukset tonteille toteutettavasta hankkeesta ja tonttien ulkopuolelle toteutettavasta maanalaisesta pysäköintilaitoksesta. Rahoitussitoumusten tulee kattaa em. rakentamisen valmiiksi esisopimuksen mukaisesti.
- Ostaja on esittänyt kaupungille hankkeen ja maanalaisen pysäköintilaitoksen toteuttamisesta tehty urakkasopimukset. Urakoitsijoilla tulee olla tarvittava kokemus sekä taloudelliset ja muut resurssit erittäin iso ja vaativa kokonaisuus huomioon ottaen.
- Ostaja on esittänyt kaupungille riittävät ja uskottavat selvitykset hankkeen sisältämän monitoimiareenan toiminnan taloudellista toimintaedellytyksistä vähintään 10 vuodelle hankkeen valmistumisesta ja käyttöönnotosta lukien.
- Ostaja ja monitoimiareenan tuleva operaattori ovat antaneet kaupungille erillisen kirjallisen sitoumuksen, että monitoimiareena on



avoin tapahtumatoimijoille ja sitä vuokrataan näille tavanomaisin markkinaehdoin.

- Ostaja on esittänyt kaupungille riittävän ja uskottavan tontteja koskevan hallinnanjakosopimuksen, jossa on sovittu, miten hankkeen rakennusten ja tilojen omistus jakautuu ja kuinka hankkeen toteutus- ja muut kustannukset kanavoidaan omistajien kesken. Hallinnanjakosopimus tulee olla allekirjoitettu. Selvyyden vuoksi kuitenkin todetaan, ettei tontin 14528/4 osalta tarvita hallinnanjakosopimusta, jos se myydään vain yhdelle ostajan perustamalle yhtiölle.
- Ostaja on saanut tonteille lainvoimaisen rakennusluvan likimäärin asemakaavan muutoksen nro 12572 mukaiselle hankkeelle. Tätä ennen ostaja on hyväksyttänyt hankkeen rakennuslupasuunnitelmien pääpiirustukset kaupungilla (kaupungin alueryhmä ja tonttipäällikkö) ja saatu rakennuslupa likimäärin vastaa em. hyväksyntää. Rakennuslupasuunnitelmissa ja saadussa rakennusluvassa asuinrakennusoikeuden määrä tulee olla noin 15 000 k-m² ja monitoimiarueen katsojakapasiteetin tulee konserttikäytössä olla vähintään noin 15 500-19 000 katsojapaikkaa, ellei ostaja ja kaupunki erikseen toisin sovi. Asuinrakennusoikeus tulee toteuttaa korkeatasoisena vapaarahoitteisena ja sääntelemättömänä omistus- ja/tai vuokra-asuntotuotantona. Omistusasuntotuotannossa yhteenlasketusta huoneistoalasta vähintään noin 40 % tulee toteuttaa perheasuntoina, joissa on kaksi makuuhuonetta tai enemmän.
- Ostaja on ostanut Jääkenttäsäätiöltä tonteilla sijaitsevan harjoitusjäähallin käypään arvoon.
- Kaupungin ja ostajan välillä on allekirjoitettu kiinteistökaupan esisopimus tontin 14528/2 ja sillä sijaitsevan jäähallin ostamisesta.
- Kaupungin sekä tonttien ja tontin 14528/2 välille on tehty pysyvä rasite- tai yhteisjärjestelysopimus, jossa on sovittu riittävästi asemakaavan muutoksen nro 12572 mukaisista yleisistä kulkuoikeuksista ja tarvittavista tonttien rajoille rakentamisista.
- Kaupunki on saanut valtiolta omistusoikeuden tai muun riittävän hallintaoikeuden asemakaavan muutoksessa nro 12572 Vauhtitieen rajautuvaan ajo- ja ma-ajo2 (VP/s) ja tarvittavilta osin pysäköintialueeseen (entinen LP-alue) maanalaisen pysäköintilaitoksen ajoyhteyden toteuttamista varten.
- Kaupunki ja ostaja ovat allekirjoittaneet pitkäaikaisen maanvuokrasopimuksen asemakaavan muutoksessa nro 12572 osoitetusta maanalaisen pysäköintilaitoksesta ja sen sisältämästä harjoitusjäähallista huolto- ja pysäköintiajoyhteyksineen.
- Tontin 14528/3 asemakaavan muutoksen nro 12572 mukaiseen vu/k-alueeseen (pallokenttä 7) kohdistuva kaupungin ja Helsinki Stadion Management Oy:n välinen 8.4.2014 allekirjoitettu maanvuokrasopimus on päätetty tai vaihtoehtoisesti se on otettu riittäväällä tavalla huomioon hankkeen suunnittelussa ja tulevassa toteutuk-



sessä, ja ostaja on esittänyt tästä selvityksen. Jälkimmäisessä tapauksessa kaupunki säilyy maanvuokrasopimuksen vuokranantajana sopimuskauden loppuun (enintään 31.3.2029) tontin 14528/3 kaupan yhteydessä vu/k-alueeseen pidättämänsä rasiteoikeuden perusteella.

- Kaupunki ja ostaja allekirjoittavat tonttien kaupan yhteydessä rasi-tesopimuksen, jossa kaupunki saa pysyvän ja korvauksettoman käyttöoikeuden kustannuksellaan käyttää ja ylläpitää tontilla 14528/3 asemakaavan muutoksessa nro 12572 osoitettua maanpäällistä vu/k -aluetta (pallokenttä 7) urheilu- ja virkistystarkoitukseen.

Esisopimuksen kohtaan 10 on otettu ehto, että esisopimus raukeaa ilman osapuolten korvausvelvollisuutta toisilleen, jos kaikki edellä sanotut ennakkoehdot eivät ole täyttyneet viimeistään 31.12.2027 mennessä. Mikäli ostajan hanke on kuitenkin viivästynyt valitukselta tai muusta hankkeesta riippumattomasta syystä, ostaja saa viivästyksen verran jatkoaikaa, enintään kuitenkin 31.12.2029 saakka.

Lisäksi esisopimuksessa on ehto, että ostajalla on oikeus hakea hankkeelle rakennuslupaa esisopimuksen aikana ennen tonttien ostamista. Kaupunki perii normaalin käytäntönsä mukaisesti tästä ostajalta ja myönnettävän valtakirjapäätöksen perusteella kertasuorituksena tonttien lopullisen kiinteistökaupan yhteydessä kahden (2) kuukauden suuruisia maanvuokraa vastaavan summan.

Esisopimukseen on otettu erityisehto, että Projekti GH Oy on itse velvollinen sijoittamaan hankkeen kaupallisista osista (asunnot, hotelli, toimisto) saamansa myyntitulot 40 milj. euroon saakka monitoimiareena varten perustettavan ja tätä kiinteistöosuutta omistavan kiinteistöyhtiöön oman pääoman ehtoiseen rahoitukseen. Kyseinen erityisehto on voimassa myös tonttien kaupan jälkeen monitoimiareenan käyttöönottolupaan saakka.

Muutoin esisopimukseen on otettu tavanomaisia kiinteistökaupan esisopimukseen kuuluvia ehtoja.

Kiinteistökaupan keskeisimmät ehdot

Osapuolet ovat neuvotelleet esisopimuksen ehtojen yhteydessä sen liitteeksi tulevan tonttien 14528/3 ja 4 kiinteistökaupan ehdot. Keskeisimmät ehdot ovat:

- Kiinteistöjen vähimmäiskauppahintaa ja mahdollisia lisäkauppahintoja koskevat ehdot.
- Ostaja antaa 22,68 miljoonan euron vakuuden em. kauppahinnan suorittamisesta ja 5 miljoonan euron vakuuden



ostajan muiden toteutus- ja vastaavien velvollisuuksien suorittamisesta.

- Ostaja on velvollinen kustannuksellaan toteuttamaan hankkeen tonteille tämän kauppakirjan, kaupungin hyväksymien rakennuslupasuunnitelmien pääpiirustusten, asemakaavan muutoksen nro 12572 ja rakennusluvan mukaisesti. Lisäksi ostaja on velvollinen toteuttamaan tonttien ulkopuolella sijaitsevalle pallokentälle 6 sovitut toimenpiteet siten kuin siitä on tässä kauppakirjassa sanottu. Hankkeen rakennustoimet tulee suorittaa viiden (5) vuoden kuluessa kauppakirjan allekirjoituspäivästä. Hankkeen rakennustoimet katsotaan suoritetuksi, kun hankkeen kaikille rakennuksille ja tiloille on saatu rakennusvalvontaviranomaisen käyttöönottolupa.
- Ostaja on velvollinen maksamaan edellä sanotun hankkeen rakennusajan ylityksen osalta sopimussakkoa 50 000 euroa kuukaudelta ensimmäiseltä kolmelta kuukaudelta ja sen jälkeen 100 000 euroa kuukaudelta, enintään kuitenkin yhteensä 500 000 euroa.
- Ostajan tulee suunnitella ja toteuttaa hanke siten, ettei naapurikiinteistöillä ja lähialueella sijaitsevien rakennusten perustukset painu eikä muuten vaurioitu rakennustyöstä johtuen.
- Ostajan tulee suunnitella ja toteuttaa hanke tonteille siten, että tontilla 14528/2 sijaitseva jäähalli voi toimia siihen saakka, kunnes sen peruskorjaus- ja muutostyöt alkavat. Ostaja vastaa mm. muutostöistä ja tilapäisratkaisuksista, jos tonteilla olevassa ja hankkeen yhteydessä mahdollisesti purettavassa harjoitusjäähallissa on tekniikkaa ja vastavaa, jota käyttää myös tontilla 14528/2 oleva jäähalli.
- Hankkeen johdosta toteutettavia rakennuksia ja tiloja ei saa ottaa tonteilla osittainkaan käyttöön ennen kuin kaupungin ja ostajan välillä erikseen allekirjoitettavan kiinteistökaupan esisopimuksen mukaisesti ostaja on ostanut kaupungilta tontin 14582/2 ja sillä sijaitsevan jäähallin ja sen omistusoikeus on siirtynyt. Ostaja on velvollinen maksamaan edellä sanotun tonttien käyttöönottoehdon rikkomisesta sopimussakon, joka vastaa kaupungin ja ostajan välillä tontista 14528/2 ja sillä sijaitsevasta vanhasta jäähallista erikseen allekirjoitettavassa esisopimuksessa sovittua kauppahintaa ilman mahdollista lisäkauppahintaosuutta.
- Ostaja suorittaa hankkeen johdosta pohjavesijärjestelyjä tonteilla ja pallokentällä 6 siten kuin kauppakirjassa on sovittu.



- Ostajan velvollisuudesta toteuttaa tonttien ulkopuolelle pallokentälle 6 hankkeen välittämättömänä esirakentamistoimenpiteenä ylipainehallin sijoituspaikan ja maksamaan mahdolliset korvaukset pallokentän 7 vuokralaiselle mahdollisen käytön estymisestä rakennustöiden aikana siten kuin kaupungin ja vuokralaisen kanssa on esisopimuksessa sovittu.

Lisäksi kiinteistökauppakirjaluonnoksessa on tavanomaisia kiinteistökauppaan liittyviä ehtoja.

Valtiontukiarviointi

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107(1) artiklan mukaan, jollei perussopimuksissa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Julkisyhteisöjen toteuttamat taloudelliset transaktiot eivät anna etua, eivätkä näin ollen ole valtiontukea, jos niissä noudatetaan tavanomaisia markkinaehtoja (Komission tiedonanto valtiontuen käsitteestä 2016/C 262/01, kohta 74).

Tonttien myynnin valmistelun yhteydessä on arvioitu, sisältyykö kauppaan SEUT 107(1) artiklan mukaista valtiontukea. Tonttien markkina-arvosta on ennen neuvotteluja pyydetty kahden riippumattoman arvioijan arviot, jotka perustuvat yleisesti hyväksytyihin markkinaindikaattoreihin ja arvostusstandardeihin. Tontit on arvioitu tuottolähestymistavalla eli arviot perustuvat siihen, mitä tonteista olisi maksettavissa oletuksella, että tonteille tulisi toteuttaa Helsinki Garden –hanke ilmoitetussa laajuudessa ja ilmoitetuilla hankekustannuksilla.

Osana valtiontukiarviointia tehtiin myös markkinataloustoimijatesti. Testin avulla voidaan arvioida, liittyykö julkisyhteisön toteuttamaan myyntiin valtiontukea kun otetaan huomioon, olisiko vastaavan kokoinen yksityinen myyjä voinut saada saman tai paremman hinnan tavanomaisissa markkinaolosuhteissa.

Edellä mainitut arviolausunnot ja markkinataloustoimijatestin tulokset huomioiden Projektin GH Oy ei saa kiinteistökaupasta SEUT 107(1) artiklan mukaista valtiontukea, koska kauppahinta ja muut kauppakirjan ehdot ovat markkinaehtojen mukaisia.

Päätöksen suhde asiassa tehtyihin ja tehtäviin päätöksiin

Tämä päätös korvaa kaupunginvaltuuston 11.9.2019 (248 §) tekemän Garden Helsinki-hankkeen hinnoittelua koskevan päätöksen siltä osin



kuin se koskee asemakaavan muutoksen nro 12572 mukaista KTYA-tonttia 14528/3. Kyseinen päätös ei koskenut asemakaavan muutoksen mukaista YU-tonttia 14528/4.

Kaupunkiympäristön toimiala valmistelee parhaillaan Garden Helsinki -hankekokonaisuuteen kuuluvan Helsingin Jäähalli -kiinteistön myyntiä projektiyhtiölle. Kiinteistön myynnistä on tarkoitus tehdä aluksi esisopimus ja lopullinen myynti toteutetaan lähtökohtaisesti siinä vaiheessa, kun uudisrakennettavan monitoimiareenan valmistumisajankohta on riittävällä varmuudella tiedossa. Helsingin jäähallikiinteistöä koskeva esitys on tarkoitus saattaa toimivaltaisen toimielimen päätettäväksi vielä kevätkauden 2024 aikana. Tarkoituksena on, että KTYA- ja YU-tonttien myyntiä ja Helsingin jäähallikiinteistön myyntiä koskevat esisopimukset allekirjoitetaan samanaikaisesti. Tätä koskeva ehto on sisällytetty päätöskohtaan ja vastaava ehto tullaan sisällyttämään myös Helsingin jäähalli -kiinteistöä koskevaan esitykseen.

Garden Helsinki -hakekokonaisuuteen kuuluvan luolastokokonaisuuden hinnoittelussa noudatetaan kaupunginvaltuuston 11.9.2019, 248 § päättämää hinnoittelua, jonka ajantasaisuus ja mahdolliset muutostarpeet arvioidaan ja päätetään tarvittaessa erikseen.

Kaupunkiympäristölautakunnan esitys

Kaupunkiympäristölautakunta on 14.5.2024 (279 §) esittänyt kaupunginhallitukselle, että kaupunki myy projektiyhtiölle uudisrakennettavaa monitoimiareenaa ja asunto- ja toimitilakokonaisuutta varten tarvittavat tontit 14528/3 ja 4. Samalla lautakunta hyväksyi yksimielisesti seuraavan vastaehdotuksen: "Lautakunta esittää, että Garden Helsinki-hankkeen esisopimukseen tavoitellaan lisättäväksi ehto, missä Garden Helsinki-areenan katsojakapasiteetiksi konserttikäytössä edellytetään hankeyhtiön ja sen yhteistyökumppaninkin mainitsema 15500 - 19000. Näin varmistetaan areenan houkuttelevuus kansainvälisten huippesiintyjien ja tapahtumien osalta jatkossa."

Esisopimusluonnoksen kohtaan 5 on edellä mainitun lautakunnan päätöksen ja projektiyhtiön kanssa käytyjen jatkoneuvotteluiden perusteella sisällytetty ehto, jonka mukaan monitoimiareenan katsojakapasiteetin tulee konserttikäytössä olla vähintään noin 15 500-19 000 katsojapaikkaa, ellei kaupungin kanssa toisin sovita. Lisäksi esisopimuksen liitteenä olevaan kauppakirjaluonnokseen on lisätty ehto kaupungin oikeudesta lisäkauppahintaan myös tonttitaloudellisen loppuselvityksen jälkeen.

Lopuksi



Garden Helsinki -hanke ollut suunnitteilla poikkeuksellisen pitkään ja sen hakekehitysvaihe on vaatinut projektiyhtiöltä sekä sen osakkailta poikkeuksellisia panostuksia. Kyseessä on kooltaan ja sisällöltään erittäin suuri ja vaativa hankekokonaisuus eikä sen taloudellista toteutuskelpoisuutta voida hankekehityksen tässä vaiheessa varmuudella todeta.

Tonttien myynnissä on huomioitu hankkeessa ja markkinatilanteessa vuoden 2019 jälkeen tapahtuneet muutokset. Kaupunginvaltuuston aiempaan hinnoittelupäätökseen nähden dynamisempi tonttihinnoittelumalli antaa projektiyhtiölle taloudellista liikkumavaraa ja luo ennustettavuutta hankekehityksen jatkovaiheisiin, mikä on tärkeää vaativan hankekokonaisuuden toteutuskelpoisuuden saavuttamiseksi.

Kaupunki on jo aiemmin päättänyt sille strategisesti tärkeän Garden Helsinki -hankekokonaisuuden toteutumisen mahdollistavasta asema-kaavan muutoksesta. Tonttien myyntipäätöksen sekä myöhemmin kesällä 2024 päätöksentekoon tuotavan Helsingin jäähallikiinteistön myyntiä koskevan asian jälkeen Garden Helsinki -hankkeella olisi sekä maankäytölliset että kiinteistöjen luovutukseen liittyvät edellytykset toteutua.

Toimivalta

Hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 6 kohdan mukaan kaupunginvaltuusto päättää kiinteän omaisuuden luovuttamisesta, milloin luovutettavan omaisuuden kauppahinta ylittää 10 miljoonaa euroa.

Päätöksen täytäntöönpano

Kaupunginhallituksen tarkoituksena on, mikäli kaupunginvaltuusto hyväksyy päätösesityksen, päätöksen täytäntöönpanon yhteydessä, oikeuttaa tonttipäällikkö tekemään esisopimukseen ja sen liitteenä olevaan lopullisen kiinteistökaupan kauppakirjaluonnoksen ehtoihin vähäisiä muutoksia ja täydennyksiä sekä allekirjoittamaan esisopimuksen ja lopullisen kauppakirjan.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sijainti- ja varausaluekartat
- 2 Garden Helsinki - Hankkeen esittely



- 3 Tilannekatsaus: Helsinki tapahtumakaupunkina
- 4 Laajojen taloudellisten vaikutusten arviointi (päivitys)
- 5 Kopio asemakaavan muutoksesta
- 6 Kartat myytävistä tonteista
- 7 Kiinteistökaupan esisopimus ja sen liitteet
- 8 Salassa pidettävä (JulKL (621/1999) 24.1 § 2 k)
- 9 Salassa pidettävä (JulKL (621/1999) 24.1 § 17 k, JulKL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 10 Salassa pidettävä (JulKL (621/1999) 24.1 § 17 k, JulKL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 11 Salassa pidettävä (JulKL 24.1 § 17 kohta ja 20 kohta)
- 12 Salassa pidettävä (JulKL (621/1999) 24.1 § 17 k, JulKL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 13 Salassa pidettävä (JulKL (621/1999) 24.1 § 17 k, JulKL (621/1999) 24.1 § 20 k)

Oheismateriaali

- 1 Salassa pidettävä (JulKL (621/1999) 24.1 § 17 k, JulKL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 2 Salassa pidettävä (JulKL (621/1999) 24.1 § 17 k, JulKL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 3 Salassa pidettävä (JulKL (621/1999) 24.1 § 17 k, JulKL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 4 Salassa pidettävä (JulKL (621/1999) 24.1 § 20 k)

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 03.06.2024 § 344

HEL 2024-005692 T 10 01 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

03.06.2024 Pöydälle

Asian aikana kuultavana oli tonttipäällikkö Sami Haapanen. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

Esittelijä

pormestari



10.06.2024

Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 14.05.2024 § 279

HEL 2024-005692 T 10 01 01 01

Nordenskiöldinkatu ja Pohjoinen Stadiontie

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että kaupunki myy Projekti GH Oy:lle (Y-tunnus: 2581735–9) tai sen perustamille kiinteistö- ja asunto-yhtiöille Helsingin kaupungin 14. kaupunginosan (Taka-Töölö) asemakaavan muutoksen nro 12572 mukaisen korttelin 14528 ohjeellisen kaavatontin (KTYA) nro 3 (pinta-ala noin 24 265 m²) sekä saman korttelin ohjeellisen kaavatontin (YU) nro 4 (pinta-ala noin 879 m²) seuraavin ehdoin:

- tontit myydään yhtenä kokonaisuutena ja kauppahinta on vähintään 21 000 000 (kaksikymmentäyksimiljoonaa) euroa.
- tonttien myynnistä tehdään liitteen 7 mukainen kiinteistönkaupan esisopimus ja myynnissä noudatetaan esisopimuksen ja sen liitteiden mukaisia ehtoja sekä kaupunkiympäristön toimialan maaomaisuuden kehittäminen ja tontit -palvelun tonttipäällikön mahdollisesti päättämiä lisäehtoja.
- kaupunki tekee asiassa ennen lopullista päätöksentekoa valtioneuvoston keuvan arvioinnin ja toimii arvioinnin edellyttämällä tavalla.
- edellä tarkoitettu esisopimus allekirjoitetaan yhtäaikaaisesti asemakaavan muutoksen nro 12572 korttelin 14528 mukaista ohjeellista kaavatonttia (YU) nro 2 ja sillä sijaitsevia rakennuksia koskevan (Helsingin jäähalli, os. Nordenskiöldinkatu 11-13) esisopimuksen kanssa, josta kaupunki päättää vapaan harkintansa mukaan erikseen.

Samalla kaupunkiympäristölautakunta esitti, että kaupunkiympäristön toimialan maaomaisuuden kehittäminen ja tontit -palvelun tonttipäällikö oikeutetaan tekemään edellä tarkoitettun esisopimuksen ja sen liitteiden ehtoihin vähäisiä muutoksia ja täydennyksiä sekä allekirjoittamaan esisopimuksen ja lopullisen kauppakirjan.



Lautakunta esitti, että Garden Helsinki-hankkeen esisopimukseen tavoitellaan lisättäväksi ehto, missä Garden Helsinki-areenan katsojakapasiteetiksi konserttikäytössä edellytetään hankeyhtiön ja sen yhteistyökumppaninkin mainitsema 15 500 - 19 000. Näin varmistetaan areenan houkuttelevuus kansainvälisten huippuesiintyjien ja tapahtumien osalta jatkossa.

Käsittely

14.05.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asian aikana kuultavina oli tonttipäällikkö Sami Haapanen. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Vastaehdotus:

Mia Haglund: Lisätään esitysehdotukseen loppuun: "Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että tontille esitettävän päivitetyn hinnoittelun taustalla on muuttunut markkinatilanne sekä alkuperäisistä suunnitelmista hieman pienentyneen hankekokonaisuuden kiinteistöaloudellinen kannattavuus. Hinnan määrittelyn taustalla on ulkopuolisten riippumattomien toimijoiden arvio tontin markkina-arvosta ja markkina-arvon arvioimiseksi on poikkeuksellisesti käytetty myös tuottoa arvioivaa lähestymistapaa. Vaikka sopimukseen liittyy mahdollisuus lisäkauppahintaan, niin esitetty vähimmäiskauppahinta asettuu merkittävästi alemmaksi kuin vuonna 2019 arvioitu tontin markkina-arvo ja näin ollen hinnan päivityksestä päättäminen voidaan nähdä kaupungilta merkittävänä tekona hankkeen toteutumisen edistämiseksi.

Koska kyseessä on poikkeuksellinen menettely, niin kaupunkiympäristölautakunta edellyttää, että valtiontukea koskevan arvioinnin tulkinta vahvistetaan EU-notifikaatiolla.

Tämän lisäksi kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että Helsingin jäähallin osalta myyntihinta arvioidaan erikseen ja tällöin tulee huomioida hallin tuotto ja vuotuiset tulot. Lisäksi aikaisemman mukaisesti lautakunta korostaa, että Helsingin jäähalli tulee siirtyä Garden Helsinki hankkeelle vasta siinä vaiheessa, kun uusi tapahtuma-areena on käytössä. Siihen asti halli pysyy Helsingin kaupungilla ja Jääkenttäsäätiön hallinoimana."

Kannattaja: Tuomas Nevanlinna

Vastaehdotus:

Mika Raatikainen: Lisätään esitysehdotukseen: "Lautakunta esittää, että Garden Helsinki-hankkeen esisopimukseen tavoitellaan lisättäväksi ehto, missä Garden Helsinki-areenan katsojakapasiteetiksi konserttikäytössä edellytetään hankeyhtiön ja sen yhteistyökumppaninkin mai-



nitsema 15500 - 19000. Näin varmistetaan areenan houkuttelevuus kansainvälisten huippuesiintyjien ja tapahtumien osalta jatkossa."

Kannattaja: Sami Kuusela

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Mika Raatikaisen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Mia Haglundin vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 10

Silja Borgarsdottir Sandelin, Otso Kivekäs, Olli-Pekka Koljonen, Sami Kuusela, Otto Meri, Jenni Pajunen, Katri Penttinen, Risto Rautava, Saana Rossi, Anni Sinnemäki

Ei-äännet: 2

Mia Haglund, Tuomas Nevanlinna

Tyhjä: 1

Mika Raatikainen

Poissa: 0

Kaupunkiympäristölautakunta päätti hyväksyä esittelijän ehdotuksen äänin 10-2 (1 tyhjä).

07.05.2024 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoskin

Lisätiedot

Sami Haapanen, tonttipäällikkö, puhelin: 09 310 36437
sami.haapanen(a)hel.fi



10.06.2024

Asia/6

§ 367

V 19.6.2024, Helsingin kaupungin vuoden 2023 tilinpäätöksen hyväksyminen

HEL 2023-014385 T 02 06 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy Helsingin kaupungin, kunta-Helsingin sekä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan vuoden 2023 tilinpäätökset.

Helsingin kaupunki

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle Helsingin kaupungin tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

Alla olevien liikelaitosten yli-/alijäämä siirretään kyseessä olevan liikelaitoksen johtokunnan esityksen mukaisesti taseen omaan pääomaan.

Liikelaitos	Yli-/ alijäämä	2023 euroa
Liikenneliikelaitos (HKL)	ylijäämä	5 378 633,05
Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki)	ylijäämä	1 044,51
Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)	ylijäämä	127 388,57
Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki)	alijäämä	-975 008,48
Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)	alijäämä	-3 538 748,91

Alla olevien rahastojen yli-/alijäämä siirretään rahaston sääntöjen mukaisesti kyseisen rahaston pääomaan

Rahasto	Yli-/ alijäämä	2023 euroa
Asuntotuotantorahasto	ylijäämä	5 175 683,95
Urheilu- ja ulkoilulaitosrahasto	ylijäämä	2 090 410,12
Vakuutusrahasto	ylijäämä	2 262 020,60
Innovaatorahasto	alijäämä	-5 624 754,91
Osallisuusrahasto	alijäämä	-2 198 783,16

Kaupunginhallitus esitti lisäksi, että muu Helsingin kaupungin tilikauden tulos käsitellään seuraavasti:

	2023 euroa
Kamppi-Töölönlahti-alueen investointirahastosta tuloutetaan alueen investointeihin käytetty määrä	9 519,40
Kallion virastotalon peruskorjausta varten tehdystä investointivaruudesta syntynyt poistoeroa tuloutetaan	840 939,63
Muun toiminnan tilikauden ylijäämä varaus- ja rahastokirjausten jälkeen, ehdotetaan kirjattavaksi kaupungin taseen omaan pääomaan edellisten tilikausien yli-/alijäämiin	437 226 021,19

Kunta-Helsinki

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi/kaupunginhallitus

Puhelin
+358 9 310 1641

Y-tunnus
0201256-6



Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle kunta-Helsingin tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

Alla olevien liikelaitosten yli-/alijäämä siirretään kyseessä olevan johtokunnan esityksen mukaisesti taseen omaan pääomaan.

Liikelaitos	Yli-/ alijäämä	2023 euroa
Liikenneliikelaitos (HKL)	ylijäämä	5 378 633,05
Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki)	ylijäämä	1 044,51
Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)	ylijäämä	127 388,57
Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki)	alijäämä	-975 008,48
Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)	alijäämä	-3 538 748,91

Alla olevien rahastojen yli-/alijäämä siirretään rahaston sääntöjen mukaisesti kyseisen rahaston rahastopääomaan.

Rahasto	Yli-/ alijäämä	2023 euroa
Asuntotuotantorahasto	ylijäämä	5 175 683,95
Urheilu- ja ulkoilulaitosrahasto	ylijäämä	2 090 410,12
Vakuutusrahasto	ylijäämä	2 262 020,60
Innovaatorahasto	alijäämä	-5 624 754,91
Osallisuusrahasto	alijäämä	-2 198 783,16

Kaupunginhallitus esitti lisäksi, että muu kunta-Helsingin tilikauden tulos käsitellään seuraavasti:

	2023 euroa
Kamppi-Töölönlahti-alueen investointirahastosta tuloutetaan alueen investointeihin käytetty määrä	9 519,40
Kallion virastotalon peruskorjausta varten tehdystä investointivaruudesta syntyneitä poistoeroa tuloutetaan	840 939,63
Muun toiminnan tilikauden ylijäämä varaus- ja rahastokirjausten jälkeen, ehdotetaan kirjattavaksi kaupungin taseen omaan pääomaan edellisten tilikausien yli-/alijäämiin	437 226 021,19

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- tilikauden ylijäämä 28 998 029,12 euroa kirjataan sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan taseen omaan pääomaan edellisten tilikausien yli-/alijäämiin.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli talousarviopäällikkö Pia Ojavuo. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen



10.06.2024

Lisätiedot

Pia Ojavuo, talousarviopäällikkö, puhelin: +358931076759
pia.ojavuo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Helsingin kaupungin tilinpäätös 2023
- 2 Stadin HYTE barometri 2024

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Tilinpäätös

Kunnan tilikausi on kalenterivuosi. Kaupunginhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Kaupunginhallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen valtuuston käsiteltäväksi. Kaupunginvaltuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä.

Helsinki on laatinut erilliset tilinpäätökset Helsingin kaupungista kokonaisuudessaan, kunta-Helsingistä ja sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialasta

Helsingin kaupungin kokonaisuus jakautuu valtion rahoittamaan sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaan sekä kunta-Helsinkiin, joka sisältää kasvatuksen- ja koulutuksen, kulttuurin- ja vapaa-ajan, kaupunkiympäristön, keskushallinnon ja liikelaitokset. Tilinpäätöksessä 2023 Helsingin kaupungin taloutta tarkastellaan kolmessa kokonaisuudessa: Helsingin kaupunki, kunta-Helsinki sekä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala. Helsingin kaupungin tilinpäätös koostuu näistä kolmesta kokonaisuudesta tehdyistä erillistilinpäätöksistä.

Helsingin kaupungin talouden kokonaisuutta tarkastellaan vuodesta 2023 alkaen kahdessa kokonaisuudessa: muihin kuntiin vertautuvan Kunta-Helsingin tasolla ja muihin hyvinvointialueisiin vertautuvan, valtion rahoitteen sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tasolla.

Helsingin kaupunki on ainoa kunta, jolla on sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen järjestämismvastuu. Siten Helsingin kaupungin tunnusluvuilla ei ole Suomessa vertailukohtaa vuodesta 2023 alkaen.

Helsingin väestönkasvu ennätysnopeaa 2023



Vuoden 2023 lopussa Helsingin asukasmäärä oli lähes 675 000 ja väestönkasvu oli vuonna 2023 10 935 henkeä, joten suhteellinen kasvunousu 1,6 prosenttiin. Edellisen kerran 10 000 hengen vuosittaisen kasvun raja ylittyi vuonna 1965. Helsingin väestönkasvu koostui edellisen vuoden tapaan lähes kokonaan muuttoliikkeestä. Helsingin saama muuttovoitto oli 10 582 henkeä, josta 8 520 henkeä tuli ulkomaan ja 2 062 kotimaan muuttoliikkeestä. Ulkomailta tullut muuttovoitto oli aiempia vuosia suurempi.

Talouden kokonaistuotanto kääntyi laskuun 2023 – asuntorakentaminen hyytyi

Bruttokansantuote kääntyi Suomessa vuoden 2023 toisella vuosineljänneksellä laskuun, joka jyrkkeni edelleen loppuvuonna. Korkotason nousu ja nopea inflaatio heikensivät kuluttajien ostovoimaa, mikä näkyi Helsingissä eniten palvelualojen kysynnän hiipumisena. VM:n arvion mukaan koko vuoden 2023 tuotanto (BKT) laski koko maassa puolisen prosenttia edeltävästä vuodesta. Helsingissä tuotannon määrä aleni suunnilleen saman verran.

Vuonna 2023 Helsingin työllisyysaste oli 78,5 prosenttia, mikä oli lähes prosenttiyksikön edellisvuotta alemmalla tasolla. Työllisten määrä pieneni Helsingissä 2,3 prosenttia edellisvuodesta. Myös tehtyjen työtuntien määrä pieneni. Osa-aikaisten työsuhteiden osuus kaikista työsuhteista on kasvanut voimakkaasti.

Nopea korkojen ja rakennuskustannusten nousu sekä kiihtynyt inflaatio ovat hyydyttäneet rakentamista. Helsingissä rakentamisen heikentynyt suhdanne ei ole näyttäytynyt yhtä dramaattisena laskuna asuntoaloituksissa kuin muualla Suomessa. Vuonna 2023 kaupunkiin valmistui 8 179 asuntoa, ja AM-ohjelmakauden mukainen vuosituotantotavoite saavutettiin. Asuntotuotannon aloituksia oli vuoden aikana 5 027 asunnon verran mutta rakennusluvitettuja asuntoja vain 4 401. Rakennusluvitettujen asuntojen määrä laski selvästi kahden edeltävän vuoden tasosta, ja tämä ennakoii asuntotuotannon määrän laskua Helsingissä tulevina vuosina.

Väestönkasvu edellyttää investointeja

Vuoden 2023 tilinpäätöksen mukaan kunta-Helsingin talous toteutui hieman talousarviota parempana. Tilikauden tulos oli 437 miljoonaa euroa, joka on 13 miljoonaa euroa talousarviota parempi. Vuonna 2022 tulos oli 347 miljoonaa euroa. Vuoden 2022 korkeammalla veroprosentilla ja jako-osuudella tilitetty kunnallis- ja yhteisöverot, niin sanotut soite-uudistuksen verohännät, nostivat verotulokertymää 222 miljoonaa euroa. Ilman näitä verohäntiä vuoden 2023 tulos olisi ollut hieman edeltävien vuosien tasoa heikompi. Vuoden 2022 veroprosenttien vaikutus poistuu vuodesta 2024 eteenpäin.



Kaupunkistrategian kunta-Helsingin käyttötalouden taloustavoitteen, eli vastuuperiaatteen mukaiset menot kasvoivat vuonna 2023 noin 4,9 prosenttia. Kasvu oli hieman pienempi kuin tuoreimmalla peruspalveluiden hintaindeksin ennuste (VM 12/2023) olisi mahdollistanut. Kustannustason muutosta kuvaava peruspalveluiden hintaindeksi toteutui huomattavasti korkeampana kuin mitä talousarviota laadittaessa syksyllä 2022 oli ennustettu, ja siten vastuuperiaate toteutui, vaikka toimintamenot ylittivät talousarvion 85,5 miljoonalla eurolla.

Vuonna 2023 verotuloja kertyi yhteensä 2 038 miljoonaa euroa. Kunnallisveroa tilitettiin 1 192 miljoonaa euroa eli 52 miljoonaa euroa talousarviossa arvioitua enemmän. Ero johtui verohäntien lisäksi ansiotulojen arvioitua paremmasta kehityksestä. Sote-uudistuksen seurauksena kunnallisveron tuotto pieneni 61 prosenttia vuodesta 2022.

Väestönkasvun edellyttää investointeja palvelutiloihin, kuten kouluihin sekä kaupunkirakenteeseen ja toimivaan joukkoliikenteeseen. Kunta-Helsinki investoi yhteensä 849 miljoonalla eurolla, josta koulujen ja muiden rakennusten osuus oli 289 miljoonaa euroa, suurien liikennehankkeiden 140 miljoonaa euroa sekä katujen ja liikenneväylien 92 miljoonaa euroa. Helsinki investoi paljon myös tytäryhteisöjensä kautta. Kun mukaan lasketaan Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n joukkoliikenneinvestoinnit, vuoden 2023 vertailukelpoinen investointitaso nousi noin 1 035 miljoonaan euroon.

Helsingin on rahoitettava vero- ja muilla tuloillaan palvelujen kustannukset sekä myös investointinsa. Investoinnit pystyttiin rahoittamaan lähes kokonaan tulorahoituksella. Toiminnan ja investointien rahavirta, joka on keskeinen kasvavan kaupungin talouden tasapainoa kuvaava tunnusluku, oli tasapainossa 23 miljoonassa eurossa. Vuoden 2023 talousarvion investoinneista jäi toteutumatta 97 miljoonaa euroa ja tämä nosti toiminnan ja investointien rahavirran toteutumaa.

Kunta-Helsingin vuosikate suhteessa toteutuneeseen investointitasoon, eli investointien tulorahoitusprosentti, vuonna 2023 oli 99 prosenttia (97 prosenttia vuonna 2022). Helsingin vuoden 2023 tulorahoitusprosentti oli Suomen 21 suurimman kaupungin, C21-kaupunkien keskimääräisellä tasolla.

Vuonna 2023 kaupungin pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 46,7 miljoonaa euroa. Uusia pitkäaikaisia lainoja ei nostettu, vaan lainannostotarpeet siirtyivät vuodelle 2024. Lainakanta oli vuoden lopulla 906,0 miljoonaa euroa.

Sosiaali- terveys- ja pelastustoimialan talous toteutui ennustettua paremmin



Valtion rahoittaman sosiaali- terveys- ja pelastustoimialan talous toteutui ennustettua paremmin. Toimialan tulot toteutuivat 43 miljoonaa euroa talousarviossa oletettua parempina mm. kasvaneista asiakasmaksuista, valtiovarainministeriön käynnistysavustuksista sekä kunta-Helsingille tuotettujen palvelujen kasvun takia.

Sosiaali- terveys- ja pelastustoimialan toimintamenot ylittyivät yhteensä 32 miljoonalla eurolla. Merkittävin syy menoylitykseen oli HUS-yhtymätason alijäämän (100 miljoonaa euroa) Helsingin osuuden (40 miljoonaa euroa) kirjaaminen kuluksi ja pakolliseksi varaukseksi 2023. Toimintakate toteutui -2 569 miljoonan euron tasolla. Toimiala sai hyvinvointialueiden valtionosuutta 2 601 miljoonaa euroa. Vuosikatteeksi muodostui 40 miljoonaa euroa ja tulokseksi 29 miljoonaa euroa.

Kaupunkikonsernin tilinpäätös

Tilinpäätöksessä 2023 Helsingin kaupungin talous esitetään myös konsernien osalta kolmessa kokonaisuudessa: Helsingin kaupunkikonserni, kunta-Helsinki-konserni sekä valtion rahoittaman sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan konserni. Helsingin kaupunkikonsernin lukuihin sisältyvät sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen huomattavat tulo- ja menoerät. Sotepe- konsernin talous on valtionrahoitteisena eriytetty muun Helsingin kaupunkikonsernin taloudesta, siten Helsingin kaupunkikonsernin lukujen sijasta tulee tarkastella ensi sijassa muihin kuntiin vertautuvan kunta-Helsinki-konsernin lukuja sekä muihin hyvinvointialueisiin vertautuvan sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan konsernin lukuja. Konsernitilinpäätösten vertailu edellisiin vuosiin on mahdollista ainoastaan Helsingin kaupunkikonsernin tulos- ja rahoituslaskelmien talouden tasapainoa kuvaavien tunnuslukujen osalta.

Helsingin kaupunkikonsernin vuoden 2023 tulos oli noin 457 miljoonaa euroa. Tulos parani vuodesta 2022 noin 6 miljoonaa euroa (2022: 451 miljoonaa euroa). Kaupunkikonsernin investoinnit huomioiden vuoden 2023 toiminnan ja investointien rahavirta oli -553 miljoonaa euroa alijäämäinen, 118 miljoonaa euroa vuoden 2022 tasoa parempi (2022: -671 miljoonaa euroa). Helsingin kaupungin vaikutus kaupunkikonsernin toiminnan ja investointien rahavirtaan oli 23 miljoonaa euroa. Helen-konsernin liikevoitto oli 55 miljoonaa euroa ja bruttoinvestoinnit 462 miljoonaa euroa. Helen-konsernin vuosien 2023 ja 2022 korkean investointitason vaikutus kaupunkikonsernin rahoituslaskelman toiminnan ja investointien rahavirran alijäämäisyyteen on ollut merkittävä.

Kunta-Helsinki-konsernin vuoden 2023 tulos oli noin 427 miljoonaa euroa. Kunta-Helsingin tulos oli 437 miljoonaa euroa. Tytäryhteisöjen ja kuntayhtymien vaikutus kunta-Helsinki-konsernin tulosta heikentävästi



oli 10 miljoonaa euroa. Tytäryhteisöistä Helen-konsernin tulos heikkeni vuodesta 2022 ja Helsingin kaupungin asunnot Oy:n ja Helsingin Asumisoikeus Oy:n tulokset myös heikkenivät korkotason noususta johtuen ja painuivat miinukselle 2023. Kunta-Helsinki-konsernin vuoden 2023 investoinnit olivat 2 187 miljoonaa euroa, josta kunta-Helsingin osuus oli 849 miljoonaa euroa. Tytäryhteisöjen yhteenlaskettu kunta-Helsinki-konsernin tilinpäätökseen kirjautunut investointitaso oli 1 338 miljoonaa euroa ja se oli jonkin verran edellisen vuoden tasoa matalampi (2022: 1 715 miljoonaa euroa). Helen-konsernin bruttoinvestoinnit olivat vuonna 2023 yhteensä 462 miljoonaa euroa (2022: 562 miljoonaa euroa), joista tuuli-, aurinkovoima- ja maalämpöinvestointien osuus oli 318 miljoonaa euroa (2022: 326 miljoonaa euroa).

Sotepe-konsernin vuoden 2023 tulos oli 30,0 miljoonaa euroa. Sotepe-toimialan tulos oli 29 miljoonaa euroa. Sotepe-konsernitiilinpäätöksen lukuihin vaikuttaa sotepe-toimialan lisäksi lähinnä HUS-yhtymän tulos- ja rahoituslaskelman luvut. Sotepe-konsernin vuoden 2023 investoinnit olivat 100,0 miljoonaa euroa, josta Sotepe-toimialan investoinnit olivat yhteensä 12,7 miljoonaa euroa. HUS-yhtymän investointien sotepe-konsernin tilinpäätökseen kirjautuva osuus oli noin 87 miljoonaa euroa. Kaiken kaikkiaan HUS-yhtymän konsernilaskelman investointitaso olivat 243 miljoonaa euroa ja ne kohdistuivat lähinnä rakennuksiin.

Arvio tulevasta kehityksestä

Kaupungin talousarvion 2024 mukaisen noin 10 miljardin euron 10-vuotisen investointiohjelman toteuttaminen ja rahoittaminen epävarmassa taloudellisessa toimintaympäristössä muodostaa riskin kaupungin taloudelliselle kestävyydelle.

Kaupungin investointiohjelman lisäksi kaupunki toteuttaa mittavia joukkoliikenne ja toimitilainvestointeja tytäryhteisöjen taseisiin, joiden toiminnan kaupunki pääosin rahoittaa. Investoinnit rahoitetaan kaupungin takaamalla lainoilla. Kaupungin takausvastuut kasvoivat vuonna 2023 ja kasvu tulee jatkumaan seuraavina vuosina voimakkaana Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n raidehankkeiden, Varikkokiinteistöt Oy:n sekä muun muassa Helsingin toimitilat Oy:n koulu- ja hyvinvointikeskushankkeiden toteutuksen edetessä. Yleinen talouskehitys huomioiden kaupungin kokonaisvastuiden (lainakanta, takaukset sekä pitkäaikaiset vuokrasopimukset) tulevaa kehitystä sekä kaupungin rahoitusaseman kestävyyttä tulee arvioida huolellisesti vuosittain talousarviovalmistelun yhteydessä sekä suurten investointihankkeiden käynnistämisestä ja ajoituksesta päätettäessä. Kaupungin kokonaisvastuiden kehityksestä raportoidaan osana talousarviota ja tilinpäätöstä.



Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla taloudellisista riskeistä merkittävimpanä nähdään, että valtionrahoitus jää todellista tarvetta matalammaksi, koska Helsingin kannalta merkittäviä sotepe-kustannuksia selittäviä tekijöitä puuttuu rahoitusmallista. Lisäksi elokuussa 2023 on käynnistetty valtiovarainministeriössä säädösvalmistelu, jossa annetaan hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta siten, että rahoitusmallin kannustavuuden lisäämiseksi toteutuneiden kustannusten koko maan tasolla tehtävää jälkikäteistarkistusta lasketaan portaittain lisäämällä malliin niin kutsuttu hyvinvointialueiden omavastuu.

Stadin HYTEbarometri

Lisäksi kaupunginvaltuustolle raportoidaan vuoden 2023 tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä vuotta 2023 koskeva Stadin HYTEbarometrin tulokset.

Stadin HYTE-barometri esittelee Helsingin hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden etenemisen tilaa keväällä 2024. Barometri sisältää valittuja konkreettisia nostoja toimenpiteistä sekä havainnollistaa helsinkiläisten hyvinvoinnin ja terveydentilaa hyvinvointisuunnitelman seurantamittareiden valossa. HYTE-barometri on sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 6 § mukainen kaupunginvaltuustolle toimitettava vuosittainen hyvinvointikertomus.

Toisen seurantatiedon valossa Helsingin hyvinvointisuunnitelman toimenpiteet etenevät hyvin ja osa on jo valmistunut. Arviolta puolet kohdistuu suoraan helsinkiläisiin ja loput henkilöstöön tai yhteisöihin. Työllä on kyetty osaltaan vaikuttamaan helsinkiläisten fyysisen toimintakyvyn sekä psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin parantumiseen. Monet toimenpiteet ovat edistäneet arjen turvallisuuden kokemuksia ja elinympäristön merkityksellisyyttä.

Helsingin HYTE-työn keskeinen tavoite on hyvinvointi- ja terveyserojen kaventuminen ja eriarvoisuuden vähentyminen. Vaikka monissa hyvinvoinnin ja terveyden ilmiöissä on tapahtunut myönteistä kehitystä, huolestuttavaa on kuitenkin selkeät erot väestöryhmien välillä terveydessä ja hyvinvoinnissa. Myös asuinalueiden väliset erot sosioekonomisten taustatekijöiden mukaan ovat kasvaneet.

Helsingin kaupungin ensimmäiset HYTE-neuvottelut on toteutettu. Yhteistyössä järjestöjen ja muiden kumppaneiden kanssa keskusteltiin alueellisesta yhteistyöstä ja eriytymisen ehkäisemisestä, liikkumisesta ja harrastamisesta sekä mielen hyvinvoinnista ja päihteiden käytöstä. HYTE-neuvotteluiden tuloksista raportoidaan tarkemmin HYTE-barometrissä.



10.06.2024

Asia/6

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Pia Ojavuo, talousarviopäällikkö, puhelin: +358931076759
pia.ojavuo(a)hel.fi

Liitteet

1 Helsingin kaupungin tilinpäätös 2023
2 Stadin HYTE barometri 2024

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 26.03.2024 § 58

HEL 2023-014385 T 02 06 01 00

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti merkitä tiedoksi yhteenvedon kasvatuksen ja koulutuksen toimialan vuoden 2023 talousarvion toteutumisesta sekä liitteenä olevan selonteon riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tilasta.

Käsittely

26.03.2024 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana oli kuultavana suunnittelupäällikkö Anna-Riitta Tarkkala-Hellström. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Tero Vuontisjärvi, talous- ja suunnittelujohtaja, puhelin: 310 80295
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi

Anna Lyra-Katz, johtava erityissuunnittelija, puhelin: 310 86706
anna.lyra-katz(a)hel.fi

Anna-Riitta Tarkkala-Hellström, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 86442
anna.tarkkala-hellstrom(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 26.03.2024 § 37



HEL 2023-014385 T 02 06 01 00

Päätös

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan vuoden 2023 tilinpäätöksen.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsti Laine-Hendolin

Lisätiedot

Mika Malmberg, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 09 310 15058
mika.malmberg(a)hel.fi
Ari Tirri, talouspäällikkö, puhelin: 09 310 85510
ari.tirri(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 25.03.2024 § 180

HEL 2023-014385 T 02 06 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi Helsingin kaupungin, kunta-Helsingin sekä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan vuoden 2023 tilinpäätökset.

Helsingin kaupunki

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle Helsingin kaupungin tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

Alla olevien liikelaitosten yli-/alijäämä siirretään kyseessä olevan liikelaitoksen johtokunnan esityksen mukaisesti taseen omaan pääomaan.

Liikelaitos	Yli-/ alijäämä	2023 euroa
Liikenneliikelaitos (HKL)	ylijäämä	5 378 633,05
Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki)	ylijäämä	1 044,51
Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)	ylijäämä	127 388,57
Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki)	alijäämä	-975 008,48
Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)	alijäämä	-3 538 748,91

Alla olevien rahastojen yli-/alijäämä siirretään rahaston sääntöjen mukaisesti kyseisen rahaston pääomaan

Rahasto	Yli-/ alijäämä	2023 euroa
Asuntotuotantorahasto	ylijäämä	5 175 683,95
Urheilu- ja ulkoilulaitosrahasto	ylijäämä	2 090 410,12
Vakuutusrahasto	ylijäämä	2 262 020,60
Innovaatorahasto	alijäämä	-5 624 754,91
Osallisuusrahasto	alijäämä	-2 198 783,16



Kaupunginhallitus esitti lisäksi, että muu Helsingin kaupungin tilikauden tulos käsitellään seuraavasti:

	2023 euroa
Kamppi-Töölönlahti-alueen investointirahastosta tuloutetaan alueen investointeihin käytetty määrä	9 519,40
Kallion virastotalon peruskorjausta varten tehdystä investointivaraksesta syntynyttä poistoeroa tuloutetaan	840 939,63
Muun toiminnan tilikauden ylijäämä varaus- ja rahastokirjausten jälkeen, ehdotetaan kirjattavaksi kaupungin taseen omaan pääomaan edellisten tilikausien yli-/alijäämiin	437 226 021,19

Kunta-Helsinki

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle kunta-Helsingin tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

Alla olevien liikelaitosten yli-/alijäämä siirretään kyseessä olevan johtokunnan esityksen mukaisesti taseen omaan pääomaan.

Liikelaitos	Yli-/ alijäämä	2023 euroa
Liikenneliikelaitos (HKL)	ylijäämä	5 378 633,05
Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki)	ylijäämä	1 044,51
Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)	ylijäämä	127 388,57
Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki)	alijäämä	-975 008,48
Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)	alijäämä	-3 538 748,91

Alla olevien rahastojen yli-/alijäämä siirretään rahaston sääntöjen mukaisesti kyseisen rahaston rahastopääomaan.

Rahasto	Yli-/ alijäämä	2023 euroa
Asuntotuotantorahasto	ylijäämä	5 175 683,95
Urheilu- ja ulkoilulaitosrahasto	ylijäämä	2 090 410,12
Vakuutusrahasto	ylijäämä	2 262 020,60
Innovaatorahasto	alijäämä	-5 624 754,91
Osallisuusrahasto	alijäämä	-2 198 783,16

Kaupunginhallitus esitti lisäksi, että muu kunta-Helsingin tilikauden tulos käsitellään seuraavasti:

	2023 euroa
Kamppi-Töölönlahti-alueen investointirahastosta tuloutetaan alueen investointeihin käytetty määrä	9 519,40
Kallion virastotalon peruskorjausta varten tehdystä investointivaraksesta syntynyttä poistoeroa tuloutetaan	840 939,63
Muun toiminnan tilikauden ylijäämä varaus- ja rahastokirjausten jälkeen, ehdotetaan kirjattavaksi kaupungin taseen omaan pääomaan edellisten tilikausien yli-/alijäämiin	437 226 021,19

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tuloksen käsittelystä seuraavaa:



10.06.2024

- tilikauden ylijäämä 28 998 029,12 euroa kirjataan sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan taseen omaan pääomaan edellisten tilikausien yli/alijäämiin.

Käsittely

25.03.2024 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavana oli talousarviopäällikkö Pia Ojavuo. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Pia Ojavuo, talousarviopäällikkö, puhelin: +358931076759
pia.ojavuo(a)hel.fi

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 12.03.2024 § 53

HEL 2023-014385 T 02 06 01 00

Päätös

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta päätti hyväksyä liitteenä olevan sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan vuoden 2023 tilinpäätöksen.

Käsittely

12.03.2024 Ehdotuksen mukaan

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta ei kuullut asiassa kutsuttuja asiantuntijoita.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Sampo Pajari, talous- ja suunnittelujohtaja, puhelin: 09 310 42246
sampo.pajari(a)hel.fi

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 04.03.2024 § 23

HEL 2023-014385 T 02 06 01 00

Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti



10.06.2024

- hyväksyä ja allekirjoittaa liikenneliikelaitoksen vuoden 2023 tilinpäätöksen, ja
- lähettää liikenneliikelaitoksen tilinpäätöksen edelleen kaupunginhallitukselle maininnalla, että tehdyn 1.254.934,42 euron poistoeron lisäyksen ja 3.579.934,10 euron investointivarauksen vähennyksen jälkeen tilikauden tulos on ylijäämäinen 5.378.633,05 euroa ja että tilikauden ylijäämä siirretään liikenneliikelaitoksen taseen omaan pääomaan.

Käsittely

04.03.2024 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavana oli Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n taloussuunnittelupäällikkö Ari Päivärinta. Asiantuntija poistui kokouksesta kuulemisensa jälkeen.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Saara Kanto

Lisätiedot

Saara Kanto, toimitusjohtaja, puhelin: 310 20277
saara.kanto(a)hel.fi

Työterveysliikelaitoksen johtokunta 28.02.2024 § 4

HEL 2023-014385 T 02 06 01 00

Päätös

Työterveysliikelaitoksen johtokunta päätti hyväksyä ja allekirjoittaa liikelaitoksen tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1-31.12.2023. Samalla johtokunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että tilikauden alijäämä yhteensä 975 008,48 euroa, siirretään liikelaitoksen taseen omaan pääomaan.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Marko Karvinen

Lisätiedot

Katariina Niemelä, hallintopäällikkö, puhelin: +358931054082
katariina.niemela(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 27.02.2024 § 110

HEL 2023-014385 T 02 06 01 00

Päätös



10.06.2024

Kaupunkiympäristölautakunta päätti hyväksyä kaupunkiympäristön toimialan toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen vuodelta 2023.

Kaupunkiympäristön toimialan tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2023 on esitetty liitteessä 1.

Käsittely

27.02.2024 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavina olivat talous- ja suunnittelupäällikkö Leena Sutela, yksikön päällikkö Maria Sillanpää, tiimipäällikkö Tuula Pipinen ja ti-
lapäällikkö Pasi Lönnberg. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jäl-
keen kokouksesta.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Leena Sutela, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 09 310 39841
leena.sutela(a)hel.fi
Maria Sillanpää, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 36211
maria.sillanpaa(a)hel.fi

Tarkastuslautakunta 27.02.2024 § 16

HEL 2023-014385 T 02 06 01 00

Päätös

Tarkastuslautakunta päätti hyväksyä tarkastustoimen vuoden 2023 tu-
losbudjetin toteumatiedot ja vuoden 2023 tilinpäätöstiedot.

Esittelijä

tarkastusjohtaja
Timo Terävä

Lisätiedot

Vilma Lamminpää, controller, puhelin: +358931036581
vilma.lamminpaa(a)hel.fi

Taloushallintopalveluliikelaitoksen johtokunta 27.02.2024 § 4

HEL 2023-014385 T 02 06 01 00

Päätös

Taloushallintopalveluliikelaitoksen johtokunta päätti
hyväksyä Helsingin kaupungin taloushallintopalveluliikelaitoksen tilin-



10.06.2024

Asia/6

päätöksen tilikaudelta 1.1. - 31.12.2023 ehdotuksen liitteenä olevan tilinpäätöskirjan mukaisesti sekä päätti esittää kaupunginhallitukselle, että tilikauden ylijäämä 127.388,57 euroa siirretään Taloushallintopalveluliikelaitoksen edellisten tilikausien yli-/alijäämiin.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Anniina Kitula

Lisätiedot

Mari Kärnä, talouspäällikkö, puhelin: 09 310 25106
mari.karna(a)hel.fi

Keskushallinto Kaupunginkanslia Kansliapäällikkö 20.02.2024 § 22

HEL 2023-014385 T 02 06 01 00

Päätös

Kansliapäällikkö päätti hyväksyä kaupunginkanslian vuoden 2023 tilinpäätöstiedot liitteiden mukaan.

Päätöksen perustelut

Helsingin kaupungin hallintosäännön 12 luvun 1 § 15 kohdan mukaan kansliapäällikkö hyväksyy kaupunginkanslian tilinpäätöstiedot. Kaupunginkanslia on laatinut tilinpäätöksen kaupungin ohjeiden ja aikataulujen mukaisesti.

Lisätiedot

Helena Tunttunen, taloussuunnittelija, puhelin: 310 33115
helena.tunttunen(a)hel.fi

Rakentamispalveluliikelaitoksen johtokunta 14.02.2024 § 8

HEL 2023-014385 T 02 06 01 00

Päätös

Rakentamispalveluliikelaitoksen johtokunta päätti hyväksyä Helsingin kaupungin rakentamispalveluliikelaitoksen tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2023 sekä esittää kaupunginhallitukselle, että tilikauden alijäämä - 3 538 748,91 euroa siirretään rakentamispalveluliikelaitoksen taseen omaan pääomaan.

Käsittely

14.02.2024 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan



10.06.2024

Esittelijä muutti esitystään seuraavasti: Tilinpäätöksen sivulla 8 muutetaan lause muotoon "Ohjausryhmässä Staraa edustavat johtokunnan puheenjohtaja ja toimitusjohtaja sekä ryhmään valittu henkilöstön edustaja." Sivulla 3 muutetaan lause muotoon "Henkilöstömäärä vuoden lopussa oli 1103 vakinaista ja 126 määräaikaista eli yhteensä 1229 henkilöä." Sivulla 12 muutetaan liikevaihto/henkilö ja henkilömäärä (31.12.) sekä sivulla 13 taulukon henkilöstömäärän luvut muutosta vastaaviksi.

Johtokunta päätti asiasta esittelijän muutetun esityksen mukaisesti.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Timo Martiskainen

Lisätiedot

Simo Apro, talouspäällikkö, puhelin: 310 76524
simo.aapro(a)hel.fi

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta 14.02.2024 § 6

HEL 2023-014385 T 02 06 01 00

Päätös

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta päätti hyväksyä ja allekirjoittaa Helsingin kaupungin palvelukeskusliikelaitoksen tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1. - 31.12.2023 esitettäväksi edelleen kaupunginhallitukselle.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Minna Hoffström

Lisätiedot

Sirkka Ilmoniemi, kirjanpitoapäällikkö, puhelin: +358 9 310 27805
sirkka.ilmoniemi(a)hel.fi

Salla Alhola, talouspäällikkö, puhelin: +358 9 310 35850
salla.alhola(a)hel.fi



§ 368

V 19.6.2024, Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelma 2024

HEL 2024-003498 T 10 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Hanna Dhalmann, asunto-ohjelmapäällikkö, puhelin: 310 15098
hanna.dhalmann(a)hel.fi

Liitteet

- 1 AM-ohjelmaluonnos 2024
- 2 Vuokralla omaksi -mallin selvitys
- 3 Lausuntoyhteenveto ja lausunnot
- 4 AM-ohjelman 2020 seurantamittarit

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että se päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä Helsingin kaupungin Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman (AM-ohjelma) 2024 sisältäen asumisen ja siihen liittyvän maankäytön vision, asunto- ja maanpoliittiset tavoitteet sekä toimenpiteet.

Esittelijän perustelut

Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmalla luodaan suuntaviivat kaupungin harjoittamalle pitkäjänteiselle asuntopolitiikalle. Ohjelma on laadittu vuosiksi 2024–2027, ja sen keskeinen painopiste on sosiaalisesti kestävä asuntotuotanto ja segregaaation ehkäisy. AM-



ohjelmaa on valmisteltu muuttuneessa asuntopoliittisessa ja asuntorakentamisen suhdannetilanteessa, jossa kaupungin oma rooli asuntokysymysten ratkaisussa on entisestään korostunut.

Ehdotus AM-ohjelmaksi 2024 on asian liitteenä 1. Ohjelma sisältää toimintaympäristön kuvauksen, asumisen ja siihen liittyvän maankäytön vision sekä neljä tavoitekohtaa perusteluineen ja toimenpiteineen.

Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön visiona on, että Helsinki kasvaa sosiaalisesti kestävästi ja monipuoliset ja laadukkaat asumisen vaihtoehdot toimivat kaupungin elin- ja vetovoimatekijöinä. Jokaisella helsinkiläisellä on mahdollisuus hyvään asumiseen ja Helsinki tarjoaa perheille toimivia asumisen ympäristöjä. Asuinalueita kehitetään määrätietoisesti ja alueellinen segregatio ei lisääny. Asuntorakentaminen toteutuu luonto-, virkistys- ja kulttuuriarvot huomioiden.

Vision saavuttamiseksi asunto- ja maapolitiikan tavoitteina ovat:

1. Sosiaalisesti kestävä asuntotuotanto,
2. Laadukas ja vetovoimainen asuminen,
3. Asuinalueiden kehittäminen ja kaupunkiuudistus, sekä
4. Riittävä asuntotuotanto ja kestävä kasvu.

Sosiaalisesti kestävä asuntotuotannon keskiössä on varmistaa kaikkien asuinalueiden osalta mahdollisimman monipuolinen asunto- ja asukasrakenne. Asuinalueiden sosiaalista kestävyyttä edistetään ja segregatiota ehkäistään esimerkiksi tasapainottamalla asuntokannan hallinta- ja rahoitusmuotojakaumaa. Lisäksi turvataan erilaisten asukkaiden ja asukasryhmien mahdollisuudet asua pääkaupungissa. Välimuotoista asumista koskevien tavoitteiden saavuttamiseen liittyy tulevilla AM-ohjelmalla kaudella erityistä epävarmuutta. Ohjelma sisältää myös esityksen vuokralla omaksi -mallista, joka on Helsingin kaupungin omana asuntotuotantona toteutettava uusi välimuotoisen asumisen malli. Vuokralla omaksi -mallia koskeva selvitys on asian liitteenä 2.

Laadukasta ja vetovoimaista asumista edistetään rakentamalla monipuolisesti kooltaan sekä huoneisto- ja talotyybiltään erilaisia asumisen vaihtoehtoja. Asuntotuotannon laatuun panostetaan eri kohdissa prosessia hyvällä asunto- ja lähiympäristön suunnittelulla sekä -rakentamisella.

Asuinalueita kehitetään määrätietoisesti. Uusien alueiden rakentamisessa huomioidaan asuntokannan rakentuminen monipuoliseksi, ja olemassa olevaa kaupunkirakennetta uudistetaan ja täydennysrakennetaan huomioiden alueiden erityispiirteet. Erityisesti Helsinki panostaa alueiden kehittämiseen nimetyillä kaupunkiuudistusalueilla, joita ovat alkavallakin AM-ohjelmakaudella Malmi, Malminkartano-Kannelmäki, Mellunkylä ja Meri-Rastila.



Riittävä asuntotuotanto ja kestävä kasvu varmistetaan kaupungin aktiivisella toiminnalla. Rakentamisen heikko suhdannetilanne ja muun muassa rahoituksen huono saatavuus asuntorakentamisen hankkeille haastaa ohjelmakaudella asuntotuotantotavoitteisiin pääsyä. Keskeistä on kuitenkin luoda edellytykset riittävälle asuntotuotannolle kaupungin käsissä olevin toimin, kuten kaavoittamalla ja luovuttamalla maata asuntorakentamiseen, tonttien rakentamiskelpoiseksi saattamisella, edistämällä täydennys- ja lisärakentamista sekä sujuvoittamalla kaupungin omia prosesseja. Kasvu mahdollistetaan kokonaiskestävästi myös luonto-, kulttuuri- ja virkistysarvot huomioiden.

AM-ohjelma 2024 on laadittu kaupunginkanslian Asuminen-yksikössä yhteistyössä AM-ohjelmasihteeristön ja kaupungin keskeisten palvelujen kanssa. Ohjelmaluonnos valmistui alkuvuodesta 2024. Luonnoksesta pyydettiin lausunnot laajalta joukolta kaupungin sisäisiä sekä ulkopuolisia asiantuntija- ja toimijatahoja. Asian liitteenä 3 on lausunnoista laadittu yhteenveto. Lausuntojen perusteella ohjelmaan on tehty joitakin muutoksia ja täsmennyksiä, jotka on kuvattu lausuntoyhteenvetdon lopussa.

Edellinen asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelma 2020 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 11.11.2020. Ohjelman toteutumista on seurattu vuosittain ja seurannasta on raportoitu kaupunginvaltuustolle. Tavoitteiden toteutuminen vuoden 2023 sekä koko edellisen ohjelmakauden osalta on kirjoitettu osaksi AM-ohjelman 2024 lähtökohtia ja tavoitteiden sekä toimenpiteiden perusteluja. Yhteenveto tavoitemittarien toteutumista on asian liitteenä 4.

Kaupunginvaltuuston hyväksyttyä ehdotuksen AM-ohjelmaksi 2024, kaupunginhallitus määrittelee tavoitteiden toteuttamisen edellyttämät toimenpiteet ja nimeää niiden vastuutahot erillisellä täytäntöönpanopäätöksellä. Seurantaraporttikäytäntöä jatketaan myös tulevilla ohjelmakaudella. Keskeiset seurantamittarit ja ohjelman toteutumisen arviointi on esitetty AM-ohjelmaehdotuksessa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Hanna Dhalmann, asunto-ohjelmapäällikkö, puhelin: 310 15098
hanna.dhalmann(a)hel.fi

Liitteet

- 1 AM-ohjelmaluonnos 2024
- 2 Vuokralla omaksi -mallin selvitys
- 3 Lausuntoyhteenveto ja lausunnot
- 4 AM-ohjelman 2020 seurantamittarit



Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 27.05.2024 § 319

HEL 2024-003498 T 10 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

27.05.2024 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle kahdeksi viikoksi Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Hanna Dhalmann, asunto-ohjelmapäällikkö, puhelin: 310 15098
hanna.dhalmann(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 14.05.2024 § 276

HEL 2024-003498 T 10 00 00

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginkanslialle:

Helsinki on asuntopoliittisten ohjelmien avulla vaikuttanut kaupungin asunto-olojen kehittämiseen vuosikymmenien ajan. Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelma 2024 –luonnoksessa (AM-ohjelma) on esitetty kaupungin asuntopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet seuraaville vuosille. Kaupunginkanslia on pyytänyt lausuntoja luonnoksesta erityisesti tavoitteiden sisältöön, tavoitetasoon, toimenpiteisiin sekä ohjelman sisällölliseen kattavuuteen liittyen.

Kaupunkiympäristön toimiala on osallistunut AM-ohjelman valmisteluun.



Ohjelmassa on määritelty neljä tavoitetta, joiden alle on asetettu toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi. Nämä neljä tavoitetta ovat sosiaalisesti kestävä asuntotuotanto, laadukas ja vetovoimainen asuntotuotanto, segregaaion ehkäisy ja asuinalueiden kehittäminen sekä riittävä asuntotuotanto ja kestävä kasvu.

Lausunnon keskeisin sisältö

- Kaupungin tulee ottaa määrätietoinen ratkaisuhakuinen ote ja etsiä keinot välimuodon tuotantotavoitteiden saavuttamiseksi.
- Kaupunkiuudistuksessa ja segregaaion ehkäisyssä onnistumiseksi tärkeää on löytää keinot omistusasumisen toteuttamiseksi kaupunkiuudistusalueille ja toisaalta ARA-asuntokannan kasvattamiseksi muilla alueilla.
- Uutta 7000 asunnon vuosittaista asuntotuotantotavoitetta pidetään hyvänä, vaikkakin tässä suhdannetilanteessa sen saavuttamiseen liittyy erityistä epävarmuutta.
- Kaupungin oman asuntotuotannon tavoitetta esitetään nyt puolitettavaksi juuri edellisellä ohjelmakaudella kolmanneksella kasvatetusta. Tavoitteiden lyhytjänteisyys aiheuttaa haasteita operatiivisen toiminnan järjestämiselle. Vuokralla omaksi -mallin tuotannon käynnistäminen edellyttää näiden asuntojen hallinnon järjestämistä johonkin kaupungin nykyisistä asumisen yhtiöistä, tai uuden yhtiön perustamista.

Kaupunkiympäristölautakunta piti ohjelmassa esitettyjä tavoitteita oikeaan osuvina, mutta haluaa kiinnittää huomiota siihen, että kaikilta osin tavoitteisiin pääsemiseksi ei ole esitetty konkreettisia keinoja nykyisessä asuntopoliittisesti merkittävästi muuttuneessa tilanteessa. Ohjelmassa asetetaan myös määrälliset tavoitteet asuntorakentamiselle, asuntokaavoitukselle ja tontinluovutukselle, jotta voidaan konkreettisesti seurata ohjelman tavoitteiden edistymistä.

Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelma on ollut toimiva tapa koordinoida Helsingin asuntopoliittisia tavoitteita ja toimenpiteitä.

Koska kaupunkiympäristön toimiala on keskeisessä roolissa koko AM-ohjelman toteuttajana, on erittäin tärkeää, että toimialalle on varattu riittävät resurssit ja välineet tavoitteiden saavuttamiseksi. Tämä korostuu nykyisessä tilanteessa, kun vapaarahoitteinen asuntorakentaminen on lähes pysähtynyt ja samaan aikaan välimuodon asuntotuotannon mallien valikoima on supistunut merkittävästi. Tältä osin ohjelman sisältöä on tarpeen kirkastaa edelleen ohjelman voimassaoloaikana.



Kaupunkiympäristölautakunta totesi, että AM-ohjelman tulisi paremmin ottaa huomioon toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset ja niiden vaikutukset esimerkiksi kohtuuhintaiseen asumiseen Helsingissä. AM-ohjelman tulisi myös ohjata Helsingin kaupunkia vahvemmin kohti kunnianhimoisempaa roolia asuntoasioiden ratkaisemiseksi ja toimenpiteiden osalta kaivataankin enemmän konkreettisia ratkaisu- ja kehittämis ehdotuksia. Erityisen tärkeää tämä määrätietoinen ratkaisukykyinen työ on tilanteessa, jossa välimuotoisen asuntotuotannon tavoitemäärä ohjelmassa ollaan asettamassa aiempaan nähden alhaiselle 10 % tasolle.

Näiden havaintojen lisäksi kaupunkiympäristölautakunta kiinnitti huomiota seuraaviin asioihin luonnoksesta Helsingin asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmaksi 2024:

- AM-ohjelmassa asetettu tavoite ARA-tuotannon määrästä on kunnianhimoinen, sillä monet ARA-rakentamiselle sopivista alueista ovat rakentamiskustannuksiltaan korkeita. Muutoin tämän hetkinen suhdannetilanne suosii ARA-rakentamista.
- Mikäli asumisneuvonnan tulevaisuutta ei pystytä turvaamaan, on keskeisenä riskinä, että häätöjen sekä vuokravelkojen määrä tulee kasvamaan tulevaisuudessa.
- Ohjelmassa tulee luoda uusia ratkaisuja ja ottaa määrätietoisempaa otetta sosiaalisesti kestävästä asuntotuotannon turvaamiseksi.
- Välimuodon mallien supistamisen haasteiden ja kohtuuhintaisen asumisen turvaamisen osalta toimenpiteitä on syytä kirkastaa ohjelmakauden aikana.
- Asuntojen keskikoon pienentymiseen ja perheasuntojen riittävään tarjontaan on kiinnitettävä enemmän huomiota.
- Väljyyden ja kohtuullisten asumisen kustannusten yhtäaikainen toteutuminen edellyttävät uusia keinoja.
- Tarvitaan parempia näkymiä siihen, miten uusien helsinkiläisten asumisuraa saataisiin suuntautumaan omistusasumiseen. On tärkeää, että nykyisten välimuodon mallien roolin olennaisesti pienentyessä tarjotaan ratkaisuja asumisen poluille, joita pitkin on realistista edetä ARA-vuokra-asumisesta omistusasumiseen. Muuttuneessa tilanteessa tällä hetkellä riskinä on huomattavasti aiempaa suuremmassa määrin jäädä lopullisesti ARA-vuokra-asujaksi, mikä ei yhteiskunnan edun kannalta olisi tarkoituksenmukaista.
- Tulee esittää konkreettisemmin, miten alueiden tasapainoista kehitystä käytännössä turvataan.
- Segregaation ehkäisy ja kaupunki uudistuksen onnistuminen vaativat vaikuttavampia toimenpiteitä, kuin mitä ohjelmassa nyt esitetään.



- Kaupunkiuudistuksen yhteydessä tulee määrittää ja ohjata jokaiselle alueelle merkittäviä koko aluetta ja sen mainekuvaa määrittäviä julkisia investointeja.
- Segregaation ehkäisyyn on tärkeää osoittaa toimenpiteitä myös muille kuin kaupunkiuudistusalueille.
- Ainakin lyhyellä aikavälillä välimuodon ratkaisujen poistuminen vaikuttaa kielteisesti asuntotuotantotavoitteen saavuttamiseen. Ohjelmassa on tärkeää luoda tarkempi konkreettinen kuva siitä, mitä poistettujen instrumenttien tilalle voidaan luoda ja miten kaupunki tulee muuttuneessa tilanteessa toimimaan.
- Pidemmällä aikajänteellä kaupungin oman asuntotuotannon osuutta tulisi pyrkiä nostamaan, tasapainoisen kaupunkirakenteen kehityksen varmistamiseksi.
- Kun valtio pyrkii vetäytymään aktiivisesta asuntopoliittisesta roolista, korostuu kaupunkien asema asuntokysymysten ratkaisussa. Helsingin kaupungin merkitys vastuullisen asuntopoliittikan varmistajana ja ratkaisujen luojana onkin korostuneen merkityksellinen ja edellyttää kaupungilta aiempaa vahvempaa määrätietoisuutta .
- Ohjelmassa tunnistetaan ristiriita kaupungin kasvun ja kestävä kehityksen välillä, mutta samanaikaisesti se jättää melko lailla avoimeksi toimenpiteet näiden yhdistämiseksi.

Sosiaalisesti kestävä asuntotuotanto

AM-ohjelmalle asetetuista neljästä tavoitteesta ensimmäisen, sosiaalisesti kestävä asuntotuotanto, päämääränä on varmistaa kaikkien asuinalueiden mahdollisimman monipuolinen asunto- ja asukasrakenne.

AM-ohjelman pyrkimyksenä on tasapainottaa asuntokannan hallinta- ja rahoitusmuotojakaamaa, muun muassa kaupungin oman asuntotuotannon avulla. Tämä edistää eri väestöryhmien mahdollisuuksia asua monipuolisesti eri puolilla kaupunkia ja näin ehkäistään myös segregaatiota. Omistusasuntojen ja suurten perheasuntojen osuuden kasvu vähentää asukkaiden vaihtuvuutta ja sitouttaa heitä alueeseensa, mikä puolestaan edistää paikallisten sosiaalisten verkostojen muodostumista ja yhteisöllisyyttä. Tahtotilana on myös välttää yksipuolisia asuinalueita.

Erityisesti välimuotoisen asuntotuotannon huomattava väheneminen ja asumisoikeusasuntojen tuotannon lopettaminen voivat kuitenkin vaikeuttaa asumisvaihtoehtojen saavutettavuutta tietyillä alueilla, mikä taas voi heikentää alueiden sosiaalista tasapainoisuutta ja monipuolisuutta. Välimuodon mallien supistuminen haastaa erityisesti niiden alueiden kehittymistä, joihin ohjelmassa halutaan lisätä muuta kuin vuokra-asuntoja. Toimenpiteissä tulisi painottaa ja tarjota esitettyä laajemmin ja konkreettisemmin uusiakin keinoja aidosti markkinaehtoisen asuntorakentamisen houkuttelemiseksi monipuolistamaan asuntokan-



taa. Asuinalueiden houkuttelevuuteen vaikuttaa myös vahvasti muutkin tekijät, kuin pelkästään eri asumisvaihtoehdot. Tasapainoinen kehittyminen edellyttää kaupungilta investointeja julkisiin palveluihin, ympäristöön ja infrastruktuuriin ja muita konkreettisia toimenpiteitä asuntorakentamisen tavoitteiden lisäksi, joilla asuinalueiden houkuttelevuus turvataan eri alueilla. Etenkin koulut, päiväkodit, alueen rauhallisuus, luonnon läheisyys ja muut lähipalvelut vaikuttavat asuinpaikan valintaan.

Asuntojen hintaerot eri alueilla vaikuttavat myös alueelliseen segregatioon ja AM-ohjelman yhtenä ratkaisuehdotuksena tasapainottamaan tilannetta onkin rakentaa säänneltyä tuotantoa myös kalliimmille asuinalueille. Tiiviin kaupunkirakenteen haasteet ja rakentamisen korkea hintataso vaikeuttavat kuitenkin pääsyä kohtuuhintaiseen asumiseen, erityisesti keskeisillä sijainneilla. Kohtuuhintaista ARA-tuotantoa onkin joillekin tuleville alue-rakentamisalueille edellä mainituista syistä johtuen erittäin haastavaa toteuttaa. Tästä syystä AM-ohjelmassa asetettu tavoite ARA-tuotannon määrästä onkin erittäin kunnianhimoinen. Kaupungin onkin perusteltua harkita valtioneuvoston raportin (YM 8/2024 julkisesti tuetun asuntotuotannon merkitys) suositusta ”sekataloista” eli ARA-tuella kovan rahan taloista ostettavista ARA-vuokraan osoitettavista asunnoista ainakin sellaisessa markkinatilanteessa, jossa näitä asuntoja on tarjolla kustannustehokkaaseen hintaan.

Hallituksen esittämät asumistukileikkaukset ja ARA-vuokra-asumiseen tulorajojen asettaminen voivat myös vaikuttaa merkittävästi asuntomarkkinoihin ja asumisvaihtoehtoihin, erityisesti pieni- ja keskituloisten keskuudessa Helsingissä. Helsingin kaupungin on etsittävä aktiivisesti keinoja asuntokysymysten ratkaisemiseksi, jotta Helsingissä myös jatkossa olisi tarjolla kohtuuhintaista asumista, jolla pystytään turvaamaan pienituloisten asuminen Helsingissä. Hitaksen osittain korvaavan vuokralla omaksi -malli on osoitus oivasta toimenpiteestä, jolla pyritään turvaamaan kohtuuhintaisen omistusasumisen muoto. Tämän lisäksi on tärkeää löytää keinot, joilla varmistetaan, että Helsingissä on myös jatkossa tarjolla kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja, joiden vuokrataso ei ole asumistuen enimmäisasumismenoja korkeampi.

Asumisneuvonnan turvaaminen nykyisessä laajuudessaan on nostettu esille yhtenä toimenpiteenä ohjelmassa. Tässä vaiheessa on kuitenkin vielä epäselvää, kuinka hallituksen päätös puolittaa nykyinen asumisneuvonta-avustuksen määräraha vaikuttaa toimenpiteen toteutumiseen. Mikäli asumisneuvonnan tulevaisuutta ei pystytä turvaamaan, on keskeisenä riskinä, että häätöjen sekä vuokravelkojen määrä tulee kasvamaan tulevaisuudessa. Helsingin kaupungin onkin ratkaisukeisestisesti mietittävä keinot, joilla asumisneuvonnan tulevaisuus saadaan turvattua. Asumisneuvonnalla on myös merkittävä rooli Helsingin kau-



pungin strategisen asunnottomuuden poistamisen tavoitteen edistämiseksi.

Erityisryhmien asumisen osalta AM-ohjelmassa todetaan, että kyseisen kohderyhmän asuntotuotannossa suositaan monimuotoista ja erilaisiin tarpeisiin muuntautuvaa rakentamista. Monimuotoisuus mahdollistaa asuntojen pitkäaikaisen käytön, joka pitkällä aikavälillä on sekä asiakasystävällinen että kustannustehokas tapa toimia. Samanaikaisesti on tärkeää myös pitää huoli siitä, että asuminen pystytään turvaamaan tavalla, jossa asumisen tuki tai asumiseen liittyvä hoiva vastaavat asiakkaiden tarpeita.

Helsingissä ikääntyvän väestön osuus tulee tulevina vuosina jatkamaan kasvuaan ja asia onkin hyvin tunnistettu AM-ohjelmassa. Monimuotoisen asumisen lisäksi tavoitteena on myös, että ikääntyneet pystyisivät asumaan kotonaan mahdollisimman pitkään. Samanaikaisesti kun ikääntyvien helsinkiläisten määrä kasvaa, kasvaa myös tarve esteettömille asunnoille. Esteetön pääsy asuntoon mahdollistaa ikääntyneiden asumisen kotonaan pidempään ja tuo samalla yhteiskunnalle merkittäviä kustannussäästöjä. Esteettömän asumisen edistämisen tärkeys, vaadittavat toimenpiteet sekä esteettömyyden edistämisen mukana tulevat hyödyt onkin ohjelmaluonnoksessa nostettu hyvin esille.

Lautakunta totesi, että kustannussäästöjen näkökulmasta yhtenä tärkeänä toimenpiteenä onkin nimenomaan erityisasumisen tilahankkeiden prosessien kehittäminen kaupunkitasoisesti, erityisesti ikääntyneiden asumisen osalta. Tehostamalla ja tekemällä kaupungin omasta toiminnasta kustannustehokkaampaa ja ennakoivaa saadaan aikaseksi merkittäviä säästöjä, esimerkiksi tyhjäkäyntiä vähentämällä.

Opiskelijoiden ja nuorten osalta AM-ohjelmassa todetaan, että enemmistö kyseisistä asuntokunnista asuu vuokra-asunnoissa yksin, mikä tällä hetkellä korostaa pienten asuntojen kysyntää. Vuoden 2024 keväällä voimaan astuneet asumistukileikkaukset voivat kuitenkin tulevan AM-ohjelmakauden aikana muuttaa kysyntää enemmän esimerkiksi kohti kimppe-asumisen muotoja. Helsingin alueen korkeat asumiskustannukset ovatkin opiskelijoiden ja nuorten osalta suurin haaste, mikä taas korostaa kohtuuhintaisen vuokra-asumisen tarpeellisuutta. AM-ohjelmaluonnoksen mukaan uusien opiskelija- ja nuorisoasuntojen rakentaminen tulee kuitenkin turvaamaan riittävän tarjonnan kohtuuhintaisille asunnoille kyseisille käyttäjäryhmille.

Kokonaisuutena AM-ohjelmaluonnoksen osuus koskien sosiaalisesti kestävästä asuntotuotannosta viestii hyvin tarpeesta tasapainottaa omistus- ja vuokra-asumisen tarjontaa sekä turvata eri hallinta- ja rahoitusmuo-



tojen monipuolisuus asuinalueilla. Ohjelmassa painotetaan myös erityisasumisen tärkeyttä ja erityisasumiseen liittyvät haasteet on nostettu esille riittävällä tasolla. Samanaikaisesti ohjelmaluonnoksessa tulee kuitenkin rohkeammin kehottaa Helsingin kaupunkia ottamaan ratkaisuhakuisempaa roolia sosiaalisesti kestävästä asuntotuotannon turvaamiseksi. Ohjelmaluonnoksessa painotetaan sosiaalisesti kestävästä asuntotuotannon tärkeyttä, mutta sen tulee vielä tarkemmalla tasolla huomioida toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset toimenpiteidensä osalta. Välimuodon mallien supistamisen haasteiden ja kohtuuhintaisen asumisen turvaamisen osalta toimenpiteitä on vielä kirkastettava myös ohjelmakauden aikana.

Laadukas ja vetovoimainen asuntotuotanto

Laadukkaan ja vetovoimaisen asuntotuotannon tavoite AM-ohjelmassa 2024 edustaa tärkeää pyrkimystä vastata kaupungin kasvun ja kehityksen haasteisiin. Laadukkuutta tavoitellaan mm. asuntojen huoneistojakaumaan ja keskikokoon sekä talotyyppeihin liittyen. Asumisen laatuun liitetään myös lähiympäristön laatutekijät sen lisäksi, että itse asunnon ominaisuudet vaikuttavat laadun kokemukseen.

Laadukkuuden määrittely yksiselitteisesti on jossain määrin haasteellista laadullisten tekijöiden moninaisessa kirjossa, jossa ihmiset vielä painottavat eri asioita omakohtaisessa laadun kokemuksessaan. AM-ohjelmaluonnoksessa huolta kiinnitetään erityisesti asuntojen keskipinta-alojen pienentymiseen viime vuosien aikana. Asumisväljyyden hienoista kasvua on tapahtunut ainoastaan kahden hengen asuntokunnilla.

Viime vuosina toteutuneessa asuntotuotannossa esiintyneet ongelmat huoneistojakaumassa ja perheasuntojen vähyyks ovat korostuneet sääntelemättömässä vuokratuotannossa ja lyhyen korkotuen ARA-vuokratuotannossa. Toimenpiteet tilanteen parantamiseksi kannattaa kohdentaa näihin hallintamuotoihin, huomioiden kuitenkin vuokra-asuntotuotantoon liittyvä tarkoituksenmukainen joustavuus. AM-ohjelmaluonnoksessa todetaan, että esimerkiksi kaupungin omassa pitkän korkotuen ARA-vuokratuotannossa on toteutettu ilman erillistä ohjaustakin monipuolista huoneistotyypijakaumaa.

Asuntojen pinta-alojen pienentymistä on tapahtunut keskimäärin kaikessa tuotannossa. Säännellyssä tuotannossa etenkin taustalla on ollut viime vuosien erittäin voimakas rakentamisen kustannusten nousu. Kustannusten nousun takia niiden asukkaiden, joille asunnot on kohdennettu, maksukyky ei välttämättä enää riitä tarpeisiin nähden riittävän kokoiseen asuntoon ja sillä tavoin laadukkaaseen asumiseen. Asumistukitason laskeminen vaikeuttaa tilannetta ja on todennäköistä,



että helsinkiläisiä muuttaa lähikuntiin edullisemman asumisen perässä. Tämä voi heikentää Helsingin houkuttelevuutta työpaikkojen osalta. Säännellyssä tuotannossa tulisikin ensisijaisesti pyrkiä huolehtimaan asunnon laadullisesta asuttavuudesta suunnitteluratkaisujen keinoin mekaanisten pinta-alarajoitusten sijasta.

Perheasuntotarjonnan turvaamiseksi Helsingissä on ollut käytössä viimeisen lähes parinkymmenen vuoden ajan ensin keskipinta-alaohjausta ja myöhemmin huoneistotyyppiohjausta, painottuen omistusasumisen ohjaukseen. Joustava huoneistotyyppiohjaus kehitettiin aikanaan jäykäksi koetun keskipinta-alatavoitteen sijalle.

Helsingissä on pitkä kokemus asuntotyyppiohjauksesta ja kerrostaloissa asuntojen keskikoko onkin ollut naapurikaupunkeja tilavampaa. Hitaksen jäädessä pois aikaisemmat Hitakseen kohdistuneet tiukemmat ehdot voidaan jatkossa kohdistaa hallitusti AM-ohjelmaluonnoksessa esitetyn mukaisesti ns. laatuohjattuun perheasuntotuotantoon. Asuntojen keskikoon pienentymiseen ja perheasuntojen riittävään tarjontaan onkin kiinnitettävä jatkossakin huomiota.

Ohjelmaluonnoksessa tuodaan esiin kerrostaloasumisen merkitystä Helsingin asumisessa ja valaistaan hyvin pitkäjänteistä työtä mitä Helsingissä on tehty kerrostaloasumisen kehittämiseksi. Tulevaisuuden kysymyksiin kuuluu, miten ylläpidetään ja kehitetään edelleen helsinkiläisen kerrostaloasumisen vetovoimaisuutta ja laadukasta asuntotarjontaa kaikilla alueilla siten, että asuminen Helsingissä on kustannustasensa puolesta saavutettavissa myös pienempituloisten keskuudessa.

Helsingin asuinalueiden eriytymisen torjuminen on muuttumassa entistäkin haasteellisemmaksi. Ohjelmassa ei ole vastausta kysymykseen, miten Helsinkiin nyt ja tulevaisuudessa muuttavien uusien helsinkiläisten asumisuraa saataisiin suuntautumaan omistusasumiseen jollakin aikajänteellä. Asumisoikeustuotannon lopettaminen tyypistää yhden matalamman kynnyksen vaihtoehtoista, kun uutta asumisoikeustuotantoa ei enää rakenneta. Merkittävä riski on, että yhä useampi helsinkiläinen ja pysyvästi ARA-vuokra-asuntoon eikä sopivaa asumisen polkua väli-
muotojen kautta omistusasumiseen sitä haluaville löydy.

Alemmille kalleusvyöhykkeille, kuten kaupunki uudistusalueille, tulisi saada alueen hintatasolle kilpailukyiseen hintaan runsaasti uutta omistusasumista. Tämä on erinomainen keino segregaaation ehkäisemisessä, mistä Puu-Myllypuro on konkreettinen esimerkki. Toisaalta korkeiden rakentamiskustannusten uusille projektialueille tarvitaan ARA-asumista sellaiseen hintaan, johon ARA-asukkaiden maksukyky riittää. Hinnan merkitystä ei voikaan ohittaa tavoitteiden asettamisessa. Tulisikin pohtia ohjelmassa esitettyjä keinoja konkreettisemmin, miten aluei-



den tasapainoista kehitystä voitaisiin käytännössä turvata. Kohtuuhintaisuus on asumisessa vahva vetovoimatekijä muiden laadullisten ominaisuuksien lisäksi.

Ohjelmaluonnoksessa esitellään hyvin pientaloasumisen merkitystä Helsingissä ja pientaloasumisen kehityspotentiaaleja. Pientaloasuminen onkin varmasti yksi vastaus etenkin lapsiperheiden ja nuorten pariskuntien houkuttelemiseksi Helsingissä asumiseen. Ongelmaksi saattaa tässäkin muodostua usein asumisuransa alkupäässä oleville asukkaille Helsingin korkea hintataso ja konkreettisia keinoja saada perheet kiinnittymään Helsinkiin voisi tuoda ohjelmassa esille vahvemmin.

Tuore raportti – Poismuutto Helsingistä koronapandemian aikana – on selvittänyt syitä Helsingistä poismuuttoon etenkin vuosina 2020-2022. Selvityksen mukaan tyypillinen poismuuttaja on työikäinen ja korkeasti koulutettu. Muuttajat etsivät asumiseensa väljyyttä niin asuinympäristön kuin asunnon koon suhteen. Keskeisin syy Helsingistä poismuutolle selvityksen tulosten perusteella oli kuitenkin asuinalueiden ja asuntojen kalleus. Väljyyden ja kohtuullisten asumisen kustannusten yhtäaikainen toteutuminen onkin Helsingissä tällä hetkellä haasteellinen yhtälö.

Ohjelmaluonnoksessa esitetään varsinaisen pientaloasumisen täydentäjäksi pienimittakaavaista asuntotuotantoa, jolla tarkoitetaan tapaa rakentaa kerros- ja pientaloasumisen väliin solahtavaa asumista, kuten kaupunkirivitalot, pienkerrostalot ja kaupunkivillat. Onnistuneena esimerkkinä mainitaan toteutunut Puu-Myllypuron alue. Tiivis- ja matala rakentaminen tuottaakin parhaimmillaan viihtyisiä ja monipuolisia asuinalueita, joihin asukkaat kiinnittyvät. Uusien hyvien rakentamisalueiden löytäminen toimivien kulkuyhteyksien päässä saattaa olla haasteellista.

Tiivis- ja matala asuntorakentaminen sopii luontaisesti parhaiten kohtuullisen tilaviin perheasuntoihin. Ratkaisusta riippuen asunnon koko kasvaa helposti suureksi, mikä rajoittaa asuntokuntien määrää, joilla todellisuudessa on mahdollisuutta tällaiseen asumiseen. Asunnot ovat tyypillisesti kahdessa tai jopa kolmessa tasossa, mikä heikentää asuntojen esteettömyyden ominaisuuksia ja soveltuvuutta eri elämänvaiheisiin. Asumisen kokonaiskustannus seuraa suoraviivaisesti rakentamisen tehokkuutta ja asunnon kokoa, mikä voi muodostua tiivis- ja matalamallissa haasteeksi. Tiiviin ja matalan asuntorakentamisen osaksi voidaan jossain määrin sovittaa myös pienkerrostaloasumista, kuten esimerkiksi Puu-Myllypurossa on toteutettukin.

Segregaation ehkäisy ja asuinalueiden kehittäminen

Segregaation ehkäisy ja asuinalueiden kehittäminen on yksi Helsingin Asumisen ja maankäytön toteutusohjelman 2024 keskeisistä tavoitteista. Tavoitteen saavuttaminen vaatii kokonaisvaltaista näkökulmaa



aluekehitykseen, jossa otetaan huomioon paitsi asumisen laatu ja monimuotoisuus, myös alueiden elinvoimaisuus ja palveluiden saatavuus. Tämä edellyttää vahvaa poikkihallinnollista yhteistyötä, markkinadynamiikan ymmärtämistä sekä ennakoivaa suunnittelua, joka tähtää alueiden houkuttelevuuden kasvattamiseen.

AM-ohjelma 2024 jatkaa poikkihallinnollista kaupunki uudistuspolitiikkaa. Ohjelmassa listataan alueiden tilannekuvaa ja alueille suunniteltuja toimenpiteitä, kuvataan lyhyesti kaupunki uudistuksen organisoitumista ja sen muutoksia, sekä kuvataan jo edellisessä ohjelmassa päätetyt kaupunki uudistuksen yleiset periaatteet. Kaupunki uudistuksen osalta edellisen ohjelman linjan jatkaminen on perusteltua ottaen huomioon kaupunki uudistuskonseptin suhteellisen tuoreuden. Kaupunki uudistus on konseptina uudehko, ja hakee vielä lopullista muotoaan myös kaupungin oman organisoitumisen osalta. Kaupunki uudistusalueille nimittävät palveluiden kehittämisestä vastaavat henkilöt ja kaupunki uudistuksen johtamismallin kehittäminen ovat hyviä esimerkkejä toimintamallin kehittymisestä ja kaupungin sisäisen koordinaation parantumisesta. Aitoa vaikuttavuutta alueilla saadaan aikaiseksi pitkäjänteisellä työllä.

Tästä huolimatta segregaaation ehkäisy ja kaupunki uudistuksen toteutuminen voivat vaatia vaikuttavampia toimenpiteitä, kuin mitä ohjelmassa nyt esitetään. AM-ohjelmassa 2024 kuvataan, kuinka kaupunki uudistusalueille on laadittu vuoden 2022 aikana kattava toimenpide- ja investointi-suunnitelma vuosille 2022 - 2025. Eri toimenpiteiden kokoaminen yhteen ja toimialarajat ylittävä keskustelu uudistuksen toteutumisesta on ollut tärkeä ensiaskel alueiden kehittämiseen. Jatkossa kaupunki uudistusalueiden suunnittelun tulisi kuitenkin olla entistäkin vaikuttavampaa ja tavoitelähtöistä, sillä nykyistä mallia leimaa kaikesta huolimatta irrallaan suunniteltujen toimenpiteiden kokoaminen yhteen. Kaupunki uudistusalueiden osalta tulee tehdä tarkempaa alueellista analyysia tunnistuen kunkin alueen osalta niitä koskevat tarpeet, laatia keskitetysti nykyistä merkittävämpiä toimenpiteitä, ja tukea niitä toimialojen omilla perustekemisen toimenpiteillä.

Asuntopolitiikka on kaupunki uudistusalueilla yksi tärkeä toimenpidekokonaisuus muiden joukossa. Kaupunki uudistusalueilla asuntopolitiikan keinot, etenkin nykyisen keinovalikoiman puitteissa, saattavat kuitenkin ajallisesti olla alisteisia muille toimenpiteille. Kaupunki uudistusalueilla asuntokannan uudistaminen ja hallintomuotojakauman tasapainottaminen ovat keskeisiä päämääriä. Kuitenkin vapaarahoitteisen omistusasuntotuotannon käynnistämiseksi alueilla tarvittaneen ensin merkittäviä muita uudistustoimenpiteitä, jotta alueiden vetovoimaisuus asuinalueina kasvaisi.



Kaupunkiuudistusalueille tarvitaan tavoitelähtöinen kehittämisvisio ja konkreettiset pitkän aikavälin toimenpideohjelmat sen saavuttamiseksi sisältäen myös vetovoiman kannalta oleellisia lippulaivahankkeita. Asuntopolitiikan ja esimerkiksi tonttipolitiikan keinovalikoimalla on tässä kokonaisuudessa tärkeä rooli. Nykyisestä kaupunkiuudistuksen organisoitumismallista puuttuu kuitenkin väylä tunnistaa ja ohjata alueille kaikkein vaikuttavampia toimenpiteitä ja mm. luoda alueille mainittuja lippulaivahankkeita. Kaupunkiuudistuksen pyrkimyksenä tulee olla nimensä mukaisesti alueiden aito uudistaminen. Myllypuro on hieno esimerkki onnistuneesta kokonaisvaltaisesta uudistushankkeesta, jonka oppeja tulisi seurata myös muiden alueiden kehittämisessä.

Kaupunkiuudistuksen yhteydessä tulee määrittää ja ohjata alueille merkittäviä julkisia investointeja. Nyt alueiden investointitaso on jonkin verran nousemassa, mutta esimerkiksi erilaisten katu- ja puistoinvestointien lisäksi alueelle tarvittaisiin erityisiä koko aluetta ja sen mainekuvaa määrittäviä hankkeita. Asemanseutujen kehittäminen on esimerkki investoinneista, joilla on toivottavasti merkittävä vaikutus alueiden yleiseen ilmeeseen, mutta jotka eivät vielä erillisinä toimenpiteinä kokonaisvaltaisesti uudista aluetta tai paranna niiden mainekuvaa. Myös alueita merkittävästi uudistavia toimenpidekokonaisuuksia tulee pitää keinovalikoimassa.

Kaupunkiuudistusalueilla tulisi myös koko kaupungin tasolla kyetä nykyistä parempaan priorisointiin erilaisten tavoitteiden ja pyrkimysten välillä. Ilman priorisointia kaupunkiuudistuksen toteutuminen voi merkittävästi hidastua. Kaupunkiuudistusalueilla on esimerkiksi runsaasti luontokohteita, mutta osittaista viheralueiden rakentamista ei voida alueita kehitettäessä täysin välttää. Pelkkä täydennysrakentaminen on alueilla hidaskäyttö keino asuntokannan ja hallintomuotojakautumisen kehittämiseksi, kuten AM-ohjelmassa 2024 hyvin kuvataankin. Lisäksi ohjelmassa mainittuihin maantasopysäköinnin haasteisiin tulisi vastata markkinaehtoisena pysäköinnin keinoin.

Segregaation ehkäisyn kunnianhimon tasoa tulee edelleen nostaa sekä asuntopolitiikassa, että muidenkin toimenpidelohkojen ja kaupunkiuudistuksen kokonaiskoordinaation osalta. Kaupunkiuudistuskonsepti on vain yksi toimenpiteistä, joilla pyritään taklaamaan segregaatiokehitystä. AM-ohjelma keskittyy pääasiassa kaupunkiuudistusalueisiin, mutta segregaation ehkäisyä ja siihen liittyviä asuntopoliittisia keinoja tarvitaan koko kaupungissa. Myös muita alueita koskevien toimenpiteiden tulisi näkyä AM-ohjelmassa. Segregaatiota tosin torjutaan jo nyt lukuisin erilaisin toimenpitein, jotka eivät rajoitu vain kaupunkiuudistusalueille tai kaupunkiuudistuksen toimenpidekokonaisuuteen. Esimerkiksi kaupunkiympäristön toimialalla ehkäistään segregaatiota ja tasapaino-



tetaan asukasrakennetta eri asuinalueilla ARA-vuokra-asuntojen asukasvalintojen kautta.

AM-ohjelmassa 2024 on kattavasti tunnistettu alueiden eriytymistä sekä kaupunkiuudistusalueiden tilannekuvaa. Ohjelmassa esitetyt segreggaation vastaiset yleiset toimenpiteet ovat hyvä lähtökohta koko kaupunkia koskevan segreggaation vastaisen työn kehittämiseksi. Helsinki on onnistunut segreggaation ehkäisemisessä verrattain hyvin, mutta työtä on syytä jatkaa ja voimistaa.

Riittävä asuntotuotanto ja kestävä kasvu

Uusi AM-ohjelma tunnistaa kaupungin kasvun jatkuvan tulevina vuosina voimakkaana. Ennustettu asukasmäärä on vuonna 2028 jo 700 000 asukasta. Lautakunta toteaa, että kasvavan ja dynaamisen kaupungin kasvu tarvitsee tuekseen myös vahvaa asuntotuotantoa kestävällä tavalla. Riittävän asuntotuotannon määrän varmistamiseksi ohjelmassa onkin määritelty edeltävän AM-ohjelman tapaan tavoitteet asuntotuotannolle, maankäytön suunnittelulle sekä maapolitiikalle.

Asuntotuotantotavoite on uudessa AM-ohjelmassa 7000 asuntoa vuosittain. Tavoite muodostuu uudisrakentamisesta ja käyttötarkoitusten muutoksista. Tavoitteen saavuttamista ei helpota kahden välimuodon poistuminen (asumisoikeus- ja hitas-asunnot), joiden osuus asuntotuotannosta on ollut vuosittain 17 - 20 % luokkaa. Ainakin lyhyellä aikavälillä tämä muutos vaikuttaa kielteisesti asuntotuotantotavoitteen saavuttamiseen. Ohjelmassa on erityisesti todettu asumisoikeusasumisen aiempi vaikuttavuus, mikä on mahdollistanut niin kaupunkiuudistusalueiden uusien asuntojen tuotannon käynnistymisen kuin asumismuotojen moninaistumisen. Muuttuneessa tilanteessa kaupunkiuudistusalueiden kehittäminen ja vetovoimatekijöiden lisääminen tulee edellyttämään todennäköisesti muutakin kuin asuntorakentamista. Tämä tarkoittaa hitaampaa ja epävarmempaa uudistuskehitystä näille alueille. Koska asuntorakentaminen ei ole välttämättä, ainakaan alkuun, merkittävässä roolissa kaupunkiuudistusalueilla tulee erityistä huomiota kiinnittää kaupungin muihin mahdollisuuksiin luoda elinvoimaista ja kiinnostavaa kehitystä näille alueille. Erityisesti tulee huomioida koulutus, palvelut ja alueiden lähiluonto, joiden varaan uutta positiivista mielikuvaa voidaan rakentaa.

Kaupungin oman asuntotuotannon tavoitteeksi on ohjelmassa asetettu 1000 asuntoa vuosittain. Tämä on melko lailla asuntotuotantopalvelun pitkän ajan keskiarvon mukainen ja todennäköisesti realistinen tavoite tällä AM-ohjelmakaudella. Tavoitteesta ARA-vuokraa olisi 750 asuntoa ja 250 uutta välimuodon tuotantoa. Tavoite on selkeästi aikaisempaa alempi ja se huomioi nopeasti tapahtuneet muutokset hallintamuodois-



sa, Hitaksen ja asumisoikeuden päättymisen sekä uuden välimuodon mallin sisäänajoon vaadittavan ajan. Tulevalla kaudella valmistuu vielä omana tuotantona uusia asumisoikeus- ja hitasasuntoja vanhojen tontinvarausten myötä, mutta näiden määrä vähenee ohjelmakauden loppuun mennessä hyvin pieneksi. Pidemmällä aikajänteellä kaupungin oman asunto-tuotannon osuutta tulisi pyrkiä nostamaan palauttamalla valikoimaan Hitaksen ja asumisoikeuden korvaavia välimuodon malleja, tasapainoisen kaupunkirakenteen kehityksen edistämiseksi.

Uuden AM-ohjelman mukaan tuleva kasvu ohjataan olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen tiivistyksen ja joukkoliikenneyhteyksiin tukeutuen. Ohjelman tavoitteena on, että asuntotuotannon kokonaismäärästä 55 % kohdentuu täydennysrakentamisena esikaupunkivyöhykkeelle. Täydennysrakentaminen olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen on selkeästi haastavampaa ja häiriöherkempää kuin rakentaminen on ollut suurissa aluerakentamiskohteissa. Saman asuntomäärän toteuttaminen täydennysrakentamalla vaatii huomattavasti enemmän hankekohtaisia resursseja kuin aluerakentamisessa. Onnistumiseen tarvitaan myös laaja-alaista kaupunkitasoista yhteistyötä, onnistunutta viestintää ja oikea-aikaisia investointeja. Kaupunkilaisten osallistaminen nousee aikaisempaankin suurempaan arvoon. Erilaisista kannanotoista johtuvat viivästykset ovat kuitenkin täydennysrakentamisen kohdalla todennäköisiä.

Asemakaavoituksen tavoitteeksi on ohjelmassa esitetty 400 000 k-m² asuintokerrosalan kaavoitus kaupungin maalle. Tämä lisäksi kaavoitetaan yksityisen maalle asuntotuotantoa siten, että kokonaisasuntorakennusoikeus mahdollistaisi viiden vuoden asuntotuotannon. Yleiskaaavan mukaiset viheryhteydet ja -verkostot turvataan. Kaupungin puistot nähdään ohjelmassa yhtenä alueiden voimavaratekijänä. Hyvänä huomiona on nostettu kaavoituksen asuntorakentamisen kustannusvaikutusten tunnistaminen kaavoitustyössä, jotta voidaan luoda edellytykset kohtuuhintaiseen asuntotuotantoon.

Tontinluovutuksessa tavoitteena on, että kaupunki luovuttaa vuosittain asuntotuotantoon tontteja vähintään 4200 asunnon rakentamisen verran. Uudessa ohjelmassa on myös huomioitu ARA-tuotantoon soveltuvien tonttien riittävä osuus. Tämä reunaehto tulee olla osa koko asuntotuotantoprosessia alusta alkaen. Kaupunkiympäristön toimiala on jo tehnyt toimenpiteitä ARA-rakentamisen erityispiirteiden huomioimiseksi ja työtä on hyvä jatkaa tulevalla ohjelmakaudella.

Jotta asetettuun asuntorakentamisen tavoitteeseen päästäisiin, tulee huolehtia myös tonttien rakentamiskelpoisuuden oikea-aikaisuudesta. Koko maankäytön suunnitteluprosessin tulee kaavoituksesta valmiin rakennuksen luovutukseen olla ennakoitavaa ja sujuvaa. Haasteena on



edellytysinvestointien (kunnallistekniikka, kadut, joukkoliikenne, palvelut jne.) vaatima investointimäärä sekä investointien aikatauluttaminen oikea-aikaisesti ja riittävä resurssointi.

Kaupungilla on mahdollisuus vaikuttaa omalla toiminnallaan siihen, että sen omat asuntorakentamisesta palvelevat prosessit ovat sujuvia ja riittävästi resursoituja. Edeltävän ohjelmakauden aikana on asuntorakentamisen sujuvoittamiseksi tehty poikkihallinnollista kehittämistyötä ja saatu aikaan konkreettisia toimenpiteitä. Lautakunta toteaa, että sujuvoittamistyötä tulee jatkaa myös tulevilla ohjelmakaudella. Ohjelmassa nostetut toimenpiteet, kuten asiakaspolun kuvaaminen, tiedon parempi hallinta ja hyödyntäminen sekä mittaaminen ovat keskeisessä asemassa myös tulevaisuudessa. Kaupunkiympäristön toimialalla on tunnistettu tarve prosessien sujuvoittamiselle ja toimialalla on ryhdytty toimiin, jotka tähtäävät asuntotuotannon tehostamiseen ja nopeuttamiseen.

Ohjelmassa tunnistetaan ristiriita kaupungin kasvun ja kestävä kehityksen välillä, mutta samanaikaisesti se jättää melko lailla avoimeksi toimenpiteet näiden yhdistämiseksi. Kaupunkilaisten huoli omasta lähiympäristöstä ja sen muutoksista aiheuttaa kaavahankkeisiin epävarmuutta kaavojen voimaantulosta ja rakentamisen alkamisesta. Lautakunta toteaa, että osallistava ja vuorovaikutteinen kaavoitus on yhä enemmän keskiössä, kun kaavoitetaan jo olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen. Kasvutavoitteiden lisäksi uusi rakentaminen voi auttaa turvaamaan alueiden elinvoimaisuutta, palveluja ja vetovoimaisuutta. Ohjelman tavoitteena on luoda kasvua kokonaiskestävästi luonto-, kulttuuri- ja virkistysarvot huomioiden.

Kokonaisuutena AM-ohjelmaluonnos on käsitelty asumisen ja maankäytön lähivuosien tilannetta kattavasti, poikkeuksellisen epävarmassa asuntorakentamisen suhdanteen ja asuntopolitiikan tilanteessa. Muutoksia on leimannut myös nopeus, joka näkyy jossain määrin ohjelmassa joidenkin tavoitteiden jäämisessä ikään kuin toiveiksi, vailla konkreettisia keinoja tavoitteisiin pääsemiseksi. Tältä osin ohjelmaa on syytä terävöittää ja konkretisoida. AM-ohjelmaluonnoksessa todetaankin, että kun valtio pyrkii vetäytymään aktiivisesta asuntopoliittisesta roolista, korostuu kaupunkien asema asuntokysymysten ratkaisussa. Helsingin kaupungin tuleekin ottaa määrätietoinen ote tarvitsemiensa ratkaisujen luojana.

Liite 1. Helsingin asumisen ja siihen liittyvä maankäyttötoteutusohjelma 2024 (AM-ohjelma)

Käsittely

14.05.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen



Vastaehdotus 1:

Anni Sinnemäki: Valtuustoryhmien väliset neuvottelut AM-ohjelmasta on tarkoitus käydä siinä vaiheessa, kun ohjelma on kaupunginhallituksen käsittelyssä. Tästä syystä lautakunnassa edustettuna olevat ryhmät ovat tuoneet esiin näkemyksiään ohjelmasta ja siihen kohdistuvista muutostarpeista ehdotusten muodossa. Näistä esityksissä ei kuitenkaan olla äänestetty, koska näimme tarkoituksenmukaisena käydä nämä keskustelut neuvotteluvaiheessa.

Kannattaja: Risto Rautava

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Anni Sinnemäen vastaehdotuksen 1 mukaan muutetun ehdotuksen.

Seuraavat vastaehdotukset raukesivat kannattamattomina:

Vastaehdotus 2:

Anni Sinnemäki:

1. Kaupunki ryhtyy tuottamaan kaupunkiuudistusalueille vapaarahoitteisia omistusasuntoja kaupungin omana tuotantona edistääkseen kaupunkiuudistusalueille asetettuja tavoitteita omistusasumisen lisäämisestä. Tämä tehdään laatua korostaen ja askel askeleelta jotta kaupungin riski ei kasva liian suureksi.
2. Kaupungin oma vapaarahoitteinen omistusasuntotuotanto kaupunkiuudistusalueilla lasketaan osaksi välimuodon kategoriaa ja nostetaan välimuodon osuus 15 prosenttiin.
3. Edistetään ryhmärakennuttamisen hankkeita osana välimuodon tuotantoa.
4. Helsingin kaupunki toimii aktiivisesti asumisoikeustuotannon säädösten uudistamiseksi ja tuotannon jatkamisen edistämiseksi valtion suuntaan.
5. Vuokralta omaksi mallin valmistelua ja toimeenpanoa kiirehditään.
6. Avataan vuokralta omaksi malli samoilla pelisäännöillä myös muille toimijoille kuin Helsingin kaupungin omalle tuotannolle.
7. Muotoillaan asunnottomuustavoite selkeämmin ja kunnianhimoisemmin siten kuin nykyisessä kaupunkistrategiassa.
8. Edistetään asuntosuunnittelun laatua tarkoituksenmukaisin keinoin.



9. Kestävään kasvuun liittyvissä tavoitteissa muutetaan ilmaisut luon-toarvojen säilyttämiseksi niiden huomioimisen sijasta.

Vastaehdotus 1:

Sami Kuusela: Ohjelman listataan kaupunkiuudistusalueiden lisäksi erityistä huomiota vaativia alueita. Nämä alueet ovat kooltaan pienempiä kuin nykyiset kaupunkiuudistusalueet, mutta sosioekonomisilla mittareilla heikossa asemassa ja niissä on suuri segregaatioriski. Näihin alueisiin kohdennetaan samankaltaisia toimenpiteitä kuin kaupunkiuudistusalueisiin.

Vastaehdotus 2:

Sami Kuusela: Kaupunki tutkii mahdollisuutta rakentaa vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja. Jos rakentamiseen päädytään, tavoitteena tulee olla asuinalueiden eriytymiskehityksen pysäyttäminen ja monipuolinen asuntokanta Helsingissä.

Vastaehdotukset:

Olli-Pekka Koljonen:

1. Helsingin kaupungin näkökulmasta MAL-sopimukset ovat olleet tärkeässä roolissa pääkaupunkiseudun kestävän yhdyskuntarakenteen ja joukkoliikenteen kehittämisessä. Siksi kaupunki toivoo, että MAL-yhteistyö jatkuu ja seudulla pystytään myös jatkossa sopimaan myös valtion tukeman, kohtuuhintaisen asuntotuotannon varmistamisesta. Myös aso-tuotannon jatkaminen olisi tärkeää monipuolisen asuntotuotannon takaamisen ja eriytymiskehityksen torjunnan näkökulmasta.

2. Helsingin kaupunki aloittaa valmistelun aso-asuntojen rakentamiseksi kaupungin omana tuotantona nykyisin pohjalta. Valmistelutyö tehdään siten, että uusi tuotanto olisi valmis käynnistymään viimeistään uuden am-ohjelman loppupuolella.

3. Kaupunki valmistelee seuraavan am-ohjelman kattamaan 10 vuoden aikajänteen (samoin kuin MAL-sopimus) siten, että toimenpideohjelma päivitetään kerran valtuustokaudessa. Neljän vuoden aikajänne on asunto- ja maankäytön asioissa lyhyt ja siksi on perusteltua laatia ohjelma pidemmälle ajalle ja päivittää toimenpiteet kerran valtuustokaudessa.

4. Kaupungin tavoitteena on sovittaa myös yksityiselle maalle aratuotantoa.

5. Am-ohjelman valmisteluvastuu siirretään seuraavan ohjelman osalta kaupunkiympäristön toimialalle.



6. Kaupunkiudistusalueilla ei kannata laskea tuotantotavoitteita vaan pidentää aikaväliä.

7. Kaupunki valmistelee asuntotuotantomäärätavoitteen rinnalle asuntoneliötavoitemittarin.

Vastaehdotukset:

Silja Borgarsdottir Sandelin:

1. Edistetään laadukasta rakentamista, joka tähtää rakennusten korkeaan käyttöikään. Implementoidaan Helsingin kaupungin uutta arkkitehtuuriohjelmaa laajasti, jotta kaupunki olisi yhä viihtyisämpi ja houkuttelevampi.

2. Edistetään puurakentamista.

Vastaehdotus 1:

Otto Meri: Lisätään sivulle 32. Toimenpiteet: 40 prosenttia vuokra-asuntoja, joista

- pitkäaikaisesti säänneltyjä ARA-vuokra-asuntoja 15 prosenttia
- ja muita vuokra-asuntoja 25 prosenttia

Vastaehdotus 2:

Otto Meri: Lisätään sivulle 48. Toimenpiteet kohtaan 2: "Pientaloasumisen mahdollisuuksia lisätään edelleen erityisesti täydennysrakentamisen keinoin ja selvittämällä pientalojen rakentamista Östersundomin alueelle."

Vastaehdotus 3:

Otto Meri: Lisätään sivulle 67. Toimenpiteet uusi kohtaan 7: "Selvitetään keinoja lisätä asuntotonttien luovuttamista omistusoikeuksin nykyisin pääosin käytössä olevan vuokraoikeuden sijaan."

Vastaehdotus 4:

Otto Meri: "Lisätään lausuntoon: Kaupunkiympäristölautakunta katsoo, ettei AM-ohjelmaan tule sisällyttää yksiöiden keskipinta-alavaatimusta."

Perustelut:

Esitetty vaatimus on kohtuuttoman tiukka. Yksiöiden pinta-alasääntelylle ei ole riittäviä perusteita, sillä asuntojen minimikoosta säännellään jo ympäristöministeriön asetuksella.

Vastaehdotukset:

Mia Haglund:

1. Kaupunkiympäristölautakunta pitää välimuodon 10 prosentin tavoitetta liian alhaisena ja esittää sen kasvattamista. Kaupungin oman



asuntotuotannon määrän alentamisen sijaan kaupungin tulisi valmistautua ottamaan laajempi vastuu tarvittavan asuntotuotannon varmistamiseksi. Ohjelmakauden aikana kaupungin tulisi osana välimuodon tuotantoa aloittaa hinta- ja laatusäännelyjen omakustanteisten vuokra-asuntojen rakentamisen ARA-järjestelmän ulkopuolella sekä omakustanteisten omistusasuntojen rakentamisen, etenkin kaupunki uudistusalueilla.

2. Kaupunkiympäristölautakunta painottaa, että AM-ohjelmakauden aikana kaupungin tulee harjoittaa aktiivista asuntopoliittista edunvalvontaa valtion suuntaan ja edellyttää hallituksen tekemän ASO-ratkaisun uudelleenarviointia.

3. Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että AM-ohjelmassa asetetun tavoitteen pitkän ARA-vuokra-asuntojen tuotannosta tulee kaupungin asuntopoliittisten tavoitteiden, kuten segregaaation torjunnan, näkökulmasta olla kunnianhimoinen. Asetettu 20 prosentin taso ei riitä kattamaan kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen kysyntää ja tavoitetasoa tulisi näin ollen nostaa.

4. Kaupunkiympäristölautakunta edellyttää, että asumisneuvonnan palveluiden laajuus pidetään nykyisellä tasolla myös seuraavalla AM-ohjelmakaudella, jotta ennaltaehkäistään asunnottomuuden kasvua.

5. Erityisryhmien investointiavustuksiin suunnattujen valtion rahoituksen leikkausten vuoksi uusien kohtuuhintaisten opiskelija- ja nuorisoa-suntojen rakentamisen toteutumista tulee seurata ja tarvittaessa suunnitella kaupungin toteuttamia toimenpiteitä takaamaan tarvittavien asuntojen rakentuminen.

07.05.2024 Pöydälle

16.04.2024 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Oscar Ailio, asumispalvelupäällikkö, puhelin: 09 310 42080
oscar.ailio(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 23.04.2024 § 88

HEL 2024-003498 T 10 00 00

Lausunto



Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginkanslialle Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmasta seuraavan lausunnon. Lausuntoa on pyydetty 23.4.2024 mennessä. Määräajasta johtuen lausunnon antamisesta on päätettävä tässä kokouksessa, ja lautakunta tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta heti.

Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmassa (AM-ohjelmassa) kuvataan keskeisimmät asuntopolitiikan lähtökohdat ja määritellään Helsingin keskeiset asuntorakentamisen ja asuntopolitiikan tavoitteet ja toimenpiteet ohjelmakaudelle 2024-2027. Ohjelman mukaan asuntopolitiikan tavoitteena on sosiaalisesti kestävä asuntotuotanto, laadukas ja vetovoimainen asuntotuotanto, segregaaation ehkäisy ja asuinalueiden kehittäminen sekä riittävä asuntotuotanto ja kestävä kasvu.

AM-ohjelman tavoitteena on mahdollistaa sekä nykyisille että tuleville helsinkiläisille heidän tarpeitaan ja tulotasoaan vastaavien asumismuotojen tuottamisen turvallisiksi ja miellyttäviksi koetuissa asuinympäristöissä. Kaupungin elinvoiman ja menestymisen edellytyksiä ovat erityisesti alueiden eriytymiskehityksen hillitseminen ja kyky tarjota asumisen mahdollisuuksia esimerkiksi palvelualueilla työskenteleville avainhenkilöille, joilla ei kaikissa suurkaupungeissa ole enää varaa asua kohtuullisen matkan päässä työpaikaltaan. Kasvatus- ja koulutuslautakunnan näkökulmasta tärkeää on turvata hyvät asumisedellytykset lapsiperheille ja nuorille ja mahdollistaa näin kaupunkilaisten pitkäaikainen kiinnittyminen asuinalueeseensa eri elämänvaiheissa.

Koulutus 2030 määrittelee Kasvatus- ja koulutustoimialan toimintaa ja kehittämistä ohjaavat suuntaviivat. Strategisten tavoitteiden laadinnassa ovat avainasemassa olleet osallisuus, kestävyys ja kauas katsominen. Kasvavan Helsingin väestö ikääntyy ja monimuotoistuu. Alueelliset erot koululaisten oppimistuloksissa, nuorten hyvinvoinnin haasteissa, väestön sairastavuudessa ja äänestyskäyttäytymisessä ovat Helsingissä selkeitä. Sosioekonomisen taustan vaikutus oppimistuloksiin on kansainvälisesti pieni, mutta kasvava. Tulevaisuuden Helsingissä yhteisölliset, turvalliset ja viihtyisät naapurustot antavat hyvät edellytykset oppimiselle ja hyvinvoinnille. Strategiset tavoitteet edistävät laaja-alaista sivistystä, kestävä kehitystä ja luottamuksen rakentamista tulevaan. Tulevaisuususkkoa vahvistetaan panostamalla yhteisöllisyyden syntymiseen, sosiaaliseen vuorovaikutukseen ja kohtaamiseen. Empatia ja hyvät tulevaisuuden taidot tarjoavat edellytykset lapsille, nuorille ja aikuisille onnistua arjessa ja työelämässä sekä löytää yhdessä ratkaisuja ympärillä oleviin ongelmiin.

Helsingissä on laadittu ja hyväksytty käyttöönotettavaksi lapsivaikutusten (LAVA) arviointi- malli. Lapsivaikutusten arviointi on yksi tavoista to-



teuttaa lapsen oikeuksia, mihin Helsingin kaupunki on sitoutunut Lapsiystävällinen Kunta -työssä. Lapsivaikutusten arviointi ei rajoitu vain sellaisiin asioihin, jotka kohdistuvat yksinomaan lapsiin ja lapsiperheisiin, vaan on huomioitava myös yleisesti väestöön kohdistuvien päätösten vaikutukset lapsiin, kuten esimerkiksi kaavoitusta koskevat päätökset. Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että AM-ohjelman toteuttamisessa kiinnitetään huomiota lapsivaikutusten arviointiin.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä segregaaation lieventämiseen ja ehkäisemiseen tähtäävien toimenpiteiden esille tuomista AM-ohjelmassa. Ohjelma tukee kaupungin pyrkimyksiä kaupunginosien tuerojen, työllisyysasteen ja sosiaalisten ongelmien tasoittamisessa palveluja ja toimenpiteitä kehittämällä. Kasvatus- ja koulutustoimialan palveluissa painottuu varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen toteuttaminen lähipalveluna. Palvelujen järjestämisen näkökulmasta on tärkeää, että kaupunginosissa naapurusto muodostuu erilaisista ja eritaustaisista lapsiperheistä. Tämä edistää yhteisöllisyyden rakentamista sekä moninaisuuden ymmärtämistä ja siten yhdessä oppimisen ja toimimisen taitoja. Tasapainoinen erilaisten asumismuotojen toteuttaminen kaikille alueille tukee myös henkilökunnan saatavuutta, mikä on edellytys palveluiden laadukkaalle järjestämiselle tulevaisuudessakin.

AM-ohjelmassa määrällisenä tavoitteena on toteuttaa vuosittain 7000 uutta asuntoa. Tällä on vaikutusta kasvatuksen ja koulutuksen lakisääteisten palveluiden järjestämiseen. Kasvun myötä tiivistyvän kaupungin kaavoittamisessa on turvattava päiväkodeille, kouluille ja oppilaitoksille riittävät tontit, jotka mahdollistavat tarkoituksenmukaiset tilat piha-alueineen. Tilat mahdollistavat myös kuntalais- ja harrastustoiminnan järjestämisen alueiden lähipalveluna. Viihtyisä ja turvallinen ympäristö tukee palveluiden saavutettavuutta kävellen ja pyöräillen edistäen kaupunkilaisten liikunnallisuutta, hyvinvointia ja kestävän kaupungin rakentamista. Lähiluonnon ja sen monimuotoisuuden vaaliminen edistää kaikenikäisten kuntalaisten luontosuhteen muodostumista ja kestävän tulevaisuuden rakentamista sekä asuinalueiden vetovoimaisuutta.

Kaupunkiuudistus on toimintamalli, jonka tavoitteena on edistää kaupunkiuudistusalueiden elinvoimaa, viihtyisyyttä ja palveluiden kehittämistä. Osana kaupunkiuudistusmallin toteuttamista on kaupungin sisäistä yhteistyötä parannettu ja edistetty alueverkostojen rakentamista lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi. Poikkitoimialaisena kehityshankkeena on myös aloitettu pysyvä yhteistyö asuntorakentamisen ohjauksen ja oppilaaksiottoalueiden muutosten toteuttamisessa. Kaupunkiuudistuksen kärkihankkeet kuten Laakavuoren korttelitalo, Malminkartanon sydän ja Meri-Rastilan monitoimitalo tarjoavat hyvät edellytykset toimialojen väliselle yhteistyölle ja palveluiden vaikuttavalle jär-



jestämiseksi ja voivat siten lisätä kaupunkiuudistusalueiden vetovoimaisuutta erityisesti lapsiperheille.

Kaupunkiuudistuksen tavoitteiden saavuttaminen vie aikaa ja onkin tarkoituksenmukaista jatkaa kaupunkiuudistuksen toimintamallia Malmin-kartano-Kannelmäessä, Malmilla, Mellunkylässä ja Meri-Rastilassa. Kaupunkiuudistusmallin toimeenpanossa ja kehittämisessä tulee kiinnittää aiempaa enemmän huomiota kaupunkilaisten ja paikallisten toimijoiden osallisuuteen sekä yhteistyön ja yhteisöjen vahvistamiseen. Myös toimialojen palveluiden yhteistä kehittämistä tulisi edistää. Kehitettäviä toimintatapoja tulee hyödyntää myös muilla vastaavilla alueilla Helsingissä mahdollisia haasteita ennakoiden. Toimenpiteiden vaikuttavuuden seuraaminen ja tarvittaessa toimintamallien muuttaminen alueiden eriytymiskehityksen hillitsemiseksi on tärkeää.

Yhteenvetona voidaan todeta, että asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelma sekä siihen sisältyvä kaupunkiuudistuksen toimintamalli tarjoavat hyvän perustan segregaaation ehkäisemiselle ja alueiden yleiselle kehittämiselle myös kaupungin elinvoiman sekä veto- ja pitovoiman näkökulmista. Näiden toimenpiteiden avulla pyritään luomaan tasapuolisempia ja elinvoimaisempia kaupunginosia, joissa asukkaat voivat hyvin ja tuntevat kuuluvansa osaksi yhteisöä.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Carola Harju, yksikön päällikkö, puhelin: 310 42542
carola.harju(a)hel.fi
Viivi Snellman, johtava arkkitehti, puhelin: 310 22378
viivi.snellman(a)hel.fi

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 23.04.2024 § 79

HEL 2024-003498 T 10 00 00

Lausunto

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmasta 2024–2027:

”Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmassa (jäljempänä AM-ohjelma) vuosille 2024–2027 on laajasti huomioitu Helsingin asuntopoliittiset erityistarpeet sekä tehty tarpeelliset ja ajankohtaiset toimenpide-ehdotukset niihin liittyen. Helsingissäkin on varmistettava



eri keinoin kohtuuhintaisen asuntotuotannon riittävyys ja aivan erityisesti erityisryhmien asumistarpeiden toteutuminen.

Vuonna 2023 asuntojen hinnat ovat laskeneet kaupungin kaikilla kalteusalueilla, mutta vastaavaa laskua ei toistaiseksi ole nähty asuntojen vuokrissa. Yleinen kustannusten ja korkokulujen nousu on aiheuttanut huomattavia vuokrien ja vastikkeiden korotuspaineita myös kaupungin omakustannusperusteisissa asuntoyhtiöissä. Kohtuuhintaisen vuokra-asumisen kysyntää kasvattaa lisäksi Kansaneläkelaitoksen maksamien asumistukien pienentyminen.

Valtion ARA-rahoituksen väheneminen voi aiheuttaa kaupungille uusia rahoitustarpeita myös tuetussa asumisessa. On hyvä, että AM-ohjelmassa nostetaan asuntotuotannon monipuolisuus keskeiseksi asuntopoliittiseksi tavoitteeksi. Lisäksi kiinnitetään erityistä huomiota asumisneuvonnan merkitykseen kohtuuhintaisen asumisen järjestämisessä ja asunnottomuuden ehkäisyssä.

AM-ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet:

Kohtuuhintaisen asumisen edellytyksiä Helsingissä

On tärkeää, että Helsinki mahdollistaa kaikille asukkailleen heidän tarpeitaan ja tulotasoaan vastaavia asumisen ratkaisuja. On perusteltua rakentaa tarkoituksenmukainen määrä ARA-asuntoja kaupungin eri alueille jatkossakin kohtuuhintaisten asumisratkaisujen turvaamiseksi ja segregaaation ehkäisemiseksi. Erityisryhmien tarpeet tulee huomioida kaavoituksessa ja tonttipolitiikassa, ja mahdollistaa erityisryhmien asuminen tavalla, jossa rakentamisen kustannukset eivät nouse kohtuuttomiksi tonttien vuoksi. ARAn erityisryhmien investointiavustusten pienentyminen yhdistettynä kalliiden rakennuskustannusten tontteihin voivat tehdä erityisryhmien asuntohankkeista vaikeita toteuttaa.

Erityisryhmien tarpeita vastaava asuminen

Opiskelija- ja nuorisoasuminen

Tulevana AM-ohjelmakautena edullisten opiskelija- ja nuorisoasuntojen kysyntä voi asumistuen leikkausten seurauksena kasvaa ja kimppa-asuminen yleistyä. Kimppa-asuminen helpottaa opiskelijoiden taloutta, ja asumismuodolla voi olla positiivisia vaikutuksia opiskelijoiden sosiaalisiin suhteisiin.

Nuorisoasuntojen saatavuus on tärkeää syrjäytymisvaarassa olevien nuorten asumisen tukemiseksi. Kaupungilla tulee olla riittävä määrä asuntoja tarjottavaksi lastensuojelun jälkihuollon piirissä oleville nuorille.



Ikääntyvän väestön asuminen

Ikääntyneiden kaupunkilaisten määrän kasvu edellyttää monimuotoisten asumis- ja palvelukokonaisuuksien mahdollistamista. Seniorikeskusten rakentamisen prosessien sujuvuus on tärkeää, ja senioriasunto-kohteita tulisi keskittää seniorikeskusten läheisyyteen. Seniorikeskusten rakentamisen yhteydessä on turvattava riittävät esteettömän ja turvallisen ulkoilun mahdollisuudet asukkailla. Ikäihmisille kohdennettujen asumisvaihtoehtojen toteuttaminen kaikkiin hallinta- ja rahoitusmuotoihin on kannatettava toimenpide. Ohjelmassa tulisi vielä päivittää terminologia ja puhua yhdenmukaisesti ympärivuorokautisesta palveluasumisesta.

Kehitysvammaisten, vaikeavammaisten ja autismikirjon henkilöiden asuminen

Kehitysvammaisille ja vaikeavammaisille tarvitaan edelleen uusia ryhmäkoteja ja asuntoryhmiä. Tavallisiin kerrostaloihin rakennettavien asumisyksiköiden lisäksi tarvitaan erillsrakennuksia vaativaa tukea tarvitseville kehitysvammaisille ja autismin kirjon asiakkaille. Siirtyminen laitoshuollosta omiin koteihin pitäisi olla mahdollista myös kaikkein vaikeimmin vammaisille henkilöille, ja korvaavien asuntojen pitäisi täyttää ajanmukaiset laatukriteerit.

Asunnottomat

Helsingissä on jo vuosia tehty tuloksellista työtä pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseksi. Asunnottomuus on vähentynyt, ja sen poistamiseksi kokonaan Helsinkiin tarvittaisiin lisää vahvan tuen palveluasumisen Asunto ensin -yksiköitä. Vuoden 2023 lopussa näitä asuntoja jonotti yli 300 henkilöä. Lisäksi tarvitaan myös toimenpiteitä ja palveluja, jotka ehkäisevät asunnottomuutta.

Asumisneuvonta tulee kytkeä tiiviiksi osaksi pitkäaikaisasunnottomuuden poistamisen ohjelmaa. Asumisen kalleus ja elinkustannusten nousu ovat viime vuosina lisänneet häätöjen määrää. Suurin osa häädöistä toteutuu vapaarahoitteisessa vuokra-asuntokannassa. Asunnottomuus-riskissä olevia helsinkiläisiä on voitu tutkitusti auttaa asumisneuvonnan palveluilla. Asumisneuvonnan tarve on kasvanut etenkin viime vuosina huomattavasti ja vuonna 2023 asiakaskontaktit lisääntyivät 47 prosenttia. Kaupunkikonsernin omaa vuokra-asuntokantaa on myös kohdennettava riittävän tehokkaasti asunnottomuustyön tueksi.

Toimenpiteet



AM-ohjelmassa esitetyt erityisryhmien asumisen toimenpiteet ovat kannatettavia. Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta esittää toimenpiteisiin seuraavat huomiot:

Toimenpide 1. "Turvataan erityisryhmien eli päihde- ja mielenterveyskuntoutujien, kehitysvammaisten ja vammaisten, lastensuojeluasiakaiden, asumisessaan tukea tarvitsevien nuorten, hoivapalveluja tarvitsevien vanhusten, kuntapaikan saaneiden pakolaisten sekä pitkäaikaisasunnottomien asuminen tavalla, jossa asumiseen liittyvä hoiva tai asumisen tuki vastaa tarpeeseen. Varmistetaan erityisryhmien asumisen polut kevyempään tai tehostetumpaan tukiasumiseen palvelutarpeen muuttuessa." Lisäksi on turvattava asumisen polku myös normaaliin asumiseen, kun asukkaan palvelutarve on poistunut.

Toimenpide 4. "Jatketaan määrätietoisesti työtä asunnottomuuden vähentämiseksi". On tärkeää, että asunnon saamisen jälkeen jatketaan asiakkaan tukemista esimerkiksi asumisneuvonnalla ja aikuissosiaalityöllä asumisen jatkumisen turvaamiseksi.

Toimenpide 5. "Turvataan asumisneuvonta nykyisessä laajuudessaan". ARA rahoittaa tällä hetkellä asumisneuvontaa määräaikaisen lainsäädännön (Laki asumisneuvonnan tuesta kunnille vuosina 2023–2027, 1036/2022) perusteella. Rahoituksen muutoksiin on syytä varautua."

Käsittely

23.04.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Pentti Arajärvi: Muokataan lausunto seuraavaksi:

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antaa seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmasta 2024–2027:

"Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmassa (jäljempänä AM-ohjelma) vuosille 2024–2027 on laajasti huomioitu Helsingin asuntopoliittiset erityistarpeet sekä tehty tarpeelliset ja ajankohtaiset toimenpide-ehdotukset niihin liittyen. Helsingissäkin on varmistettava eri keinoin kohtuuhintaisen asuntotuotannon riittävyys ja aivan erityisesti erityisryhmien asumistarpeiden toteutuminen.

Kohtuuhintaisen asuntotuotannon määrä on vähentynyt selvästi Helsingissä viime vuosina. Vuosina 2020–23 ARA-vuokra-asuntojen osuus laski 17 %:iin, kun se on aikaisemmin ollut yli 20 %. Kun kaupunki on päättänyt lopettaa HITAS-tuotannon, maan hallitus on päättänyt lopet-



taa aso-asuntojen lainoituksen, kaupungin kaavailema uusi osaomistussmalli ei ole toimiva eikä edes kohtuuhintainen eikä MAL-sopimuksiin jatkossa enää kirjata tavoitteita eri asumismuotojakauksille ja ARA-tuotannolle, on varsin ilmeistä, että kohtuuhintainen asuntotuotanto Helsingissä romahtaa. Onkin arvioitu, että Helsingin oma asuntotuotanto olisi jatkossa enää vain puolet viime vuosien tasosta.

Vuonna 2023 asuntojen hinnat ovat laskeneet kaupungin kaikilla kalteusalueilla, mutta vastaavaa laskua ei toistaiseksi ole nähty asuntojen vuokrissa. Yleinen kustannusten ja korkokulujen nousu on aiheuttanut huomattavia vuokrien ja vastikkeiden korotuspaineita myös kaupungin omakustannusperusteisissa asuntoyhtiöissä. Kohtuuhintaisen vuokra-asumisen kysyntää kasvattaa lisäksi Kansaneläkelaitoksen maksamien asumistukien pienentyminen.

Valtion ARA-rahoituksen väheneminen voi aiheuttaa kaupungille uusia rahoitustarpeita myös tuetussa asumisessa. ARA-rahoituksella tehtävien vuokra-asuntojen investointiavustusten poistaminen ja leikkaaminen varsinkin erityisryhmien vuokra-asuntojen osalta merkitsee sitä, että näiden asuntojen tuottaminen vähentyy jyrkästi. Mahdollisesti toteutettavissa hankkeissa vuokrataso nousee merkittävästi avustusten poistamisen ja leikkausten vuoksi. On hyvä, että AM-ohjelmassa kiinnitetään erityistä huomiota asumisneuvonnan merkitykseen kohtuuhintaisen asumisen järjestämisessä ja asunnottomuuden ehkäisyssä.

AM-ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet:

Kohtuuhintaisen asumisen edellytyksiä Helsingissä

On tärkeää, että Helsinki mahdollistaa kaikille asukkailleen heidän tarpeitaan ja tulotasoaan vastaavia asumisen ratkaisuja. On perusteltua, että kaupungin omaa kohtuuhintaisten ARA-vuokra-asuntojen tuotannon määrää kasvatetaan vastaavalla määrällä kuin muuta kohtuuhintaista asuntotuotantoa vähennetään. Näin kohtuuhintaisten asuntojen tarjonnan määrä voidaan yrittää säilyttää edes nykyisellä tasolla. Erityisryhmien tarpeet tulee huomioida kaavoituksessa ja tonttipolitiikassa, ja mahdollistaa erityisryhmien asuminen tavalla, jossa rakentamisen kustannukset eivät nouse kohtuuttomiksi tonttien vuoksi. ARAn erityisryhmien investointiavustusten pienentyminen yhdistettynä kalliiden rakennuskustannusten tontteihin voivat tehdä erityisryhmien asuntohankkeista vaikeita toteuttaa.

Erityisryhmien tarpeita vastaava asuminen

Opiskelija- ja nuorisoasuminen



Opiskelijoiden siirtäminen takaisin opintotuen asumislisän piiriin merkitsee asumisen tuen vähenemistä ja tuen rajaamista vain opintotukikauduksiin. Tämä lisää ARA:n tuella rahoitettujen opiskelija-asuntojen kysyntää. Samaan aikaan valtio kuitenkin leikkaa voimakkaasti opiskelija-asuntotuotannon investointiavustuksia, tuotannon määrä supistuu ja vuokrataso nousee merkittävästi uusissa asunnoissa. Tulevana AM-ohjelmakautena edullisten opiskelija- ja nuorisoasuntojen kysyntä voi asumistuen leikkausten seurauksena kasvaa ja kimppa-asuminen yleistyä. Kimppa-asuminen helpottaa opiskelijoiden taloutta, ja asuminenmuodolla voi olla positiivisia vaikutuksia opiskelijoiden sosiaalisiin suhteisiin.

Nuorisoasuntojen saatavuus on tärkeää syrjäytymisvaarassa olevien nuorten asumisen tukemiseksi. Kaupungilla tulee olla riittävä määrä asuntoja tarjottavaksi lastensuojelun jälkihuollon piirissä oleville nuorille.

Ikääntyvän väestön asuminen

Ikääntyvän väestön osuuden Helsingin väestöstä arvioidaan nousevan nykyisestä 18 %:sta 21 %:iin vuoteen 2050 mennessä. Tavoitteena on vähentää laitospaikkojen määrää ja lisätä kotona-asumista sekä rakentaa uusia seniorikeskuksia. Tavoitteen kanssa ristiriidassa on se, että valtion erityisryhmille suunnattujen investointiavustusten leikkaaminen siirtää suunniteltujen seniorikeskusten rakentamisen kauas tulevaisuuteen.

Ikääntyneiden kaupunkilaisten määrän kasvu edellyttää monimuotoisten asumis- ja palvelukokonaisuuksien mahdollistamista. Seniorikeskusten rakentamisen prosessien sujuvuus on tärkeää, ja senioriasuntokohteita tulisi keskittää seniorikeskusten läheisyyteen. Seniorikeskusten rakentamisen yhteydessä on turvattava riittävät esteettömän ja turvallisen ulkoilun mahdollisuudet asukkailla. Ikäihmisille kohdennettujen asumisvaihtoehtojen toteuttaminen kaikkiin hallinta- ja rahoitusmuotoihin on kannatettava toimenpide. Ohjelmassa tulisi vielä päivittää terminologia ja puhua yhdenmukaisesti ympärivuorokautisesta palveluasumisesta.

Kehitysvammaisten, vaikeavammaisten ja autismin kirjon henkilöiden asuminen

Kehitysvammaisille ja vaikeavammaisille tarvitaan edelleen uusia ryhmäkoteja ja asuntoryhmiä. Tavallisiin kerrostaloihin rakennettavien asumisyksiköiden lisäksi tarvitaan erillsrakennuksia vaativaa tukea tarvitseville kehitysvammaisille ja autismin kirjon asiakkaille. Siirtyminen laitoshuollosta omiin koteihin pitäisi olla mahdollista myös kaikkein vai-



keimmin vammaisille henkilöille, ja korvaavien asuntojen pitäisi täyttää ajanmukaiset laatukriteerit.

Asunnottomat

Helsingissä on jo vuosia tehty tuloksellista työtä pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseksi. Asunnottomuus on vähentynyt, ja sen poistamiseksi kokonaan Helsinkiin tarvittaisiin lisää Asunto ensin -yksiköitä. Vuoden 2023 lopussa näitä asuntoja jonotti yli 300 henkilöä. Lisäksi tarvitaan myös toimenpiteitä ja palveluja, jotka ehkäisevät asunnottomuutta.

Asumisneuvonta tulee kytkeä tiiviiksi osaksi pitkäaikaisasunnottomuuden poistamisen ohjelmaa. Asumisen kalleus ja elinkustannusten nousu ovat viime vuosina lisänneet häätöjen määrää. Suurin osa häädöistä toteutuu vapaarahoitteisessa vuokra-asuntokannassa. Asunnottomuusriskissä olevia helsinkiläisiä on voitu tutkitusti auttaa asumisneuvonnan palveluilla. Asumisneuvonnan tarve on kasvanut etenkin viime vuosina huomattavasti ja vuonna 2023 asiakaskontaktit lisääntyivät 47 prosenttia. Kaupunkikonsernin omaa vuokra-asuntokantaa on myös kohdennettava riittävän tehokkaasti asunnottomuustyön tueksi.

Toimenpiteet

AM-ohjelmassa esitetyt sosiaalisesti kestävästä asuntotuotannon toimenpiteet alkuun lisätään ”Kokonaisuutena on pelättävissä, että kohtuuhintaisen asuntotuotannon määrä romahtaa Helsingissä.”

Hallinta- ja rahoitusmuototavoite vuosittain vuosina 2024–2027 on seuraava:

AM-ohjelmassa esitetyt erityisryhmien asumisen toimenpiteet ovat kannatettavia. Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta esittää toimenpiteisiin seuraavat huomiot:

Toimenpide 1. ”Turvataan erityisryhmien eli päihde- ja mielenterveyskuntoutujien, kehitysvammaisten ja vammaisten, lastensuojeluasiakkaiden, asumisessaan tukea tarvitsevien nuorten, hoivapalveluja tarvitsevien vanhusten, kuntapaikan saaneiden pakolaisten sekä pitkäaikaisasunnottomien asuminen tavalla, jossa asumiseen liittyvä hoiva tai asumisen tuki vastaa tarpeeseen. Varmistetaan erityisryhmien asumisen polut kevyempään tai tehostetumpaan tukiasumiseen palvelutarpeen muuttuessa.” Lisäksi on turvattava asumisen polku myös normaaliin asumiseen, kun asukkaan palvelutarve on poistunut.

Toimenpide 4. ”Jatketaan määrätietoisesti työtä asunnottomuuden vä-



hentämiseksi". On tärkeää, että asunnon saamisen jälkeen jatketaan asiakkaan tukemista esimerkiksi asumisneuvonnalla ja aikuissosiaalityöllä asumisen jatkumisen turvaamiseksi.

Toimenpide 5. "Turvataan asumisneuvonta nykyisessä laajuudessaan". ARA rahoittaa tällä hetkellä asumisneuvontaa määräaikaisen lainsäädännön (Laki asumisneuvonnan tuesta kunnille vuosina 2023–2027, 1036/2022) perusteella. Rahoituksen muutoksiin on syytä varautua."

Kannattaja: jäsen Sinikka Vepsä

Vastaehdotus 2:

Jäsen Laura Korpinen: Teen vastaehdotuksen siten, että lausuntoa muokataan seuraavasti:

Varsinaisen lausunnon ensimmäinen kappale muutetaan kuulumaan seuraavasti: "Kuntalain mukaan kunnan tulee edistää asukkaitensa hyvinvointia ja järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla. Kuntalain velvoitteisiin nähden Helsingin asuntotuotantotavoite on liian suuri, jolloin palveluntarjonnalla on vaikeuksia pysyä kasvun mukana. Liian tiivis rakentaminen ja lähiluonnon hävittäminen slummiuttaa Helsingin. Slummiutunut kaupunki on epäviihtyisiä, turvaton, sosiaalisia ongelmia ruokkiva ja saa maksukykyiset veronmaksajat harkitsemaan muuttamista muualle."

Väliotsikko "Kohtuuhintaisen asumisen edellytyksiä Helsingissä" muutetaan "Erityisryhmien asumistarpeiden toteutuminen".

Lisäksi edellä mainitun väliotsikon ensimmäinen kappale muutetaan kuulumaan seuraavasti: "On tärkeää, että Helsinki varmistaa erityisryhmien asumistarpeiden toteutumisen. Erityisryhmien tarpeet tulee huomioida kaavoituksessa ja tonttipolitiikassa, ja mahdollistaa erityisryhmien asuminen tavalla, jossa rakentamisen kustannukset eivät nouse kohtuuttomiksi tonttien vuoksi. ARAn erityisryhmien investointiavustusten pienentyminen yhdistettynä kalliiden rakennuskustannusten tontteihin voivat tehdä erityisryhmien asuntohankkeista vaikeita toteuttaa."

Lisätään varsinaisen lausunnon jälkeen uusi väliotsikko "Hiilineutraalisuustavoitteesta".

Lisätään Hiilineutraalisuustavoitteesta-otsikon alle kappale: "Ei ole Helsingin etujen mukaista pyrkiä olemaan yksittäisenä alueena hiilineutraali. Se ei palvele kaupungin hyvinvointi- eikä menestymistavoitetta. Suomen laajat metsä-, pelto- ja suoalueet jo kompensoivat Helsingin päästöt. Hiilineutraalisuustavoite tulee erityisen kyseenalaiseksi kun huomioidaan, että kansainvälisesti merkittävät tiedemiehet ovat kyseenalaistaneet väitteet siitä, että hiilidioksidi olisi maapallon lämpötila-



muutosten aiheuttaja. Hiilidioksidi on kasveille elintärkeä raaka-aine, ja sen keinotekoinen vähentäminen ilmasta voi johtaa arvaamattomiin ja vaarallisiin seurauksiin kasvien ja metsien kasvun osalta, pahimmillaan ruokapulaan."

Lisätään edellisen kappaleen jälkeen toinen kappale: "Kunta-Helsingin hiilineutraalisuusstrategiatavoitteen vuoksi sotepe-sektorin kilpailutuksissa annetaan laatupisteitä mm. ajoneuvon päästöominaisuuksien perusteella, vaikka esim. vammaisten kuljetuspalveluissa keskeisin laatu-kriteeri lienee se, että kuljetettava on turvallisesti ja oikea-aikaisesti perillä. Hiilineutraalisuutta tavoiteltaessa hoidettavan toiminnon kannalta sivuseikat pääsevät määrittämään kilpailutuksia, ja tosiasiallinen palvelun laatu voi kärsiä."

Kannattaja: jäsen Mikko Paunio

Vastaehdotus 3:

Jäsen Samuel Adouchief: Lisätään kappaleeseen Asunnottomatväliotsikon alaiseen kappaleeseen yhteen lauseeseen tarkentavia määreitä seuraavasti:

Uusi:

"Asunnottomuus on vähentynyt, ja sen poistamiseksi kokonaan Helsinkiin tarvittaisiin lisää vahvan tuen palveluasumisen Asunto ensin -yksiköitä."

Vanha:

"Asunnottomuus on vähentynyt, ja sen poistamiseksi kokonaan Helsinkiin tarvittaisiin lisää Asunto ensin -yksiköitä."

Kannattaja: jäsen Sinikka Vepsä

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta hyväksyi yksimielisesti ilman äänestystä jäsen Samuel Adouchiefin vastaehdotuksen.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan lausunto syntyi seuraavien äänestysten tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Pentti Arajärvi)

EI-ehdotus: Vastaehdotus 2 (jäsen Laura Korpinen)

Jaa-äännet: 7

Samuel Adouchief, Ahto Apajalahti, Pentti Arajärvi, Björn Månsson, Johanna Nuorteva, Oula Silvennoinen, Sinikka Vepsä



10.06.2024

Ei-äännet: 2
Laura Korpinen, Mikko Paunio

Tyhjä: 4
Matti Niiranen, Nea Nättinen, Jussi Sahlberg, Daniel Sazonov

Poissa: 0

Jäsen Pentti Arajärven vastaehdotus voitti jäsen Laura Korpisen vastaehdotuksen äänin 7 - 2 (4 tyhjää).

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
EI-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Pentti Arajärvi)

Jaa-äännet: 6
Laura Korpinen, Matti Niiranen, Nea Nättinen, Mikko Paunio, Jussi Sahlberg, Daniel Sazonov

Ei-äännet: 5
Samuel Adouchief, Pentti Arajärvi, Johanna Nuorteva, Oula Silvennoinen, Sinikka Vepsä

Tyhjä: 2
Ahto Apajalahti, Björn Månsson

Poissa: 0

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 6 - 5 (2 tyhjää).

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antoi hyväksytyn vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Carl Slätis, tilapalvelupäällikkö, puhelin: 09 310 26307
carl.slatis(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 09.04.2024 § 47

HEL 2024-003498 T 10 00 00

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:



Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmassa (AM-ohjelmassa) määritellään Helsingin keskeiset asuntorakentamisen ja asuntopolitiikan tavoitteet ja toimenpiteet. AM-ohjelmassa korostetaan kaupunkien merkittävää asemaa asuntokysymysten ratkaisussa, erityisesti kasvavien kaupunkien osalta. Siinä painotetaan kaupunkien kykyä tarjota asukkailleen tarpeitaan vastaavia asumisen ratkaisuja sekä miellyttäviä ja turvallisia asuinympäristöjä. Tämä on olennainen tekijä kaupunkien menestymisen kannalta ja korostaa asuntopolitiikan merkitystä kaupunkien elinvoiman ja kasvun näkökulmista.

AM-ohjelmassa tunnistetaan keskeisiä haasteita kaupunkien kasvulle ja mainitaan erityisesti kaupunkien avainalojen työntekijöiden rekrytointihaasteet niihin ammatteihin, joiden palkkatasolla ei ole varaa asua kaupungeissa tai niiden lähialueilla. Myös nuorten ja opiskelijoiden asumisen mahdollisuuksien turvaaminen on tärkeää, sillä Helsingin muuttovoitosta suurin osa tulee nuorten ikäluokasta. Lisäksi ohjelmassa nostetaan esiin, että asuinalueiden välisten erojen kasvu voi johtaa ihmisten muuttamiseen pois keskuskaupungeista ja luo eriytyneitä todellisuuksia kaupunkien sisällä.

Helsingin kaupunginosien positiivinen ja tarkoituksenmukainen kehittäminen on yksi kaupunkistrategian painopisteistä. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan näkökulmasta on tärkeää, että AM-ohjelmassa otetaan kantaa toimenpiteisiin, joiden avulla pyritään ehkäisemään ja lieventämään segregatiota.

AM-ohjelma luo pohjan, jonka avulla eri alueille voidaan kehittää palveluja ja toimenpiteitä, jotka keskittyvät kaupunginosien tuloerojen, työllisyysasteen ja sosiaalisiin ongelmien tuomien vähentämiseen ja tasoitamiseen.

Tiivistyvässä kaupungissa on puistojen laadun lisäksi tärkeää huolehtia liikunnallisen elämäntavan mahdollistamisesta ulkoliikuntapaikkojen avulla. Kaavoituksessa on huomioitava riittävä VU-tonttien määrä. On varmistettava myös koulujen liikuntasalien suunnittelu asukkaita palvelemaan monipuoliseen käyttöön, eli liikuntasalit tulisi mitoittaa niin, että niitä voi hyödyntää täysipainoisesti eri sisäliikuntalajien harjoitustiloina.

Helsingin kulttuuriympäristöohjelmalla 2023–2028 vahvistetaan kulttuuriympäristöjen merkityksellisyyttä, korostetaan niiden vaalimisen ja hoidon tärkeyttä sekä kannustetaan kaupunkilaisia ja vierailijoita niiden käyttöön. Ohjelman lähtökohtana on monimuotoisen aineellisen ja aineettoman kulttuuriperinnön vaaliminen, kehittäminen ja hyödyntäminen Helsingin voimavarana. Osana asumisen ja maankäytön kokonaisuutta helsinkiläinen kulttuuriympäristö toimii voimavarana, jonka avulla voidaan tunnistaa ja vahvistaa paikallisia ominaispiirteitä sekä identi-



teettiä. Kaupunkielämän kohtaamispaikoissa kulttuuriympäristöt rakentuvat kerroksittain joka päivä ja juurruttavat uusiakin tulijoita paikkaan. Moninaiset kulttuuriympäristöt tarjoavat viihtyisiä, kiinnostavia paikkoja ja lisäävät ihmisten voimavaroja elää, toimia ja kohdata muita.

Helsingin kaupungin toimenpiteet segregaaation ehkäisemiseksi kohdistuvat sekä ennaltaehkäisyyn että eriytymisen vaikutusten lieventämiseen, ja ne pyrkivät edistämään kaikkien alueiden positiivista kehitystä. Kaupunkiuudistus on toimintamalli, joka tarjoaa mahdollisuuksia alueiden palveluiden kehittämiseksi ja elinvoimaisuuden lisäämiselle. Kaupunkiuudistuksen jatkaminen Malminkartano-Kannelmäessä, Malmilla, Mellunkylässä ja Meri-Rastilassa on tarkoituksenmukaista, sillä alueiden kokonaisvaltainen kehittäminen on hidasta. On tärkeää, että kaupunkiuudistusalueille kohdennettavia toimia voidaan hyödyntää myös muilla segregatiohaasteita kohtaavilla alueilla Helsingissä.

Kaupunkiuudistusalueiden kehittämisessä tulee kiinnittää erityistä huomiota tasapuolisten julkisten palveluiden tarjoamiseen, kuten kirjastoihin, liikuntapaikkoihin, kulttuurikeskuksiin ja nuorisotiloihin. Näillä palveluilla on merkittävä rooli alueiden elävöittämisessä ja sosiaalisten ongelmien ehkäisemisessä. Kirjastot toimivat kohtaamispaikkoina ja oppimisympäristöinä, jotka edistävät yhteisöllisyyttä ja tiedon saatuutta eri väestöryhmille. Liikuntapaikat puolestaan tarjoavat mahdollisuuksia terveelliseen elämäntapaan ja sosiaalisiin kontakteihin. Taiteen prosenttiperiaatteen hyödyntäminen myös kaupunkiuudistusalueilla edistää kaupunginosien alueellista tasa-arvoa ja kulttuurista yhdenvertaisuutta julkisen taiteen avulla.

Nuorisotyöllä on erityinen rooli alueiden sosiaalisen ilmapiirin parantamisessa ja syrjäytymisen ehkäisemisessä. Nuorisotilojen tarjoaminen ja nuorisotyön resurssien lisääminen voivat tukea nuorten kasvua ja kehitystä sekä tarjota vaihtoehtoisia harrastusmahdollisuuksia. Tämä puolestaan voi vähentää nuorten riskikäyttäytymistä ja lisätä heidän osallisuuttaan yhteiskunnassa.

Lisäksi on tärkeää seurata toimenpiteiden vaikuttavuutta ja tarvittaessa tehdä muutoksia niiden tehokkuuden parantamiseksi.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta katsoo, että kaupunkiuudistuksen kärkihankkeet, kuten Kontula-talo, Malmin uimahallin laajennus, Malminkartanon sydän ja Meri-Rastilan monitoimitalo vahvistavat toimialan palveluverkkoa ja lisäävät kaupunkiuudistusalueiden vetovoimaisuutta.

Yhteenvetona voidaan todeta, että asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelma sekä siihen sisältyvä kaupunkiuudistuksen toimintamalli tarjoavat hyvän perustan segregaaation ehkäisemiselle ja alueiden yleiselle kehittämiselle myös kaupungin elinvoiman sekä veto-



ja pitovoiman näkökulmista. Näiden toimenpiteiden avulla pyritään luomaan tasapuolisempia ja elinvoimaisempia kaupunginosia, joissa asukkaat voivat hyvin ja tuntevat kuuluvansa osaksi yhteisöä.

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Juha Ahonen

Lisätiedot

Elina Eskelä, suunnittelupäällikkö, puhelin: 09 310 36083
elina.eskela(a)hel.fi



§ 369

V 19.6.2024, Tilojen vuokraaminen päiväkotikäyttöön (Maurinkatu 1)

HEL 2024-000924 T 10 01 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää vuokrata noin 2 280 htm² laajuiset tilat päiväkotikäyttöön 25.1.2024 päivätyn hankesuunnitelman mukaisesti Uudenmaan kasarmista siten, että 25 vuoden vuokra-ajalta maksettavien vuokra- ja investointikustannusten arvonlisäveroton kokonaissumma on 16 545 000 euroa huhtikuun 2023 kustannustasossa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Suvi Rämö, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Hankesuunnitelma päiväkotitiloja Kruununhakaan 25.1.2024
- 2 Vuokrasopimus

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Hankkeen tarpeellisuus

Väestöennusteen mukaan eteläisen suurpiirin alueella 1–6-vuotiaiden suomen- tai muunkielisten lasten määrän ennustetaan nousevan vuodesta 2022 vuoteen 2037 mennessä noin 530 lapsella. Vironniemen peruspiirissä 1–6-vuotiaiden suomen- tai muunkielisten lasten määrän ennustetaan laskevan vuoden 2022 toteumasta vuoteen 2037 mennessä noin 90 lapsella.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on hyväksynyt Kruununhaan päiväkotitilojen tarveselvityksen 26.3.2024 § 61. Päätöksen mukaan tulevissa tiloissa voidaan vastata alueen palvelutarpeisiin ja turvataan päiväkotitilojen tarveselvityksen 26.3.2024 § 61. Päätöksen mukaan tulevissa tiloissa voidaan vastata alueen palvelutarpeisiin ja turvataan päiväkotitilojen tarveselvityksen 26.3.2024 § 61.



Vironniemen toiminta. Lisäksi uusi päiväkotitoiminta vastaa alueen väistötilatarpeisiin lähivuosien aikana. Alueelle on tulossa useampia peruskorjaushankkeita. Näiden aikana on tärkeää turvata lähipäiväkotiperiaate väistötilojen avulla. Tulevat tilat mahdollistavat alueella palveluverkon kehittämisen lähipäiväkotiperiaatteen mukaisesti.

Tilat suunnitellaan ja perusparannetaan päiväkotikäyttöön soveltuviksi. Päiväkodissa on paikkoja 224 lapselle. Tilojen monipuolinen käyttö on huomioitu tilojen mitoittamisessa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta edellytti, että nykyisten alueella sijaitsevien päiväkotien mahdollisiin muutoksiin liittyvät esitykset tuodaan aikanaan erikseen kasvatus- ja koulutuslautakunnan käsiteltäväksi. Lisäksi lautakunta edellytti, että tilojen suunnittelussa ja rakennusvaiheessa tulee huomioida kasvatuksen ja koulutuksen toimialan päivitetty osallisuussuunnitelma. Henkilökunta, huoltajat sekä lapset osallistetaan tilojen sekä pihan ja ulkoilun suunnitteluun riittävän ajoissa.

Hankintamenettely

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on laatinut ennusteisiin perustuvan tarvekuvauksen ja tilaohjelman kesällä 2023. Tällä perusteella tutkittiin Kruununhaassa kaupungin omistuksessa olevat sekä ulkopuolisten omistamat markkinaehtoisesti vuokrattavat, tilatarpeeseen soveltuvat tilat. Ainut soveltuva tila löytyi Uudenmaan kasarmin rakennuksesta, josta kaupunkiympäristön toimialan tilat-palvelu pyysi tarjouksen.

Julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, hankintalaki) 40 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan hankintayksikkö voi valita suorahankinnan, jos teknisestä tai yksinoikeuden suojaamiseen liittyvästä syystä vain tietty toimittaja voi toteuttaa hankinnan. Lisäedellytyksenä on, että järkeviä vaihtoehtoisia tai korvaavia ratkaisuja ei ole eikä kilpailun puuttuminen johdu hankinnan ehtojen keinotekoisesta kaventamisesta.

Hankintalain perustelujen eli hallituksen esityksen (HE 108/2016 vp.) mukaan suorahankintaa käyttävien hankintayksiköiden olisi perusteltava, miksi ne eivät voi käyttää vaihtoehtoja, vastaavia tai korvaavia tuotteita tai ratkaisuja. Kaupunkiympäristön toimiala on kartoittanut Kruununhaan alueelta päiväkotitoimintaan soveltuvia tiloja. Suurin haaste ei ole itse tilan, vaan sen yhteydessä tai läheisyydessä sijaitsevan päiväkodille soveltuvan pihan järjestäminen. Nyt suunniteltuun rakennukseen saadaan suojaisa, turvallinen ja riittävän iso piha sisäpihalle, jossa ei ole melu- tai hiukkasongelmaa. Kaupunkiympäristön toimiala ei ole kartoituksessaan löytänyt Kruununhaan alueelta muuta vastaavaa päiväkotitoimintaan soveltuvaa kohdetta. Kaupungilla on oikeus varhaiskasvatuksen tarpeiden mukaan määrittellä alue, johon päiväkodin tulee



sijoittua sekä määritellä tiloja ja piha-aluetta koskevat ominaisuudet, jotka päiväkodin tulee täyttää.

Hankinnasta julkaistaan hankintalain 131 §:n 3 momentin mukainen vapaaehtoinen suorahankintailmoitus hankintapäätöksen jälkeen ennen kaupunkiympäristön toimialalla tehtävää hankesopimuksen allekirjoittamista. Vapaaehtoisen suorahankintailmoituksen julkaisemista Euroopan unionin virallisessa lehdessä alkaa kulua hankintalain 147 §:n 4 momentin mukainen 14 päivän valitusaika. Hankintasopimus voidaan tehdä, ellei vapaaehtoisesta suorahankintailmoituksesta ole tehty valitusta markkinaoikeuteen. Hankintalain 128 §:n mukaisesti hankintasopimus ei synny hankintapäätöksellä eikä sen tiedoksiannolla, vaan vasta erillisen kirjallisen sopimuksen tekemisellä.

Vuokrattavat tilat

Kaupunki vuokraa tarvittavat tilat Kruununhaasta osoitteessa Maurinkatu 1 sijaitsevasta Uudenmaan kasarmin rakennuksesta. Vuokranantaja toteuttaa peruskorjattavaan rakennukseen tilat varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen käyttöön 224 lapselle.

Vuokrattavat tilat ovat rakennuksen 1. ja 2. kerroksessa, ja niiden huoneistoala on noin 2 280 htm². Lisäksi vuokra-alue sisältää vähintään 1 120 m²:n suuruisen sisäpiha-alueen.

Alueelta on haettu varhaiskasvatukseen soveltuvia tiloja pitkään. Koska vaihtoehtoja ei ollut, päädyttiin neuvotteluissa 25 vuoden vuokra-aikaan. Neuvotteluiden aikana voimakkaasti noussut yleinen kustannustaso näkyi vuokrassa laskentavaiheen kohonneina ennakkohintoina ja rahoituskustannuksina. Neuvotteluissa päädyttiin kohtuullistamaan vuokratasoa pidentämällä vuokra-aikaa.

Verrattuna muihin vastaaviin hankkeisiin ja alueen hintatasoon kaupunkiympäristön toimialan tilat-palvelu arvioi saadun tarjouksen kokonaistaloudelliseksi ja sopivaksi tilatarpeeseen.

Hankesuunnitelma on liitteenä 1. Vuokrasopimusluonnos on liitteenä 2.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan osallistaminen

Toiminnan muutoksiin liittyvät kasvatuksen ja koulutuksen toimialan henkilöstön kuulemiset on järjestetty 17.1.2024. Huoltajille on järjestetty asukastilaisuus 17.1.2024, jossa on esitely hanke ja Vironniemen alueen palveluverkkosuunnitelma. Asukasilta järjestettiin 26.2.2024.

Henkilöstö osallistuu hankkeen valmisteluun tuoden tilasuunnitteluun pedagogisen ja toiminnallisen näkökulman. Osallistamisen myötä saatu



palaute huomioidaan suunnitelmien laadinnassa. Henkilöstöä osallistetaan käyttäjäkokousten kautta myös suunnitelmien jatkokehittämiseen.

Vuokra- ja investointikustannukset

Vuokranantaja vastaa kiinteistön käytettävyydestä, ylläpidosta ja korjauksista koko vuokrauden ajan. Kaupunkiympäristön toimialan tilat-palvelu maksaa vuokranantajalle kokonaisvuokraa, joka koostuu pääomavuokrasta sekä toteuman mukaan maksettavasta ylläpitovuokrasta.

Pääomavuokran määrä sidotaan elinkustannusindeksiin. Vuokra tarkistetaan ensimmäisen kerran vuokrauden alkamisen hetkellä ja tämän jälkeen aina vuoden kuluttua edellisestä tarkistusajankohdasta.

Vuokrattavien tilojen arvonlisäveroton pääomavuokra on 23,75 euroa/htm² kuukaudessa eli yhteensä noin 54 150 euroa kuukaudessa, 649 800 euroa vuodessa ja 16 245 000 euroa 25 vuodessa. Huoneistoala on noin 2 280 htm².

Vuokra- ja investointikustannusten summa 16 545 000 euroa muodostuu 25 vuoden vuokra-ajalta ulos maksettavasta indeksikorjaamattomasta 16 245 000 euron pääomavuokrasummasta sekä enintään 300 000 euron varauksesta mahdollisiin käyttäjän toiminnallisiin muutoksiin sekä valmistelu- ja valvontakustannuksiin.

Vuokralainen ei maksa erillistä maanvuokraa eikä kiinteistöveroä, vaan pääomavuokra sisältää maanvuokran sekä vuokranantajan maksaman Helsingin kaupungille palautuvan kiinteistöveron.

Vuokranantajalla on vastuu kiinteistön hoito- ja ylläpitopalvelujen järjestämisestä hankinta- ja vastuunrajataulukon mukaan, josta kaupunkiympäristön toimialan tilat-palvelu maksaa toteutuneiden kustannusten mukaan vuosittain tarkistettavaa ylläpitovuokraa. Indikaatiivinen ylläpitovuokra sopimuksen alkaessa on noin 6,44 euroa/htm² kuukaudessa eli yhteensä noin 14 683 euroa kuukaudessa. Ylläpitovuokraan kuuluvat kiinteistön kaikki tavanomaiset käyttö-, hoito- ja ylläpitokustannukset, kiinteistöhuolto, lämmitys, jäähdytys, vesi- ja jätevesi, kiinteistösähkö, yleisten tilojen puhtaanapito, vakuutukset sekä vuosikorjaukset.

Lisäksi vuokranantajalle maksetaan ylläpidon vastuunjakotaulukon mukaan erillisveloitukseen perustuen korvaus sellaisesta päiväkotitilojen ylläpidosta, joka ei sisälly kiinteistön yleisen ylläpitovastuun piiriin.

Mikäli vuokranantaja toteuttaa vuokralaiselle erikseen sovittuja käyttäjäpalveluita, laskutetaan niistä syntyneet kulut toteuman mukaan erikseen.



Tilakustannus kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle

Arvioitu arvonlisäveroton tilakustannus kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle on 33,01 euroa/htm² kuukaudessa eli yhteensä noin 75 263 euroa kuukaudessa ja noin 903 161 euroa vuodessa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kuukausivuokra muodostuu ulos maksettavasta pääomavuokrasta 23,75 euroa/htm², joka sisältää tontinvuokran osuuden ja kaupungille palautuvan kiinteistöveron, ylläpitovuokrasta 8,00 euroa/htm², joka sisältää vakuutusmaksut ja vuokranantajalle erilliskorvattavan ylläpidon, yleiskustannuksesta 0,67 euroa/htm² sekä valmisteluvaiheen ja mahdollisista käyttäjän toiminnallisista muutoksista aiheutuvista kustannuksista muodostuvasta vuokraajalle jyvitetävästä lisävuokrasta enintään 0,59 euroa/htm²/kk.

Aikataulu

Tavoitteena on, että kohde valmistuu 12/2025, ja että tilat otetaan käyttöön ja vuokrankausi alkaa 1/2026.

Rahoitus ja toteutus

Hanke sisältyy talousarvion 2024 liitteenä olevan talonrakennushankkeiden rakentamishankkeen vuokra- ja osakekohteiden vuosien 2024-2033 suunnitteilla olevien uudis- ja peruskorjaushankkeiden listalle "Päiväkotitiloja Kruununhakaan" -hankkeen nimellä siten, että hankkeen arvioitu pääomavuokra on noin 666 000 euroa vuodessa 20 vuoden vuokra-ajalle laskettuna.

Ulosmaksettava vuokra rahoitetaan kaupunkiympäristön toimialan käyttötalousmäärärahoista. Lisä- ja muutostyövaraus rahoitetaan kaupungin kohdentamattomista määrärahoista.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto sekä lapsivaikutusten arviointi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on 14.5.2024 § 106 antanut hankesuunnitelmasta puoltavan lausunnon ja todennut, että hankesuunnitelma vastaa kasvatuksen ja koulutuksen toiminnallisia tavoitteita.

Tilojen ja pihan toteutuksella varmistetaan lapsille turvallinen ja terveellinen toimintaympäristö. Käyttäjien toiminnalliset tarpeet on otettu huomioon toiminta- ja tilasuunnittelussa. Liikennesuunnittelulla varmistetaan lasten turvalliset kevyen liikenteen yhteydet rakennukseen ja sen lähialueille. Liikenneyhteyksiin liittyviä riskejä arvioidaan kaupunkitasoisessa yhteistyössä suunnittelun aikana. Suunnittelussa on otettu huomioon lasten turvallinen siirtyminen lähialueen virkistys-, liikunta- ja kulttuuripalveluihin sekä varmistettu lapsen mahdollisuus leikkiin pihalla ja lähipuistoissa.



Toimivalta ja täytäntöönpano

Hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 1 momentin 9 kohdan mukaan kaupunginvaltuusto päättää liikehuoneistojen vuokralle ottamisesta, kun sopimuksen ennakoitu kokonaisarvo ylittää 10 miljoonaa euroa.

Kaupunginhallituksen tarkoituksena on, mikäli kaupunginvaltuusto hyväksyy päätösehdotuksen, täytäntöönpanopäätöksessään oikeuttaa kaupunkiympäristön toimialan asiakkuusyksikkö 1:n yksikön päällikkö oikeutetaan allekirjoittamaan liitteenä 2 oleva vuokrasopimus Kruununhaan Kiinteistökehitys Oy:n kanssa sekä tekemään siihen tarvittaessa vähäisiä teknisiä korjauksia ja tarkennuksia.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Suvi Rämö, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Hankesuunnitelma päiväkotitiloja Kruununhakaan 25.1.2024
- 2 Vuokrasopimus

Oheismateriaali

- 1 Hankesuunnitelman liitteet päiväkotitiloja Kruununhakaan 25.1.2024
- 2 Vuokrasopimuksen liitteet

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto
Kasvatus- ja koulutuslautakunta

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 14.05.2024 § 106

HEL 2024-000924 T 10 01 02

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle puoltavan lausunnon



25.01.2024 päivätystä, osoitteeseen Maurinkatu 1a toteutettavien päiväkotitilojen hankesuunnitelmasta (liite 1).

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on hyväksynyt 26.03.2024 osoitteeseen Maurinkatu 1a toteutettavien päiväkotitilojen tarveselvityksen. Hankesuunnitelma on tarveselvityksen mukainen.

Lautakunta edellyttää erityistä huomiota ja tarkkuuta kiinnitettävien tilojen valmistumiseen sovituissa aikatauluissa, mikä on edellytys lakisääteisten palvelujen toteuttamiselle.

Lisäksi kasvatus- ja koulutuslautakunta lausuu hankesuunnitelmasta seuraavaa:

Hankesuunnitelma vastaa kasvatuksen ja koulutuksen toiminnallisia tavoitteita. Tilojen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee edelleen työskennellä yhdessä käyttäjätoimialan kanssa. Tilojen suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota äänieristykseen, äänenvaimennukseen ja valaistukseen. Tilat ja pintarakenteet tulee suunnitella helposti siivotaviksi, huollettaviksi ja korjattaviksi.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta painottaa hankkeen kustannusseuranan ja laadunvalvonnan tärkeyttä koko prosessin aikana. Niillä on suuri vaikutus terveelliseen ja turvalliseen oppimisympäristöön sekä toimialan käyttökustannuksiin.

Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja
Miia Kemppe

Lisätiedot

Molly Ekholm, projektiarkkitehti, puhelin
molly.ekholm(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 04.04.2024
§ 35

HEL 2024-000924 T 10 01 02

Esitys

A

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto esitti kaupunginhallitukselle hankesuunnitelman mukaisten noin 2 280 htm² laajuisten päiväkotitilojen vuokraamista osoitteessa Maurinkatu 1 sijaitsevasta Uudenmaan kasarmista Kruununhaan Kiinteistökehitys Oy:ltä siten, että pääomavuokrien kokonaisarvo kustannustasossa



4/2023 (THI 202,6 ja RKI 121,5) varauksineen on arvonlisäverottomana enintään 16 545 000 euroa laskettuna 25 vuoden vuokra-ajalle.

Lisäksi jaosto esitti, että kaupunkiympäristön toimialan asiakkuusyksikkö 1:n yksikön päällikkö oikeutetaan allekirjoittamaan liitteenä 4 oleva vuokrasopimus Kruununhaan Kiinteistökehitys Oy:n kanssa sekä tekemään siihen tarvittaessa vähäisiä teknisiä korjauksia ja tarkennuksia.

B

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto päätti hyväksyä Kruununhaan Kiinteistökehitys Oy:n vuokratilojen toteuttajaksi.

Lisäksi jaosto päätti oikeuttaa kaupunkiympäristön toimialan hankeyksikkö 1:n yksikön päällikön allekirjoittamaan liitteenä 3 oleva Kruununhaan Kiinteistökehitys Oy:n kanssa tehtävä suunnittelu- ja rakentamisvaiheen hankesopimus ja tekemään siihen tarvittaessa vähäisiä teknisiä korjauksia ja tarkennuksia.

Päätösesitys kaupunginhallitukselle tehtiin ehdolla, että kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa puoltavan lausunnon hankesuunnitelmasta.

Käsittely

04.04.2024 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavana oli projektinjohtaja Mari Koskinen. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

vs. tekninen johtaja
Hannu Seppälä

Lisätiedot

Mari Koskinen, projektinjohtaja, puhelin: 09 310 37530
mari.koskinen(a)hel.fi
Jarmo Raveala, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 23466
jarmo.raveala(a)hel.fi
Reetta Amper, tiimipäällikkö, puhelin: 09 310 38283
reetta.amper(a)hel.fi



10.06.2024

Asia/9

§ 370

V 19.6.2024, Kannelmäen peruskoulun Runonlaulajantien toimipisteen korvaavan uudisrakennuksen hankesuunnitelma

HEL 2024-002380 T 10 06 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Shawn Huffin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Suvi Rämö, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Hankesuunnitelma 20.12.2023 Kannelmäen peruskoulu RUNO 40

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy Kannelmäen peruskoulun Runonlaulajantien toimipisteen korvaavan uudisrakennuksen 20.12.2023 päivätyn hankesuunnitelman siten, että hankkeen laajuus on noin 7 674 brm² ja enimmäishinta arvonlisäverottomana on 36 450 000 euroa syyskuun 2023 kustannustasossa.

Esittelijän perustelut

Hankkeen tarpeellisuus

Kannelmäen peruskoulun osoitteessa Runonlaulajantie 40 sijaitsevan toimipisteen tilat eivät ole enää riittävät alueen palvelutarpeelle. Rakennus on suunniteltu 430 oppilaalle ja toteutettu 1960-luvun rakentamisen periaatteiden mukaan. Varsinaisen koulurakennuksen lisäksi tontilla on kolme lisätilapaviljonkia, jotka on rakennettu 2010-luvulla



vastaamaan alueen kasvaneen oppilasmäärän tarpeita. Toimipisteen koulurakennuksen ja lisätilojen tämänhetkinen yhteenlaskettu oppilasmäärä on noin 610.

Koulurakennus on riskirakenteinen ja useista korjauksista huolimatta edelleen sisäilmaongelmainen ja laajan peruskorjauksen tarpeessa. Sivukäytävällisenä tilaratkaisuna koulu ei myöskään vastaa nykyisiä opetustiloille asetettuja tavoitteita. Koulun piha avautuu Hämeenlinnanväylän melu- ja hiukkasalueelle.

Kannelmäen peruskoulu toimii neljässä eri toimipisteessä. Osoitteessa Runonlaulajantie 40 järjestetään opetusta luokka-asteille 5–9. Kolmessa muussa toimipisteessä järjestetään opetusta luokka-asteille 1–4.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on 12.12.2023 § 284 hyväksynyt hankkeen tarveselvityksen.

Hankesuunnitelma

Tarkoituksena on toteuttaa uudet tilat Kannelmäen peruskoulun Runonlaulajantien toimipisteen 5.–9.-luokkien oppilaille. Kouluun tulee tilapainat 750 oppilaalle.

Perusopetukselle toteutetaan pedagogisesti monipuoliset ja tarkoituksenmukaisesti mitoitettut tilat, jotka edistävät toimintaa ja takaavat oppijoille hyvän ympäristön oppia ja kasvaa. Tilat suunnitellaan kaupunkitaisten mitoituseriaatteiden ja suunnitteluohjeiden mukaan ja ne mahdollistavat perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteiden toteuttamisen sekä vastaavat Kannelmäen alueen palvelutarpeisiin.

Tilat suunnitellaan terveellisiksi, turvallisiksi ja viihtyisiksi sekä esteettömiksi ja kaikille oppijoille sopiviksi, kasvua ja kehitystä tukevaksi oppimisen ympäristöksi. Tarkoituksenmukaisella ja turvallisella tilasuunnittelulla tuetaan tilojen aktiivista asukaskäyttöä. Koulu on prosenttitaidokohde.

Rakennuksen hiilijalanjälkeen, resurssiviisauteen, uusiutuviin energialähteisiin, huleveteen ja rakennusosien uudelleen käyttöön on kiinnitetty suunnitteluratkaisuissa erityistä huomiota.

Piha-alueet varustetaan leikki- ja liikuntavälinein edistämään liikunnallisuutta ja opetussuunnitelmien tavoitteita. Niiden suunnittelussa ja varustelussa otetaan huomioon turvallisuus, valvottavuus, yhteisöllisyys, liikunnallisuus ja pihan monipuolinen käyttö oppimis- ja leikkimistilana. Piha-alueet tarjoavat koulun käyttäjille ja alueen asukkaille monipuoliset leikki- ja liikuntaolosuhteet. Henkilökuntaa ja oppilaita osallistetaan pihan suunnitteluun.



Koulurakennuksesta syntyy kaupunkikuvallinen maamerkki alueelle. Erityistä huomiota on kiinnitetty suuren rakennusmassan sovittamiseen olemassa olevaan kehittyvään ympäristöön. Suunniteltava rakennus piha-alueineen on kaupunkikuvallisilta ominaisuuksiltaan ja arkkitehtuuriltaan laadukas pitkäaikaiskestävä tiiliverhoiltu julkinen palvelurakennus. Uudisrakennuksen rakennuspaikaksi valikoitui tontin koillisnurkka Runonlaulajantien läheisyydestä, mikä mahdollistaa rakenteellisen suojauksen pihalle Hämeenlinnanväylän melulta.

Hiilijalanjälki nousee hetkellisesti uudisrakentamisessa, mutta esimerkiksi rakennuksen korotuksessa rakenneratkaisujen vahvistaminen sekä nykytekniikan kasvaneet vaatimukset ja laitteistojen dimensiot tekevät matalan rakennuksen peruskorjaussuunnittelusta huonosti toimivan.

Hankesuunnitelma on laadittu kaupunkiympäristön toimialan ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialojen yhteistyönä. Hankkeen suunnittelun yhteydessä on kuultu asiantuntijoina kaupungin museon, asemakaavatuksen, rakennusvalvontapalvelujen, ympäristöpalvelun ja pelastuslaitoksen edustajia, esteettömyysasiamiestä sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan työsuojelun edustajia.

Hankesuunnitelma on liitteenä 1.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan henkilöstön osallistaminen

Varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja kehittämispalveluiden edustajat ovat osallistuneet hankkeen valmisteluun tuoden tilasuunnitteluun pedagogisen ja toiminnallisen näkökulman. Henkilökuntaa osallistetaan yleis- ja toteutussuunnitteluvaiheessa suunnitelmien jatkokehittämiseen käyttäjätyöpajojen kautta.

Hankkeen laajuus

Hankkeen laajuus on 7 674 brm², 6 541 htm², 5 092 hym².

Rakentamiskustannukset

Hankkeen rakentamiskustannukset ovat arvonlisäverottomana yhteensä enintään 36 450 000 euroa eli noin 4 750 euroa/brm² syyskuun 2023 kustannustasossa.

Tilakustannus kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle

Uudisrakennuksen sisäinen kuukausivuokra on 29,49 euroa/htm² eli noin 2 305 000 euroa vuodessa. Sisäinen vuokra muodostuu pääomavuokrasta 24,18 euroa/htm²/kk, ylläpitovuokrasta 4,06 euroa/htm²/kk,



maanvuokrasta 0,58 euroa/htm²/kk ja yleiskustannuksesta 0,67 euroa/htm²/kk. Neliövuokran perusteena on 6 541 htm².

Lopullinen pääomavuokra tarkistetaan urakkavaiheen kustannusten mukaan. Ylläpitovuokra tarkistetaan valmistumisajankohdan ylläpitovuokraa vastaavaksi.

Hankkeen rahoitus

Talousarvion 2024 liitteenä olevassa talonrakennushankkeiden rakentamishjelmassa vuosiksi 2024–2033 on hankkeelle varattu yhteensä 33,11 milj. euroa siten, että toteutus on vuosina 2025–2026.

Hankkeen kasvanut rahoitustarve otetaan huomioon seuraavaa rakentamishjelmaa valmisteltaessa.

Hankkeen toteutus ja aikataulu

Hankkeen toteutus- ja ylläpitovastuut ovat kaupunkiympäristön toimialan rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuudella.

Rakennustöiden on tarkoitus alkaa 1/2025 ja valmistua 5/2027.

Väistötilat

Koulun toiminta siirretään väistötiloihin nykyisten rakennusten purkutoimien ja korvaavan uudisrakennuksen toteutuksen ajaksi 6/2024–6/2027. Väistötilat järjestetään osoitteessa Kaarelan raitti 3 ja Pelimannintie 16 sijaitseviin paviljonkeihin, joihin tehdään väistöä varten tarpeelliset toiminnalliset muutokset.

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto on päättänyt osoitteessa Kaarelan raitti 3 sijaitsevista väistötiloista 23.1.2020 § 11. Tiloihin ei ole tulossa muutoksia. Väistötilojen arvioidut kustannukset ovat 30 euroa/m² kuukaudessa eli noin 490 000 euroa vuodessa.

Kaupunginhallitus on päättänyt osoitteessa Pelimannintie 16 sijaitsevista väistötiloista 20.5.2021 § 51. Tiloihin tehtävien muutostöiden kustannukset ovat noin 950 000 euroa ja ne suorittaa tilojen omistaja Parmaco Oy. Muutostyöt ovat pääosin yläasteen aineopetustilojen toiminnallisia muutoksia sekä pihan muutoksia. Kustannukset on huomioitu vuokrahinnassa. Väistötilojen arvioidut kustannukset ovat 34 euroa/m² kuukaudessa eli noin 1 850 000 euroa vuodessa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto sekä lapsivaikutusten arviointi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on 21.5.2024 § 120 antanut hankesuunnitelmasta puoltavan lausunnon ja todennut, että hankesuunnitel-



ma vastaa kasvatuksen ja koulutuksen toiminnallisia tavoitteita. Lausunto on kokonaisuudessaan päätöshistoriassa.

Tilojen ja pihan toteutuksella varmistetaan lapsille ja nuorille turvallinen ja terveellinen toimintaympäristö. Käyttäjien toiminnalliset tarpeet on otettu huomioon toiminta- ja tilasuunnittelussa. Liikenteen suunnittelulla varmistetaan turvalliset kevyen liikenteen yhteydet rakennukseen ja sen lähialueille. Liikenneyhteyksiin liittyviä riskejä arvioidaan kaupunkitasoisessa yhteistyössä suunnittelun aikana. Suunnittelussa on otettu huomioon turvallinen siirtyminen lähialueen virkistys-, liikunta- ja kulttuuripalveluihin sekä varmistettu lasten ja nuorten mahdollisuus leikkiin ja liikkumiseen pihalla ja lähipuistoissa.

Toimivalta

Hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 3 kohdan mukaan kaupunginvaltuusto päättää kaupungin hankkeita koskevista hankesuunnitelmista, kun kustannusarvio ylittää 10 miljoonaa euroa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Suvi Rämö, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Hankesuunnitelma 20.12.2023 Kannelmäen peruskoulu RUNO 40

Oheismateriaali

1 Hankesuunnitelman liitteet 1-6 Kannelmäen PK
2 Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaoston päätös väistötiloista 23.1.2020 § 11
3 Kaupunginhallituksen päätös Pelimannintie 16 väistötiloista 7.6.2021 § 443

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto
Kasvatus- ja koulutuslautakunta

Päätöshistoria



10.06.2024

Asia/9

Kaupunginhallitus 03.06.2024 § 348

HEL 2024-002380 T 10 06 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

03.06.2024 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Shawn Huffin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Suvi Rämö, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 21.05.2024 § 120

HEL 2024-002380 T 10 06 00

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle puoltavan lausunnon 20.12.2023 päivätystä Kannelmäen peruskoulun Runonlaulajantien toimipisteen korvaavan uudisrakennuksen hankesuunnitelmasta (liitteet 1 ja 2).

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on hyväksynyt hankkeen terveyselvityksen 12.12.2023. Hankesuunnitelma on tarveselvityksen mukainen.

Lautakunta edellyttää erityistä huomiota ja tarkkuuta kiinnitettävien tilojen valmistumiseen sovitussa aikataulussa, mikä on edellytys lakisääteisten palvelujen toteuttamiselle.

Lisäksi kasvatus- ja koulutuslautakunta lausuu hankesuunnitelmasta seuraavaa:

Hankesuunnitelma vastaa kasvatuksen ja koulutuksen toiminnallisia tavoitteita. Tilojen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee edelleen työskennellä yhdessä käyttäjätoimialan kanssa. Tilojen suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota äänieristykseen, äänenvaimennukseen ja



valaistukseen. Tilat ja pintarakenteet tulee suunnitella helposti siivottaviksi, huollettaviksi ja korjattaviksi.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta painottaa hankkeen kustannusseuranan ja laadunvalvonnan tärkeyttä koko prosessin aikana. Niillä on suuri vaikutus terveelliseen ja turvalliseen oppimisympäristöön sekä toimialan käyttökustannuksiin.

Esittelijä

perusopetusjohtaja
Outi Salo

Lisätiedot

Tommi Kantanen, projektiarkkitehti, puhelin: 310 21663
tommi.kantanen(a)hel.fi
Arjariitta Heikkinen, perusopetuksen aluepäällikkö, puhelin: 310 71765
arjariitta.heikkinen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 18.04.2024
§ 49

HEL 2024-002380 T 10 06 00

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto esitti kaupunginhallitukselle osoitteeseen Runonlaulajantie 40, 00840 Helsinki toteutettavan Kannelmäen peruskoulun korvaavan uudisrakennuksen 20.12.2023 päivätyn hankesuunnitelman hyväksymistä siten, että hankkeen enimmäishinta arvonlisäverottomana on 36 450 000 euroa syyskuun 2023 kustannustasossa ja laajuus noin 7 674 brm² ehdolla, että kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa hankesuunnitelmasta puoltavan lausunnon.

Käsittely

18.04.2024 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavana oli projektinjohtaja Pia Sopenen. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

vs. tekninen johtaja
Pasi Lönnberg

Lisätiedot

Pia Sopenen, projektinjohtaja, puhelin: 09 310 21928
pia.sopenen(a)hel.fi



§ 371

V 19.6.2024, Kampin Kaartin lasaretin korttelin asemakaavan muutos (nro 12821), Lönnrotinkatu 37

HEL 2022-000100 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy 4. kaupunginosan (Kamppi) korttelin 4078 asemakaavan muutoksen 26.9.2023 päivätyn piirustuksen nro 12821 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmenevin perustein.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutoksen nro 12821 kartta, päivätty 26.9.2023
- 2 Asemakaavan muutoksen nro 12821 selostus, päivätty 26.9.2023, päivitetty Kylk:n 3.10.2023 päätöksen mukaiseksi
- 3 Vuorovaikutusraportti, 26.9.2023
- 4 Osa päätöshistoriaa
- 5 Muistutukset
- 6 Viranomaisneuvottelun muistio
- 7 Korttelin rakennushistoriaselvitys
- 8 Havainnekuva, 26.9.2023

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote	Otteen liitteet
Helen Sähköverkko Oy	Esitysteksti
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä	Esitysteksti
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY	Esitysteksti
Kymp/Talouden tuki	Esitysteksti
Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu	Esitysteksti



Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristö- keskus	Esitysteksti Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen Liite 1 Liite 2 Liite 3 Liite 4 Liite 5 Liite 6
Kaavamuutoksen hakija	Esitysteksti Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen
Kaavapäätöksestä tie- don pyytäneet	Esitysteksti Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaavaratkaisun keskeinen sisältö

Asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee nk. Kaartin lasaretin korttelia osoitteessa Lönnrotinkatu 37. Kortteli oli pitkään valtion omistuksessa mm. sotilassairaalaan sekä tutkimus- ja opetuskäytössä, mutta nykyisin sen rakennukset ovat pääosin tyhjillään.

Kaavaratkaisu mahdollistaa vajaakäytöllä olevan korttelin uudistamisen ja täydentämisen korkealaatuisella arkkitehtuurilla ympäristön historiallisia ja kaupunkikuvallisia arvoja kunnioittaen. Korttelin monipuolinen käyttö tuo alueelle uusia kaupallisia ja julkisia palveluja sekä avaa aiemmin suljetun sisäpihan kaupunkilaisten käyttöön.

Korttelin arvokkaimmat rakennukset suojellaan ja korjataan uuteen käyttötarkoitukseen. Lisäksi kaavaratkaisu sallii uudisrakentamista Hietalahdenkadun varteen, entisen VTT:n laboratoriorakennuksen sisäpihan puoleiselle osalle sekä maan alle. Rakennuksiin osoitetaan monipuolista toimitilaa: toimistoja, koulu- ja päiväkotitiloja, liiketilaa sekä päivittäistavarakauppa maan alle. Lisäksi maanalaisiin tiloihin mahdollistetaan pysäköintilaitoksen rakentaminen kolmeen tasoon.

Tavoitteena on, että alueelle saadaan lisää palveluita sekä houkuttelevaa modernia toimitilaa yrityksille. Sisäpiha varataan kaupunkilaisten käyttöön ja lasten leikkipaikoiksi. Pihan läpi johdetaan yleisen jalanku-



lun reitti. Pysäköintilaitoksen rakentaminen palvelee laajemman alueen pysäköintitarpeita.

Koko kortteliin osoitetaan yhteensä 20 230 k-m² toimisto-, liike- ja palvelutilaa, josta olemassa olevien rakennusten osuus on 6 380 k-m². Maanpäällisen kerrosalan osuus on 16 630 k-m² ja maanalaisen 3 600 k-m². Tontin tehokkuusluku on $e = 1,75$. Korttelin yhteenlaskettu tuleva työpaikkamäärä on n. 1 150 ja koulu- sekä päiväkotipaikkojen määrä n. 360.

Kaavaratkaisun toteuttaminen vaikuttaa erityisesti siten, että historiallisesti arvokkaat rakennukset saadaan otettua käyttöön, keskustan tuntumaan saadaan uutta modernia toimistotilaa ja alueen kaupallisten ja julkisten palveluiden määrä lisääntyy. Moderni toimitilarajonta ainutlaatuisessa ympäristössä lisää alueen houkuttelevuutta yrityksille ja vahvistaa laajemman alueen yritysverkostoja.

Päätökset kaavaratkaisun pohjana

Helsingin yleiskaavan 2016 mukaan alue on Kantakaupunki C2- aluetta, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena asumisen, kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena.

Helsingin maanalaisen yleiskaavan 2021 mukaan alue on keskustan maanalaisen kehittämisen kohdealuetta, jota on kehitettävä siten, että se palvelee ensisijaisesti keskustan kehittämistä tukevia toimintoja, hallintoa ja huoltoa. Tilojen käyttötarkoitus ja soveltuvuus alueelle tulee tutkia. Alueen maanalaiset tilat on varattu ensisijaisesti keskustan liike- ja palvelutiloja sekä keskustan alueen toimintoihin liittyvää yhdyskuntateknistä huoltoa sekä eri liikennemuotoja varten. Nyt laadittu kaavaratkaisu on em. yleiskaavojen mukainen.

Kaavaratkaisu edesauttaa kaupunkistrategian tavoitteiden toteutumista siten, että kaupunkirakennetta kehitetään kestävästi, ensisijaisesti uudistamalla ja täydentämällä olemassa olevaa rakennettua ympäristöä huomioiden alueiden erityispiirteet. Samalla edistetään keskustan työpaikkojen ja palveluiden määrän ja intensiteetin kasvua.

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Tontilla sijaitsee nykyisin kuusi rakennusta, joista vanhimmat on rakennettu 1820- ja 30-luvuilla Carl Ludvig Engelin johtaman intendentinkonttorin piirustusten mukaan korttelin Hietalahdentorin puoleiselle reunalle. Sotilassairaala sai uuden päärakennuksen 1880-luvulla korttelin vastapäiselle sivulle, kun punatiilinen, nk. Uusi varuskuntasairaala rakennettiin. Engelin rakennukset ja Uusi varuskuntasairaala on suojeltu valtion



omistamien rakennusten suojelusta annetun asetuksen nojalla. Korttelin länsikulmassa sijaitsevat matalat puutalot, nk. Eristyspaviljonki ja Kuormastovaja on rakennettu 1800–1900-lukujen vaihteessa, mutta niitä ei ole suojeltu, ja vuoden 1991 asemakaavassa niiden paikalle on osoitettu rakennusala uudisrakennukselle. Entinen VTT:n laboratorio-rakennus vuodelta 1943 edustaa aikakautta, kun kortteli siirtyi tutkimus- ja opetuskäyttöön. Modernistinen rakennus on kadun puolella nelikerroksinen ja sisäpihan puolella kaksikerroksinen.

Pitkän valtion omistuksen jälkeen Senaatti-kiinteistöt myi kohteen yksityiselle kiinteistökehitysyhtiölle vuonna 2020. Suurin osa rakennuksista on ollut pitkään tyhjiillään. Engelin rakennukset korjattiin hiljattain uuden omistajan toimesta ranskankielisen Jules Verne -koulun käyttöön. Sisäpiha on hiljainen ja siellä sijaitsee nykyisin koulun ulkoilualue, istutusalueita sekä muutamia puita.

Alueella on voimassa asemakaava vuodelta 1991. Kaavan mukaan kortteli on hallinto- ja virastorakennusten korttelialuetta (YH).

Korttelialue on yksityisomistuksessa. Kaavaratkaisu on tehty hakemuksen johdosta ja kaavaratkaisun sisältö on neuvoteltu hakijan kanssa.

Kaavaratkaisun kustannukset

Kaavaratkaisun toteuttamisesta ei aiheudu kaupungille kustannuksia. Kaavaratkaisu nostaa alueen arvoa.

Asemakaavan muutoksen johdosta on käyty maankäyttösopimusneuvottelut kaupunginhallituksen päätöksen 26.4.2021 § 310 mukaisesti ja kaupungin puolesta sopimus on hyväksytty kaupunkiympäristölautakunnan päätöksellä 7.5.2024 § 265. Sopimus on lainvoimainen ja allekirjoitettu.

Vuorovaikutus kaavan valmisteluaihana

Liitteenä olevassa vuorovaikutusraportissa esitetään yhteenvedot kaavan valmisteluaihana saaduista viranomaisten kannanotoista ja osallisten mielipiteistä sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin.

Viranomaisyhteistyö

Kaavaratkaisun valmistelun yhteydessä on tehty yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan eri tahojen lisäksi seuraavien tahojen kanssa:

- Helen Oy
- Helen Sähköverkko Oy
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut - kuntayhtymä (HSY) vesihuolto



- Museovirasto
- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)
- Kaupunkitilat Oy
- Kaupunkiliikenne Oy
- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Viranomaisten kannanotot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat VTT:n Laboratoriorakennuksen suojelutarpeeseen ja rakennuksen laajentamiseen, uudisrakentamisen volyyymiin, mittasuhteisiin, kattokerrosten arkkitehtuuriin sekä sen vaikutuksiin lähiympäristön näkymiin ja toiminnallisuuteen, paviljonkirakennuksen sopimattomuuteen pihalle, asemakaavasuojelun ulottamiseen koskemaan myös sisätiloja siten, ettei rakennusperintölakia tarvitse soveltaa sekä työneuvottelujen järjestämiseen kaavaprosessin aikana. Kannanotoissa esitetyt asiat on otettu huomioon kaavatyössä siten, että VTT:n talon säilyvälle osalle on myös asetettu suojelumerkintä. Suojelumääräyksiin on sisällytetty myös suojeltavat sisätilat. Pihapaviljonkivaihtoehdosta on luovuttu ja lisäksi uudisrakentamisen ratkaisuja on työstetty kulttuuriympäristöviranomaisten kanssa mm. yhteisessä työpalaverissa. Uudisrakentamisen volyyymiä ei ole pienennetty, mutta yhteistyössä on pyritty löytämään arkkitehtonisesti paikkaan paremmin sopiva ratkaisu.

Mielipiteet

Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat alueen elävöittämiseen ja palveluiden saavutettavuuteen, uudisrakennuksen liian suureen kokoon ja korkeuteen sekä yleisesti sen sopeutumattomuuteen arvoympäristöön, arkkitehtuuriin, näkymien ja valaistusolosuhteiden heikkenemiseen, puutalojen säilyttämiseen tai siirtämiseen, puiden kaatamiseen ja muun kasvillisuuden häviämiseen, pihan virkistyskäyttömahdollisuuksiin, Kalevankadun ja Hietalahdenkadun ruuhkautumiseen, pyöräilyn ja kävelyn olosuhteiden heikkenemiseen, liikenneturvallisuuteen, Hietalahdenkadun ääniolosuhteisiin, päivittäistavarakaupan, pysäköintilaitoksen ja uusien toimitilojen tarpeettomuuteen, rakentamisaikaisten kaivu- ja räjäytystöiden vanhoja rakennuksia vahingoittavaan vaikutukseen, lintujen olosuhteisiin, vuorovaikutusmahdollisuuksien vähäisyyteen ja kiinteistökehittäjän tuottojen maksimointiin.

Mielipiteet on otettu huomioon kaavoitustyössä siten, että suunnitelmaa on kehitetty työpalaverissa Museoviraston ja ELY-keskuksen kanssa uudisrakentamisen sijainnin ja arkkitehtuurin osalta. Rakentamisen volyyymi on kuitenkin säilynyt ennallaan. Suunnitelmia on kehitetty siten, että pysäköintilaitoksen sisäänajo on siirretty Hietalahdenkadun kulmasta VTT:n Laboratoriorakennuksen Kalevankadun puoleiseen pää-



tyyn liikenneturvallisuuden ja toiminnallisuuden parantamiseksi. Hankkeen liikennevaikutusten arvioimiseksi on laadittu toimivuustarkastelu. Kaavaratkaisussa määrätään maanalaisten rakennustöiden osalta, että ne on toteutettava aiheuttamatta vahinkoa olemassa oleville rakennuksille. Kohteesta on lisäksi tehty rakennettavuus selvitys. Kaavaratkaisussa pihalle määrätään ohjeellisella sijainnilla laajat puin ja pensain istutettavat alueet ja lisäksi istutuksista annetaan erillisiä laadullisia määräyksiä sekä veloitetaan viherkertoimen tavoiteluvun täyttämiseen. Lintujen törmäysriskin vähentämiseksi uudisrakentamiselle on kohdistettu määräys laajojen lasipintojen käsittelystä.

Kirjallisia mielipiteitä saapui 27 kpl.

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo (MRL 65 §)

Kaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä 20.3.–18.4.2023, mistä ilmoitettiin maankäyttö- ja rakennusasetuksessa säädetyllä tavalla.

Kaavaehdotuksesta tehtiin 17 muistutusta.

Muistutuksissa esitetyt huomautukset kohdistuivat uudisrakentamisen ja ulkotilojen sovittamiseen historialliseen ympäristöön, rakentamisen vaikutuksiin kaupunkikuvaan ja näkymiin, Hietalahdenkadun varren uudisrakennuksen massiivisuuteen ja liialliseen korkeuteen, sen arkkitehtuuriin, ilmeeseen sekä sen aikaansaamiin haitallisiin vaikutuksiin ympäröivien rakennusten asuinolosuhteisiin, kuten kohtuuttomaan varjostukseen, liikennemelun heijastumiseen katutilassa ja asukkaiden yksityisyyttä heikentäviin liian suuriin ikkunoihin. Nämä seikat myös alentavat asuntojen arvoa. Lisäksi huomautukset kohdistuivat autoliikennemäärien lisääntymiseen, uuden suojatien tarpeeseen ja jalankulkuyhteyden jatkumiseen Lönnrotinkadun yli, pysäköintilaitoksen henkilöautoliikennettä lisäävään vaikutukseen, puutalojen purkamiseen, korttelin sisäpihan avoimuuden kyseenalaisuuteen ja pihalle ja sen läpi johtavien kulkureittien hankaluuteen, olemassa olevan kasvillisuuden tuhoamiseen ja uuden istutettavan kasvillisuuden kitukasvuisuuteen johon tuen kansipiharatkaisusta, hankkeen haitallisiin ilmastovaikutuksiin ja puurakentamisen ja viherkaton edellyttämiseen, asemakaavaprosessin ja vuorovaikutuksen puutteellisuuteen, kaupunkilaisten mielipiteiden sivuuttamiseen, toimitilojen ylitarjontaan, kiinteistönomistajan tontista maksamaan hintaan.

Lausunnot saatiin seuraavilta tahoilta:

- HSL, HSY, Museovirasto, ELY-keskus
- Helen Sähköverkko Oy



Lausunnoissa esitetyt huomautukset kohdistuivat suojelumääräysten kattavuuteen, uudisrakennuksen kaupunkikuvallisiin vaikutuksiin, pihaa koskeviin asemakaavamääräyksiin sekä hankkeen ilmastovaikutusten ohjaamiseen, kuten tarpeeseen hiilijalanjälkeä ohjaavaan kaavamääräykseen ja pyöräpaikkavaatimusten kiristämiseen sekä sen varmistamiseen, että pysäköinnin rakentaminen johtaa aidosti siihen, että kaupunkitilaa siirtyy pysäköinniltä kestäville toiminnoille.

Lisäksi kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ilmoitti ettei sillä ole lausuttavaa.

Toimenpiteet julkisen nähtävilläolon jälkeen

Vuorovaikutusraportissa on esitetty yhteenvedot kaavaehdotuksesta saaduista muistutuksista ja viranomaisten lausunnoista sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin.

Kaavan tavoitteet huomioon ottaen, kaavaehdotusta ei ole tarkoituksenmukaista muuttaa julkisen nähtävilläolon yhteydessä esitettyjen huomautusten johdosta.

Kaavakartan merkintöihin tai määräyksiin ja muuhun aineistoon tehtiin julkisen nähtävilläolon jälkeen muutoksia, jotka on esitetty yksityiskohtaisesti kaavaselostuksen viimeisessä luvussa. Ne on myös koottu tehdyt muutokset -liitteeseen.

Julkisen nähtävilläolon jälkeen tehdyistä muutoksista on neuvoteltu asianomaisten tahojen kanssa. Niitä, joiden etua muutokset koskevat, on kuultu erikseen neuvottelussa ja sähköpostilla.

Tarkemmat perustelut

Tarkemmat kaavaratkaisun perustelut ilmenevät liitteenä olevasta asemakaavaselostuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutoksen nro 12821 kartta, päivätty 26.9.2023
- 2 Asemakaavan muutoksen nro 12821 selostus, päivätty 26.9.2023, päivitetty Kylk:n 3.10.2023 päätöksen mukaiseksi
- 3 Vuorovaikutusraportti, 26.9.2023
- 4 Osa päätöshistoriaa



10.06.2024

- 5 Muistutukset
- 6 Viranomaisneuvottelun muistio
- 7 Korttelin rakennushistoriaselvitys
- 8 Havainnekuva, 26.9.2023

Oheismateriaali

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva
- 3 Tehdyt muutokset
- 4 Hakemus 3.1.2022
- 5 Maankäyttösopimus Kaartin lasaretti ak 12821

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Otteet

Ote

Helen Sähköverkko Oy
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY
Kymp/Talouden tuki
Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Kaavamuutoksen hakija

Kaavapäätöksestä tiedon pyytäneet

Otteen liitteet

Esitysteksti
Esitysteksti

Esitysteksti

Esitysteksti
Esitysteksti

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Liite 6

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Tiedoksi

Asemakaavoitus



Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto
Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto
Kaupunkiympäristölautakunta
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 03.10.2023 § 507

HEL 2022-000100 T 10 03 03

Hankenumero 0809_2

Eesitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle

- 26.9.2023 päivätyn asemakaavan muutosehdotuksen nro 12821 (liite nro 3) hyväksymistä. Asemakaavan muutos koskee 4. kaupunginosan (Kamppi) korttelia 4078.

Lisäksi lautakunta päätti

- ettei ehdotusta aseteta uudelleen nähtäville
- antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastineet valmisteluajana esitettyihin mielipiteisiin, kannanottoihin sekä julkisena nähtävilläoloajana saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin. Päätösasiakirjat ja vuorovaikutusraportti ovat luettavissa kaupunkiympäristön toimialan asiakaspalvelussa, Työpajankatu 8 (puh. 09 310 22111), sekä internet-sivuilla: Päätöksenteko

www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi

- ilmoittaa päätöksestään ja vuorovaikutusraportista muodostuvan MRL 65 §:n mukaisen kunnan perustellun kannanoton niille kaavasta muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa.
- kehottaa asemakaavoituspalvelua laskuttamaan hakijalta kaavan hyväksymisen jälkeen kaavan laatimis- ja käsittelykustannukset seuraavasti:
 - Kiinteistö Oy Kaartin Lasaretti: 10 000 euroa.

Lisäksi lautakunta katsoi, että uudisrakennuksen julkisivun suunnittelussa tulee huomioida alueen muiden vanhojen rakennusten tyylit ja pyrkiä sovittamaan uudisrakennus ympäristöönsä.



Kaupunkiympäristölautakunta katsoi, että uutta parkkilaitosta vastaava määrä parkkipaikkoja voidaan poistaa maan pinnalta, jos niiden tilaa voidaan paremmin hyödyntää kaupungin viihtyisyyden tai toimivuuden edistämiseen muussa käytössä.

Käsittely

03.10.2023 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asian aikana kuultavana oli tiimipäällikkö Sinikka Lahti. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Vastaehdotus:

Silja Borgarsdottir-Sandelin: Lisätään esitysehdotukseen seuraava kappale: "Lautakunta katsoo, että uudisrakennuksen julkisivun suunnittelussa tulee huomioida alueen muiden vanhojen rakennusten tyylit ja pyrkiä sovittamaan uudisrakennus ympäristöönsä."

Kannattaja: Otso Kivekäs

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Silja Borgarsdottir-Sandelinin vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

Vastaehdotus:

Otso Kivekäs: Lisätään esitysehdotukseen seuraava kappale: "Kaupunkiympäristölautakunta katsoo, että uutta parkkilaitosta vastaava määrä parkkipaikkoja voidaan poistaa maan pinnalta, jos niiden tilaa voidaan paremmin hyödyntää kaupungin viihtyisyyden tai toimivuuden edistämiseen muussa käytössä."

Kannattaja: Mia Haglund

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Otso Kivekkään vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 4

Otto Meri, Jenni Pajunen, Mika Raatikainen, Risto Rautava

Ei-äännet: 6

Mia Haglund, Otso Kivekäs, Olli-Pekka Koljonen, Tuomas Nevanlinna, Amanda Pasanen, Anni Sinnemäki

Tyhjä: 3

Silja Borgarsdottir Sandelin, Jenni Hjelt, Katri Penttinen

Poissa: 0



Kaupunkiympäristölautakunta päätti hyväksyä Otso Kivekkään vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen äänin 6–4, (3 tyhjää).

26.09.2023 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Sinikka Lahti, tiimipäällikkö, puhelin: 09 310 37478
sinikka.lahti(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus Kaupunkimittauspalvelut Kartat ja paikkatiedot Yksikön päällikkö 24.02.2023 § 14

HEL 2022-000100 T 10 03 03

Päätös

Yksikön päällikkö päätti hyväksyä asemakaavan 12821 pohjakartan kaupunginosassa 4 Kamppi. Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Päätöksen perustelut

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan kaupunkimittauspalvelut on valmistanut asemakaavan pohjakartan:

Asemakaavan numero: 12821
Kaupunginosa: 4 Kamppi
Kartoituksen työnumero: 38/2022
Pohjakartta valmistunut: 14.11.2022
Tasokoordinaatisto: ETRS-GK25
Korkeusjärjestelmä: N2000

Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden asiakkuusjohtaja on päätöksellä (4§/1.6.2017) siirtänyt hallintosäännön 16 luvun 8 § 2 momentin 7 kohdan toimivallan hyväksyä kaavoja varten valmistetut pohjakartat kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden kaupungingeodeetille sekä kartat ja paikkatiedot -yksikön päällikölle.

Lisätiedot

Merja Kyyrö, vastaava kartoittaja, puhelin: 310 31911
merja.kyyro(a)hel.fi



Juho Pajukoski, kiinteistöinsinööri, puhelin: 09 310 34336
juho.pajukoski(a)hel.fi



10.06.2024

Asia/11

§ 372

V 19.6.2024, Vasemmistoliiton valtuustoryhmän ryhmäaloite kohtuuhintaisten asuntojen lisäämisestä hyväosaisilla alueilla

HEL 2023-015767 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Riikka Karjalainen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36242
riikka.karjalainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Vasemmistoliiton ryhmäaloite 13.12.2023

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä esittää aloitteessaan, että kaupungin tulee selvittää tapoja lisätä säänneltyä kohtuuhintaista vuokra-asumista alueilla, joilla sitä tällä hetkellä on vähän. Valmistelu tulee tehdä niin, että se voidaan sisällyttää uuteen vuonna 2024 päätettävään Asumisen ja maankäytön toteutusohjelmaan.

Aloitteessa todetaan, että eri hallinta- ja rahoitusmuotojen sekoittaminen asuinalueilla ehkäisee alueellista eriytymiskehitystä, mikä on ollut yksi Helsingin asuntopolitiikan tärkeimmistä periaatteista jo vuosikymmenien ajan. Tätä periaatetta tulisi aloitteen mukaan vahvistaa siten, että jokaisessa kaupunginosassa asuisi ihmisiä eri tuloluokista ja eri



taustoista. Näin ollen kaupungin tulisi laajasti tarkastella mahdollisuuksia lisätä kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja alueilla, joilla niitä tällä hetkellä on vähemmän. Valtuutetut viittaavat tuoreeseen suomalaiseen tutkimukseen, jonka mukaan korkean asuntokysynnän alueilla ei voida saavuttaa tehokkaasti sosioekonomisesti monipuolista asukasrakennetta muuten kuin ARA-vuokra-asumisen tuotannon määrän lisäämisellä.

Asumisen ja maankäytön toteutusohjelmassa (AM-ohjelma) on perinteisesti määritelty tavoitteet ja toimenpiteet pitkän korkotuen ARA-vuokra-asuntotuotannon toteuttamiselle Helsingissä. AM-ohjelma 2024 on tavoitteena tuoda päätöksentekoon kevään 2024 aikana. AM-ohjelmaluonnos on ollut lausuntokierroksella maaliskuussa 2024.

AM-ohjelmaluonnoksen keskeisenä tavoitteena on sosiaalisesti kestävä asuntotuotanto, ja kaikkien asuinalueiden osalta mahdollisimman monipuolisen asunto- ja asukasrakenteen varmistaminen. Asuntotuotannon monipuolisuus ja vetovoimaisuus nähdään uudella AM-ohjelmakaudella tärkeimpänä asuntopoliittisena painopisteenä muun muassa segregaaation hillinnän näkökulmasta. Asuinalueiden sosiaalista kestävyyttä edistetään esimerkiksi tasapainottamalla asuntokannan hallinta- ja rahoitusmuotojakaumaa, muun muassa kaupungin oman asuntotuotannon avulla.

AM-ohjelmaluonnoksessa on tarkasteltu vuokra-asuntojen sijoittumista nykyisessä asuntorakenteessa. Helsingin asuntokannasta 29 prosenttia sijaitsee kokonaisissa vuokrataloissa. Helsingissä tavoitteena on ollut eri hallinta- ja rahoitusmuotojen alueellinen sekoittaminen muun muassa niin, että kokonaisissa vuokrataloissa sijaitsevien asuntojen osuus alueen asuntokannasta ei nousisi yli 50 prosentin. ARA-vuokra-asuntojen osalta raja-arvona on pidetty noin 30 prosenttia asuntokannasta. Historiallisista syistä johtuen alueiden välillä on kuitenkin merkittäviä eroja asuntokannan rakenteen suhteen. Näitä eroja pyritään tasaamaan alueita täydennysrakennettaessa.

AM-ohjelmaa 2024 varten tehtiin tarkasteluja pitkällä aikavälillä potentiaalisista sijainneista ja määrästä ARA-tuotannolle. Tarkastelut osoittivat, että pidemmälläkin aikavälillä ARA-vuokratuotannon potentiaalinen enimmäisosuus tuotannosta on noin viidennes, kun samalla halutaan turvata asuinalueiden monipuolinen asuntorakenne. Toisin sanoen ARA-vuokratuotannon kokonaisosuuden nosto tarkoittaisi osuuden kasvattamista myös sellaisilla alueilla, joilla on jo ennestään runsaasti ARA-vuokra- ja muuta vuokra-asuntokantaa. Vuokratuotannon lisääminen näille alueille ei kuitenkaan ole segregaaation ehkäisyn näkökulmasta suositeltavaa.



Suurimmat kaavalliset potentiaalit ARA-rakentamiseen sijaitsevat luonnollisesti merkittävillä aluerakentamiskohteilla. Näistä kaksi sijaitsee Eteläisellä suurpiirillä, Koivusaassa ja Hernesaassa. ARA-tuotannon kokonaisuuden säilyttäminen noin 20 prosentissa uudistuotannosta vaatii näillä alueilla pääsyä 30 prosentin ARA-vuokratuotannon osuuksiin. Tätä tavoitetta haastaa rakentamisen oletettavasti korkea hinta näillä alueilla, ja sitä kautta hankkeiden mahdollisuudet päästä ARA-tuotannolta vaadittavaan kustannustasoon. Lisäksi ARA-vuokratuotannon osuus on yleisesti alhainen sellaisilla alueilla, joilla on runsaasti yksityistä maanomistusta, mikä vaikeuttaa säänneltyä tuotannon merkittävää lisäämistä näillä alueilla. Esimerkiksi keskusta-alueella ARA-kannan lisäämisen haasteita ovat yksityinen ja hajainen maanomistus sekä konversiohankkeissa rakentamisen kalleus.

AM-ohjelman 2024 kaudella pyritään määrätietoisesti lisäämään ARA-vuokratuotantoa niillä alueilla, joilla se on segregaaation ehkäisyn näkökulmasta mahdollista. Tämä tarkoittaa, että muun muassa kaavaratkaisuissa priorisoidaan ARA-tuotannon edellytysten luomista muiden vaatimusten ja tavoitteiden sijaan. AM-ohjelmaluonnoksen toimenpiteeksi onkin asetettu, että tavoiteltuun ARA-vuokratuotannon osuuteen (20 prosenttia kokonaistuotannosta) pääseminen tarkoittaa, että aluerakentamisen projektialueilla noin 30 prosenttia kokonaisasuntotuotannosta ohjelmoidaan ARA-vuokratuotantoon. Edelleen toimenpiteenä on, että asemakaavoituksen tulee mahdollistaa tavoitteiden mukainen hallinta- ja rahoitusmuotojakauma sekä tukea asuntotuotannon kohtuuhintaisena pysymisen edellytyksiä. Kaavoituksessa tulee priorisoida ratkaisuja, joilla varmistetaan tavoitteen mukaisen ARA-rakentamisen toteutuminen kaikilla alueilla. Lisäksi selvitetään eri tapoja ja malleja varmistaa jatkossakin sekoitettu ja monipuolinen hallintamuotojakauma kaupungin eri alueilla. Selvitetään myös ARA-vuokratuotannon kokonaisuutta ja kartoitetaan edelleen ARA-vuokratuotannolle mahdollisia sijainteja sekä tämän tuotannon toteutumisen esteitä ja asumiskustannuksiin vaikuttavia tekijöitä niin aluerakentamisen projektialueilla kuin täydennysrakentamisessa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Riikka Karjalainen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36242
riikka.karjalainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Vasemmistoliiton ryhmäaloite 13.12.2023

Muutoksenhaku



10.06.2024

Asia/11

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 27.05.2024 § 321

HEL 2023-015767 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

27.05.2024 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle kahdeksi viikoksi Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Riikka Karjalainen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36242
riikka.karjalainen(a)hel.fi



10.06.2024

Asia/12

§ 373

V 19.6.2024, Valtuutettu Seija Muurisen aloite asuntojen lisäämistä keskusta-alueelle

HEL 2023-014576 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 15.11.2023 Muurinen Seija Keskusta-alueelle lisää asuntoja

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginhallitus katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuustoaloite

Valtuutettu Seija Muurinen ja 30 muuta valtuutettua esittävät aloitteensa 15.11.2023 seuraavaa:

Helsingissä on käynnistynyt selvitystyö kaupungin keskusta-alueen toimitilojen periaatteiden päivittämiseksi sekä käyttötarkoituksen muutoksen helpottamiseksi. Tavoitteena on saada keskusta-alueelle lisää asukkaita.



Keskusta-alueella on tällä hetkellä runsaasti mm. valtion, kaupungin, yliopiston ym. virastojen, kuten myös yksityisten yritysten toimitiloja. Osa kaduista on iltaisin ja viikonloppuisin hiljaisia, ja mm. monet ns. kivijalkakaupat ovat käyneet kannattamattomiksi ydinkeskustan alueella. Tyhjää toimitilaa mainostetaan useilla keskustan alueilla.

Me allekirjoittaneet kaupunginvaltuutetut esitämme, että selvitystyöhön Helsingin keskusta-alueen toimitilojen periaatteiden päivittämiseksi sekä käyttötarkoituksen muutoksen helpottamiseksi sisällytetään myös arvio mahdollisuudesta edellyttää/suosittelaa rakennuttajia varaamaan rakennusten ylimmät kerrokset tai vähintään ylin kerros asunnoiksi - sekä toimitilojen uusissa että korjausrakentamiskohteissa.

Aloitteesta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto.

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta pitää kannatettavana saada kantakaupungin alueelle lisää asukkaita ja kävijöitä. Keskustan elinvoimaa edistetään monin toimenpitein, kuten lisäämällä työpaikkoja, palveluja, asuntoja sekä tapahtumien mahdollisuuksia keskustan läheisyydessä sekä kohentamalla yleisten alueiden viihtyisyyttä.

Kaupunkiympäristölautakunta on perunut 23.4.2024 kaupunkisuunnittelulautakunnan hyväksymät periaatteet käyttötarkoituksen muutoksille toimitiloista asumiseen kantakaupungin rajatulla alueella. Tällä hetkellä ei ole tavoitteena laatia uusia yleisiä periaatteita. Konversioihin suhtaudutaan lähtökohtaisesti myönteisesti ja hakemuksiin otetaan kantaa arvioimalla, miten paikka soveltuu eri käyttötarkoituksiin.

Kokonaisten rakennusten tai vain ylimpien kerrosten osoittamista asuinkäyttöön arvioidaan tapauskohtaisesti, eikä asiasta ole tarkoituksenmukaista antaa yleispätevää suositusta.

Lausunnon perustelut

Lautakunta perustee lausuntoaan seuraavilla näkökohdilla: Sekä täydennysrakentamisella että vajaan käytössä olevien toimitilojen muuttamisella asuinkäyttöön voidaan lisätä keskusta-alueen asukas- ja siten kävijämäärää. Kantakaupungin asukkaiden ja keskustakävijöiden määrää on viime vuosina pystytty lisäämään myös laajentamalla kantakaupunkia entisille satama-alueille Kalasatamassa ja Jätkäsaarella. Samalla on näiden alueiden saavutettavuutta parannettu kytkemällä rakenteilla olevat uudet asuinalueet keskustan tuntumassa tiiviiden yhteyksien välityksellä keskustaan.



Uusien alueiden rakentamisen lisäksi kantakaupungissa on mahdollistettu käyttötarkoituksen muutoksia toimitiloista asumiseen sekä kaavamutoksilla että poikkeamispäätöksillä. Joissakin tapauksissa toimitila ei ole ollut vajaakäytössä, vaan työpaikat ovat joutuneet etsimään uusia sijainteja. Ydinkeskustassa on sallittu myös toimitilojen osittaisia muutoksia asumiseen. Kaikkia myönnettyjä hankkeita ei ole eri syistä kuitenkaan katsottu houkuttelevaksi toteuttaa.

Vuosi 2022 oli ennätysvuosi toteutuneiden konversioiden määrässä. Vuosien 2015-2022 välillä on rakennuslupatietojen mukaan toteutettu kantakaupungin alueella noin 208 000 k-m² muutoksia toimitiloista asumiseen.

Asumisen sijoittamisessa keskustatoimintojen välittömään läheisyyteen on suoritettava huolellista harkintaa niin asumisen edellytysten varmistamiseksi kuin keskustan vetovoiman kannalta oleellisten toimintojen kuten ravintoloiden, tapahtumien ja yöelämän toimintaedellytysten turvaamiseksi. Sekä uudis- että korjauskohteissa osittainen asuinkäyttö voi olla ristiriidassa kiinteistössä toimivien tarpeiden kanssa, eikä kaikissa kiinteistöissä voida toteuttaa kaikkia asuinkäytön reunaehdoja esim. asuinterveyden, pelastusturvallisuuden, asuinviihtyvyyden tai pihatilojen osalta.

Keskustan elävyyden näkökulmasta on tärkeää varmistua siitä, ettei vähäenkään asumisen lisääminen syrjäytä suurempia käyttäjämääriä generoivia toimintoja, kuten ravintoloita tai tehokkaassa käytössä olevaa muuta yritystilaa. Yritys- ja elinvoimavaikutusten arviointi on siten keskeistä hankkeita arvioitaessa. Keskustan kävijämäärät ovat pandemian jälkeen edelleen palautumassa. Kesällä 2023 (touko-elokuussa) oli mobiilidatan perusteella yhteensä 23,2 milj. kävijää, joista 16,9 milj. oli lyhytaikaista asiointia. Kasvua edelliseen vuoteen oli 5 %.

Asuntokonversiot vaativat maankäytöllistä harkintaa ja useimmiten asemakaavan muutoksen, jotta käyttötarkoituksen muutoksen edellytyksiä voidaan arvioida. Keskeistä on arvioida onko asumisesta aiheutuvat haitat keskustan elinvoimalle suurempia kuin siitä saatavat hyödyt. Lisäksi hankkeissa tulee arvioida muutoksesta syntyvä arvonnousu sekä mahdollinen maankäyttökorvauksen tarve. Käyttötarkoituksen muutoksia edistetään jatkossa tarkoituksenmukaisissa kohteissa ta-pauskohtaisen harkinnan perusteella. Asuinrakennusten ullakoiden muuttamista asumiskäyttöön sekä olevaan kaupunkiympäristöön soveltuvia rakennusten korottamisia edistetään määrätietoisesti.

Esitys on lautakunnan lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n mukaan kaupunginvaltuustossa käsitellään vastaus aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut



vähintään 25 valtuutettua. Kaupunginhallituksen on esitettävä antamansa vastaus käsiteltäväksi kaupunginvaltuustossa viimeistään kahdeksan kuukauden kuluessa aloitteen jättämisestä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 15.11.2023 Muurinen Seija Keskusta-alueelle lisää asuntoja

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 27.05.2024 § 322

HEL 2023-014576 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

27.05.2024 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle kahdeksi viikoksi Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 07.05.2024 § 268

HEL 2023-014576 T 00 00 03



Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi lausunnon kaupunginhallitukselle:

Seija Muurisen ym. aloitteessa esitetään, että keskusta-alueelle tulisi lisätä asuntoja sisällyttämällä Helsingin keskusta-alueen toimitilojen periaatteiden päivittämistä ja käyttötarkoitusten muutosten helpottamista koskevaan selvitystyöhön arvio mahdollisuudesta edellyttää/suosittelaa rakennuttajia varaamaan rakennusten ylimmät kerrokset asunnoiksi.

Kaupunkiympäristölautakunta piti kannatettavana saada kantakaupungin alueelle lisää asukkaita ja kävijöitä. Keskustan elinvoimaa edistetään monin toimenpitein, kuten lisäämällä työpaikkoja, palveluja, asuntoja sekä tapahtumien mahdollisuuksia keskustan läheisyydessä sekä kohentamalla yleisten alueiden viihtyisyyttä.

Kaupunkiympäristölautakunta on perunut 23.4.2024 kaupunkisuunnittelulautakunnan hyväksymät periaatteet käyttötarkoituksen muutoksille toimitiloista asumiseen kantakaupungin rajatulla alueella. Tällä hetkellä ei ole tavoitteena laatia uusia yleisiä periaatteita. Konversioihin suhtaudutaan lähtökohtaisesti myönteisesti ja hakemuksiin otetaan kantaa arvioimalla, miten paikka soveltuu eri käyttötarkoituksiin.

Kokonaisten rakennusten tai vain ylimpien kerrosten osoittamista asuinkäyttöön arvioidaan tapauskohtaisesti, eikä asiasta ole tarkoituksenmukaista antaa yleispätevää suositusta tai vaatimusta.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Janne Prokkola, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 37233
janne.prokkola(a)hel.fi



§ 374

Liikenneliikelaitoksen johtokunnan jäsenten valinta

HEL 2024-006955 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle kahdeksi viikoksi Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Sanna Lawrence, hallintoasiantuntija, puhelin: 09 310 27640
sanna.lawrence(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus valitsee toimikaudekseen liikenneliikelaitoksen johtokuntaan 5 jäsentä ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä seuraavasti:

Jäsen	Varajäsen
1. Ville Lehmuskoski	Leena Sutela
2. Tuomo Mäkinen	Jenni Torkkola
3. Jenni Rope	Antti Peltonen
4.	
5.	

Samalla kaupunginhallitus valitsee puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan seuraavasti:

Puheenjohtaja	Ville Lehmuskoski
Varapuheenjohtaja	Tuomo Mäkinen

Lisäksi kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.



Esittelijän perustelut

Liikenneliikelaitoksen johtokunta huolehtii liikenneliikelaitoksen toimialan mukaisista tehtävistä. Liikenneliikelaitos huolehtii metroliikenteestä sekä siihen liittyvästä joukkoliikenneinfrastruktuurista.

Johtokunnassa on 5 jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Kaupunginhallitus valitsee toimikaudekseen johtokunnan jäsenet ja varajäsenet. Lisäksi kaupunginhallitus valitsee johtokunnalle puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Toimielimen jäseneksi esitetään osittain luottamushenkilöitä ja osittain kaupungin henkilöstöön kuuluvia henkilöiden aseman tai tehtävien perusteella.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4a.1 §:n mukaan kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimieli-
missä tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Johtokuntaan ja toimikuntaan voidaan valita sellainenkin henkilö, joka ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen ja lautakuntaan tai jonka kotikunta ei ole.

Liikenneliikelaitoksen johtokunnan jäseniä ei valmistelussa tehdyn virheen vuoksi valittu kesäkuussa 2023 nykyisen kaupunginhallituksen aloitettua toimikautensa. Virhe havaittiin keväällä. Kuntalain 79.1 §:n mukaan johtokunta on kuitenkin voinut toimia, vaikka sen jäseniä ei ole kaupunginhallituksen aloitettua valittu.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Sanna Lawrence, hallintoasiantuntija, puhelin: 09 310 27640
sanna.lawrence(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Esitysteksti
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641

Y-tunnus
0201256-6



10.06.2024

Asia/13

Liikenneliikelaitoksen johtokunta
Taloushallintopalveluliikelaitos

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Y-tunnus

0201256-6



§ 375

Helen Oy:n omistajastrategian päivittäminen

HEL 2024-004496 T 00 01 05

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Atte Malmström, konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

Liitteet

1 Helen Oy_omistajastrategia

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää päivittää Helen Oy:n omistajastrategiaa lisäamällä tavoitetilaan ja kehittämislinjauksiin päästövähennysten tavoittearvot kokonaispäästöille ja kaukolämmön päästöille vuosille 2027 ja 2030 liitteen 1 mukaisesti.

Esittelijän perustelut

Helen Oy

Helen Oy:n toimialana on energian tuotanto, hankinta, siirto, jakelu ja myynti sekä energia-alan kunnossapito-, suunnittelu- ja urakointipalvelut ja muu energia-alan liiketoiminta. Yhtiö voi harjoittaa liiketoimintaansa tytä- ja osakkuusyhtiöissä sekä yhteisyrityksissä.

Helen-konsernin liikevaihto vuonna 2023 oli noin 1,8 miljardia euroa ja taseen loppusumma noin 4 miljardia euroa.

Kaupungin omistusosuus yhtiöstä on 100 %.



Helenin omistajastrategian päivittäminen

Helen Oy on uudistamassa palkitsemisjärjestelmäänsä yhtiön uuteen strategiaan ja toimintaympäristön murrokseen liittyen. Osana palkitsemisjärjestelmän päivittämistä yhtiö vahvistaa siihen liittyvien tavoitteiden kytkentää yhtiön omistajastrategian mukaisiin taloudellisiin ja päästövähennyksiin liittyviin tavoitteisiin.

Kaupunginhallituksen konsernijaosto päätti 3.6.2024 esittää kaupunginhallitukselle Helen Oy:n omistajastrategian päivittämistä palkitsemisjärjestelmän uudistamiseen liittyen siten, että omistajastrategian tavoitetaan ja kehittämislinjauksiin lisätään päästövähennysten tavoitearvot kokonaispäästöille ja kaukolämmön päästöille vuosille 2027 ja 2030.

Konsernijaoston päätöksen mukainen päivitetty omistajastrategialuonnos on liitteenä 1.

Lopuksi

Kaupunginvaltuuston 1.3.2023 vahvistaman konserniohjeen mukaisesti tytäryhteisökohtaiset omistajastrategiat luovat reunaehdot kaupungin omistamiselle sekä pitkäjänteiselle, ennustettavalle ja suunnitelmalliselle omistajaohjaukselle.

Kaupunginhallitus hyväksyy tytäryhteisökohtaiset omistajastrategiat, jotka sisältävät kaupungin omistukseen, strategiseen tahtotilaan sekä hallitukseen liittyviä linjauksia kunkin tytäryhteisön ja tarpeen mukaan sen muodostaman alikonsernin osalta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Atte Malmström, konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

Liitteet

1 Helen Oy_omistajastrategia

Oheismateriaali

1 Helen Oy_omistajastrategia_muutokset näkyvissä

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet



Ote
Helen Oy

Otteen liitteet
Esitysteksti
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

Päätöshistoria

Kaupunginhallituksen konsernijaosto 20.05.2024 § 50
Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 17 k)



§ 376

Graafisen suunnittelun ja tuotannon hankintaan kohdistuva hankintaoikaisuvaatimus (KRUT Collective Ab Oy)

HEL 2023-010397 T 02 08 02 00

Päätös

Kaupunginhallitus hylkäsi KRUT Collective Ab Oy:n hankintaoikaisuvaatimuksen, joka kohdistuu graafisen suunnittelun ja tuotannon hankintapäätökseen 11.4.2024 § 39.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Marja Sarmela, hankintalakimies, puhelin: 310 31651
marja.sarmela(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Hankintaoikaisuvaatimus
- 2 Liite 7 Tietosuoja- ja tietoturva-vaatimukset

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, hankintaoikaisupäätös

Otteet

Ote

Asianosainen

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, hankintaoikaisupäätös
Liite 1
Liite 2

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Graafisen suunnittelun ja tuotannon yhteishankinnassa (H052-23) tarjouksen antanut KRUT Collective Ab Oy on määrääjässä esittänyt hankintaoikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimus kohdistuu vs. hankintajohtajan 11.4.2024 § 39 tekemän hankintapäätöksen 2. osa-alueeseen, "Tiedon visualisointiin erikoistuneet toimijat". Hankintaoikaisuvaatimus on julkisilta osin tämän esityksen liitteenä.



Hankintaoikaisuvaatimuksessa esitetään, että KRUT Collective Ab Oy:lle annetaan mahdollisuus täsmentää vastaustaan 7. liitteessä tyhjäksi jääneiden solujen osalta, jotta tarjoaja voidaan hyväksyä tarjouskilpailuun ja tarjous ottaa mukaan 2. osa-alueen vertailuun.

Tarjouspyynnön mukaan tarjoajan tuli osana soveltuvuuden arviointia täyttää tarjouspyynnön 7. liite (Tietosuoja- ja tietoturva-vaatimukset). Liite sisältää hankinnan tietosuoja- ja tietoturvaa koskevat pakolliset vaatimukset. Täyttöohje on kirjoitettu liitteeseen selvästi: "Tarjoajan tulee ladata tämä liite täytettynä tarjoukseensa. Tarjoaja täyttää kaikki sinisellä merkityt kohdat. Pakolliseksi merkityt vaatimukset tulee täyttää."

KRUT Collective Ab Oy on hankintamenettelyssä suljettu pois puutteellisen soveltuvuuden vuoksi. Tarjoaja ei tarjouksensa 7. liitteessä osoittanut täyttävänsä kilpailutuksessa tarjoajille asetettuja pakollisia soveltuvuusvaatimuksia. Kilpailutuksen tietosuojaan ja tietoturvaan liittyvät pakolliset vaatimukset eivät täytyneet, sillä tarjoaja ei ole vastannut kaikkiin pakollisiin vaatimuksiin. Tarjoaja ei ole myöskään hankintayksikön käsityksen mukaan antanut asiaankuuluvaa vastausta liitteen pakolliseen 19. rivin kysymykseen "Mitä eri käyttäjärooleihin kuuluvat näkevät ja pääsevät muokkaamaan ja poistamaan?".

Tarjouksen täsmentäminen hankintaoikaisuvaatimuksessa esitetyllä tavalla ei hankintalain mukaan ole mahdollista. Hankintayksiköllä on mahdollisuus pyytää tarjoajaa hankintalain 74 §:n mukaisesti täsmentämään tarjousta, jos kysymys on epäolennaisesta puutteesta, ristiriidasta taikka virheestä ja jos pyyntö tehdään noudattaen tarjoajien tasapuolista ja syrjimätöntä kohtelua. Lainkohdan perustelujen mukaan tarjoajien ei ole kuitenkaan sallittua tehdä olennaisia muutoksia toimitamiinsa tietoihin ja asiakirjoihin. Tietosuoja- ja tietoturva-vaatimuksilla on tässä kilpailutuksessa olennainen merkitys. Tietoja ei myöskään voi tarjoajien tasapuolisuuden kärsimättä täsmentää tarjouksessa ilmoituista.

Tarjoajien soveltuvuutta on arvioitu systemaattisesti samalla tavalla, ja sellaiset tarjoajat jotka eivät ole täyttäneet pakollisia vaatimuksia, on suljettu kilpailutuksesta. Tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun vuoksi arviointitapaa ei voi muuttaa. Hankintalain 74 §:n mukaan tarjoaja on vastuussa siitä, että sen tarjous on hankinta-asiakirjoissa asetettujen vaatimusten mukainen. Tarjouspyyntöä vastaamattoman tarjouksen hyväksyminen merkitsisi syrjivää kohtelua paitsi muita tarjouskilpailuun osallistuneita tarjoajia kohtaan, myös niitä mahdollisia tarjoajia kohtaan, jotka luottaen siihen, että hankintayksikkö noudattaa tarjouspyynnön ehtoja, ovat jättäytyneet tarjouskilpailun ulkopuolelle.



Hankintayksikkö on noudattanut tarjoajan soveltuvuuden arvioinnissa hankintalain säännöksiä ja tarjouspyynnössä etukäteen avoimesti ja tasapuolisesti ilmoittamaansa menettelyä. Hankintamenettelyssä ei ole tapahtunut virhettä eikä asiassa ole esitetty sellaista uutta tietoa, jolla olisi vaikutusta päätösedellytyksiin.

Hankintaoikaisuvaatimuksen johdosta ei ole hallintolain 34 §:n mukaisesti kuultu muita tarjoajia kuulemisen ilmeisen tarpeettomuuden vuoksi.

Hankintalain (1397/2016) 133 §:n mukaan asianosainen voi vaatia hankintaoikaisua hankintaa koskevasta päätöksestä. Helsingin kaupungin hallintosäännön 19 luvun 4 §:n mukaan kaupunginhallituksen, sen jaoston ja sen alaisen viranomaisen päätöksestä tehdyn hankintaoikaisun käsittelee kaupunginhallitus.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Marja Sarmela, hankintalakimies, puhelin: 310 31651
marja.sarmela(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Hankintaoikaisuvaatimus
- 2 Liite 7 Tietosuoja- ja tietoturva-vaatimukset

Oheismateriaali

- 1 Tarjouspyyntö

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, hankintaoikaisupäätös

Otteet

Ote
Asianosainen

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, hankintaoikaisupäätös
Liite 1
Liite 2

Päätöshistoria



Keskushallinto Kaupunginkanslia Talous- ja suunnitteluosasto Hankinnat ja kilpailuttaminen Hankintajohtaja 11.04.2024 § 39

HEL 2023-010397 T 02 08 02 00

H052-23

Päätös

Vs hankintajohtaja päätti hyväksyä Graafinen suunnittelu ja tuotanto hankinnassa seuraavat tarjoukset etusijajärjestyksessä kokonaistaloudellisesti edullisimpana:

Osa-alue 1: Graafinen suunnittelu ja tuotanto

1. Kari Media Group Oy (1515023-9)
2. Golden CheckPoint Production Oy (FI21134112)
3. RAKETT HELSINKI OY (25724312)
4. Oy SEK Ab (0115535-4)
5. Grano Oy (2197935-0)

Osa-alue 2: Tiedon visualisointiin erikoistuneet toimijat

1. Koponen-Hilden Oy (FI26609535)
2. Gofore Oyj (1710128-9)

Hankinnasta muodostetaan puitejärjestely, jonka varsinainen sopimuskausi on kaksi (2) vuotta. Lisäksi hankintaan sisältyy yksi (1) kahden (2) vuoden optiokausi, jonka käyttöönotosta hankintayksikkö päättää erikseen suoraa hankintaa käyttäen ennen perussopimuskauden päättymistä.

Vs. hankintajohtaja päätti sulkea Avidly Oy:n, Hanna Ruusulampi Tmi:n, ja Zerren Design Oy:n tarjouskilpailusta sekä Brandkind Marketing Communications Finland Oy:n osa-alueesta 2, F graphics Oy:n osa-alueesta 1, Innocorp Oy:n osa-alueesta 2 ja Krut Collective Ab Oy:n osa-alueesta 2, koska tarjoajat eivät täyttäneet tarjouskilpailussa tarjoajien soveltuvuudelle asetettuja vaatimuksia.

Hankintasopimus sopijapuolten välillä syntyy vasta myöhemmin erikseen allekirjoitettavalla sopimuksella. Hankintasopimus voidaan tehdä aikaisintaan 14 päivän kuluttua siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tai hänen katsotaan saaneen päätöksen ja valitusosoituksen tiedoksi.

Hankinnan arvioitu arvonlisäveroton ennakoitu arvo on 3 000 000 euroa.

Päätöksen perustelut



Kilpailutus perustuu Helsingin kaupunginkanslian 29.12.2023 päivättyyn tarjouspyyntöön H052-23, Dnro HEL 2023-010397. Graafisen suunnittelun ja tuotannon palveluiden hankinta on toteutettu avoimella menettelyllä.

Hankinnasta on julkaistu hankintailmoitus 31.12.2023 sähköisessä HILMA-ilmoituskanavassa www.hankintailmoitukset.fi. Määräaika tarjousten jättämiselle päättyi 6.2.2024. Määräaikaan mennessä saapui 29 tarjousta: Aste Helsinki Oy (FI22054499), Avidly Oy (2018481-2), Brandkind Marketing Communications Finland Oy (2013458-3), Designer Always Yours Oy (3188860-4), F-graphics Oy (FI26086746), Gofore Oy (1710128-9), Golden CheckPoint Production Oy (FI21134112), Grano Oy (2197935-0), Hanna Ruusulampi Tmi (FI22384260), Innocorp Oy (0860407-9), Kari Media Group Oy (1515023-9), Koponen-Hilden Oy (FI26609535), Krut Collective Ab Oy (FI29431074), Kuudes Kerros Helsinki Oy (1873202-3), Mainostoimisto Groteski Oy (24902586), Mainostoimisto Smoy (07414396), MUOTOHIOMO OY (0889417-6), N2 Albiino Oy (FI25572785), Nitro Group Oy (FI04984967), Nollanollasata OY (FI31537409), Oy SEK Ab (0115535-4), Pentagon Design Oy (FI10492336), RAKETT HELSINKI OY (25724312), Red and Blue Oy (FI20850870), Roihu In Communication Oy (1837291-0), ThreeFiveEight Oy (FI21812040), Valve Branding Oy (FI18842687), WSP Finland Oy (0875416-5), Zerren Design Oy (1708936-3).

Tarjoajien soveltuvuuden tarkastaminen

Tarjouspyynnön liitteessä 3 on tarjoajan tullut ilmoittaa osa-alueittain kolme vaatimukset täyttävää asiakassuhdetta. Hanna Ruusulampi Tmi osa-alueeseen 1 ilmoittama asiakassuhde 3 sekä osa-alueeseen 2 ilmoittamat asiakassuhteet 1 ja 2 eivät täyttäneet tarjouspyynnössä asetettuja soveltuvuusvaatimuksia.

Tarjouspyynnön liitteessä 4 on tarjoajan tullut nimetä osa-alueeseen 1 projektipäällikkö ja sen lisäksi kaksi suunnittelijaa. Toisin kuin osa-alueella 2, sama henkilö ei voi osa-alueella 1 toimia sekä projektipäällikkönä että suunnittelijana. F-graphics Oy ja Hanna Ruusulampi Tmi on tarjonnut osa-alueeseen 1 samaa henkilöä niin projektipäälliköksi kuin suunnittelijaksi. Siten F-graphics Oy ja Hanna Ruusulampi Tmi eivät täyttäneet tarjouspyynnössä osa-alueelle 1 asetettuja soveltuvuusvaatimuksia.

Brandkind Marketing Communications Finland Oy ei ilmoittanut osa-alueen 2 asiakassuhteita liitteessä 3 eikä henkilöstön kokemusta ja koulutusta liitteessä 4, Innocorp Oy on tarjouksessaan ilmoittanut, että ei osallistu tarjouskilpailuun osa-alueessa 2 ja jättänyt täydentämättä



liitteet 3 ja 4 osa-alueen 2:den osalta. Siten tarjoajat Brandkind Marketing Communications Finland Oy ja Innocorp Oy eivät täyttäneet tarjouspyynnössä osa-alueelle 2 asetettuja soveltuvuusvaatimuksia.

Tarjouspyynnön liitteessä 7 on esitetty tietosuojaan- ja tietoturvaan liittyvät pakolliset vaatimukset. Tarjoajat Avidly Oy, Krut Collective Ab Oy ja Zerren Design Oy eivät täyttäneet tietosuojaan- ja tietoturvaan liittyviä pakollisia vaatimuksia eivätkä siten täyttäneet tarjouspyynnössä asetettuja soveltuvuusvaatimuksia.

Tarjoajat, jotka eivät täytä tarjouspyynnössä asetettuja soveltuvuusvaatimuksia tulee sulkea pois tarjouskilpailusta tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun takia.

Kaikki muut tarjoajat täyttivät tarjouspyynnössä tarjoajan soveltuvuudelle asetetut vaatimukset ja selvitysvelvollisuudet.

Tarjousten tarjouspyynnön mukaisuuden tarkastaminen

Tarjousten tarjouspyynnön mukaisuus on tarkastettu soveltuvien tarjoajien osalta. Soveltuvien tarjoajien määrääjassa saapuneet tarjoukset ovat tarjouspyynnön mukaisia.

Tarjousten vertailu

Hankittavien palveluiden valintaperusteena oli kokonaistaloudellinen edullisuus. Kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytettiin hinta-laatusuhteeltaan parasta tarjousta.

Tarjouspyynnön kohdan Päätöksenteon perusteet mukaan hinnan painoarvo on 30 % ja laadun 70 %. Laadun vertailu tehtiin molempien osa-alueiden osalta erikseen tarjouspyynnön liitteessä 6 kerrottujen kriteerien mukaisesti.

Tarjousten vertailu hinta- ja laatuasteineen, laadun vertailun pisteytys ja laadun arvioinnin muistio ovat tämän päätöksen liitteinä. Erillinen sanallinen arviointimuistio laatuasteityksestä on tehty tarjoajittain. Jokaiselle tarjoajalle, josta laatuarviointi on tehty, lähetetään tarjoajaa koskeva erillinen arviointimuistio.

Vertailun perusteella puitejärjestelyyn valitaan etusijajärjestyksessä seuraavat tarjoajat.

Osa-alue 1: Graafinen suunnittelu ja tuotanto

1. Kari Media Group Oy (1515023-9)
2. Golden CheckPoint Production Oy (FI21134112)
3. RAKETT HELSINKI OY (25724312)



4. Oy SEK Ab (0115535-4)
5. Grano Oy (2197935-0)

Osa-alue 2: Tiedon visualisointiin erikoistuneet toimijat

1. Koponen-Hilden Oy (FI26609535)
2. Gofore Oyj (1710128-9)

Sovellettavat säännökset ja päätöstoimivalta

Hankintalain (1397/2016) 123 §:n mukaan hankintayksikön on tehtävä ehdokkaiden ja tarjoajien asemaan vaikuttavista ratkaisuksista sekä tarjousmenettelyn ratkaisusta kirjallinen päätös, joka on perusteltava.

Hallintosäännön 12 luvun 1 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan kansliapäällikkö päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää hankinnoista lukuun ottamatta osakkeita. Kansliapäällikkö päätti yhteishankintojen toimivallan siirrosta hankintajohtajalle päätöksellään 15.6.2017, 37 §. Vs. hankintajohtaja hoitaa virkamääräyksen mukaisesti hankintajohtajan tehtäviä tämän poissa ollessa.

Lisätiedot

Jaana Kalliomaa, Hankinta-asiantuntija, puhelin: 09 310 28091
jaana.kalliomaa(a)hel.fi



10.06.2024

Asia/16

§ 377

Graafisen suunnittelun ja tuotannon hankintaan kohdistuva hankintaoikaisuvaatimus (F-graphics Oy)

HEL 2023-010397 T 02 08 02 00

Päätös

Kaupunginhallitus hylkäsi F-graphics Oy:n hankintaoikaisuvaatimuksen, joka kohdistuu graafisen suunnittelun ja tuotannon hankintapäätökseen 11.4.2024 § 39.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Marja Sarmela, hankintalakimies, puhelin: 310 31651
marja.sarmela(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Hankintaoikaisuvaatimus
- 2 Liite 4 Henkilöstö
- 3 Liite 1 Palvelukuvaus
- 4 Kysymykset ja vastaukset_H052-23

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukiello, hankintaoikaisupäätös

Otteet

Ote

Asianosainen

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhakukiello, hankintaoikaisupäätös
Liite 1
Liite 2
Liite 3
Liite 4

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Graafisen suunnittelun ja tuotannon yhteishankinnassa (H052-23) tarjouksen antanut F-graphics Oy on määräajassa esittänyt hankintaoikai-



suvaatimuksen. Oikaisuvaatimus kohdistuu vs. hankintajohtajan 11.4.2024 § 39 tekemän hankintapäätöksen 1. osa-alueeseen, "Graafinen suunnittelu ja tuotanto". Hankintaoikaisuvaatimus on julkisilta osin tämän esityksen liitteinä.

Hankintaoikaisuvaatimuksessa esitetään päätöstä oikaistavaksi siten, että F-graphics Oy otetaan 1. osa-alueen laatuvertailuun, koska tarjoaja oikaisuvaatimuksen esittäjän näkemyksen mukaan täyttää soveltuvuusvaatimukset.

Tarjouspyynnön mukaan tarjoajan tuli tarjouksensa 4. liitteessä (Henkilöstö) nimetä yksi projektipäällikkö, joka hoitaa yhteydenpidon tilaajan ja palveluntuottajan välillä ja vastaa toimeksiantokohtaisten tilausten toteutuksesta laatuvaatimusten mukaisesti sopimuskauden ajan. Projektipäälliköllä tulee olla vähintään viiden (5) vuoden työkokemus viimeisen kymmenen vuoden ajalta hankinnan kohteen mukaisten projektien hoitamisesta.

Edellisen lisäksi tarjoajan tuli tarjouksessaan nimetä kaksi suunnittelijaa, jotka vastaavat tilaajalle toimitettujen materiaalien laatuvaatimuksesta ja tasalaatuisuudesta sopimuskauden ajan. Molemmilla nimetyillä suunnittelijoilla tulee olla graafisen suunnittelun korkeakoulututkinto (alempi- tai ylempi korkeakoulututkinto). Mikäli tutkintoa ei ole, tutkintoon rinnastetaan neljän (4) vuoden työkokemus graafisen suunnittelun tehtävistä viimeisen kymmenen vuoden ajalta. Tutkinnon tai sitä vastaavan työkokemuksen lisäksi tulee nimetyillä suunnittelijalla olla kolmen (3) vuoden työkokemus graafisen suunnittelun alalta viimeisen kymmenen vuoden ajalta.

Projektipäällikön (yksi henkilö) ja nimettyjen suunnittelijoiden (kaksi henkilöä) lisäksi palveluntuottajalla tulee olla koko sopimuskauden ajan riittävä määrä resursseja tilaajan toimeksiantojen toteuttamiseen. Palvelukuvaus ja tarjouspyynnön 4. liite ovat tämän esityksen liitteinä.

Hankintamenettelyyn kuuluvissa lisätietokysymyksissä on kysytty (14. kysymys): "Voiko osa-alueella 1 tarjota kahdella nimetyllä suunnittelijalla, joista toinen myös nimetty projektipäällikkö, kuten osa-alueella 2?" Vastaus: "Ei voi." Vastaus on tarjouspyynnön vaatimuksen mukainen ja yksiselitteinen. Kaikki potentiaaliset tarjoajat ovat voineet tutustua etukäteen annettuihin vastauksiin. Henkilöstöä koskevista henkilöllisistä vaatimuksista ei näin ollen ole voinut olla epäselvyyttä. Kysymykset ja vastaukset -asiakirja on tämän esityksen liitteinä.

Tarjouspyynnön palvelukuvauksen ja 4. liitteen mukaisesti 1. ja 2. osa-alueiden vaatimukset ovat erilaiset, sillä hankintayksikön hankinnan kohteelle asettamat vaatimukset ovat osa-alueilla niin ikään erilaiset.



F-graphics Oy on hankintamenettelyssä suljettu pois tarjoajan tarjoaman henkilöstön puutteellisen soveltuvuuden vuoksi. Tarjoaja ei ole tarjouksensa 4. liitteessä osoittanut täyttävänsä kilpailutuksessa tarjoajan henkilöstölle asetettuja soveltuvuusvaatimuksia. Tämän vuoksi tarjoaja ei täyttänyt soveltuvuudelle asetettuja vaatimuksia, jolloin tarjoaja hankintalain mukaisesti suljettiin kilpailutuksesta.

Tarjoajien soveltuvuutta on arvioitu systemaattisesti samalla tavalla, ja sellaiset tarjoajat jotka eivät täyttäneet vaatimuksia, on suljettu kilpailutuksesta. Hankintalain 74 §:n mukaan tarjoaja on vastuussa siitä, että sen tarjous on hankinta-asiakirjoissa asetettujen vaatimusten mukainen. Tarjoajien tasapuolinen kohtelu edellyttää, että vertailuun hyväksytyt tarjoukset ovat hankinta-asiakirjoissa asetettujen ehtojen, kriteerien, kuvausten ja vaatimusten mukaisia. Tarjouspyyntöä vastaamattoman tarjouksen hyväksyminen merkitsisi syrjivää kohtelua paitsi muita tarjouskilpailuun osallistuneita tarjoajia kohtaan, myös niitä mahdollisia tarjoajia kohtaan, jotka luottaen siihen, että hankintayksikkö noudattaa tarjouspyynnön ehtoja, ovat jättäytyneet tarjouskilpailun ulkopuolelle.

Hankintayksikkö on noudattanut tarjoajan soveltuvuuden arvioinnissa hankintalain säännöksiä ja tarjouspyynnössä etukäteen avoimesti ja tasapuolisesti ilmoittamaansa menettelyä. Hankintamenettelyssä ei ole tapahtunut virhettä eikä asiassa ole esitetty sellaista uutta tietoa, jolla olisi vaikutusta päätösedellytyksiin.

Hankintaoikaisuvaatimuksen johdosta ei ole hallintolain 34 §:n mukaisesti kuultu muita tarjoajia kuulemisen ilmeisen tarpeettomuuden vuoksi.

Hankintalain (1397/2016) 133 §:n mukaan asianosainen voi vaatia hankintaoikaisua hankintaa koskevasta päätöksestä. Helsingin kaupungin hallintosäännön 19 luvun 4 §:n mukaan kaupunginhallituksen, sen jaoston ja sen alaisen viranomaisen päätöksestä tehdyn hankintaoikaisun käsittelee kaupunginhallitus.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Marja Sarmela, hankintalakimies, puhelin: 310 31651
marja.sarmela(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Hankintaoikaisuvaatimus
- 2 Liite 4 Henkilöstö
- 3 Liite 1 Palvelukuvaus



10.06.2024

Asia/16

4 Kysymykset ja vastaukset_H052-23

Oheismateriaali

1 Tarjouspyyntö

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, hankintaoikaisupäätös

Otteet

Ote

Asianosainen

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, hankintaoikaisupäätös

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Päätöshistoria

Keskushallinto Kaupunginkanslia Talous- ja suunnitteluosasto Hankinnat ja kilpailuttaminen Hankintajohtaja 11.04.2024 § 39

HEL 2023-010397 T 02 08 02 00

H052-23

Päätös

Vs hankintajohtaja päätti hyväksyä Graafinen suunnittelu ja tuotanto hankinnassa seuraavat tarjoukset etusijajärjestyksessä kokonaistaloudellisesti edullisimpana:

Osa-alue 1: Graafinen suunnittelu ja tuotanto

1. Kari Media Group Oy (1515023-9)
2. Golden CheckPoint Production Oy (FI21134112)
3. RAKETT HELSINKI OY (25724312)
4. Oy SEK Ab (0115535-4)
5. Grano Oy (2197935-0)

Osa-alue 2: Tiedon visualisointiin erikoistuneet toimijat

1. Koponen-Hilden Oy (FI26609535)



2. Gofore Oyj (1710128-9)

Hankinnasta muodostetaan puitejärjestely, jonka varsinainen sopimuskausi on kaksi (2) vuotta. Lisäksi hankintaan sisältyy yksi (1) kahden (2) vuoden optiokausi, jonka käyttöönotosta hankintayksikkö päättää erikseen suoraa hankintaa käyttäen ennen perussopimuskauden päättymistä.

Vs. hankintajohtaja päätti sulkea Avidly Oy:n, Hanna Ruusulampi Tmi:n, ja Zerren Design Oy:n tarjouskilpailusta sekä Brandkind Marketing Communications Finland Oy:n osa-alueesta 2, F graphics Oy:n osa-alueesta 1, Innocorp Oy:n osa-alueesta 2 ja Krut Collective Ab Oy:n osa-alueesta 2, koska tarjoajat eivät täyttäneet tarjouskilpailussa tarjoajien soveltuvuudelle asetettuja vaatimuksia.

Hankintasopimus sopijapuolten välillä syntyy vasta myöhemmin erikseen allekirjoitettavalla sopimuksella. Hankintasopimus voidaan tehdä aikaisintaan 14 päivän kuluttua siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tai hänen katsotaan saaneen päätöksen ja valitusosoituksen tiedoksi.

Hankinnan arvioitu arvonlisäveroton ennakoitu arvo on 3 000 000 euroa.

Päätöksen perustelut

Kilpailutus perustuu Helsingin kaupunginkanslian 29.12.2023 päivättyyn tarjouspyyntöön H052-23, Dnro HEL 2023-010397. Graafisen suunnittelun ja tuotannon palveluiden hankinta on toteutettu avoimella menettelyllä.

Hankinnasta on julkaistu hankintailmoitus 31.12.2023 sähköisessä HILMA-ilmoituskanavassa www.hankintailmoitukset.fi. Määräaika tarjousten jättämiselle päättyi 6.2.2024. Määräaikaan mennessä saapui 29 tarjousta: Aste Helsinki Oy (FI22054499), Avidly Oy (2018481-2), Brandkind Marketing Communications Finland Oy (2013458-3), Designer Always Yours Oy (3188860-4), F-graphics Oy (FI26086746), Gofore Oyj (1710128-9), Golden CheckPoint Production Oy (FI21134112), Grano Oy (2197935-0), Hanna Ruusulampi Tmi (FI22384260), Innocorp Oy (0860407-9), Kari Media Group Oy (1515023-9), Koponen-Hilden Oy (FI26609535), Krut Collective Ab Oy (FI29431074), Kuudes Kerros Helsinki Oy (1873202-3), Mainostoimisto Groteski Oy (24902586), Mainostoimisto Smoy (07414396), MUOTOHIOMO OY (0889417-6), N2 Albiino Oy (FI25572785), Nitro Group Oy (FI04984967), Nollanollasata OY (FI31537409), Oy SEK Ab (0115535-4), Pentagon Design Oy (FI10492336), RAKETT HELSINKI OY (25724312), Red and Blue Oy (FI20850870), Roihu In Communication Oy (1837291-0), ThreeFiveEight Oy (FI21812040), Valve Branding Oy



(FI18842687), WSP Finland Oy (0875416-5), Zerren Design Oy (1708936-3).

Tarjoajien soveltuvuuden tarkastaminen

Tarjouspyynnön liitteessä 3 on tarjoajan tullut ilmoittaa osa-alueittain kolme vaatimukset täyttävää asiakassuhdetta. Hanna Ruusulampi Tmi osa-alueeseen 1 ilmoittama asiakassuhde 3 sekä osa-alueeseen 2 ilmoittamat asiakassuhteet 1 ja 2 eivät täyttäneet tarjouspyynnössä asetettuja soveltuvuusvaatimuksia.

Tarjouspyynnön liitteessä 4 on tarjoajan tullut nimetä osa-alueeseen 1 projektipäällikkö ja sen lisäksi kaksi suunnittelijaa. Toisin kuin osa-alueella 2, sama henkilö ei voi osa-alueella 1 toimia sekä projektipäällikkönä että suunnittelijana. F-graphics Oy ja Hanna Ruusulampi Tmi on tarjonnut osa-alueeseen 1 samaa henkilöä niin projektipäällikköksi kuin suunnittelijaksi. Siten F-graphics Oy ja Hanna Ruusulampi Tmi eivät täyttäneet tarjouspyynnössä osa-alueelle 1 asetettuja soveltuvuusvaatimuksia.

Brandkind Marketing Communications Finland Oy ei ilmoittanut osa-alueen 2 asiakassuhteita liitteessä 3 eikä henkilöstön kokemusta ja koulutusta liitteessä 4, Innocorp Oy on tarjouksessaan ilmoittanut, että ei osallistu tarjouskilpailuun osa-alueessa 2 ja jättänyt täydentämättä liitteet 3 ja 4 osa-alueen 2:den osalta. Siten tarjoajat Brandkind Marketing Communications Finland Oy ja Innocorp Oy eivät täyttäneet tarjouspyynnössä osa-alueelle 2 asetettuja soveltuvuusvaatimuksia.

Tarjouspyynnön liitteessä 7 on esitetty tietosuojaan- ja tietoturvaan liittyvät pakolliset vaatimukset. Tarjoajat Avidly Oy, Krut Collective Ab Oy ja Zerren Design Oy eivät täyttäneet tietosuojaan- ja tietoturvaan liittyviä pakollisia vaatimuksia eivätkä siten täyttäneet tarjouspyynnössä asetettuja soveltuvuusvaatimuksia.

Tarjoajat, jotka eivät täytä tarjouspyynnössä asetettuja soveltuvuusvaatimuksia tulee sulkea pois tarjouskilpailusta tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun takia.

Kaikki muut tarjoajat täyttivät tarjouspyynnössä tarjoajan soveltuvuudelle asetetut vaatimukset ja selvitysvelvollisuudet.

Tarjousten tarjouspyynnön mukaisuuden tarkastaminen

Tarjousten tarjouspyynnön mukaisuus on tarkastettu soveltuvien tarjoajien osalta. Soveltuvien tarjoajien määräjassa saapuneet tarjoukset ovat tarjouspyynnön mukaisia.

Tarjousten vertailu



Hankittavien palveluiden valintaperusteena oli kokonaistaloudellinen edullisuus. Kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytettiin hinta-laatusuhteeltaan parasta tarjousta.

Tarjouspyynnön kohdan Päätöksenteon perusteet mukaan hinnan painoarvo on 30 % ja laadun 70 %. Laadun vertailu tehtiin molempien osa-alueiden osalta erikseen tarjouspyynnön liitteessä 6 kerrottujen kriteerien mukaisesti.

Tarjousten vertailu hinta- ja laatuasteineen, laadun vertailun pisteytys ja laadun arvioinnin muistio ovat tämän päätöksen liitteinä. Erillinen sanallinen arviointimuistio laatuasteityksestä on tehty tarjoajittain. Jokaiselle tarjoajalle, josta laatuarviointi on tehty, lähetetään tarjoajaa koskeva erillinen arviointimuistio.

Vertailun perusteella puitejärjestelyyn valitaan etusijajärjestyksessä seuraavat tarjoajat.

Osa-alue 1: Graafinen suunnittelu ja tuotanto

1. Kari Media Group Oy (1515023-9)
2. Golden CheckPoint Production Oy (FI21134112)
3. RAKETT HELSINKI OY (25724312)
4. Oy SEK Ab (0115535-4)
5. Grano Oy (2197935-0)

Osa-alue 2: Tiedon visualisointiin erikoistuneet toimijat

1. Koponen-Hilden Oy (FI26609535)
2. Gofore Oyj (1710128-9)

Sovellettavat säännökset ja päätöstoimivalta

Hankintalain (1397/2016) 123 §:n mukaan hankintayksikön on tehtävä ehdokkaiden ja tarjoajien asemaan vaikuttavista ratkaisuksista sekä tarjousmenettelyn ratkaisusta kirjallinen päätös, joka on perusteltava.

Hallintosäännön 12 luvun 1 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan kansliapäällikkö päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää hankinnoista lukuun ottamatta osakkeita. Kansliapäällikkö päätti yhteishankintojen toimivallan siirrosta hankintajohtajalle päätöksellään 15.6.2017, 37 §. Vs. hankintajohtaja hoitaa virkamääräyksen mukaisesti hankintajohtajan tehtäviä tämän poissa ollessa.

Lisätiedot

Jaana Kalliomaa, Hankinta-asiantuntija, puhelin: 09 310 28091
jaana.kalliomaa(a)hel.fi



§ 378

Tilahankkeiden enimmäishinnan sitominen rakennuskustannusindeksiin

HEL 2024-005081 T 10 06 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti tilahankkeiden enimmäishinnan sitomisesta rakennuskustannusindeksiin (RKI) aiemmin käytetyn tarjoushintaindeksiin (THI) sijaan taannehtivasti huhtikuun 2024 alusta alkaen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Suvi Rämö, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi
Ville Vastamäki, investointipäällikkö, puhelin: 09 310 25902
ville.vastamaki(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Taustaa

Kaupunginhallituksen 11.12.2023 § 752 hyväksymien

[tilahankkeiden käsittelyohjeiden](#)

kohdassa 7.4.5 todetaan hankesuunnitelmien hinta-arvion ja sisällön sitovuudesta, että normaalisuhdanteessa enimmäishinta sidotaan tarjoushintaindeksiin (THI) ja, että poikkeustilanteessa voidaan käyttää rakennuskustannusindeksiä (RKI, aiemmin RI) tai perustellusta syystä muuta indeksiä.

Tilahankkeiden enimmäishinnan sitomisella indeksiin tavoitellaan päätetyn enimmäiskustannuksen säilymistä vertailukelpoisena hankkeen valmisteluaikana tapahtuvista mahdollisista suhdanne- ja kustannusmuutoksista huolimatta hankkeen eri vaiheissa. Näin varmistetaan hankkeiden suunniteltu eteneminen tilanteissa, joissa urakkatarjouksen laskentavaiheen hintataso on voinut muuttua suhdanteiden mukana



olennaisesti hankesuunnitelmien enimmäishintalaskelman laatimisen ja lopullisen hanke- tai vuokrauspäätöksen välisenä aikana. Esimerkiksi kaupunginvaltuuston toimivaltaan kuuluvien tilahankkeiden hankesuunnitelmien enimmäishintalaskelma on saatettu valmistella jopa vuosi ennen lopullista hankepäätöstä. Jos enimmäishintaisena päätetyn hankkeen urakkatarjouksesta laskettu kustannusarvio ylittää hankkeelle asetetun indeksin muutoksella korjatun enimmäishinnan, on enimmäishinnan korottaminen päätettävä hankesuunnitelman käsittelyjärjestyksessä uudelleen. Tästä johtuvasta tilahankkeen viivästyksestä voi seurata palveluiden tuottamiselle ennakoimattomia lisätilatarpeita ja häiriöitä. Periaate on kuvattu tarkemmin tilahankkeiden käsittelyohjeiden kohdassa 7.4.5.

Tarjoushintaindeksillä tarkoitetaan urakkatarjoushintojen mittaamista sovittuun perusvuoteen nähden. Sen avulla on voitu tarkastella kilpailutilanteesta ja tuottavuuden kehityksestä aiheutuneita tarjoushintatason muutoksia. Tarjoushintaindeksiä on tuottanut Rapal Oy, joka ilmoitti joulukuussa 2023 sulautuvansa vuoden 2024 aikana EG Finland Oy:hyn ja samalla lopettavansa tarjoushintaindeksin tuottamisen. Rapal Oy:n julkaiseman tarjoushintaindeksin lisäksi myös Haahtela Oy on julkaissut omaa tarjoushintaindeksiään.

Koska tarjoushintaindeksin julkaisun verrattain ennakoimaton lopettaminen olisi myöhästyttänyt useita tilahankkeita, kaupunkiympäristön toimialan rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuus sopi Rapal Oy:n kanssa tarjoushintaindeksin tuottamiselle kolmen kuukauden jatkoajan, joka päättyi 31.3.2024.

Tilahankkeiden hankesuunnitelmien enimmäishinnan sitominen rakennuskustannusindeksiin

Rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuuden ja kaupunginkanslian yhteisen arvion mukaan tarjoushintaindeksin tuottamisen lakkautua maaliskuun 2024 lopussa on perusteltua sitoa hankesuunnitelmien enimmäishinta (tai toteutusmuodon niin edellyttäessä enimmäishinta-arvio), tilahankkeiden käsittelyohjeessa määritellyt vertailuhinnat sekä vuokrahankkeissa vuokrien kokonaisarvo rakennuskustannusindeksiin taannehtivasti huhtikuun 2024 alusta alkaen.

Tilahankkeiden käsittelyohje päivitetään vastaamaan muutosta teknisesti. Käsittelyohjetta ei tuoda tältä osin erikseen päätettäväksi.

Rakennuskustannusindeksi on kuukausi-indeksi, joka kuvaa talonrakentamisessa käytettävien tuotantopanosten hintakehitystä. Panokset voidaan jakaa kolmeen päälajiin: työhön, tarvikkeisiin ja palveluihin. Indeksillä julkaistaan kokonaisindeksinä sekä talohanketyypeittäin. Indeksillä on käytännössä rakennusalan inflatiomittari ja soveltuu hyvin pitkän aikavälin kustannuskehityksen tarkasteluun. Käytännössä indeksillä jul-



10.06.2024

kaistaan noin puolitoista kuukautta datan keräyksen jälkeen. Rakennuskustannusindeksiä on nykymuodossaan tuottanut vuodesta 1990 alkaen valtiovarainministeriön alainen Tilastokeskus.

Rakennuskustannusindeksiä on yleisesti käytetty rakennusurakoiden sopimusindeksinä. Lisäksi sitä on käytetty kiinteistöverotuksen ja vakuutusmaksujen tarkistusindeksinä sekä osittain tuetun asuinrakentamisen enimmäishintalaskelmissa.

Toimivalta

Hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 3 momentin mukaan kaupunginhallituksen tehtävänä on päättää asioista, joita ei ole säädetty tai määrätty muulle kaupungin toimielimelle, viranhaltijalle tai luottamushenkilölle.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Suvi Rämö, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi
Ville Vastamäki, investointipäällikkö, puhelin: 09 310 25902
ville.vastamaki(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Kaupunkiympäristön toimiala

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 03.06.2024 § 355

HEL 2024-005081 T 10 06 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

03.06.2024 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.



10.06.2024

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Suvi Rämö, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi
Ville Vastamäki, investointipäällikkö, puhelin: 09 310 25902
ville.vastamaki(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 18.04.2024
§ 51

HEL 2024-005081 T 10 06 00

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto esitti kaupunginhallitukselle tilahankkeiden käsittelyohjeiden mukaisesti hyväksyttävien hankesuunnitelmien enimmäishinnan sitomista rakennuskustannusindeksiin (RKI) mukaisen aiemmin käytetyn tarjoushintaaindeksiin (THI) sijaan huhtikuun 2024 alusta alkaen.

Esittelijä

vs. tekninen johtaja
Pasi Lönnberg

Lisätiedot

Jarmo Raveala, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 23466
jarmo.raveala(a)hel.fi



§ 379

Lausunto ympäristöministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi ympäristönsuojelulain ja jätelain 118 §:n muuttamiseksi

HEL 2024-006071 T 03 00 00

VN/23928/2023

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Sari Sarkomaan ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 25.4.2024
- 2 Lausuntopyyntö 25.4.2024, liite, HE_YSL

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa ympäristöministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain ja jätelain 118 §:n muuttamiseksi seuraavan lausunnon:

Ympäristönsuojelulain tulee tehostaa ympäristöä pilaavan toiminnan vaikutusten arviointia ja huomioon ottamista kokonaisuutena. Ministeriön tulee ensi sijaisesti osana lainsäädännön kehittämistä selvittää miten lumenvarastointi ja -käsittelypaikat Suomessa ylipäättään täyttävät ympäristönormit ja mitä ympäristövaikutuksia erilaisista lumen varastointi- ja käsittelyratkaisuista aiheutuu.

Helsingin kaupungin lumenhallinnan kehittämisen hankekokonaisuudella pyritään kaupungin strategian mukaisesti kunnianhimoiseen ilmasto-



vastuuseen ja luonnonsuojeluun. Hankekokonaisuus tukee kaupungin hiilineutraalisuutta vuodelle 2030 vähentämällä päästöjä.

Helsingin kaupunki ei kannata ympäristönsuojelulakiin ehdotettua muutosta lumen merikaadon täysimääräisen kieltämisen osalta. Lisäksi kaupunki toteaa, että muutoksen yhteydessä esitetyt siirtymäajat ovat liian lyhyet.

Runsaslumisten jaksojen aikana lumen merenkaato on Helsingin kantakaupungissa välttämätön varakeino, joka tulee olla talvikunnossapidon käytettävissä poikkeuksellisina ajanjaksoina. Mikäli laki tulee voimaan muutosehdotuksen mukaisesti, ei kaupunki todennäköisesti kykene runsaslumisisten ajanjakson aikana ylläpitämään kunnossapitolain edellyttämää tasoa ja tämä vaarantaa liikenneturvallisuuden ja hälytysajoneuvojen liikkumisen Helsingin kantakaupungin alueella 1.3.2030 alkaen.

Lumen merikaadon mahdollisuus tulee muutosehdotuksesta poiketen säilyttää lainsäädännössä viimesijaisena keinona runsaslumisia jaksoja varten myös 1.3.2030 jälkeisenä aikana. Ympäristönsuojelulain muutoksen tulee myös tulevaisuudessa mahdollistaa lumen merenkaato varakeinona runsaslumisten jaksojen aikana liikenneturvallisuuden varmistamiseksi. Varakeinona lumen merenkaatoon voidaan edellyttää kohteeseen ympäristölupa, jossa on tiukat lupamääräykset.

Seuraavassa on taustoitettu lumenhallinnan nykytilaa Helsingissä sekä esitetty tarkemmat perustelut kielteiselle näkemykselle ehdotetuista lainsäädäntömuutoksista lumen mereen kaatamista koskevan kiellon ja sen siirtymäaikojen osalta.

Lumenhallinnan kehittämisen hankekokonaisuus

Helsingin kaupungin kaupunginhallitus hyväksyi 9.10.2023 § 605 lumenhallinnan kehittämisen hankekokonaisuuden vuosille 2023–2033 ohjeellisena noudatettavaksi ja kehotti kaupunkiympäristön toimialaa ryhtymään hankekokonaisuuden toteuttamiseen. Toimialan tulee ottaa hankekokonaisuuden toteuttaminen huomioon vuosittain toimintasuunnitelman ja talousarvioehdotuksen valmistelussa.

Samalla kaupunginhallitus kehotti kaupunkiympäristön toimialaa asettamaan konkreettisia välitavoitteita lumen hallinnan kehittämiseksi ja lumen merenkaadon lopettamisen nopeuttamiseksi. Samalla tulee arvioida kaavailtujen toimien vaikutus helsinkiläisten arjen sujuvuuteen ja asuinympäristöön. Toteutuksessa on pyrittävä priorisoimaan ympäristön kannalta vähiten haitalliset toimet.



Hankekokonaisuudella tavoitellaan merkittävää lumenvastaanottokapasiteetin nostamista, talvihoidon parantamista ja kustannusten hillitsemistä. Lumenvastaanottokapasiteetin nostamiseksi on vuoteen 2033 mennessä seuraavat tavoitteet:

1. Lumen maalle läjittämisen vastaanottoaikoja on käytettävissä yhteensä yhdeksän kappaletta,
2. Lumen sulattamiseen ja puhdistamiseen tarkoitettuja vastaanottoaikoja on käytettävissä yhteensä 21 kappaletta,
3. Lumen lähivarastointia varten on varattu kaupunkitilaa ajokais-toilta, pysäköintipaikoilta, aukioilta ja puistoista,
4. Lumen merivastaanoton varajärjestelyn käyttöperiaatteet on määritetty olosuhteille, jossa nykyiset ja tulevat merivastaanoton korvaavat ratkaisut eivät riitä lumenhallinnan tarpeille,
5. Uutta liiketoimintaa on muodostunut lumen hallintaan ja lumen hyödyntämiseen liittyen.

Helsingin kaupungin on mahdollista luopua lumen merikaadosta vasta kun edellä mainittujen hankkeiden toimenpiteet on täysimääräisesti toteutettu, alustavasti vuonna 2033. Hankkeiden konkreettiset välitavoitteet on sidottu kyseisten hankkeiden määrätietoiseen edistämiseen ja toteuttamiseen, jolloin vastaavasti merikaatoa voidaan vähentää.

Lumen merivastaanotto tarvitaan varajärjestelynä, sillä merikaatoa korvaavat ratkaisut eivät tule riittämään lumenhallinnan tarpeille haastavien lumijaksojen aikana. Muutoin alueen liikenneturvallisuus ja hälytysajoneuvojen liikkuminen vaarantuu.

Kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta (kunnossapitolaki, 669/1978) annetun lain nojalla kadun kunnossapito kuuluu pääasiassa kunnalle. Kunnossapitolain mukaan jalkakäytävän talvikunnossapito ja sen vierelle kertyneiden lumivallien poistaminen kuuluu tontinomistajille. Kunta voi kuitenkin ottaa nämä velvoitteet hoitaakseen. Helsingissä ainoastaan keskustan alueella nämä velvoitteet on jätetty tontinomistajille. Hankekokonaisuudella varmistetaan edellytykset kunnossapitolain mukaisten velvoitteiden hoitamiseksi.

Lumenhallinnan kehittämisen hankekokonaisuuden toteuttamisen investointikustannukset ovat noin 100 miljoonaa euroa. Lisäksi on arvioitu, että lumenvastaanottoaikojen- ja tapojen muutoksien vuoksi käyttökustannukset tulevat kasvamaan merkittävästi merivastaanotosta luopumisen vuoksi.

Lumen merikaadosta luopuminen



Helsingin kantakaupungin alueella on ollut 1990-luvulla lumen merikaadolle seitsemän eri paikkaa. Nykyisin merikaatoa on vain Hernesaaren kärjessä olevalta lumenvastaanottoapaikalta. Hernesaaren merikaadon merkitys erityisesti Helsingin kantakaupungin lumenhallinnalle on ollut erittäin tärkeä ja sen merkitys ei tule vähenemään tulevaisuudessa.

Helsinki on edellä tarkemmin kuvatun lumenhallinnan kehittämisen hankekokonaisuuden mukaan luopumassa suorasta merikaadosta vuoteen 2033 mennessä, kun uusi toteutettava lumensulatus- ja suodatuslaitteiden verkosto on saatu toteutettua. Laiteverkoston rakentuessa suora merivastaanotto vähenee vuosittain laitteiden käyttöönoton kautta.

Hernesaassa merikaatoa tarvitaan kuitenkin tulevaisuudessakin varavastaanottokeinona lumen sulatus- ja suodatuslaitteiden kapasiteettirajoitusten takia turvaamaan kunnossapitolain edellyttämää runsaiden lumijaksojen aikaista kaupungin liikenneturvallisuutta ja hälytysajoneuvojen liikkumisen mahdollisuuksia erityisesti kantakaupungin osalta.

Merikaadon korvaavan lumensulatus- ja suodatuslaitteiden verkoston toteuttaminen on kaupungin investointiohjelmassa vuosille 2025–2033. Verkoston toteuttaminen vaatii kaikkiin kohteisiin uutta maankäytön suunnittelua sekä niihin liittyviä päätöksiä ja luvituksen. Tulevien kohteiden osalta on riskinä, että maankäytön suunnittelussa ei löydetä sopivia kohteita lumen sulatus- ja suodatuslaitteille. Lisäksi on mahdollista ja odotettavissa, että lähes kaikista kohteista käydään päätöksiin ja luvittamiseen liittyviä valituskäsittelyitä eri oikeusasteissa. Valitusten käsittely voi viivästyttää laiteverkoston toteuttamista ja siten lumen merikaadosta luopumista.

Ympäristönsuojelulain muutoksen vaikutus Helsingin talvikunnossapidon edellytyksiin

Ympäristönsuojelulain muutos lumen merikaadon kieltämisen osalta tulee vaikuttamaan merkittävästi Helsingin talvikunnossapitoa koskevien kunnossapitolain mukaisten velvoitteiden suorittamiseen sekä myös kykyyn suoriutua lain mukaisista velvoitteista.

Lumen merikaadon kieltämistä koskeva ympäristönsuojelulain muutos vaikuttaa oleellisesti ja lyhyellä aikataululla Helsingin ja erityisesti kantakaupungin lumilogistiikkaan, lumikuljetuksiin ja lumenvastaanoton järjestelyihin. Kantakaupungin alueelle ei ole perustettavissa merivastaanottoa korvaavia uusia paikkoja lumen läjittämiseksi maalle. Kantakaupungin osalta lumenvastaanotto tulevaisuudessa hoidetaan lumen sulatus- ja suodatuslaitoksilla, joita tarvitaan alustavien kapasiteettilaskelmien mukaan 21 kappaletta.



Helsingin kaupunki on testannut lumen sulatus- ja suodatuslaitteita useamman vuoden ajan. Laitteiden tekniikka ei kuitenkaan ole vielä valmista eivätkä ne ole teknisesti valmiita kaupallisia laitteistoja. Laitteiden testaaminen on sisältänyt mm. energiankulutuksen ja sulatuskapasiteetin seuranta- ja tutkimusta, joilla energiankulutusta saadaan vähäisemmäksi sekä sulatus- ja suodatuskapasiteettia paremmaksi.

Helsinki on toteuttamassa sulatus- ja suodatuslaitteverkostoa lähivuosi- na alkaen vuonna 2025 ja verkosto saataneen valmiiksi vuonna 2033. Käytössä oleva sulatus- ja suodatuslaitteverkosto mahdollistaa Herne- saaren merivastaanotosta luopumisen. Toteutetun täyden sulatus- ja suodatuslaitteverkoston jälkeen lumen merivastaanottoa tarvitaan kui- tenkin varavastaanottokeinona runsaslumisten jaksojen varalle, mikä tulisi mahdollistaa lainsäädännössä, jotta muun ohella kunnossapitolain mukaisista velvoitteista huolehtiminen olisi käytännössä mahdollista myös runsaslumisina jaksoina.

Lumen merikaadon kieltämisen ympäristövaikutukset Helsingissä

Ympäristönsuojelulain muutoksen osalta lumen merikaadon kieltämistä perustellaan ympäristöministeriön vuonna 2020 laatiman selvityksen ”Selvitys lumen mereen kaatamisen kieltämisestä” (Ympäristöministe- riön julkaisu 2020:25) perusteella mm. vesistöjen roskaantumisen vä- hentämisellä sekä toiminnan kansallisilla ja kansainvälisillä imagovaiku- tuksilla. Kyseisen selvityksen mukaan haitta-aineiden osalta lumenkaa- to vesistöihin ei todennäköisesti muodosta merkittävää kulkeutumisreit- tiä vesi- tai meriympäristöön. Tiesuola muodostaa korkeintaan paikalli- sen ja ajallisesti rajoittuneen ekologisen riskitekijän erityisesti sulamis- kauden alussa, eikä läjitettävä lumi sisällä niin suuria määriä raskasme- talleja, että siitä arvioitaisiin aiheutuvan merkittävää ympäristöriskiä. Ympäristöministeriön selvityksen mukaan on lisäksi todennäköistä, että lumen vähäisen typpipitoisuuden vuoksi rehevöitymistä lisäävä vaiku- tus on kokonaisuuden kannalta merkityksetön.

Helsinki on toteuttamassa lumenhallinnan kehittämisen hankeohjelman perusteella uusia lumenvastaanottoaikoja maalle läjittämistä varten sekä sulatus- ja suodatuslaitteiden verkoston. Nykyinen teknologia ei mahdollista lumen sulamisveden täydellistä puhdistamista haitta- aineista sekä mikromuoveista. Mikromuovien osalta on mahdollisuus poistaa vain isoimmat yli 1,0 mm partikkelit ja pienimmät 0,001–1,0 mm partikkelit kulkeutuvat luontoon edelleen tehdyistä toimenpiteistä huo- limatta.

Uudet kohteet lumen maalle läjitystä varten suunnitellaan ja toteutetaan uusimmilla teknisillä ratkaisulla, joilla saadaan sulamisvesien roskai- suutta merkittävästi vähennettyä. Yleensä lumen sulamisvesien reitit



ohjautuvat taimenpurojen kautta mereen. Myös uudet lumen sulatus- ja suodatuslaitteistot purkavat sulamisvedet joko suoraan mereen tai hulevesiverkoston kautta mereen. Myös muut kaupungin purot, ojat sekä hulevesiverkosto purkautuvat suoraan mereen ilman roskien suodatusjärjestelmiä.

Lumikuljetusten osalta hiilidioksidipäästöt tulevat aluksi kasvamaan, koska lumen sulatus- ja suodatuslaitteiden verkostoa vasta toteutetaan ja lumen kuljetusmatkat pitenevät muille lumenvastaanottoapaikoille. Lumen sulatus- ja suodatusverkoston valmistuttua hiilidioksidipäästöt voivat puolittua, kun lumenkuljetusmatkat lyhentyvät.

Merikaadon kieltämisen osalta kantakaupungin alueella lumenvastaanottokapasiteetti tulee heikentymään ja muun muassa katupölyn määrä tulee lisääntymään aiheuttaen terveyshaittoja alueella.

Ehdotetun lumen merikaadon kieltämistä koskevan ympäristönsuojelulain muutoksen osalta Helsinki joutuu toteuttamaan uusia paikkoja lumen maalle läjittämiseksi sekä sulatus- ja suodatuslaitteiden verkoston. Koska nykyinen teknologia ei mahdollista kaikkien lumen sisältämien haitta-aineiden sekä mikromuovien pienimpien partikkeleiden poistoa, tulee Helsingin kaupunki tahtomattaan laajentamaan em. toimilla haitta-aineiden sekä mikromuovien leviämistä alueen taimenpuroissa, purkuojissa sekä useilla merialueilla kantakaupungin ympäristössä. Edellä kuvatuilla toimilla taimenten lisääntyminen uhkaa myös heiketä puroissa hiukkasten laskeutumisen vuoksi.

Lopuksi

Nykyisen Hernesaaren lumen merikaadon osalta ongelmat rajautuvat yhteen pisteeseen, jossa kaupunki on toteuttanut laajasti roskaantumisen estäviä toimenpiteitä. Hernesaaren lumenvastaanottoaikalla kaupunki toimii 13.9.2023 saadun ympäristöluvan 237/2023 lupamääräysten mukaisesti. Ympäristönsuojelulain muutosesityksestä poiketen tällainen vastaava lupamenettely selkein lupamääräyksin tulisi mahdollistaa lainsäädännössä siten, että myös 1.3.2030 jälkeisenä aikana lumen merikaatoa olisi mahdollista varakeinona hyödyntää runsaslumisten jaksojen osalta liikenneturvallisuuden ja kunnossapitolain mukaisten veloitteiden noudattamisen varmistamiseksi.

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

Ympäristöministeriö pyytää Helsingin kaupungin lausuntoa ympäristönsuojelulain ja jätelain 118 §:n muuttamista koskevasta hallituksen esityksestä sekä siihen liittyvistä asetusmuutoksista. Lausuntoa on pyy-



detty 6.6.2024 mennessä. Lausunnon antamiselle varattua määräaikaa on pidennetty 18.6.2024 asti.

Luonnos hallituksen esitykseksi

Hallituksen esityksellä kiellettäisiin lumen kaataminen mereen hallitusohjelman kirjauksen mukaan, selvennettäisiin upottamis- ja hylkäämiskieltoa, pantaisiin täytäntöön teollisuuspäästödirektiivin muutokset koskien vedyn tuotantoa sekä jätteen kaasutusta ja pyrolyysiä sekä muutettaisiin eläinsuojien biokaasulaitosten menettelyitä.

Esityksessä ehdotetaan nykyisen ympäristönsuojelulakiin sisältyvän poikkeuksen poistamista niin, että upottamis- ja hylkäämiskielto koskisi myös lumen kaatamista mereen. Lumenkaatoa koskevan muutoksen ehdotetaan tulevan voimaan kahden vuoden kuluttua lain voimaantulosta eli 1.3.2027. Lumen kaataminen mereen olisi kuitenkin sallittua viiden vuoden ajan lain voimaantulosta eli 1.3.2030 asti runsaslumisena ajanjaksona, jona lumisyvyyden muutos olisi vähintään kahdeksan senttimetriä 24 tunnin aikana, ja lumitilanne muuten uhkasi liikenneturvallisuutta tai hälytysajoneuvojen kulkua. Lausuntopyyntöaineiston mukaisesti lumen mereen kaatamisen kieltämisen vaikutukset kohdistuisivat pääasiassa Helsingin kaupunkiin sekä tiettyihin satamiin, jotka kaatavat satama-alueen lunta mereen.

Saatu lausunto

Asiasta on saatu kaupunkiympäristön toimialan lausunto. Esitys on lausunnon mukainen.

Lopuksi

Hallintosäännön 19 luvun 5 §:n mukaan, ellei toisin ole säädetty tai määrätty, kaupungin puhevaltaa käyttää ja kaupungin esitykset ja lausunnot ulkopuoliselle antaa kaupunginhallitus. Asian periaatteellisen ja taloudellisen merkityksen ollessa vähäinen, kaupungin esitykset tai lausunnot antaa se kaupungin viranomainen, jonka tehtäviin asia kuuluu.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Lausuntopyyntö 25.4.2024



10.06.2024

Asia/18

2 Lausuntopyyntö 25.4.2024, liite, HE_YSL

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ympäristöministeriö

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristön toimiala 20.5.2024

HEL 2024-006071 T 03 00 00

Lausunto

Kaupunkiympäristön toimiala antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon ympäristönsuojelulain ja jätelain 118 §:n muuttamista koskevasta hallituksen esityksestä sekä siihen liittyvistä asetusmuutoksista:

Asian tausta ja lausuntopyyntö

Ympäristöministeriö on 25.4.2024 päivätyllä lausuntopyynnöllä pyytänyt Helsingin kaupungilta lausuntoa ympäristönsuojelulain ja jätelain 118 §:n muuttamista koskevasta hallituksen esityksestä sekä siihen liittyvistä asetusmuutoksista 6.6.2024 mennessä. Hallituksen esityksellä kieltäisiin lumen kaataminen mereen hallitusohjelman kirjauksen mukaan, selvennettäisiin upottamis- ja hylkäämiskieltoa, pantaisiin täytäntöön teollisuuspäästädirektiivin muutokset koskien vedyn tuotantoa sekä jätteen kaasutusta ja pyrolyysiä sekä muutettaisiin eläinsuojien bio-kaasulaitosten menettelyitä.

Esityksessä ehdotetaan nykyisen ympäristönsuojelulakiin sisältyvän poikkeuksen poistamista niin, että upottamis- ja hylkäämiskielto koskisi myös lumen kaatamista mereen. Lumenkaatoa koskevan muutoksen ehdotetaan tulevan voimaan kahden vuoden kuluttua lain voimaantulosta eli 1.3.2027. Lumen kaataminen mereen olisi kuitenkin sallittua viiden vuoden ajan lain voimaantulosta eli 1.3.2030 asti runsaslumisena ajanjaksona, jona lumisyvyyden muutos olisi vähintään kahdeksan senttimetriä 24 tunnin aikana, ja lumitilanne muuten uhkasi liikenneturvallisuutta tai hälytysajoneuvojen kulkua. Lausuntopyyntöaineiston mukaisesti lumen mereen kaatamisen kieltämisen vaikutukset kohdistuisi-



vat pääasiassa Helsingin kaupunkiin sekä tiettyihin satamiin, jotka kaavatavat satama-alueen lunta mereen.

Kaupunginkanslia on pyytänyt Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialalta lausuntoa edellä kuvatusta ympäristöministeriön lausuntopyyntöä kohteena olevasta hallituksen esityksestä sekä siihen liittyvistä asetusmuutoksista 21.5.2024 mennessä. Kaupunkiympäristön toimialan lausunnon kaupunginhallitukselle antaa kaupunkiympäristön toimialajohtaja.

Kunnossapito-yksikön näkemys lumen merikaadon kieltämisestä ja sitä koskevasta aikataulusta

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan rakennukset ja yleiset alueen -palvelukokonaisuuden yleiset alueet -palvelun kunnossapito-yksikkö vastaa katu- ja viheralueiden sekä saarien kunnossapidon järjestämisestä, valvonnasta ja korjausten teettämisestä. Kunnossapito-yksikkö ei kannata ympäristönsuojelulakiin ehdotettua muutosta lumen merikaadon täysimääräisen kieltämisen osalta. Lisäksi kunnossapito-yksikkö katsoo, että muutoksen yhteydessä esitetyt siirtymäajat ovat liian lyhyitä.

Ympäristönsuojelulain muutosehdotus ei mahdollista lumen kaatamista mereen 1.3.2030 jälkeen. Helsingissä tulee kuitenkin olemaan useita kertoja talvessa runsaita lumisateita kyseisen ajankohdan jälkeenkin. Runsaslumiset jaksot ovat talvikunnossapidolle mahdollittomat toteuttaa ilman lumen merikaatoa varakeinona, mikä asettaa Helsingin kaupungin erittäin vakavaan ja suoraan kunnossapitolain velvoitteiden toteuttamista hankaloittavaan ja jopa mahdollittomaan tilanteeseen. Mikäli laki tulee voimaan muutosehdotuksen mukaisena, Helsingin kaupunki ei todennäköisesti tule selviämään runsaslumisista jaksoista kunnossapitolain edellyttämällä tasolla, mikä vaarantaa liikenneturvallisuuden ja muun muassa hälytysajoneuvojen liikkumisen Helsingin kantakaupungin alueella 1.3.2030 alkaen.

Edellä kuvatuista syistä johtuen lumen merikaadon mahdollisuus tulisi muutosehdotuksesta poiketen säilyttää lainsäädännössä viimesijaisena keinona runsaslumisia jaksoja varten myös 1.3.2030 jälkeisenä aikana. Ympäristönsuojelulain muutoksen tulisi näin ollen tulevaisuudessa mahdollistaa lumen merikaato varakeinona runsaslumisten jaksojen osalta liikenneturvallisuuden varmistamiseksi. Varakeinona lumen merikaatoon voidaan edellyttää kohteeseen ympäristölupa, jossa on tiukat lupamääräykset.

Seuraavana on taustoitettu lumenhallinnan nykytilaa Helsingissä sekä esitetty tarkemmat perustelut kunnossapito-yksikön kielteiselle näkemykselle ehdotetuista lainsäädäntömuutoksista lumen mereen kaatamista koskevan kiellon ja sen siirtymäaikaisten osalta.



Lumenhallinnan kehittämisen hankekokonaisuus (HEL 2023-001519) on toteutuksessa

Helsingin kaupungin kaupunginhallitus hyväksyi 9.10.2023 § 605 lumenhallinnan kehittämisen hankekokonaisuuden vuosille 2023–2033 ohjeellisena noudatettavaksi ja kehotti kaupunkiympäristön toimialaa ryhtymään hankekokonaisuuden toteuttamiseen. Toimialan tulee ottaa hankekokonaisuuden toteuttaminen huomioon vuosittain toimintasuunnitelman ja talousarvioehdotuksen valmistelussa.

Samalla kaupunginhallitus kehotti kaupunkiympäristön toimialaa asettamaan konkreettisia välitavoitteita lumen hallinnan kehittämiseksi ja lumen merenkaadon lopettamisen nopeuttamiseksi. Samalla tulee arvioida kaavaintujen toimien vaikutus helsinkiläisten arjen sujuvuuteen ja asuinympäristöön. Toteutuksessa on pyrittävä priorisoimaan ympäristön kannalta vähiten haitalliset toimet.

Hankekokonaisuudella tavoitellaan merkittävää lumenvastaanottokapasiteetin nostamista, talvihoidon parantamista ja kustannusten hillitsemistä. Lumenvastaanottokapasiteetin nostamiseksi on vuoteen 2033 mennessä seuraavat tavoitteet:

1. Lumen maalle läjittämisen vastaanottoaikoja on käytettävissä yhteensä yhdeksän kappaletta,
2. Lumen sulattamiseen ja puhdistamiseen tarkoitettuja vastaanottoaikoja on käytettävissä yhteensä 21 kappaletta,
3. Lumen lähivarastointia varten on varattu kaupunkitilaa ajokais-toilta, pysäköintipaikoilta, aukioilta ja puistoista,
4. Lumen merivastaanoton varajärjestelyn käyttöperiaatteet on määritetty olosuhteille, jossa nykyiset ja tulevat merivastaanoton korvaavat ratkaisut eivät riitä lumenhallinnan tarpeille,
5. Uutta liiketoimintaa on muodostunut lumen hallintaan ja lumen hyödyntämiseen liittyen.

Helsingin kaupungin on mahdollista luopua lumen merikaadosta vastasitten, kun edellä mainittujen hankkeiden toimenpiteet on täysimääräisesti toteutettu, alustavasti vuonna 2033. Hankkeiden konkreettiset välitavoitteet on sidottu kyseisten hankkeiden määrätietoiseen edistämiseen ja toteuttamiseen, jolloin vastaavasti merikaatoa voidaan vähentää.

Hankekokonaisuuden mukaan lumen merivastaanotto tarvitaan varajärjestelynä, sillä merikaatoa korvaavat ratkaisut eivät tule riittämään lumenhallinnan tarpeille haastavien lumijaksojen aikana uhaten alueen liikenneturvallisuutta sekä vaarantaen hälytysajoneuvojen liikkumista.



Kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta (kunnossapitolaki, 669/1978) annetun lain nojalla kadun kunnossapito kuuluu pääasiassa kunnalle. Kunnossapitolain mukaan jalkakäytävän talvikunnossapito ja sen vierelle kertyneiden lumivallien poistaminen kuuluu tontinomistajille. Kunta voi kuitenkin ottaa nämä velvoitteet hoitaakseen. Helsingissä ainoastaan keskustan alueella nämä velvoitteet on jätetty tontinomistajille. Hankekokonaisuudella varmistetaan edellytykset kunnossapitolain mukaisten velvoitteiden hoitamiseksi.

Lumenhallinnan kehittämisen hankekokonaisuuden toteuttamisen investointikustannukset ovat noin 100 miljoonaa euroa. Lisäksi on arvioitu, että lumenvastaanottoa paikkojen- ja tapojen muutoksien takia käyttökustannukset tulevat kasvamaan merkittävästi merivastaanotosta luopumisen vuoksi.

Lumen merikaadosta luopuminen

Helsingin kantakaupungin alueella on ollut 1990-luvulla lumen merikaadolle seitsemän eri paikkaa. Nykyään merikaatoa on vain Hernesaaren kärjessä olevalta lumenvastaanottoa paikalta. Hernesaaren merikaadon merkitys erityisesti Helsingin kantakaupungin lumenhallinnalle on ollut erittäin tärkeä ja sen merkitys ei tule vähenemään tulevaisuudessa.

Helsinki on edellä tarkemmin kuvatun lumenhallinnan kehittämisen hankekokonaisuuden mukaan luopumassa suorasta merikaadosta vuoteen 2033 mennessä, kun uusi toteutettava lumensulatus- ja suodatuslaitteiden verkosto on saatu toteutettua. Laitteverkoston rakentuessa suora merivastaanotto vähenee vuosittain laitteiden käyttöönoton kautta.

Hernesaassa merikaatoa tarvitaan kuitenkin tulevaisuudessakin varavastaanottokeinoon lumen sulatus- ja suodatuslaitteiden kapasiteettirajoitusten takia turvaamaan kunnossapitolain edellyttämää runsaiden lumijaksojen aikaista kaupungin liikenneturvallisuutta ja hälytysajoneuvojen liikkumisen mahdollisuuksia erityisesti kantakaupungin osalta.

Merikaadon korvaavan lumensulatus- ja suodatuslaitteiden verkoston toteuttaminen on kaupungin investiohjelmassa vuosille 2025–2033. Verkoston toteuttaminen vaatii kaikkiin kohteisiin uutta maankäytön suunnittelua sekä niihin liittyviä päätöksiä ja luvituksen. Tulevien kohteiden osalta on riskinä, että maankäytön suunnittelussa ei löydetä sopivia kohteita lumen sulatus- ja suodatuslaitteille. Lisäksi on mahdollista ja odotettavissa, että lähes kaikista kohteista käydään päätöksiin ja luvittamiseen liittyviä valituskäsittelyitä eri oikeusasteissa. Valitusten käsittely voi viivästyttää laiteverkoston toteuttamista ja siten lumen merikaadosta luopumista.



Ympäristönsuojelulain muutoksen vaikutus Helsingin talvikunnossapidon edellytyksiin

Ympäristönsuojelulain muutos lumen merikaadon kieltämisen osalta tulee vaikuttamaan merkittävästi Helsingin talvikunnossapitoa koskevien kunnossapitolain mukaisten velvoitteiden suorittamiseen sekä myös kykyyn suoriutua lain mukaisista velvoitteista.

Lumen merikaadon kieltämistä koskeva ympäristönsuojelulain muutos vaikuttaa oleellisesti ja lyhyellä aikataululla Helsingin ja erityisesti kantakaupungin lumilogistiikkaan, lumikuljetuksiin ja lumenvastaanoton järjestelyihin. Kantakaupungin alueelle ei ole perustettavissa merivastaa-ottoa korvaavia uusia paikkoja lumen läjittämiseksi maalle. Kantakaupungin osalta lumenvastaanotto tulevaisuudessa hoidetaan lumen sulatus- ja suodatuslaitoksilla, joita tarvitaan alustavien kapasiteettilaskelmien mukaan 21 kappaletta.

Helsingin kaupunki on testannut lumen sulatus- ja suodatuslaitteita muutamien vuosien ajan. Kyseisten laitteiden tekniikka ei kuitenkaan ole vielä valmista eivätkä ne ole teknisesti valmiita kaupallisia laitteistoja. Laitteiden testaaminen on pitänyt sisällään mm. energiankulutuksen ja sulatuskapasiteetin seurantaa ja tutkimusta, joilla energiankulutusta saadaan vähäisemmäksi sekä sulatus- ja suodatuskapasiteettia paremmaksi.

Helsinki on toteuttamassa sulatus- ja suodatuslaitteverkostoa lähivuosina alkaen vuonna 2025 ja verkosto saataneen valmiiksi vuonna 2033. Sulatus- ja suodatuslaitteverkoston 21 kappaleen toteutettu kokonaisuus mahdollistaa Hernesaaren merivastaa-otosta luopumisen. Toteutetun täyden sulatus- ja suodatuslaitteverkoston jälkeen lumen merivastaa-ottoa tarvitaan kuitenkin varavastaa-ottokeinona runsaslumisten jaksojen varalle, mikä tulisi mahdollistaa lainsäädännössä, jotta muun ohella kunnossapitolain mukaisista velvoitteista huolehtiminen olisi käytännössä mahdollista myös runsaslumisina jaksoina.

Lumen merikaadon kieltämisen ympäristövaikutukset Helsingissä

Ympäristönsuojelulain muutoksen osalta lumen merikaadon kieltämistä perustellaan ympäristöministeriön vuonna 2020 laatiman selvityksen ”Selvitys lumen mereen kaatamisen kieltämisestä” (Ympäristöministeriön julkaisuja 2020:25) perusteella mm. vesistöjen roskaantumisen vähentämisellä sekä toiminnan kansallisilla ja kansainvälisillä imagovaikutuksilla. Kyseisen selvityksen mukaan haitta-aineiden osalta lumenkaato vesistöihin ei todennäköisesti muodosta merkittävää kulkeutumisreitit vesi- tai meriympäristöön. Tiesuola muodostaa korkeintaan paikallisen ja ajallisesti rajoittuneen ekologisen riskitekijän erityisesti sulamiskauden alussa, eikä läjitettävä lumi sisällä niin suuria määriä raskasme-



talleja, että siitä arvioitaisiin aiheutuvan merkittävää ympäristöriskiä. Ympäristöministeriön selvityksen mukaan on lisäksi todennäköistä, että lumen vähäisen typpipitoisuuden vuoksi rehevöitymistä lisäävä vaikutus on kokonaisuuden kannalta merkityksellinen.

Helsinki on toteuttamassa lumenhallinnan kehittämisen hankeohjelman perusteella uusia lumenvastaanottoaikoja maalle läjittämistä varten sekä sulatus- ja suodatuslaitteiden verkoston. Nykyinen teknologia ei mahdollista lumen sulamisveden täydellistä puhdistamista haitta-aineista sekä mikromuoveista. Mikromuovien osalta on mahdollisuus poistaa vai isoimmat yli 1,0 mm partikkelit ja pienimmät 0,001–1,0 mm partikkelit kulkeutuvat luontoon edelleen tehdyistä toimenpiteistä huolimatta.

Uudet kohteet lumen maalle läjitystä varten suunnitellaan ja toteutetaan uusimmilla teknisillä ratkaisuilla, joilla saadaan sulamisvesien roskaisuutta merkittävästi vähennettyä. Yleensä lumen sulamisvesien reitit ohjautuvat taimenpurojen kautta mereen. Myös uudet lumen sulatus- ja suodatuslaitteistot purkavat sulamisvedet joko suoraan mereen tai hulevesiverkoston kautta mereen. Myös muut kaupungin purot, ojat sekä hulevesiverkosto purkautuvat suoraan mereen ilman roskien suodatusjärjestelmiä.

Lumikuljetusten osalta hiilidioksidipäästöt tulevat aluksi kasvamaan, koska lumen sulatus- ja suodatuslaitteiden verkostoa vasta toteutetaan ja lumen kuljetusmatkat pitenevät muille lumenvastaanottoaikoille. Lumen sulatus- ja suodatusverkoston valmistuttua hiilidioksidipäästöt voivat puolittua, kun lumenkuljetusmatkat lyhentyvät.

Merikaadon kieltämisen osalta kantakaupungin alueella lumenvastaanottokapasiteetti tulee heikentymään ja muun muassa katupölyn määrä tulee lisääntymään aiheuttaen terveysthahaittoja alueella.

Ehdotetun lumen merikaadon kieltämistä koskevan ympäristönsuojelulain muutoksen osalta Helsinki joutuu toteuttamaan uusia paikkoja lumen maalle läjittämiseksi sekä sulatus- ja suodatuslaitteiden verkoston. Koska nykyinen teknologia ei mahdollista kaikkien lumen sisältämien haitta-aineiden sekä mikromuovien pienimpien partikkeleiden poistoa, tulee Helsingin kaupunki tahtomattaan laajentamaan em. toimilla haitta-aineiden sekä mikromuovien leviämistä alueen taimenpuroissa, purkuojissa sekä useilla merialueilla kantakaupungin ympäristössä. Edellä kuvatuilla toimilla taimenten lisääntyminen uhkaa myös heikentää puroissa hiukkasten laskeutumisen vuoksi.

Lopuksi



10.06.2024

Nykyisen Hernesaaren lumen merikaadon osalta ongelmat rajautuvat yhteen pisteeseen, jossa kaupunki on toteuttanut laajasti roskaantumisen estäviä toimenpiteitä. Hernesaaren lumenvastaanottoaikalla kaupunki toimii 13.9.2023 saadun ympäristöluvan 237_2023 lupamääräysten mukaisesti. Ympäristönsuojelulain muutosesityksestä poiketen tällainen vastaava lupamenettely selkein lupamääräyksin tulisi mahdollistaa lainsäädännössä siten, että myös 1.3.2030 jälkeisenä aikana lumen merikaatoa olisi mahdollista varakeinona hyödyntää runsaslumisten jaksojen osalta liikenneturvallisuuden ja kunnossapitolain mukaisten velvoitteiden noudattamisen varmistamiseksi.

Lisätiedot

Tessa Auvinen, lakimies, puhelin: 09 310 52491
tessa.auvinen(a)hel.fi



§ 380

Virkojen perustaminen kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle 1.7.2024 lukien

HEL 2024-007682 T 01 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus perusti kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle perusopetuksen palvelukokonaisuuteen seuraavat 27 virkaa 1.7.2024 lukien:

erityisluokanopettaja	25 virkaa,
perusopetuksen vapaa-ajan palveluiden päällikkö	1 virka ja
erityissuunnittelija	1 virka.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Helena Wendorf, johtava asiantuntija, työnantajapolitiikka, puhelin: 09 310 23529
helena.wendorf(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Kuntalain 87 §:n mukaan virka perustetaan sellaisia tehtäviä varten, joissa käytetään julkista valtaa.

Peruskoulun henkilöstöstä säädetään perusopetuslain (628/1998) 37 §:ssä, jonka mukaan opetuksen järjestäjällä tulee olla opetuksen järjestämismuoto huomioon ottaen riittävä määrä opettajan virkoja tai työso-pimussuhteisia opettajia. Lisäksi opetuksen järjestäjällä voi olla tuntio-pettajia, koulunkäyntiavustajia ja muuta henkilöstöä.

Erityisen tuen tarpeessa olevien oppilaiden määrä kasvaa muuttoliik-keen takia ennakoitua enemmän. Erityisopetuksessa olevien oppilaiden määrän kasvaessa perustetaan uusia erityisluokkia, joihin tarvitaan eri-



tyisluokanopettajien virkoja. Opettajat käyttävät julkista valtaa oppilaita koskevissa asioissa, kuten esimerkiksi oppilasarvioinnissa.

Perusopetuksen vapaa-ajan palveluihin tarvitaan perusopetuksen vapaa-ajan palveluiden päällikön ja erityissuunnittelijan virat.

Perusopetuksen vapaa-ajan palveluiden päällikkö johtaa suomen- ja ruotsinkielisten peruskoulujen vapaa-ajan palveluiden tuottamista ja vastaa palveluiden taloudesta. Tehtävässä käytetään julkista valtaa esimerkiksi päätettäessä hankinnoista tai koululaisia koskevasta loma-toiminnasta.

Erityissuunnittelija koordinoi kaupunkitasoisesti perusopetuslain mukaisen koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan suomen- ja ruotsinkielistä palveluverkkotyötä. Tehtävässä käytetään julkista valtaa esimerkiksi päätettäessä koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaan ottamisesta.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarvioon sisältyy määräraha perustettaviksi esitettäville viroille.

Hallintosäännön 12 luvun 3 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan henkilöstöjohtaja päättää tehtävien vaativuusluokittelusta ja tarkastusjohtaja lukuun ottamatta siihen perustuvasta palkasta, ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty tai ellei henkilöstöjohtaja ole määrännyt tehtävää muulle viranhaltijalle.

Kaupungilla johdon tehtävissä sovelletaan kokonaispalkkajärjestelmää, jonka soveltamispiiriin kuuluvat tehtävät sijoitetaan johdon roolirakennemallin mukaisesti vaativuusluokkiin (Kansliapäällikkö 22.11.2022, § 219). Perusopetuksen vapaa-ajan palveluiden päällikön virka sijoittuu vaativuusluokkaan H2. Palkan määräytymiseen vaikuttavat olennaisesti tehtävän vaativuus sekä henkilön johtamiskyvykkyys ja suorituskyky.

Erityisluokanopettajien tehtäväkohtaiset palkat määräytyvät kunta-alan opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimuksen sekä tehtävän vaatavuuden arvioinnin perusteella vahvistetun tason mukaisesti.

Erityissuunnittelijan tehtäväkohtainen palkka määräytyy kunta-alan yleisen virka- ja työehtosopimuksen sekä tehtävän vaatavuuden arvioinnin perusteella vahvistetun tason mukaisesti.

Hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 1 momentin 13 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää viran perustamisesta ja lakkauttamisesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641

Y-tunnus
0201256-6



10.06.2024

Asia/19

Helena Wendorf, johtava asiantuntija, työntantajapolitiikka, puhelin: 09 310 23529
helena.wendorf(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
Kaupunginkanslian henkilöstöosasto
Taloushallintopalveluliikelaitos



§ 381

Lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle perusopetuslain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta

HEL 2024-006617 T 03 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 7.5.2024
- 2 Lausuntopyyntö 7.5.2024, liite, asetus kelpoisuusasetuksen muuttamisesta (su)
- 3 Lausuntopyyntö 7.5.2024, liite, asetus kelpoisuusasetuksen muuttamisesta (sv)
- 4 Lausuntopyyntö 7.5.2024, liite, asetus perusopetusasetuksen muuttamisesta (su)
- 5 Lausuntopyyntö 7.5.2024, liite, asetus perusopetusasetuksen muuttamisesta (sv)
- 6 Lausuntopyyntö 7.5.2024, liite, asetus tuntijakoasetuksen muuttamisesta (su)
- 7 Lausuntopyyntö 7.5.2024, liite, asetus tuntijakoasetuksen muuttamisesta (sv)
- 8 Lausuntopyyntö 7.5.2024, liite, esitys perusopetuslain muuttamisesta (su)
- 9 Lausuntopyyntö 7.5.2024, liite, hallituksen esitykseen sisältyvät pykälät (sv)
- 10 Lausuntopyyntö 7.5.2024, liite, hallituksen esitykseen sisältyvät pykälät ja rinnakkaistekstit (su)
- 11 Lausuntopyyntö 7.5.2024, liite, ministeriön asetus opiskelijaksi ottamisen perusteiden muuttamisesta (su)
- 12 Lausuntopyyntö 7.5.2024, liite, ministeriön asetus opiskelijaksi ottamisen perusteiden muuttamisesta (sv)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano



Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa opetus- ja kulttuuriministeriölle hallituksen esityksestä perusopetuslain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta seuraavan lausunnon:

Lausunnossa lausutaan luonnosesityksen seuraaviin kysymyksiin:

1. Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuen kokonaisuudistus tarpeellinen?
2. Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuelle määritelty kokonaisrakenne tarkoituksenmukainen?
3. Onko ennakoivia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?
4. Onko oppilaskohtaisia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?
5. Onko tuen asiakirjoja ja hallintopäätöstä koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?
6. Onko teillä täydennettävää esityksen vaikutusarvioihin?
7. Onko teillä parannusehdotuksia esitysluonnokseen?

1. Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuen kokonaisuudistus tarpeellinen?

Helsingin kaupunki kannattaa oppimisen ja koulunkäynnin tuen kokonaisuudistusta, jossa huomioidaan konkreettiset tukitoimet ja tuen toteuttaminen tuen portaiden sijaan.

Lakiehdotuksen mukaan hallintopäätös tehdään kaikista oppilaskohtaisista tukitoimista esi- ja perusopetuksessa. Lakimuutoksen piti keventää hallinnollista työtä. Todennäköisesti hallintopäätösten määrä kuitenkin lisääntyy esi- ja perusopetuksessa tämän ehdotuksen myötä, esimerkiksi nykyisestä vuosiluokkiin sitomattomasta opetuksesta ja opetuksen erityisistä painoalueista tehdään hallintopäätös uuden lain mukaisesti. Lakiluonnos jättää liikaa tulkinnanvaraisuutta esi- ja perusopetuksen osalta siihen, milloin erityisopettajan antama opetus muuttuu ennakoivasta tukitoimesta oppilaskohtaiseksi tukitoimeksi. Näiden vuoksi entistä useammalle oppijalle voidaan tehdä hallintopäätös.

Helsingin kaupunki kannattaa, että päätöksen tarkistamisen ajankohdasta ei säädetä valtakunnallisesti, vaan päätöksiä tehdään oppilaan tarpeen muuttuessa.

Lakiesityksen heikkoutena nähdään, että siitä puuttuu selkeät kriteerit, millaisin toimin arvioidaan ennakoivien toimenpiteiden vaikutusta ja riittävyttä. Lakiehdotuksessa ei myöskään ole mainintaa oppilaskohtaisten päätösten purkamisesta. Helsingin kaupunki esittää, että perusopetuslaissa todettaisiin myös oppilaskohtaisten päätöksen purku ja sitä täsmennetään opetussuunnitelman perusteissa.



Tuen kokonaisuudistuksen toimeenpano edellyttää toimintakulttuurista muutosta tuen järjestämiseen. Esi- ja perusopetuksen opettajien ja johdon pitkäkestoinen ja systemaattinen osaamisen kehittäminen on edellytys sille, että kokonaisuudistus saadaan toteutettua ehdotuksen mukaisesti. Myös huoltajille tiedottamiseen ja muutoksesta keskusteluun tulee varata resursseja, koska lakiesitys muuttaa nykyisen kolmiportaisen tuen toimintatavat ja terminologian. Lainsäädännön muutos astuu voimaan nopeasti. Siksi on tärkeää, että valtakunnan tasolla muutoksen toteuttamiseen osoitetaan riittävästi tukea, ohjausta ja resursseja.

Ehdotukseen on määritelty aikataulut perusopetuslain muutoksen voimaantulolle, paikallisten opetussuunnitelmien päivityksille ja oppijoiden tehostetun ja erityisen tuen suunnitelmien tarkistamisille. Helsingin kaupunki ehdottaa, että perusopetuslain muutoksen edellyttämää toimeenpanon aikataulua vielä arvioidaan, jotta muutosten toteuttamiselle jää riittävästi aikaa.

2. Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuelle määritelty kokonaisrakenne tarkoituksenmukainen?

Helsingin kaupungin mielestä oppimisen ja koulunkäynnin tuelle määritelty kokonaisrakenne on tarkoituksenmukainen. Lakiehdotuksessa painotus on ennakoivassa, luokassa tai lapsiryhmässä järjestettävässä tuessa, jota varten ei tehdä hallintopäätöstä. Hallintopäätöstä edellyttävät oppilaskohtaiset tukitoimet sekä perusopetuksen oppimäärää ja opetussuunnitelman tavoitteita rajaavat toimenpiteet ovat asiakokonaisuuksina selkeitä, mutta ne tarvitsevat käytännön toimeenpanossa opetussuunnitelman perusteisiin tehtäviä tarkennuksia. Esitysluonnoksesta puuttuu ennakoivien tukitoimien yhteys yhteisölliseen opiskelu- huoltoon ja Helsingin kaupunki esittää, että yhteisöllisen opiskeluhuollon rooli ennakoivien tukitoimien järjestämisessä huomioidaan opetussuunnitelman perusteissa.

Perusopetuksen aloittamista vuotta säädettyä myöhemmin esitetään poistettavaksi. Tämä edellyttää opetuksen järjestäjien ja lasten hoidosta ja kuntoutuksesta vastaavien tahojen vahvaa yhteistyötä, jotta oppijan etu toteutuu. Esitykseen jää ristiriita, joka ei tue lasten yhdenvertaista kohtelua koulun aloittamisessa, koska lakiesityksessä mahdollistetaan edelleen perusopetuksen aloittaminen vuotta säädettyä aiemmin. Helsingin kaupunki ehdottaa mietittäväksi, että myös perusopetuksen aloittaminen vuotta säädettyä aiemmin poistetaan perusopetuslaista. Perusopetuksessa oppilas voidaan tarvittaessa siirtää seuraavalle vuosiluokalle (PoL 18 §).

Esitysluonnoksessa esiopetuksen tuen rakenne poikkeaa varhaiskasvatuksen tuen rakenteesta. Tuen määrittelyn erilaisuus varhaiskasvatuksen tuen säädösten kanssa näyttäytyy epäselvänä huoltajille ja



kuormittaa henkilöstöä. Esitysluonnosta on tärkeää täsmentää esiope-
tuksen osalta ja lisäksi tulee huomioida esiopeetuksen yhteinen toimin-
taympäristö varhaiskasvatuksen kanssa.

Esitysluonnos määrittelee tuen toteuttamista tilanteessa, missä oppija-
lla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite. Tällä määrittelyllä on
vaikutus sekä opetuksen järjestäjän saamaan rahoitukseen että ope-
tuksen ryhmäkokoon. Helsingin kaupunki esittää, että vamman, sairau-
den ja toimintakyvyn rajoitteen määrittämisessä huomioidaan myös
erittäin vaativaa hoitoa tai kuntoutusta tarvitsevat perusopetuksen oppi-
jat, joiden opetuksen räätälöinnissä tulee huomioida toimintaympäristön
rajoitteet, kuten rangaistuslaitoksissa tai suljetuissa hoitoyksiköissä.

Oppilaan vamman, sairauden ja toimintakyvyn rajoite tulee määritellä ja
selkiyttää tarkasti opetussuunnitelman perusteisiin, jotta lainsäätäjän
tarkoittamat oppilaat tulevat huomioiduksi tämän oikeuden piiriin ja kri-
teereihin saadaan valtakunnallinen yhdenmukaisuus. Helsingin kau-
punki esittää, että perusopetuslakiin 20 i § tai opetussuunnitelman pe-
rusteisiin tarkennetaan, että oppijan vamma, sairaus tai toimintakyvyn
rajoite todetaan lääketieteellisellä lausunnolla.

Oppijan edun mukaista on lisätä perusopetuslakiin konsultatiivinen sai-
raalaopetuspalvelu. Tämä palvelu kuuluu jatkossa oppijoille, jotka eivät
ole erikoissairaanhoidon tai varsinaisen sairaalaopetuksen tarpeessa.
Sairaalassa osastolla oleville esi- ja perusopetusikäisille potilaille tulee
jatkossakin turvata lakiin perustuva oikeus sairaalaopetukseen. Helsingin
gissä erityisesti ruotsinkielisessä esi- ja perusopetuksessa konsultatiiv-
isen sairaalaopetuksen tarve ulottuu moneen eri kuntaan ja maantie-
teellisesti laajalle alueelle. Helsingin kaupungin ruotsinkielisen esi- ja
perusopetuksen on mahdotonta vastata tähän laajamittaiseen tarpee-
seen. Suomessa on 21 hyvinvointialuetta ja konsultatiivista sairaalao-
petusta on annettu 23 sairaalaopetuksen yksiköstä. Helsingin kaupunki
ehdottaa, että konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu ulotetaan koske-
maan jokaista hyvinvointialuetta. Tällöin jokaisella hyvinvointialueella
olisi yksi kunta, joka vastaa oman hyvinvointialueensa konsultatiivises-
ta sairaalaopetuspalvelusta. On huomioitava, että konsultatiivinen sai-
raalaopetuspalvelu ei voi korvata opetuksen järjestäjän velvoitetta an-
taa oppimisen ja koulunkäynnin tukitoimia ja hyvinvointipalvelujen vas-
tuulla hoidettavia asioita, kuten riittämättömiä sosiaali- ja terveystoimen
palveluja esi- ja perusopetusikäisille.

Helsingin kaupunki ehdottaa, että esityksessä käytetty termi konsulta-
tiivinen sairaalaopetuspalvelu muutetaan, koska konsultaatio ei edellytä
oppilaan kuulumista sairaanhoidon palveluun. Helsingin kaupunki eh-
dottaa termiksi konsultatiivinen palvelu. Lisäksi Helsingin kaupunki esit-



tää, että opetussuunnitelman perusteissa määritellään kriteerit konsultaatiopalvelulle.

3. Onko ennakoivia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Helsingin kaupunki kannattaa ehdotusta ennakoivien tukitoimien järjestämisestä oppijalle hänen omassa luokassaan tai lapsiryhmässään ilman hallintopäätöksen tekoa. Tämä tukee lähikouluperiaatteen ja lähi palveluperiaatteen toteutumista. Ennakoivien tukitoimien perustana on esityksen mukaan tukiopetus ja ennakoiva tukiopetus. Opetussuunnitelmien perusteisiin tulee määritellä tukiopetuksen käsite ja tavoite sekä konkretisoida tukiopetuksen käytännön järjestämistavat. Esitysluonnoksesta ei selviä, onko tukiopetusta mahdollista järjestää jatkossa opituntien ulkopuolella ja tuleeko siitä oppijaa velvoittavaa. Tukiopetuksen määrittely on tärkeää, koska tukiopetus nostetaan keskeiseksi tukitoimeksi oppimisen tuessa.

Helsingin kaupunki kannattaa ehdotusta opetuskielen tukiopetuksen nimeämisestä yhdeksi tukimuodoksi. Esi- ja perusopetussuunnitelmien perusteisiin tulee avata opetuskielen tukiopetuksen määritelmä, järjestämistavat ja opetuskielen tukiopetuksen kohderyhmä.

Lakiehdotuksessa esi- ja perusopetuksen erityisopettajien rooli tuen toteuttamisessa korostuu. Ehdotuksen mukaan erityisopettajan resurssia kohdennetaan konsultaatioon, ennakoiviin tukitoimiin, yhteisopettajuuteen, ryhmien opettamiseen, oppilaskohtaisena tukitoimena annettavaan erityisopettajan antamaan opetukseen ja niiden oppiaineiden opetukseen, joiden tavoitteita tai sisältöjä on rajattu. Lakiehdotuksen mukaan oppijan on saatava tukea viipymättä. Kouluilla tulee olla tosiasiallinen mahdollisuus antaa tätä tukea. Tämän vuoksi tukitoimien toteuttamiseen tarvitaan lisää erityisopettajia. Nykyisin Helsingin kaupungin perusopetuksen yleisopetuksen laskennallinen resurssi on yksi erityisopettaja jokaista 170 oppilasta kohden. Helsingin kaupunki arvioi, että ennakoivien tukitoimien toteuttamiseen tarvitaan vähintään yksi erityisopettaja 100 oppilasta kohden. Nykytilanteeseen verrattuna tämä tarkoittaa 135 suomenkielisen erityisopettajan, 17 ruotsinkielisen erityisopettajan ja 24 varhaiskasvatuksen erityisopettajan lisäystä. Oppilaskohtaisten tukitoimien määrä kasvaa, jos ennakoiviin tukitoimiin ei osoiteta riittävää resurssointia.

4. Onko oppilaskohtaisia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Valtakunnallisissa selvityksissä nykyinen kolmiportaisen tuen toteuttaminen on todettu vaihtelevan kunnittain. Lainsäädännön uudistuksella on mahdollisuus yhdenmukaistaa valtakunnallisesti tuen toteuttamisen kriteereitä. Erityisesti oppilaskohtaisissa tukitoimissa tarvitaan vahvaa valtakunnallista normeerausta.



Termi ”oppilaskohtaiset tukitoimet” viittaa perusopetukseen ja lainsäädännössä tulee käyttää termiä, joka kattaa paremmin sekä esi- että perusopetuksen oppijat. Helsingin kaupunki näkee erittäin tärkeäksi, että opetussuunnitelman perusteisiin kuvataan ja määritellään, mikä on ennakoinvan tukitoimen ja oppilaskohtaisen tukitoimen ero, kun erityisopettaja antaa niitä. Helsingin kaupunki kannattaa ehdotuksen mukaisesti, että oppilaskohtaisten tukitoimien toteuttajana voi olla erityisopettaja ja erityisluokanopettaja. Lisäksi tarvitaan valtakunnallisia ohjeita oppilaan siirtymisestä erityisluokalle. Tärkeää on huomioida, että ennakoivat tukitoimet, oppilaskohtaiset tukitoimet ja luokkamuotoinen erityisopetus eivät muodosta uutta kolmiportaista tukea.

Helsingin kaupungin järjestämässä perusopetuksessa tehostettua ja erityistä tukea saavia oppilaita on 20,9 %. Esiopetuksessa tehostettua ja erityistä tukea saavia lapsia on 21,6 %. Esitysluonnoksen perusteella valtaosa näistä oppijoista kuuluisi jatkossa yleisopetuksessa toteuttavan oppilaskohtaisten tukitoimien piiriin. Oppilaskohtaisten tukitoimien piiriin kuuluisi jatkossa myös joukko vuosiluokkaan sitomattoman opetuksen mukaan eteneviä yleisen tuen oppilaita.

Lakiesityksessä yhden opettajan opettamassa perusopetuksen ryhmässä saa olla enintään viisi oppilasta, jotka saavat erityisopettajan opetusta oppilaskohtaisena tukitoimena. Helsingin kaupunki ei kannata tätä ehdotusta. Ehdotus ei ole oppilaan edun mukainen ratkaisu. Oppilaskohtaisia tukitoimia saavat oppilaat eivät sijoitu tasaisesti Helsingin peruskouluihin. Rajattu ryhmäkoko aiheuttaa sen, että osalle oppilaista voidaan joutua osoittamaan opetuspaikka muusta kuin omasta lähikoulusta. Vaihtoehtoisesti perusopetuksessa joudutaan perustamaan uusia opetusryhmiä. Tämä ei ole taloudellisesti mahdollista. Oppilaskohtaisten tukitoimien piirissä olevien oppilaiden määrän tilapäisen ylityksen rajaaminen kyseisen lukuvuoden tai –kauden ajaksi ei ole myöskään oppilaan edun mukaista, eikä tue kouluun kiinnittymistä ja ehjää opinpolkua. Ehdotus myös heikentää erityisluokan oppilaan mahdollisuutta opiskella osittain yleisopetuksen luokassa, jos yleisopetuksen luokassa on viisi muuta oppilaskohtaista tukea tarvitsevaa oppilasta. Ehdotuksessa on käytetty tilapäisessä ylittämässä käsitteitä lukukausi ja lukuvuosi. Epäselväksi jää, kumpaa ajanjaksoa tarkoitetaan.

Helsingin kaupunki näkee tärkeänä, että lainsäädännössä lakisääteisten mitoitusten tulee koskea vain erityisluokkaa eikä laajentaa mitoitusta yleisopetuksen ryhmiin. Opetusryhmän koon määräytyminen oppilaille, joilla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite, on kannatettava ehdotuksen mukaisesti. Yleisopetuksen ryhmäkoon rajaamista viiden oppilaskohtaista tukitoimea saavan oppilasmäärän perusteella ei tule kirjata perusopetuslakiin. Koulutuksen käytännön järjestäminen on opetuksen järjestäjän vastuulla ja rehtoreiden toimivaltaan kuuluu opetus-



ryhmien perustaminen. Tämä päätösvalta tulee edelleen säilyttää kunnilla ja kouluilla eikä lisätä uusia ryhmäkoon mitoituksia lakiin. Lakiesityksellä ei tule lisätä koulussa tehtävää tilastointia, seurantaa tai raportointia.

Perusopetuksen oppimäärän suorittamatta jättäminen tai perusopetuksen järjestäminen muutoin (PoL 18 §) 3 momentin mukaan oppilaan opetus voidaan painavasta syystä järjestää osittain toisin. Tämä jättää tulkinnanvaraa oppilaan koulunkäynnin opetusjärjestelyihin ja mahdollisuuteen järjestää yksilökohtaisia, joustavia ratkaisuja oppilaan edun mukaisesti. Tältä osin tarvitaan täsmennyksiä opetussuunnitelman perusteisiin. Vastaavan pykälän 2 momentin osalta tarvitaan tarkennusta, mitä tarkoitetaan huoltajan hakemuksella.

Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisen (PoL 20 h §) 3 momentin kohdalla tulee riittää, että opetuksen antajana voi olla erityisopettaja tai erityisluokanopettaja. Momentissa ei tule määritellä, että erityisopettaja antaa opetuksen vain pienryhmässä tai erityisluokalla, vaan opetuksen järjestämisessä tulee säilyttää koulun tasolla tehtävät päätökset mm. joustaviin opetusjärjestelyihin yleisopetuksen ryhmässä toteutettuna.

Perusopetuslain 20 h § 2 momentin kohdalla oppilaan opiskelemat kokonaisuudet muodostetaan hänen vuosiluokkansa tavoitteiden pohjalta ja näiden suorittaminen hyväksytysti on edellytyksenä opinnoissa etenemiseen kyseisessä oppiaineessa. Tämä poistaa nykyisen mahdollisuuden opetuksessa etenemiseen oppilaalle tarpeellisessa tahdissa opetussuunnitelman vuosiluokkakokonaisuuksien sisällä ja siirtymisen seuraavalle vuosiluokalle, vaikka opintokokonaisuus on kesken. Tämä on iso muutos nykyiseen vuosiluokkiin sitomattomaan opetukseen verrattuna. Helsingin kaupungin perusopetuksessa on kouluja, joissa kaikkien oppilaiden opetus järjestetään vuosiluokkaan sitomattoman opinto-ohjelman mukaan eikä ole tarkoituksenmukaista, että näiden koulujen kaikille oppilaille tehtäisiin oppilaskohtaiset tukitoimipäätökset. Helsingin kaupunki esittää, että uudessa lakiehdotuksessa säilytetään jatkosakin oppilaan mahdollisuus suorittaa vuosiluokkakokonaisuuden sisältä koottuja opintokokonaisuuksia. Pykälän 4 momentin mukaisesti on perusteltua, että terveydellisistä syistä tehtävän määräaikaisen päätöksen pituutta on rajattu 4 kuukauden ajaksi.

Helsingin kaupunki näkee tärkeänä muuttaa varhaiskasvatustilaa hallinnollisen työn vähentämisen hengessä siten, että jatkossa varhaiskasvatuksessa tehtäisiin hallinnollinen päätös vain erityisestä tuesta. Lisäksi on huomioitava henkilöstön ja johdon koulutustarpeet liittyen tuen hallintopäätösten käsitteelliseen erillaisuuteen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa.



5. Onko tuen asiakirjoja ja hallintopäätöstä koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Tarkoituksenmukaista on, että perusopetuksen opetushenkilöstön työtä pyritään keventämään selkiyttämällä asiakirjakokonaisuutta ja tekemällä kirjauksia vain yhteen dokumenttiin nykyisten neljän sijaan. Luonnosesityksessä on kuitenkin epäselvyyttä dokumenttien määrästä, sillä sivulla 42 viitataan yhteen dokumenttiin, ja sivulla 57 viitataan kahteen dokumenttiin.

Helsingin kaupunki esittää, että valtakunnallisesti opetuksen järjestäjien käyttöön laaditaan yhteneväiset tuen dokumentit Opetushallituksen toimesta. Lakiehdotuksen ennakoivia tukitoimia ei kirjata, joten huolta herättää oppijan oikeusturvan varmistaminen, koska oppilaan saamista tuesta ei ole mitään dokumenttia ennen oppilaskohtaiseen tukeen siirtymistä.

Lakiehdotuksessa ei ole mainintaa oppilaskohtaisten tukitoimien hallintopäätösten purkamisesta. Helsingin kaupunki pitää tärkeänä, että opetussuunnitelman perusteissa ohjataan valtakunnallisesti oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeen kriittiseen tarkasteluun ja ohjataan tarvittaessa tukitoimien purkamiseen.

Täydentävään varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella laaditaan varhaiskasvatussuunnitelma ja esityksen mukaan, mikäli hän saa esiopetuksessa oppilaskohtaisia tukitoimia, laaditaan myös tuen arvioinnin ja toteutuksen suunnitelma. Tällöin esiopetuksessa opetushenkilöstön hallinnollinen kirjaaminen ei todellisuudessa vähene. On olennaista tarkentaa, tarvitaanko oppimisen tuen kirjaukset erikseen sekä täydentävän varhaiskasvatuksen että esiopetuksen osalta. Lisäksi tarvitaan tarkennusta, miten tieto lapsen saamista ennakoivista tukitoimista ja tuen tarpeesta siirtyy esi- ja perusopetuksessa, koska ennakoivia tukitoimia ei kirjata tuen arvioinnin ja toteutuksen suunnitelmaan.

6. Onko teillä täydennettävää esityksen vaikutusarvioihin?

Perusopetuslain muutoksella on talousvaikutuksia esi- ja perusopetuksen oppimisen tuen järjestämiseen. Ehdotuksen mukaan ennakoiviin tukitoimiin tulisi varata koulun oppilasmäärään suhteutettuna 4 tuntia ennakoivaa tukiopetusta, 1 tunti erityisopettajan antamaa samanaikaisopetusta ja konsultaatiota sekä 1 tunti opetuskielen tukea. Helsingin kaupungin järjestämässä perusopetuksessa ennakoivat tukitoimet tulevat maksamaan 2 milj. euroa nykyistä enemmän. Helsingin kaupungin laskelma perustuu esitysluonnoksessa ehdotettuun 0,127 opetustuntiin koulun oppilasta kohden.

Lakiehdotuksen mukaan pidennetystä oppivelvollisuudesta luovutaan ja perusopetuksessa vuosiluokilla 1–9 järjestetään opetusta oppilaille,



joilla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite osana oppilaskohtaista tukitoimea. Esitysluonnokseen on kuvattu rahoitustasot, jossa rahoitusperusteena huomioidaan oppilaan opetuksen järjestämistapa. Korkeimman kertoimen piiriin kuuluvat toiminta-alueittain opiskelevat oppilaat ja keskimmäisen kertoimen piiriin kuuluvat oppiaineittain opiskelevat oppilaat. Helsingin kaupunki kiinnittää huomiota siihen, että korkeimman kertoimen mukaan OKM:n rahoituksen osuutta on esitetty laskettavaksi. Tämä on huolestuttavaa, koska ainakin Helsingissä kyseisten oppilaiden määrä on kasvanut vuosittain. Uusi rahoitusmalli vähentää Helsingin kaupungin perusopetuksen valtionosuutta noin 300 000 euroa, kun laskelman pohjana on pidetty tällä hetkellä pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin kuuluvien oppilaiden opetusjärjestelyjä. Myös esiopetuksen osalta Helsingin kaupungille maksettava valtionosuus tulee vähenemään tämän esityksen pohjalta.

Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu on ehdotettu lisättäväksi perusopetuslakiin. Helsingin kaupungin perusopetuksen konsultatiivisen sairaalaopetuksen hankkeessa kolme avustusrahalta palkattua erityisopettajaa tekivät keskimäärin yhteensä noin 400 konsultaatiota yhdeksään eri kuntaan yhden lukuvuoden aikana suomen- ja ruotsinkieliseen esi- ja perusopetukseen. Helsingin kaupunki ehdottaa, että konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu ulotetaan koskemaan ainoastaan oman hyvinvointialueen esi- ja perusopetuksen oppijoita, jotta riittävä konsultaatio pystytään järjestämään. Helsingin kaupunki ehdottaa, että konsultatiivisen sairaalaopetuspalvelun kustannukset lasketaan hyvinvointialueen esi- ja perusopetuksen oppijoiden määrän perusteella ja kustannukset korvataan täysimääräisenä Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituslain kautta.

Oppimisen tuen lainsäädännön muutoksessa erityisopettajan antaman opetuksen osuus oppijan tuen järjestämisessä on merkittävä. Erityisopettajien lisäpalkkaaminen Helsingin kaupungin perusopetukseen maksaa arviolta 9,1 miljoonaa euroa ja esiopetukseen 1,3 miljoonaa euroa. Lisäksi opetuskielen tukiovetuksen kulut esiopetuksessa ovat 615 000 euroa.

Lainmuutoksessa ehdotetaan, että jatkossa erityisluokanopettajan kelpoisuutena on ylempi korkeakoulututkinto kaikilla erityisluokilla. Helsingin kaupungille erityisluokanopettajien kelpoisuusehtojen muutos aiheuttaa 180 000 euron palkkakustannusten korotuksia vuodessa. Muutos tulee aiheuttamaan ongelmia myös kelpoisten erityisopettajien rekrytointiin.

Oppimisen tuen lainsäädännön uudistus edellyttää suurta toimintakulttuurista muutosta. Esi- ja perusopetuksen henkilöstön sekä yksiköiden johdon tulee saada laajamittaista ja systemaattista koulutusta, jonka



avulla tarvittava toimintakulttuurinen muutos voidaan toteuttaa. Uusi lakiehdotus velvoittaa ennakoiviin tukitoimiin ja yhdessä tekemiseen. Tämän onnistuminen edellyttää, että henkilöstö pääsee keskustelemaan muutoksesta ja luomaan yhteisiä suuntaviivoja tuen järjestämiselle. Koulutusta ja keskustelua tulee suunnata jokaiseen esi- ja perusopetuksen toimintayksikköön. Kustannukset tulee korvata opetuksen järjestäjälle täysimääräisenä todellisten kulujen mukaisesti.

7. Onko teillä parannusehdotuksia esitysluonnokseen?

Helsingin kaupunki ei kannata esitysluonnoksen ehdotusta siitä, että yksityisille opetuksen järjestäjille ei laajenneta velvoitetta järjestää oppilaskohtaisia tukitoimia. Helsingin kaupungissa tämä vaikuttaa oppilaskohtaisia tukitoimia tarvitsevien oppilaiden siirtymiseen yksityisistä kouluista kaupungin kouluihin. Oppilaskohtaisten tukitoimien lisäksi yksityiset opetuksen järjestäjät tulee velvoittaa järjestämään ennakoivana tukitoimena erityisopettajan antamaa opetusta. Samojen velvoitteiden tulee koskea myös valtion kouluja ja yliopistojen harjoittelukouluja. Tämä on tärkeää huomioida, koska hallitusohjelmaan on kirjattu, että yksityisten koulutuksen järjestäjien kotikuntakorvaus nostetaan 100 prosenttiin ja yhdenmukaistetaan opetuksen järjestäjien velvollisuudet. Lakiesityksessä yksityisten koulutuksen järjestäjien velvollisuudet eroavat merkittävästi kunnan velvollisuuksista. Helsingin kaupunki on tehnyt 11 yksityisen koulutuksen järjestäjän kanssa sopimuksen eli ne ovat niin kutsuttuja sopimuskouluja, joilla on oma oppilaaksiottoalue, ja nämä koulut toimivat oppilaiden lähikouluina. Tukea tarvitsevat oppilaat eivät lakiehdotuksen mukaan voisi opiskella omassa lähikoulussaan, jos yksityisillä koulutuksen järjestäjillä ei ole velvoitetta järjestää ennakoivana tukena erityisopettajan antamaan opetusta ja oppilaskohtaisia tukitoimia. Tämä lisää kaupungin sisäistä segregatiota.

Lakiesityksessä on arvioitu koulutuskustannuksia ja -määriä perusopetuksen uusien erityisopettajien tutkintokoulutukseen. Vastaava arviointi on tehtävä myös esiopetuksen osalta. Helsingin kaupunki edellyttää, että tarvittavat erityisopettajien tutkintokoulutukset toteutetaan jatkossakin valtakunnallisesti yliopistojen toimesta eikä tutkintovelvoitetta siirretä kuntien järjestettäväksi. Esi- ja perusopetuslain muutos edellyttää sitä, että erityisopettajia koulutetaan riittävästi. Erityisopettajien koulutuspaikkojen lisäys ei ole riittävä kattamaan valtakunnallisesti tarvittavaa erityisopettajien määrää, ja esityksen aloituspaikat ovat riittämättömiä. Koulutukseen tarvitaan riittävä rahoitus sekä joustavia koulutuspolkuja pätevyitä erityisopettajaksi työn ohella.

Esitysluonnoksen mukaan opetuksen järjestäjän vastuulle kuuluisi edelleen tiedonsiirtoon liittyvän opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömän tiedon arviointi. Helsingin kaupunki esittää, että opetuksen



järjestämisen kannalta välttämätön tieto määritellään kansallisella tasolla, jotta tiedonsiirto yhtenevällä asiakirjalla ja hallintopäätöksellä yhdenmukaistuu ja selkiytyy kaikilla opetuksen järjestäjillä.

Esityksessä yleisopetuksen ryhmät muodostettaisiin siten, että yhden opettajan opettamassa perusopetuksen ryhmässä olisi enintään viisi oppilaskohtaisia tukitoimia saavaa oppilasta. Helsingin kaupunki esittää, että perusopetuslakiin (PoL 20 g §) ei kirjata mitoitusta oppilaskohtaisia tukitoimia saavien oppilaiden määrästä yleisopetuksen luokassa. Muilta osin Helsingin kaupunki kannattaa oppilaskohtaisten tukitoimien toimenpiteitä. Opetussuunnitelman perusteisiin on kuvattava oppilaskohtaisten tukitoimien tarkasti. Esimerkiksi erityisopettajan antama säännöllinen opetus muun opetuksen yhteydessä, pienryhmässä tai yksilökohtaisena oppilaskohtaisena tukena ei tee riittävää eroa ennakoiwaan tukeen. Riskinä on, että valtaosa erityisopettajan antamasta opetuksesta määritellään oppilaskohtaiseen tukeen, jolloin ennakoivien tukitoimien toteuttaminen kapeutuu. Oppilaskohtaisista tukitoimista päätettäessä tulee asiakirjasta selvitä yksityiskohtaisesti ja konkreettisesti ennakoivien tukitoimien osuus, jotta oppijan saama tuen kokonaisuus hahmottuu selkeästi.

Oppilaskohtaisessa tuessa on huomioitu oppijat, joilla on oppimisen vaikeutta oppiaineiden opiskelussa. Tämä on esityksessä selkeää. Esitysluonnoksessa ei ole huomioitu oppijoita, joilla on käyttäytymisen, tarkkaavuuden, tunnesäätelyn pulmaa tai neuromoninaisuutta. Tälle oppijaryhmälle tulee selkeämmin määritellä ennakoivat tukitoimet sekä rajaus siitä, milloin päätetään oppilaskohtaisista tukitoimista. Helsingin kaupunki ehdottaa, että näiden oppijoiden kohdalla säännöllinen erityisopettajan antama opetus oppilaskohtaisena tukitoimena ohjeistetaan valtakunnallisesti Opetushallituksen toimesta. Oppijan etu ei ole se, että heitä siirretään automaattisesti erityisluokille.

Helsingin kaupunki esittää, että jatkossa varhaiskasvatustien ja perusopetuslain yhdenmukaisuutta pitää parantaa tuen määrittelyn osalta. Opinpolun kokonaisuudessa tulee huomioida tuen järjestäminen inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Tuen järjestämisen osalta opinpolku ei muodostu selkeäksi kokonaisuudeksi, kun myös toisen asteen lainsäädäntömuutoksissa oppivelvollisen tuen muodot ovat erilaisia perusopetukseen verrattuna.

Täsmenämistä vaatii se, miten varhennettu esiopetus 5-vuotiaalle lapselle eroaa varhaiskasvatuksessa annettavasta erityisestä tuesta ja mitä konkreettista lisätukea varhennettu esiopetus varhaiskasvatuksen erityiseen tukeen verrattuna tuo lapselle. Lakiehdotusten mukaan yhteneväisyys varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tuen välillä liittyy tutkimuotoihin. Esiopetuksessa olevien lasten kohdalla on huomioitava



oppimisen tuen selkeä kokonaisuus ja lapsen kokonainen päivä, koska esiopetusta ja sitä täydentävää varhaiskasvatusta säätelee kaksi eri lakia. Tämä saattaa aiheuttaa hämmennystä henkilöstön ja huoltajien keskuudessa. Helsingin kaupunki ehdottaa, että varhennettua oppivelvollisuutta ei sisällytetä perusopetuslakiin, ja varhennettuun oppivelvollisuuteen kohdennettu valtionosuus jaetaan esiopetuksessa olevien lasten vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen mukaan.

Helsingin kaupunki esittää, että esiopetuksen lisäämistä osaksi oppivelvollisuutta tulee arvioida. Oppivelvollisuus alkaisi esiopetusvuodella, jonka sisällöt vastaisivat nykyisiä sisältöjä. Tämä vahvistaisi esiopetukseen osallistumista. Oppimisen tuen vaikuttavuuden näkökulmasta on tärkeää, että lapset osallistuvat esiopetukseen säännöllisesti.

Ennakoivat tukitoimet ja niiden järjestäminen (PoL 20 b §) edellyttävät opettajien välistä yhteistyötä ja konsultaatiota. Konsultaatiolla tarkoitetaan neuvon kysymistä, opetushenkilöstön keskinäisiä neuvotteluja, kodin ja koulun välistä yhteistyötä ja erityisopettajan antamaa neuvontaa ja ohjausta opettajille ja huoltajille. Helsingin kaupunki esittää, että opettajien konsultaation käyttämää työaika tulee tarkentaa ja täsmentää valtakunnallisesti konsultaatiotyön mahdollistamiseksi opetustarpeiden täyttämiseksi työsopimuksessa. On epäselvää, millä ajalla erityisopettaja konsultoi, sillä OVTES sitoo erityisopettajan työajan opetustunteihin.

On tärkeää tarkentaa ennakoivia tukitoimia esiopetuksen osalta. Käsitteellisesti tukiopeus ei huomioi esiopetuksen perusopetuksesta poikkeavaa toimintaympäristöä. Käsitteellinen yhteneväisyys esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen välillä on oleellista, koska valtaosa esiopetuksessa olevista lapsista osallistuu myös täydentävään varhaiskasvatukseen. Tämä on tärkeää myös huoltajien näkökulmasta.

Helsingin kaupunki ehdottaa, että asetukseen opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (986/1998) tehdään muutos siten, että erityisopettajan ja erityisluokanopettajan tehtävänimikkeet yhdistetään yhdeksi erityisopettajan tehtävänimikkeeksi. Tämä joustavoittaa tuen suunnittelua ja toteutusta oppilaiden tarpeet huomioiden ja helpottaa rekrytointia. Erityisopettajan kelpoisuus velvoittaisi antamaan erityisopettajan antamaa opetusta kaikille esi- ja perusopetuksen tukea tarvitseville oppijoille.

Rikoksilla oireilevien perusopetusikäisten oppilaiden määrä on kasvanut. Oppimisen tuen lainsäädännössä ja opetussuunnitelman perusteissa tulee määritellä aiempaa yksityiskohtaisemmin, kuinka perusopetuksen oppivelvollisuuden suorittaminen rangaistuslaitoksessa on



tarkoituksenmukaista järjestää, ja miltä osin oppivelvollisuuden suorittamisesta voidaan poiketa toimintaympäristö huomioiden.

Lakiehdotuksessa ei oteta kantaa nykyiseen lakiin kurinpidosta (PoL 36 §). Tällä hetkellä aikuisten perusopetuksessa ei ole käytössä riittäviä oikeuksia kurinpitotoimiin. Helsingin kaupunki ehdottaa, että Perusopetuslain 36 § laajennetaan koskevaksi myös aikuisten perusopetusta.

Helsingin kaupunki esittää, että lakiehdotuksessa huomioidaan myös kotiopetuksen näkökulma. Tällä hetkellä kaikkien oppivelvollisten on mahdollista siirtyä kotiopetukseen huoltajan ilmoituksella. Kotiopetus ei tunne oppivelvollisen tarvitsemien tukitoimien joustoa, eikä oppivelvollisen oikeus opetukseen aina tästä syystä toteudu hänen tarpeidensa mukaisesti. Tämä ei ole oppilaan edun mukaista. Helsingin kaupunki esittää, että oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas ei voi jatkossa siirtyä kotiopetukseen, jos hänellä on rajattu oppimäärän sisältöjä ja opetuksen tavoitteita tai hänellä on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite.

Oppimisen tuen lainsäädännön lähtökohtana on oppijan kokonaistilanteen selvittäminen ikä ja kehitystaso huomioiden. Jatkossa oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeen arviointiin riittää opiskeluhuollon ammattihenkilöiden osallistuminen tapauskohtaisen harkinnan perusteella. Oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin ja opetussuunnitelman perusteisiin tulee määritellä, millä tavoin huolehditaan oppijan tuen kokonaisuudesta ja riittävästä monialaisesta yhteistyöstä opiskeluhuollon ammattihenkilöiden kanssa.

Tiivistelmä

Helsingin kaupunki kannattaa esi- ja perusopetuksen oppimisen tuen kokonaisuudistusta. Ehdotuksessa opinpolun tuen yhdenmukainen jatkumo varhaiskasvatuksesta esi- ja perusopetukseen ja edelleen toiselle asteelle ei kuitenkaan toteudu. Varhaiskasvatustuki eroaa lakiehdotuksen esi- ja perusopetuksen tuesta. Käsitteiden ja toteutumisen erilaisuus voi hämmäntää huoltajia, joiden lapsi on osan päivästä esiopetuksessa ja osan varhaiskasvatuksessa. Helsingin kaupungin mielestä lakiuudistuksen toimeenpano vaatii vielä useita täsmennyksiä perusopetuslakiin ja opetussuunnitelman perusteisiin.

Helsingin kaupunki kannattaa ehdotusta, että ennakoivat tukitoimet järjestetään oppijan omassa ryhmässä ilman hallintopäätöstä. Ehdotuksessa tukiopetuksella on merkittävä rooli osana ennakoivia tukitoimia. Oppilaskohtaiset tukitoimet vahvistavat ja täydentävät ennakoivia tukitoimia ja niihin tehdään hallintopäätös.



Helsingin kaupunki ei kannata ehdotusta, että yleisopetuksen ryhmässä olisi enintään viisi oppilaskohtaisia tukitoimia saavaa oppilasta. Tämän järjestäminen Helsingissä ei ole mahdollista eikä lainsäädännöllä tule rajoittaa opetuksen järjestäjän ja rehtorin päätösvaltaa opetusryhmien muodostamisesta.

Helsingin kaupunki ehdottaa, että yksityisiä koulutuksen järjestäjiä tulee myös koskea velvoite järjestää oppilaskohtaisia tukitoimia.

Helsingin kaupunki arvioi, että tuen kokonaisuudistuksen toteuttamiseen tarvitaan lisää erityisopettajia suomen- ja ruotsinkielisiin esi- ja perusopetuksen palveluihin. Helsingin kaupunki ehdottaa, että erityisopettajan ja erityisluokanopettajan tehtävänimikkeet yhdistetään erityisopettajan tehtävänimikkeeksi. Tämä mahdollistaisi erityisopettajien joustavan työskentelyn erityisluokilla ja yleisopetuksen luokissa. Helsingin kaupunki arvioi, että lakimuutoksella on merkittäviä talousvaikutuksia esi- ja perusopetuksen oppimisen tuen järjestämiseksi.

Esittelijän perustelut

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt Helsingin kaupungin lausuntoa perusopetuslain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Helsingin kaupunki ottaa lausunnossaan kantaa lausunnonpyytäjän esittämiin kysymyksiin. Lausunnon antamisen määräaika on 18.6.2024. Lausunto pyydetään antamaan lausuntopalvelussa. Kaupungin lausunto perustuu kasvatuksen ja koulutuksen toimialan lausuntoon.

Hallintosäännön 19 luvun 5 §:n mukaan, ellei toisin ole säädetty tai määrätty, kaupungin puhevaltaa käyttää ja kaupungin esitykset ja lausunnot ulkopuoliselle antaa kaupunginhallitus. Asian periaatteellisen ja taloudellisen merkityksen ollessa vähäinen, kaupungin esitykset tai lausunnot antaa se kaupungin viranomainen, jonka tehtäviin asia kuuluu.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 7.5.2024
- 2 Lausuntopyyntö 7.5.2024, liite, asetus kelpoisuusasetuksen muuttamisesta (su)
- 3 Lausuntopyyntö 7.5.2024, liite, asetus kelpoisuusasetuksen muuttamisesta (sv)



- 4 Lausuntopyyntö 7.5.2024, liite, asetus perusopetusasetuksen muuttamisesta (su)
- 5 Lausuntopyyntö 7.5.2024, liite, asetus perusopetusasetuksen muuttamisesta (sv)
- 6 Lausuntopyyntö 7.5.2024, liite, asetus tuntijakoasetuksen muuttamisesta (su)
- 7 Lausuntopyyntö 7.5.2024, liite, asetus tuntijakoasetuksen muuttamisesta (sv)
- 8 Lausuntopyyntö 7.5.2024, liite, esitys perusopetuslain muuttamisesta (su)
- 9 Lausuntopyyntö 7.5.2024, liite, hallituksen esitykseen sisältyvät pykälät (sv)
- 10 Lausuntopyyntö 7.5.2024, liite, hallituksen esitykseen sisältyvät pykälät ja rinnakkaistekstit (su)
- 11 Lausuntopyyntö 7.5.2024, liite, ministeriön asetus opiskelijaksi ottamisen perusteiden muuttamisesta (su)
- 12 Lausuntopyyntö 7.5.2024, liite, ministeriön asetus opiskelijaksi ottamisen perusteiden muuttamisesta (sv)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätöshistoria

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala 28.5.2024

HEL 2024-006617 T 03 00 00

Lausunto

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja antaa seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle 7.5.2024 saapuneeseen opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntöön koskien luonnosta hallituksen esitykseksi perusopetuslain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt lausuntoa 18.6.2024 mennessä lausuntopalveluun.

Lausunnossa lausutaan luonnosesityksen seuraaviin kysymyksiin:

1. Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuen kokonaisuudistus tarpeellinen?
2. Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuelle määritelty kokonaisrakenne tarkoituksenmukainen?
3. Onko ennakoivia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituk-



senmukaisia?

4. Onko oppilaskohtaisia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

5. Onko tuen asiakirjoja ja hallintopäätöstä koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

6. Onko teillä täydennettävää esityksen vaikutusarvioihin?

7. Onko teillä parannusehdotuksia esitysluonnokseen?

1. Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuen kokonaisuudistus tarpeellinen?

Helsingin kaupunki kannattaa oppimisen ja koulunkäynnin tuen kokonaisuudistusta, jossa huomioidaan konkreettiset tukitoimet ja tuen toteuttaminen tuen portaiden sijaan.

Lakiehdotuksen mukaan hallintopäätös tehdään kaikista oppilaskohtaisista tukitoimista esi- ja perusopetuksessa. Lakimuutoksen piti keventää hallinnollista työtä. Todennäköisesti hallintopäätösten määrä kuitenkin lisääntyy esi- ja perusopetuksessa tämän ehdotuksen myötä, esimerkiksi nykyisestä vuosiluokkiin sitomattomasta opetuksesta ja opetuksen erityisistä painoalueista tehdään hallintopäätös uuden lain mukaisesti. Lakiluonnos jättää liikaa tulkinnanvaraisuutta esi- ja perusopetuksen osalta siihen, milloin erityisopettajan antama opetus muuttuu ennakoivasta tukitoimesta oppilaskohtaiseksi tukitoimeksi. Näiden vuoksi entistä useammalle oppijalle voidaan tehdä hallintopäätös.

Helsingin kaupunki kannattaa, että päätöksen tarkistamisen ajankohdasta ei säädetä valtakunnallisesti, vaan päätöksiä tehdään oppilaan tarpeen muuttuessa.

Lakiesityksen heikkoutena nähdään, että siitä puuttuu selkeät kriteerit, millaisin toimin arvioidaan ennakoivien toimenpiteiden vaikutusta ja riittävyyttä. Lakiehdotuksessa ei myöskään ole mainintaa oppilaskohtaisten päätösten purkamisesta. Helsingin kaupunki esittää, että perusopetuslaissa todettaisiin myös oppilaskohtaisten päätöksen purku ja sitä täsmennetään opetussuunnitelman perusteissa.

Tuen kokonaisuudistuksen toimeenpano edellyttää toimintakulttuurista muutosta tuen järjestämiseen. Esi- ja perusopetuksen opettajien ja johdon pitkäkestoinen ja systemaattinen osaamisen kehittäminen on edellytys sille, että kokonaisuudistus saadaan toteutettua ehdotuksen mukaisesti. Myös huoltajille tiedottamiseen ja muutoksesta keskusteluun tulee varata resursseja, koska lakiesitys muuttaa nykyisen kolmiportaisen tuen toimintatavat ja terminologian. Lainsäädännön muutos astuu voimaan nopeasti. Siksi on tärkeää, että valtakunnan tasolla muutoksen toteuttamiseen osoitetaan riittävästi tukea, ohjausta ja resursseja.



Ehdotukseen on määritelty aikataulut perusopetuslain muutoksen voimaantulolle, paikallisten opetussuunnitelmien päivityksille ja oppijoiden tehostetun ja erityisen tuen suunnitelmien tarkistamisille. Helsingin kaupunki ehdottaa, että perusopetuslain muutoksen edellyttämää toimeenpanon aikataulua vielä arvioidaan, jotta muutosten toteuttamiselle jää riittävästi aikaa.

2. Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuelle määritelty kokonaisrakenne tarkoituksenmukainen?

Helsingin kaupungin mielestä oppimisen ja koulunkäynnin tuelle määritelty kokonaisrakenne on tarkoituksenmukainen. Lakiehdotuksessa painotus on ennakoivassa, luokassa tai lapsiryhmässä järjestettävässä tuessa, jota varten ei tehdä hallintopäätöstä. Hallintopäätöstä edellyttävät oppilaskohtaiset tukitoimet sekä perusopetuksen oppimäärää ja opetussuunnitelman tavoitteita rajaavat toimenpiteet ovat asiakokonaisuuksina selkeitä, mutta ne tarvitsevat käytännön toimeenpanossa opetussuunnitelman perusteisiin tehtäviä tarkennuksia. Esitysluonnoksesta puuttuu ennakoivien tukitoimien yhteys yhteisölliseen opiskelu- huoltoon ja Helsingin kaupunki esittää, että yhteisöllisen opiskeluhuollon rooli ennakoivien tukitoimien järjestämisessä huomioidaan opetussuunnitelman perusteissa.

Perusopetuksen aloittamista vuotta säädettyä myöhemmin esitetään poistettavaksi. Tämä edellyttää opetuksen järjestäjien ja lasten hoidosta ja kuntoutuksesta vastaavien tahojen vahvaa yhteistyötä, jotta oppijan etu toteutuu. Esitykseen jää ristiriita, joka ei tue lasten yhdenvertaista kohtelua koulun aloittamisessa, koska lakiesityksessä mahdollistetaan edelleen perusopetuksen aloittaminen vuotta säädettyä aiemmin. Helsingin kaupunki ehdottaa mietittäväksi, että myös perusopetuksen aloittaminen vuotta säädettyä aiemmin poistetaan perusopetuslaista. Perusopetuksessa oppilas voidaan tarvittaessa siirtää seuraavalle vuosiluokalle (PoL 18 §).

Esitysluonnoksessa esiopetuksen tuen rakenne poikkeaa varhaiskasvatuksen tuen rakenteesta. Tuen määrittelyn erilaisuus varhaiskasvatuksen tuen säädösten kanssa näyttäytyy epäselvänä huoltajille ja kuormittaa henkilöstöä. Esitysluonnosta on tärkeää täsmentää esiopetuksen osalta ja lisäksi tulee huomioida esiopetuksen yhteinen toimintaympäristö varhaiskasvatuksen kanssa.

Esitysluonnos määrittelee tuen toteuttamista tilanteessa, missä oppijalla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite. Tällä määrittelyllä on vaikutus sekä opetuksen järjestäjän saamaan rahoitukseen että opetuksen ryhmäkoko. Helsingin kaupunki esittää, että vamman, sairauden ja toimintakyvyn rajoitteen määrittämisessä huomioidaan myös erittäin vaativaa hoitoa tai kuntoutusta tarvitsevat perusopetuksen oppi-



jat, joiden opetuksen räätälöinnissä tulee huomioida toimintaympäristön rajoitteet, kuten rangaistuslaitoksissa tai suljetuissa hoitoyksiköissä.

Oppilaan vamman, sairauden ja toimintakyvyn rajoite tulee määritellä ja selkiyttää tarkasti opetussuunnitelman perusteisiin, jotta lainsäätäjän tarkoittamat oppilaat tulevat huomioiduksi tämän oikeuden piiriin ja kriteereihin saadaan valtakunnallinen yhdenmukaisuus. Helsingin kaupunki esittää, että perusopetuslakiin 20 i § tai opetussuunnitelman perusteisiin tarkennetaan, että oppijan vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite todetaan lääketieteellisellä lausunnolla.

Oppijan edun mukaista on lisätä perusopetuslakiin konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu. Tämä palvelu kuuluu jatkossa oppijoille, jotka eivät ole erikoissairaanhoidon tai varsinaisen sairaalaopetuksen tarpeessa. Sairaalassa osastolla oleville esi- ja perusopetusikäisille potilaille tulee jatkossakin turvata lakiin perustuva oikeus sairaalaopetukseen. Helsingissä erityisesti ruotsinkielisessä esi- ja perusopetuksessa konsultatiivisen sairaalaopetuksen tarve ulottuu moneen eri kuntaan ja maantieteellisesti laajalle alueelle. Helsingin kaupungin ruotsinkielisen esi- ja perusopetuksen on mahdotonta vastata tähän laajamittaiseen tarpeeseen. Suomessa on 21 hyvinvointialuetta ja konsultatiivista sairaalaopetusta on annettu 23 sairaalaopetuksen yksiköstä. Helsingin kaupunki ehdottaa, että konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu ulotetaan kosemaan jokaista hyvinvointialuetta. Tällöin jokaisella hyvinvointialueella olisi yksi kunta, joka vastaa oman hyvinvointialueensa konsultatiivisesta sairaalaopetuspalvelusta. On huomioitava, että konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu ei voi korvata opetuksen järjestäjän velvoitetta antaa oppimisen ja koulunkäynnin tukitoimia ja hyvinvointipalvelujen vastuulla hoidettavia asioita, kuten riittämättömiä sosiaali- ja terveystoimen palveluja esi- ja perusopetusikäisille.

Helsingin kaupunki ehdottaa, että esityksessä käytetty termi konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu muutetaan, koska konsultaatio ei edellytä oppilaan kuulumista sairaanhoidon palveluun. Helsingin kaupunki ehdottaa termiksi konsultatiivinen palvelu. Lisäksi Helsingin kaupunki esittää, että opetussuunnitelman perusteissa määritellään kriteerit konsultaatiopalvelulle.

3. Onko ennakoivia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Helsingin kaupunki kannattaa ehdotusta ennakoivien tukitoimien järjestämisestä oppijalle hänen omassa luokassaan tai lapsiryhmässään ilman hallintopäätöksen tekoa. Tämä tukee lähikouluperiaatteen ja lähipalveluperiaatteen toteutumista. Ennakoivien tukitoimien perustana on esityksen mukaan tukiopeus ja ennakoiva tukiopeus. Opetussuunnitelmien perusteisiin tulee määritellä tukiopeuksen käsite ja tavoite sekä



konkretisoida tukiopetuksen käytännön järjestämistavat. Esitysluonnoksesta ei selviä, onko tukiopetusta mahdollista järjestää jatkossa opituntien ulkopuolella ja tuleeko siitä oppijaa velvoittavaa. Tukiopetuksen määrittely on tärkeää, koska tukiopetus nostetaan keskeiseksi tukitoimeksi oppimisen tuessa.

Helsingin kaupunki kannattaa ehdotusta opetuskielen tukiopetuksen nimeämisestä yhdeksi tukimuodoksi. Esi- ja perusopetussuunnitelmien perusteisiin tulee avata opetuskielen tukiopetuksen määritelmä, järjestämistavat ja opetuskielen tukiopetuksen kohderyhmä.

Lakiehdotuksessa esi- ja perusopetuksen erityisopettajien rooli tuen toteuttamisessa korostuu. Ehdotuksen mukaan erityisopettajan resurssia kohdennetaan konsultaatioon, ennakoiviin tukitoimiin, yhteisopettajuuteen, ryhmien opettamiseen, oppilaskohtaisena tukitoimena annettavaan erityisopettajan antamaan opetukseen ja niiden oppiaineiden opetukseen, joiden tavoitteita tai sisältöjä on rajattu. Lakiehdotuksen mukaan oppijan on saatava tukea viipymättä. Kouluilla tulee olla tosiasiallinen mahdollisuus antaa tätä tukea. Tämän vuoksi tukitoimien toteuttamiseen tarvitaan lisää erityisopettajia. Nykyisin Helsingin kaupungin perusopetuksen yleisopetuksen laskennallinen resurssi on yksi erityisopettaja jokaista 170 oppilasta kohden. Helsingin kaupunki arvioi, että ennakoivien tukitoimien toteuttamiseen tarvitaan vähintään yksi erityisopettaja 100 oppilasta kohden. Nykytilanteeseen verrattuna tämä tarkoittaa 135 suomenkielisen erityisopettajan, 17 ruotsinkielisen erityisopettajan ja 24 varhaiskasvatuksen erityisopettajan lisäystä. Oppilaskohtaisten tukitoimien määrä kasvaa, jos ennakoiviin tukitoimiin ei osoiteta riittävää resurssointia.

4. Onko oppilaskohtaisia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Valtakunnallisissa selvityksissä nykyinen kolmiportaisen tuen toteuttaminen on todettu vaihtelevan kunnittain. Lainsäädännön uudistuksella on mahdollisuus yhdenmukaistaa valtakunnallisesti tuen toteuttamisen kriteereitä. Erityisesti oppilaskohtaisissa tukitoimissa tarvitaan vahvaa valtakunnallista normeerausta.

Termi ”oppilaskohtaiset tukitoimet” viittaa perusopetukseen ja lainsäädännössä tulee käyttää termiä, joka kattaa paremmin sekä esi- että perusopetuksen oppijat. Helsingin kaupunki näkee erittäin tärkeäksi, että opetussuunnitelman perusteisiin kuvataan ja määritellään, mikä on ennakoivan tukitoimen ja oppilaskohtaisen tukitoimen ero, kun erityisopettaja antaa niitä. Helsingin kaupunki kannattaa ehdotuksen mukaisesti, että oppilaskohtaisten tukitoimien toteuttajana voi olla erityisopettaja ja erityisluokanopettaja. Lisäksi tarvitaan valtakunnallisia ohjeita oppilaan siirtymisestä erityisluokalle. Tärkeää on huomioida, että ennakoivat tu-



kitoimet, oppilaskohtaiset tukitoimet ja luokkamuotoinen erityisopetus eivät muodosta uutta kolmiportaista tukea.

Helsingin kaupungin järjestämässä perusopetuksessa tehostettua ja erityistä tukea saavia oppilaita on 20,9 %. Esiopetuksessa tehostettua ja erityistä tukea saavia lapsia on 21,6 %. Esitysluonnoksen perusteella valtaosa näistä oppijoista kuuluisi jatkossa yleisopetuksessa toteuttavan oppilaskohtaisten tukitoimien piiriin. Oppilaskohtaisten tukitoimien piiriin kuuluisi jatkossa myös joukko vuosiluokkaan sitomattoman opetuksen mukaan eteneviä yleisen tuen oppilaita.

Lakiesityksessä yhden opettajan opettamassa perusopetuksen ryhmässä saa olla enintään viisi oppilasta, jotka saavat erityisopettajan opetusta oppilaskohtaisena tukitoimena. Helsingin kaupunki ei kannata tätä ehdotusta. Ehdotus ei ole oppilaan edun mukainen ratkaisu. Oppilaskohtaisia tukitoimia saavat oppilaat eivät sijoitu tasaisesti Helsingin peruskouluihin. Rajattu ryhmäkoko aiheuttaa sen, että osalle oppilaista voidaan joutua osoittamaan opetuspaikka muusta kuin omasta lähikoulustaan. Vaihtoehtoisesti perusopetuksessa joudutaan perustamaan uusia opetusryhmiä. Tämä ei ole taloudellisesti mahdollista. Oppilaskohtaisten tukitoimien piirissä olevien oppilaiden määrän tilapäisen ylityksen rajaaminen kyseisen lukuvuoden tai –kauden ajaksi ei ole myöskään oppilaan edun mukaista, eikä tue kouluun kiinnittymistä ja ehjää opinpolkua. Ehdotus myös heikentää erityisluokan oppilaan mahdollisuutta opiskella osittain yleisopetuksen luokassa, jos yleisopetuksen luokassa on viisi muuta oppilaskohtaista tukea tarvitsevaa oppilasta. Ehdotuksessa on käytetty tilapäisessä ylittämässä käsitteitä lukukausi ja lukuvuosi. Epäselväksi jää, kumpaa ajanjaksoa tarkoitetaan.

Helsingin kaupunki näkee tärkeänä, että lainsäädännössä lakisääteisten mitoitusten tulee koskea vain erityisluokkaa eikä laajentaa mitoitusta yleisopetuksen ryhmiin. Opetusryhmän koon määräytyminen oppilaille, joilla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite, on kannatettava ehdotuksen mukaisesti. Yleisopetuksen ryhmäkoon rajaamista viiden oppilaskohtaista tukitoimea saavan oppilasmäärän perusteella ei tule kirjata perusopetuslakiin. Koulutuksen käytännön järjestäminen on opetuksen järjestäjän vastuulla ja rehtoreiden toimivaltaan kuuluu opetusryhmien perustaminen. Tämä päätösvalta tulee edelleen säilyttää kunnilla ja kouluilla eikä lisätä uusia ryhmäkoon mitoituksia lakiin. Lakiesityksellä ei tule lisätä koulussa tehtävää tilastointia, seuranta- tai raportointia.

Perusopetuksen oppimäärän suorittamatta jättäminen tai perusopetuksen järjestäminen muutoin (PoL 18 §) 3 momentin mukaan oppilaan opetus voidaan painavasta syystä järjestää osittain toisin. Tämä jättää tulkinnanvaraa oppilaan koulunkäynnin opetusjärjestelyihin ja mahdolli-



suuteen järjestää yksilökohtaisia, joustavia ratkaisuja oppilaan edun mukaisesti. Tältä osin tarvitaan täsmennyksiä opetussuunnitelman perusteisiin. Vastaavan pykälän 2 momentin osalta tarvitaan tarkennusta, mitä tarkoitetaan huoltajan hakemuksella.

Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisen (PoL 20 h §) 3 momentin kohdalla tulee riittää, että opetuksen antajana voi olla erityisopettaja tai erityisluokanopettaja. Momentissa ei tule määritellä, että erityisopettaja antaa opetuksen vain pienryhmässä tai erityisluokalla, vaan opetuksen järjestämisessä tulee säilyttää koulun tasolla tehtävät päätökset mm. joustaviin opetusjärjestelyihin yleisopetuksen ryhmässä toteutettuna.

Perusopetuslain 20 h § 2 momentin kohdalla oppilaan opiskelemat kokonaisuudet muodostetaan hänen vuosiluokkansa tavoitteiden pohjalta ja näiden suorittaminen hyväksytysti on edellytyksenä opinnoissa etenemiseen kyseisessä oppiaineessa. Tämä poistaa nykyisen mahdollisuuden opetuksessa etenemiseen oppilaalle tarpeellisessa tahdissa opetussuunnitelman vuosiluokkakokonaisuuksien sisällä ja siirtymisen seuraavalle vuosiluokalle, vaikka opintokokonaisuus on kesken. Tämä on iso muutos nykyiseen vuosiluokkiin sitomattomaan opetukseen verrattuna. Helsingin kaupungin perusopetuksessa on kouluja, joissa kaikkien oppilaiden opetus järjestetään vuosiluokkaan sitomattoman opinto-ohjelman mukaan eikä ole tarkoituksenmukaista, että näiden koulujen kaikille oppilaille tehtäisiin oppilaskohtaiset tukitoimipäätökset. Helsingin kaupunki esittää, että uudessa lakiehdotuksessa säilytetään jatkosakin oppilaan mahdollisuus suorittaa vuosiluokkakokonaisuuden sisältä koottuja opintokokonaisuuksia. Pykälän 4 momentin mukaisesti on perusteltua, että terveydellisistä syistä tehtävän määräaikaisen päätöksen pituutta on rajattu 4 kuukauden ajaksi.

Helsingin kaupunki näkee tärkeänä muuttaa varhaiskasvatustilaa hallinnollisen työn vähentämisen hengessä siten, että jatkossa varhaiskasvatuksessa tehtäisiin hallinnollinen päätös vain erityisestä tuesta. Lisäksi on huomioitava henkilöstön ja johdon koulutustarpeet liittyen tuen hallintopäätösten käsitteelliseen erilaisuuteen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa.

5. Onko tuen asiakirjoja ja hallintopäätöstä koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Tarkoituksenmukaista on, että perusopetuksen opetushenkilöstön työtä pyritään keventämään selkiyttämällä asiakirjakokonaisuutta ja tekemällä kirjauksia vain yhteen dokumenttiin nykyisten neljän sijaan. Luonnosesityksessä on kuitenkin epäselvyyttä dokumenttien määrästä, sillä sivulla 42 viitataan yhteen dokumenttiin, ja sivulla 57 viitataan kahteen dokumenttiin.



Helsingin kaupunki esittää, että valtakunnallisesti opetuksen järjestäjien käyttöön laaditaan yhteneväiset tuen dokumentit Opetushallituksen toimesta. Lakiehdotuksen ennakoivia tukitoimia ei kirjata, joten huolta herättää oppijan oikeusturvan varmistaminen, koska oppilaan saamista tuesta ei ole mitään dokumenttia ennen oppilaskohtaiseen tukeen siirtymistä.

Lakiehdotuksessa ei ole mainintaa oppilaskohtaisten tukitoimien hallintopäätösten purkamisesta. Helsingin kaupunki pitää tärkeänä, että opetussuunnitelman perusteissa ohjataan valtakunnallisesti oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeen kriittiseen tarkasteluun ja ohjataan tarvittaessa tukitoimien purkamiseen.

Täydentävään varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella laaditaan varhaiskasvatussuunnitelma ja esityksen mukaan, mikäli hän saa esiopetuksessa oppilaskohtaisia tukitoimia, laaditaan myös tuen arvioinnin ja toteutuksen suunnitelma. Tällöin esiopetuksessa opetushenkilöstön hallinnollinen kirjaaminen ei todellisuudessa vähene. On olennaista tarkentaa, tarvitaanko oppimisen tuen kirjaukset erikseen sekä täydentävän varhaiskasvatuksen että esiopetuksen osalta. Lisäksi tarvitaan tarkennusta, miten tieto lapsen saamista ennakoivista tukitoimista ja tuen tarpeesta siirtyy esi- ja perusopetuksessa, koska ennakoivia tukitoimia ei kirjata tuen arvioinnin ja toteutuksen suunnitelmaan.

6. Onko teillä täydennettävää esityksen vaikutusarvioihin?

Perusopetuslain muutoksella on talousvaikutuksia esi- ja perusopetuksen oppimisen tuen järjestämiseen. Ehdotuksen mukaan ennakoiviin tukitoimiin tulisi varata koulun oppilasmäärään suhteutettuna 4 tuntia ennakoivaa tukiopetusta, 1 tunti erityisopettajan antamaa samanaikaisopetusta ja konsultaatiota sekä 1 tunti opetuskielen tukea. Helsingin kaupungin järjestämässä perusopetuksessa ennakoivat tukitoimet tulevat maksamaan 2 milj. euroa nykyistä enemmän. Helsingin kaupungin laskelma perustuu esitysluonnoksessa ehdotettuun 0,127 opetustuntiin koulun oppilasta kohden.

Lakiehdotuksen mukaan pidennetystä oppivelvollisuudesta luovutaan ja perusopetuksessa vuosiluokilla 1–9 järjestetään opetusta oppilaille, joilla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite osana oppilaskohtaista tukitoimea. Esitysluonnokseen on kuvattu rahoitustasot, jossa rahoitusperusteena huomioidaan oppilaan opetuksen järjestämistapa. Korkeimman kertoimen piiriin kuuluvat toiminta-alueittain opiskelevat oppilaat ja keskimmäisen kertoimen piiriin kuuluvat oppiaineittain opiskelevat oppilaat. Helsingin kaupunki kiinnittää huomiota siihen, että korkeimman kertoimen mukaan OKM:n rahoituksen osuutta on esitetty laskettavaksi. Tämä on huolestuttavaa, koska ainakin Helsingissä ky-



seisten oppilaiden määrä on kasvanut vuosittain. Uusi rahoitusmalli vähentää Helsingin kaupungin perusopetuksen valtionosuutta noin 300 000 euroa, kun laskelman pohjana on pidetty tällä hetkellä pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin kuuluvien oppilaiden opetusjärjestelyjä. Myös esiopetuksen osalta Helsingin kaupungille maksettava valtionosuus tulee vähenemään tämän esityksen pohjalta.

Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu on ehdotettu lisättäväksi perusopetuslakiin. Helsingin kaupungin perusopetuksen konsultatiivisen sairaalaopetuksen hankkeessa kolme avustusrahalta palkattua erityisopettajaa tekivät keskimäärin yhteensä noin 400 konsultaatiota yhdeksään eri kuntaan yhden lukuvuoden aikana suomen- ja ruotsinkieliseen esi- ja perusopetukseen. Helsingin kaupunki ehdottaa, että konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu ulotetaan koskemaan ainoastaan oman hyvinvointialueen esi- ja perusopetuksen oppijoita, jotta riittävä konsultaatio pystytään järjestämään. Helsingin kaupunki ehdottaa, että konsultatiivisen sairaalaopetuspalvelun kustannukset lasketaan hyvinvointialueen esi- ja perusopetuksen oppijoiden määrän perusteella ja kustannukset korvataan täysimääräisenä Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituslain kautta.

Oppimisen tuen lainsäädännön muutoksessa erityisopettajan antaman opetuksen osuus oppijan tuen järjestämisessä on merkittävä. Erityisopettajien lisäpalkkaaminen Helsingin kaupungin perusopetukseen maksaa arviolta 9,1 miljoonaa euroa ja esiopetukseen 1,3 miljoonaa euroa. Lisäksi opetuskielen tukiovetuksen kulut esiopetuksessa ovat 615 000 euroa.

Lainmuutoksessa ehdotetaan, että jatkossa erityisluokanopettajan kelpoisuutena on ylempi korkeakoulututkinto kaikilla erityisluokilla. Helsingin kaupungille erityisluokanopettajien kelpoisuusehtojen muutos aiheuttaa 180 000 euron palkkakustannusten korotuksia vuodessa. Muutos tulee aiheuttamaan ongelmia myös kelpoisten erityisopettajien rekrytointiin.

Oppimisen tuen lainsäädännön uudistus edellyttää suurta toimintakulttuurista muutosta. Esi- ja perusopetuksen henkilöstön sekä yksiköiden johdon tulee saada laajamittaista ja systemaattista koulutusta, jonka avulla tarvittava toimintakulttuurinen muutos voidaan toteuttaa. Uusi lakiehdotus velvoittaa ennakoiviin tukitoimiin ja yhdessä tekemiseen. Tämän onnistuminen edellyttää, että henkilöstö pääsee keskustelemaan muutoksesta ja luomaan yhteisiä suuntaviivoja tuen järjestämiselle. Koulutusta ja keskustelua tulee suunnata jokaiseen esi- ja perusopetuksen toimintayksikköön. Kustannukset tulee korvata opetuksen järjestäjälle täysimääräisenä todellisten kulujen mukaisesti.



7. Onko teillä parannusehdotuksia esitysluonnokseen?

Helsingin kaupunki ei kannata esitysluonnoksen ehdotusta siitä, että yksityisille opetuksen järjestäjille ei laajenneta velvoitetta järjestää oppilaskohtaisia tukitoimia. Helsingin kaupungissa tämä vaikuttaa oppilaskohtaisia tukitoimia tarvitsevien oppilaiden siirtymiseen yksityisistä kouluista kaupungin kouluihin. Oppilaskohtaisten tukitoimien lisäksi yksityiset opetuksen järjestäjät tulee velvoittaa järjestämään ennakoivana tukitoimena erityisopettajan antamaa opetusta. Samojen velvoitteiden tulee koskea myös valtion kouluja ja yliopistojen harjoittelukouluja. Tämä on tärkeää huomioida, koska hallitusohjelmaan on kirjattu, että yksityisten koulutuksen järjestäjien kotikuntakorvaus nostetaan 100 prosenttiin ja yhdenmukaistetaan opetuksen järjestäjien velvollisuudet. Lakiesityksessä yksityisten koulutuksen järjestäjien velvollisuudet eroavat merkittävästi kunnan velvollisuuksista. Helsingin kaupunki on tehnyt 11 yksityisen koulutuksen järjestäjän kanssa sopimuksen eli ne ovat niin kutsuttuja sopimuskouluja, joilla on oma oppilaaksiottoalue, ja nämä koulut toimivat oppilaiden lähikouluina. Tukea tarvitsevat oppilaat eivät lakiehdotuksen mukaan voisi opiskella omassa lähikoulussaan, jos yksityisillä koulutuksen järjestäjillä ei ole velvoitetta järjestää ennakoivana tukena erityisopettajan antamaan opetusta ja oppilaskohtaisia tukitoimia. Tämä lisää kaupungin sisäistä segregatiota.

Lakiesityksessä on arvioitu koulutuskustannuksia ja -määriä perusopetuksen uusien erityisopettajien tutkintokoulutukseen. Vastaava arviointi on tehtävä myös esiopetuksen osalta. Helsingin kaupunki edellyttää, että tarvittavat erityisopettajien tutkintokoulutukset toteutetaan jatkossakin valtakunnallisesti yliopistojen toimesta eikä tutkintovelvoitetta siirretä kuntien järjestettäväksi. Esi- ja perusopetuslain muutos edellyttää sitä, että erityisopettajia koulutetaan riittävästi. Erityisopettajien koulutuspaikkojen lisäys ei ole riittävä kattamaan valtakunnallisesti tarvittavaa erityisopettajien määrää, ja esityksen aloituspaikat ovat riittämättömiä. Koulutukseen tarvitaan riittävä rahoitus sekä joustavia koulutuspolkuja pätevyitä erityisopettajaksi työn ohella.

Esitysluonnoksen mukaan opetuksen järjestäjän vastuulle kuuluisi edelleen tiedonsiirtoon liittyvän opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömän tiedon arviointi. Helsingin kaupunki esittää, että opetuksen järjestämisen kannalta välttämätön tieto määritellään kansallisella tasolla, jotta tiedonsiirto yhtenevällä asiakirjalla ja hallintopäätöksellä yhdenmukaistuu ja selkiytyy kaikilla opetuksen järjestäjillä.

Esityksessä yleisopetuksen ryhmät muodostettaisiin siten, että yhden opettajan opettamassa perusopetuksen ryhmässä olisi enintään viisi oppilaskohtaisia tukitoimia saavaa oppilasta. Helsingin kaupunki esittää, että perusopetuslakiin (PoL 20 g §) ei kirjata mitoitusta oppilaskoh-



taisia tukitoimia saavien oppilaiden määrästä yleisopetuksen luokassa. Muilta osin Helsingin kaupunki kannattaa oppilaskohtaisten tukitoimien toimenpiteitä. Opetussuunnitelman perusteisiin on kuvattava oppilaskohtaisten tukitoimien tarkasti. Esimerkiksi erityisopettajan antama säännöllinen opetus muun opetuksen yhteydessä, pienryhmässä tai yksilökohtaisena oppilaskohtaisena tukena ei tee riittävää eroa ennakkoivaan tukeen. Riskinä on, että valtaosa erityisopettajan antamasta opetuksesta määritellään oppilaskohtaiseen tukeen, jolloin ennakoivien tukitoimien toteuttaminen kapeutuu. Oppilaskohtaisista tukitoimista päätettäessä tulee asiakirjasta selvittää yksityiskohtaisesti ja konkreettisesti ennakoivien tukitoimien osuus, jotta oppijan saama tuen kokonaisuus hahmottuu selkeästi.

Oppilaskohtaisessa tuessa on huomioitu oppijat, joilla on oppimisen vaikeutta oppiaineiden opiskelussa. Tämä on esityksessä selkeää. Esitysluonnoksessa ei ole huomioitu oppijoita, joilla on käyttäytymisen, tarkkaavuuden, tunnesäätelyn pulmaa tai neuromoninaisuutta. Tälle oppijaryhmälle tulee selkeämmin määritellä ennakoivat tukitoimet sekä rajaus siitä, milloin päätetään oppilaskohtaisista tukitoimista. Helsingin kaupunki ehdottaa, että näiden oppijoiden kohdalla säännöllinen erityisopettajan antama opetus oppilaskohtaisena tukitoimena ohjeistetaan valtakunnallisesti Opetushallituksen toimesta. Oppijan etu ei ole se, että heitä siirretään automaattisesti erityisluokille.

Helsingin kaupunki esittää, että jatkossa varhaiskasvatustien ja perusopetuslain yhdenmukaisuutta pitää parantaa tuen määrittelyn osalta. Opinpolun kokonaisuudessa tulee huomioida tuen järjestäminen inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Tuen järjestämisen osalta opinpolku ei muodostu selkeäksi kokonaisuudeksi, kun myös toisen asteen lainsäädäntömuutoksissa oppivelvollisen tuen muodot ovat erilaisia perusopetukseen verrattuna.

Täsmentämistä vaatii se, miten varhennettu esiopetus 5-vuotiaalle lapselle eroaa varhaiskasvatuksessa annettavasta erityisestä tuesta ja mitä konkreettista lisätukea varhennettu esiopetus varhaiskasvatuksen erityiseen tukeen verrattuna tuo lapselle. Lakiehdotusten mukaan yhteneväisyys varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tuen välillä liittyy tukimuotoihin. Esiopetuksessa olevien lasten kohdalla on huomioitava oppimisen tuen selkeä kokonaisuus ja lapsen kokonainen päivä, koska esiopetusta ja sitä täydentävää varhaiskasvatusta säätelee kaksi eri lakia. Tämä saattaa aiheuttaa hämmennystä henkilöstön ja huoltajien keskuudessa. Helsingin kaupunki ehdottaa, että varhennettua oppivelvollisuutta ei sisällytetä perusopetuslakiin, ja varhennettuun oppivelvollisuuteen kohdennettu valtionosuus jaetaan esiopetuksessa olevien lasten vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen mukaan.



Helsingin kaupunki esittää, että esiopetuksen lisäämistä osaksi oppivelvollisuutta tulee arvioida. Tämä vahvistaisi esiopetukseen osallistumista. Oppimisen tuen vaikuttavuuden näkökulmasta on tärkeää, että lapset osallistuvat esiopetukseen säännöllisesti.

Ennakoivat tukitoimet ja niiden järjestäminen (PoL 20 b §) edellyttävät opettajien välistä yhteistyötä ja konsultaatiota. Konsultaatiolla tarkoitetaan neuvon kysymistä, opetushenkilöstön keskinäisiä neuvotteluja, kodin ja koulun välistä yhteistyötä ja erityisopettajan antamaa neuvontaa ja ohjausta opettajille ja huoltajille. Helsingin kaupunki esittää, että opettajien konsultaatioon käyttämää työaika tulee tarkentaa ja täsmentää valtakunnallisesti konsultaatiotyön mahdollistamiseksi opetustarpeiden täyttämiseksi työsopimuksessa. On epäselvää, millä ajalla erityisopettaja konsultoi, sillä OVTES sitoo erityisopettajan työajan opetustunteihin.

On tärkeää tarkentaa ennakoivia tukitoimia esiopetuksen osalta. Käsitteellisesti tukiopeus ei huomioi esiopetuksen perusopetuksesta poikkeavaa toimintaympäristöä. Käsitteellinen yhteneväisyys esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen välillä on oleellista, koska valtaosa esiopetuksessa olevista lapsista osallistuu myös täydentävään varhaiskasvatukseen. Tämä on tärkeää myös huoltajien näkökulmasta.

Helsingin kaupunki ehdottaa, että asetukseen opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (986/1998) tehdään muutos siten, että erityisopettajan ja erityisluokanopettajan tehtävänimikkeet yhdistetään yhdeksi erityisopettajan tehtävänimikkeeksi. Tämä joustavoittaa tuen suunnittelua ja toteutusta oppilaiden tarpeet huomioiden ja helpottaa rekrytointia. Erityisopettajan kelpoisuus velvoittaisi antamaan erityisopettajan antamaa opetusta kaikille esi- ja perusopetuksen tukea tarvitseville oppijoille.

Rikoksilla oireilevien perusopetusikäisten oppilaiden määrä on kasvanut. Oppimisen tuen lainsäädännössä ja opetussuunnitelman perusteissa tulee määritellä aiempaa yksityiskohtaisemmin, kuinka perusopetuksen oppivelvollisuuden suorittaminen rangaistuslaitoksessa on tarkoituksenmukaista järjestää, ja miltä osin oppivelvollisuuden suorittamisesta voidaan poiketa toimintaympäristö huomioiden.

Lakiehdotuksessa ei oteta kantaa nykyiseen lakiin kurinpidosta (PoL 36 §). Tällä hetkellä aikuisten perusopetuksessa ei ole käytössä riittäviä oikeuksia kurinpitotoimiin. Helsingin kaupunki ehdottaa, että Perusopetuslain 36 § laajennetaan koskevaksi myös aikuisten perusopetusta.

Helsingin kaupunki esittää, että lakiehdotuksessa huomioidaan myös kotiopetuksen näkökulma. Tällä hetkellä kaikkien oppivelvollisten on mahdollista siirtyä kotiopetukseen huoltajan ilmoituksella. Kotiopetus ei



tunne oppivelvollisen tarvitsemien tukitoimien joustoa, eikä oppivelvollisen oikeus opetukseen aina tästä syystä toteudu hänen tarpeidensa mukaisesti. Tämä ei ole oppilaan edun mukaista. Helsingin kaupunki esittää, että oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas ei voi jatkossa siirtyä kotiopetukseen, jos hänellä on rajattu oppimäärän sisältöjä ja opetuksen tavoitteita tai hänellä on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite.

Oppimisen tuen lainsäädännön lähtökohtana on oppijan kokonaistilanteen selvittäminen ikä ja kehitystaso huomioiden. Jatkossa oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeen arviointiin riittää opiskeluhuollon ammattihenkilöiden osallistuminen tapauskohtaisen harkinnan perusteella. Oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin ja opetussuunnitelman perusteisiin tulee määritellä, millä tavoin huolehditaan oppijan tuen kokonaisuudesta ja riittävästä monialaisesta yhteistyöstä opiskeluhuollon ammattihenkilöiden kanssa.

Tiivistelmä

Helsingin kaupunki kannattaa esi- ja perusopetuksen oppimisen tuen kokonaisuudistusta. Ehdotuksessa opinpolun tuen yhdenmukainen jatkumo varhaiskasvatuksesta esi- ja perusopetukseen ja edelleen toiselle asteelle ei kuitenkaan toteudu. Varhaiskasvatustlain tuki eroaa lakiehdotuksen esi- ja perusopetuksen tuesta. Käsitteiden ja toteutumisen erilaisuus voi hämmäntää huoltajia, joiden lapsi on osan päivästä esiopetuksessa ja osan varhaiskasvatuksessa. Helsingin kaupungin mielestä lakiuudistuksen toimeenpano vaatii vielä useita täsmennyksiä perusopetuslakiin ja opetussuunnitelman perusteisiin.

Helsingin kaupunki kannattaa ehdotusta, että ennakoivat tukitoimet järjestetään oppijan omassa ryhmässä ilman hallintopäätöstä. Ehdotuksessa tukiopetuksella on merkittävä rooli osana ennakoivia tukitoimia. Oppilaskohtaiset tukitoimet vahvistavat ja täydentävät ennakoivia tukitoimia ja niihin tehdään hallintopäätös.

Helsingin kaupunki ei kannata ehdotusta, että yleisopetuksen ryhmässä olisi enintään viisi oppilaskohtaisia tukitoimia saavaa oppilasta. Tämän järjestäminen Helsingissä ei ole mahdollista eikä lainsäädännöllä tule rajoittaa opetuksen järjestäjän ja rehtorin päätösvaltaa opetusryhmien muodostamisesta. Helsingin kaupunki ehdottaa, että yksityisiä koulutuksen järjestäjiä tulee myös koskea velvoite järjestää oppilaskohtaisia tukitoimia.

Helsingin kaupunki arvioi, että tuen kokonaisuudistuksen toteuttamiseen tarvitaan lisää erityisopettajia suomen- ja ruotsinkielisiin esi- ja perusopetuksen palveluihin. Helsingin kaupunki ehdottaa, että erityisopettajan ja erityisluokanopettajan tehtävänimikkeet yhdistetään erityi-



sopettajan tehtävänimikkeeksi. Tämä mahdollistaisi erityisopettajien joustavan työskentelyn erityisluokilla ja yleisopetuksen luokissa. Helsingin kaupunki arvioi, että lakimuutoksella on merkittäviä talousvaikutuksia esi- ja perusopetuksen oppimisen tuen järjestämiseksi.

Lisätiedot

Mari Silvennoinen, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 40073
mari.silvennoinen(a)hel.fi
Agneta Eklund, pedagogik sakkunnig, puhelin: 310 84031
agneta eklund(a)hel.fi
Piia Nevala, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 34658
piia.nevala(a)hel.fi
Maria Tauriainen, oppimisen tuen yksikön päällikkö, puhelin: 310 31855
maria.tauriainen(a)hel.fi



§ 382

Lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle hallituksen esityksestä laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

HEL 2024-006703 T 03 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus antoi opetus- ja kulttuuriministeriölle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta ja siihen liittyvistä laista seuraavan lausunnon:

Lausunnossa lausutaan seuraavista säädös- ja asetusehdotuksista:

1. Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta
2. Ammatillisen koulutuksen kokeilua koskevat säädösehdotukset
3. Rahoituksen uudistusta koskevat säädösehdotukset
4. Oppimisen tukea ja erityistä tukea koskevat säädösehdotukset
5. Tilauskoulutusta koskevat säädösehdotukset

1. Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta

Hallituksen esitys laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta on kannatettava. Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistaminen vaatii vielä tiedon analysointia ja vaikuttavuuden tarkastelua. Lisäksi erityisen tuen tarpeessa olevien opiskelijoiden määrän kasvu ja moninaiset tuen tarpeet edellyttävät esitetyn rahoitusmallin uudelleen tarkastelua.

Opetus- ja kulttuuriministeriön seuranta oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanosta vuosina 2021–2024 on vielä kesken. Ehdotukset muutoksista ammatillisen koulutuksen toiminnanohjaukseen, rahoitukseen ja oppimisen tuen järjestämiseen vaikuttavat merkittävästi tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa (TUVA) ja ammatillisessa koulutuksessa opiskelevien nuorten ja aikuisten tulevaisuuteen. Helsingin kaupunki katsoo, että esitetyistä muutoksista tulee tehdä laaja lapsivaikutusten arviointi niiden vaikutuksesta lapsiin ja nuoriin. Arvioinnissa tulee käsitellä positiivisten vaikutusten lisäksi myös riskejä lapsen edun toteutumiseksi esimerkiksi kuntataustaisten koulutuksen järjestäjien yhteiskuntavastuun toteuttamismahdollisuuksien osalta esitetyn kaltaisen rahoitusmallin tilanteessa.



Vuonna 2025 TE-palvelujen siirto kunnille, jossa työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla, tuo merkittävän yhteiskunnallisen vastuun kunnalle kohdenetuista ja paikallisten työmarkkinoiden tarpeisiin sopivista palveluista.

2. Ammatillisen koulutuksen kokeilua koskevat säädösehdotukset

Laissa ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta, sen 1 §:ssä Lain tarkoitus, ehdotetaan säädettäväksi, että kokeilu toiminnanohjauksen kokeilusta toteutetaan ajalla 1.1.2026 - 31.12.2033. Helsingin kaupunki toteaa, että kokeiluun tulee valita lähtökohdiltaan erilaisia ja monialaisia koulutuksen järjestäjiä eri puolilta maata, jotta alueelliset erityispiirteet voidaan huomioida. Lisäksi on tärkeää, että jatkossakin koulutuksen järjestäjien yhdenvertainen asema säilyy. Neuvottelut tulee tehdä läpinäkyvästi.

Neuvottelumenettelyyn tarvitaan täsmennystä erityisesti pääkaupunkiseudun näkökulmasta, sillä 6 §:ssä Toiminta-alue, todetaan, että koulutuksen järjestäjä vastaa kokeiluluvassa määrätyn toiminta-alueensa oppivelvollisten ja muiden ryhmien kouluttamisesta, mutta ei välttämättä kanna yksin tätä vastuuta. Esityksen perusteella jää kuitenkin epäselväksi, miten vastuunjako alueella käytännössä jaetaan.

Läpinäkyvyyden vaade koskee myös lakiesityksen 11 §:ää, jonka mukaan neuvottelujen lopullisen päätöksen voi tehdä viimesijaisesti opetus- ja kulttuuriministeriö. Näin meneteltäisiin, mikäli tavoitteita ei saada yhteensovitetuiksi ja muut erityiset syyt edellyttävät. Helsinki korostaa, neuvottelun rakenne ja luonne tulee määritellä yhdenvertaiseksi ja keskustelelvaksi. Neuvottelumenettely ei saa johtaa siihen, että koulutuksenjärjestäjän asiantuntemusta ei oteta huomioon.

Helsingin kaupunki pitää hyvänä 4 §:ssä esitettyä säädöstä Opetus- ja tutkintokielestä, jonka mukaan koulutuksen järjestäjä voisi järjestää koulutusta englannin kielellä ilman järjestämisluvan muutoksen hakeamista opetus- ja kulttuuriministeriöltä.

Esityksessä esitetään vankilaopetuksen painokertoimen poistamista perusrahoituksesta osaksi harkinnanvaraista rahoitusta ja sen järjestämisen mahdollistamista kaikille kokeiluluvassa oleville koulutuksen järjestäjille. Helsingin kaupunki pitää tärkeänä, että vankilaopetusta uudistettaessa tulee jatkossakin huomioida kohderyhmän erityiset tarpeet ja oppimisympäristön reunaehdot. Tämä edellyttää myös koulutuksenjärjestäjältä erityisosaamista.

3. Rahoituksen uudistusta koskevat säädösehdotukset



Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmää uudistettaisiin siten, että jatkossa valtion talousarvioon sisältyvä ammatillisen koulutuksen määräraha koostuisi toteumiin perustuvasta laskennallisesta perusrahoituksesta sekä harkinnanvaraisesta rahoituksesta. Rahoitusmallia yksinkertaistettaisiin ja ohjausvaikutusta parannettaisiin karsimalla merkittävästi painotus- ja korotustekijöitä ja niiden kertoimia, sekä keskittämällä jäljelle jäävät kustannusvaikutuksia tasaavat painotus- ja korotustekijät opiskelijavuosirahoitukseen.

Opiskelijavuosien osalta siirryttäisiin täysin toteumiin perustuvaan rahoitukseen. Esityksessä esitetään, että 26 § muutettaisiin siten, että järjestämisluvassa määrättäisiin jatkossa rahoituksen perusteena käytettävien opiskelijavuosien enimmäismäärästä. Enimmäismäärällä rajoitettaisiin ainoastaan jatkuvan oppimisen opiskelijavuosien määrää. Enimmäismäärä rajaisi rahoituksen luvassa määritellyn tasoon. Opiskelijavuosien enimmäismäärä määriteltäisiin kaikissa ammatillisen koulutuksen järjestämisluvista ensikertaisesti 1.1.2026 alkaen. Ammatillisen koulutuksen kokeilussa mukana olevilla järjestäjillä enimmäismäärästä sovittaisiin neuvottelujen yhteydessä. Helsingin kaupungin mielestä enimmäismäärän määrittäminen on tarpeellista epätarkoituksenmukaisen kilpailun välttämiseksi.

Toteutuneita opiskelijavuosia painotettaisiin jatkossa tutkintorakentamiseen kuuluvien eri tutkintojen sekä tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA) koulutuksen järjestämisellä. Lisäksi niitä painotettaisiin opiskelijan lähtötasolla, jota varten luotaisiin oma painotuskerhoimensa.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 6 §:ssä tarkoitettuun tutkintorakenteeseen kuuluvat tutkinnot jaetaan kustannusryhmiin tutkinnon järjestämisestä aiheutuvien keskimääräisten kustannusten perusteella. Kysymyksessä on muutos, joka johtuu siitä, että jatkossa kertoimet vaikuttaisivat vain 50 prosenttiin suoritteista nykyisen 90 prosentin sijasta.

Esityksessä kuitenkin sosiaali- ja terveysalan perustutkinto sekä kasvatustus- ja ohjausalan perustutkinto on jätetty kustannusryhmään 2, vaikka kyseisestä kustannusryhmästä on siirretty useampi tutkinto kustannusryhmään 3 (esimerkiksi hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinto ja ravintola- ja cateringalan perustutkinto). Esityksen mukaan kustannusryhmän 3 painokerroin pysyy olemassa olevana. Helsingin kaupunki on erityisen huolissaan siitä, että pienentyneen painokertoimen takia rahoitus ei riitä turvaamaan pääkaupunkiseudulle kriittisten kasvatustus- ja ohjausalan sekä sosiaali- ja terveysalan perustutkintojen koulutuksen järjestämistä.



Helsingin kaupunki pitää tärkeänä, että ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin esitettyjä painokertoimia tarkistetaan uudestaan. Nyt esitetyn mukaiset kertoimet vaikuttavat kyseisten tutkintojen järjestämismahdollisuuksiin, mikä hankaloittaa ennen kaikkea uutta ammatillista osaamista tarvitsevien henkilöiden kouluttautumismahdollisuuksia. Suurin osa ammatti- ja erikoisammattitutkinnoista on kustannusryhmässä 1, jossa esitetty painokerroin on 0,41 kun se nykyisin on 0,78. Huolimatta siitä, että ammatti- ja erikoisammattitutkinnoista poistetaan tutkintotyypikerroin.

Kunnat kantavat yhteiskuntavastuuta myös heikot oppimisen edellytykset omaavien oppivelvollisten ja vailla toisen asteen tutkintoa olevien nuorten sekä heikossa työmarkkina-asemassa olevien aikuisten osamisen kehittämisestä. Lähtötason huomioiminen painotuskertoimena nähdään hyvänä, mutta jää epäselväksi, miten lähtötaso määritellään, ja onko kyseinen painotuskerroin riittävä kattamaan yhteiskuntavastuun huomioimisen.

Myös oppivelvollisuuden korotuskertoimen poistaminen tulee korvata muulla tavalla. Helsingin kaupungilla on suuri vastuu tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA) tarjonnasta ja järjestämisvelvollisuudesta. Oppivelvollisuuden laajentumisen myötä ammatillisessa ja TUVA-koulutuksessa opiskelee yhä enemmän opiskelijoita, joiden osalta tarvitaan erityisiä opetusta ja opintoja tukevia, pedagogisia ja opiskeluhuollollisia toimia, seurannan ja valvonnan lisäksi.

Esityksessä oppimisen tuki korvaa opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot (OPVA) ja samalla rahoituksesta poistuu OPVAN korotuskerroin. Helsingin kaupunki pitää eriarvoistavana rahoituksen vähentämisen varhaisen tuen ja ohjauksen järjestämisessä. Tämä on uhka opiskelijoiden oikeuksille saada oppimisedellytystensä mukaista opetusta ja ohjausta. Ilman rahoitusta ei pystytä toteuttamaan kohderyhmän tarpeita vastaavaa opetuksen eriyttämistä, henkilökohtaista ohjausta ja työelämässä tapahtuvaa oppimisen tukea.

Hallituksen esityksessä esitetään erityisen tuen korotuskertoimen poistamista. Poistaminen vaikuttaa merkittävästi tuen järjestämiseen, eikä sitä tule poistaa ilman korvaavaa rahoitusta. Erityisen tuen piirissä opiskelee Stadin ammatti- ja aikuisopistossa tällä hetkellä 24,0 % opiskelijoista.

Kuntaliiton ammatillisen koulutuksen Areena verkoston ehdotus Kuntouttavan opetuksen malliksi on kannatettava. Sillä vastattaisiin opiskelijoiden erilaisiin ja kasautuneisiin oppimisen tuen tarpeisiin, ja yhdistettäisiin kuntoutusta, sekä sopivia osia ammatillisesta koulutuksesta ja työpajatoiminnasta. Tämä malli tulee saattaa osaksi rahoitusta. On kui-



tenkin huolehdittava, että eri ministeriöiden alaisten toimintojen vastuujaot ja rajat ovat selvät.

Rahoituksen muutosehdotuksen myötä vain ilman aikaisempaa perusteen jälkeistä tutkintoa olevista saisi lisärahoitusta koko tutkinnoista kaikista tutkinnon osien osaamispisteiden saatavan rahoituksen päälle. Kohdennettujen koulutuspalveluiden tarve, jotka nopeuttavat asiakkaiden työllistymisen polkua on kasvanut. Helsingin kaupunki esittää, että tutkinnon osia pienemmät opintokokonaisuudet tulee saada rahoituksen perusteeksi, koska osaamisen päivittäminen ei aina edellytä koko tutkinnon osan suorittamista. Toisaalta tutkinnon osien nykyistä hallittavampi koko ja laajuuden parempi vertailtavuus edistäisivät joustavuutta. Työllistymistä tukemaan ja työelämän tarpeita vastaamaan tarvitaan jatkossakin erilaisia vaihtoehtoja, myös lyhytkoulutuksia, joiden järjestämiseen rahoitusjärjestelmän tulee kannustaa tukeakseen TE-uudistuksen nopeamman työllistymisen tavoitetta.

Muutoksen myötä työllistymiseen ja jatko-opintoihin perustuvaa rahoitusta saisi vain ennen koulutusta ei-työllisinä olleista. Nykyisin myös ennestään työllisinä olleista opiskelijoista saa vaikuttavuusrahoitusta puolet ei työllisinä olleisiin nähden. Helsingin kaupunki pitää tätä uudistusta työllisyyttä tukevana rahoituksellisena uudistuksena, mutta näkee, että tämä kaventaa alanvaihtajien ja osaamista täydentävien mahdollisuuksia. Tämä tulee koskemaan erityisesti ammatti- ja erikoisammattitutkintojen järjestämismahdollisuuksia rahoituksen heikentyessä. Nämä tutkinnot ovat olleet tehokas keino kasvattaa ammattiosaamista ja syventää erikoisosaamista. Lisäksi on huomioitava, että ammatti- ja erikoisammattitutkinnot suoritetaan pääsääntöisesti oppisopimuksella, joka lisää yksilön työllistymismahdollisuuksia ja auttaa vähentämään työttömyyttä.

On perusteltua, että palautteiden painoarvo rahoituksessa laskee, koska sekä opiskelija- että työelämäpalautteiden kerääminen on ollut haastavaa. Kannatettavaa on myös se, että kysymysten määrää on vähennetty. Erityisesti työelämäpalautte on osoittautunut pääkaupunkiseudulla kuormittavaksi, koska työnantaja vastaa usean koulutuksen järjestäjän lähettämään kyselyyn.

Esityksessä esitetään, että kaupunkiraideliikenteen kuljettajan tehtäviin valmistava koulutus siirtyisi ammatilliseen tehtävään valmistavasta koulutuksesta 1.1.2026 osaksi kuljetusalan ammattitutkintoa. Helsingin kaupungin näkemyksen mukaan tutkintokoulutuksen myötä tuleva rahoitusmalli ei riitä turvaamaan kaupunkiraideliikenteen koulutusta, kun ottaa huomioon kyseisen tutkinnon kustannusryhmän painokertoimen (0,83). Koulutus on erityisen kallis toteuttaa, sillä siihen tarvittavan kaluston vuokrauskustannukset ovat korkeat ja ajo-opetuksessa yksilölli-



sen ohjauksen tarve on suuri. Lisäksi osa opetuksesta joudutaan toteuttamaan öisin, jolloin raiteet/kiskot ovat vapaana opetusajokäyttöön ja opettajan palkkakustannukset ovat tällöin korkeat. Aiemmin koulutuskustannuksiin on saatu opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää harkinnanvarasta rahoitusta erityisen kalliin koulutuksen järjestämiseksi. Koulutus on välttämätön pääkaupunkiseudun julkisen liikenteen toimivuuden varmistamiseksi. Tällä hetkellä Stadin ammatti- ja aikuisopistossa koulutetaan vuosittain raideliikenteen kuljettajia noin 170.

Muutosten siirtymäajaksi asetetaan rahoituksen ylä- ja alarajat. Tämä on rahoituksen hallinnan kannalta toimiva esitys myös Helsingin kaupungin näkökulmasta.

Harkinnanvaraisella rahoituksella rahoitettaisiin jatkossa eduskunnan päättämät kohdennukset ja lisäykset, strategisen kehittämisen rahoitus, koulutuksen järjestämiskustannuksiin liittyvistä syistä ja muista välttämättömistä tarpeista aiheutuvat rahoituksen korotukset sekä edellisen varainhoitovuoden korjaukset ja oikaisut. Helsingin kaupungin näemyksen mukaan on huolehdittava, että harkinnanvarainen rahoitus ei vaikuta perusrahoitukseen heikentävästi.

Lopuksi on huomioitava, että ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden määrä on vuosikymmenessä lisääntynyt yli viidenneksen. Samassa ajassa opiskelijakohtaiset käyttömenot ovat pudonneet yli kuudenneksellä. On huolestuttavaa, että samaan aikaan kun ammatillisen koulutuksen rahoitusmallia, toiminnan ohjausta ja oppimisen tukea uudistetaan merkittävällä tavalla, hallitus kohdentaa ammatilliseen koulutukseen rahoitukseen 100 miljoonan vuosittaisen leikkauksen. Leikkaus on esitetty kohdennettavaksi erityisesti jo tutkinnon suorittaneisiin, mutta rahoituksen ollessa yleiskatteellista on kohdennuksen toteuttaminen esitetyllä tavalla käytännössä vaikeaa. Lisäksi ammatillisen koulutuksen leikkausta suunnitellaan tilanteessa, jossa aikuiskoulutustuki on päätetty lakkauttaa, mikä luo haasteita Helsingille, jossa työvoimapula-alojen ammattilaisten löytäminen on jo nyt hyvin haastavaa. Tarve ammatilliselle osaamiselle, jatkuvalla oppimisella ja aikuiskoulutuksella on työmarkkinoilla suuri, minkä vuoksi ammatillisen koulutuksen järjestäjien mahdollisuuksia vastata tähän tarpeeseen pitäisi ennemmin lisätä, kuin rajoittaa.

4. Oppimisen tukea ja erityistä tukia koskevat säädösehdotukset

Helsingin kaupunki pitää kannatettavana lakiehdotuksen 63 §:n säännöskohtaisia perusteluita, jossa määritellään, että oppimisen tukea tulisi olla opiskelijoille saatavissa riittävästi, oikea-aikaisesti ja laadultaan sellaisena, että se edistäisi opiskelijoiden osaamista, osaamisen osoittamista näytöissä, valmistumista, työllistymistä ja jatko-opintoihin siir-



tymistä sekä hyvinvointia. Tuessa on huomioitava myös opiskelijan mahdollinen täsmätyökykyisyys. Perusteluissa kannatettavaa on myös se, että oppimisen tukea voidaan järjestää opiskelijoille monipuolisesti, joustavasti ja vaihtoehtoisia menetelmiä hyödyntäen. Ammatillinen koulutus vastaa työvoimatarpeeseen, joten oppimisen tukemisessa täytyy huomioida myös työ- ja urasuunnitelmat sekä mahdollinen täsmätyökykyisyys.

Helsingin kaupunki pitää tärkeänä oppimisen tuen jatkuvuutta koulutuspolun eri vaiheissa. Opiskelijan on tärkeää saada tarvitsemansa tuki koulutuspolkunsu eri vaiheissa ja oikea-aikaisesti. Jotta opiskelijan oppimisen tuen tarvetta voidaan arvioida ja suunnitella mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, on tärkeää, että Perusopetuslain (628/1998) 17 §:n mukaisen peruskouluopetuksen päättyessä oppivelvollisen voimassa olevan erityisen tuen päätös siirtyy ammatilliseen koulutukseen. Jotta tiedon siirtyminen tapahtuu mahdollisimman sujuvasti, oikea-aikaisesti ja tietoturvallisesti, Helsingin kaupungin näkökulmasta olisi suositeltavaa, että tiedonsiirto tapahtuisi tulevaisuudessa valtakunnallisesti KOSKI-palvelun kautta.

On tärkeää, että oppimisen tuki määritellään laajaksi kokonaisuudeksi, jonka muodostavat oppimisen tuki, erityisopetus, opinto-ohjaus ja hyvinvointia tukevat toimet. On myös pidettävä tärkeänä ammatillisen koulutuksen esteettömyyttä ja saavutettavuutta, jolloin kaikissa opiskeluympäristöissä (myös työpaikoilla) ja opetuksessa huomioidaan erilaiset toimintarajoitteet ja esimerkiksi opiskelijoiden neuropsykiatriset piirteet.

Lakiesityksen 63 §:ssä Oikeus oppimisen tukeen on huomioitava, että opettajan sekä opetus- ja ohjaushenkilöstön lisäksi oppimisen tukea voi antaa opiskeluhuoltohenkilöstö. Pykälässä on tärkeää korostaa, että oppimisen tuen suunnittelussa ja antamisessa yhteistyö opetus- ja ohjaushenkilöstön sekä opiskeluhuollon kanssa on keskeistä. Riittävän oppimisen tuen tarjoaminen vaatii myös riittävästi resursseja, mikä on huomioitava rahoituksessa.

Oppimisen tuessa tukiovetus terminä on liian kapea-alainen, koska oppimisen tuki nähdään paljon laaja-alaisempana opetus-, ohjaus- ja opiskeluhuoltohenkilöstön yhteistyössä järjestämänä toimintana. On myös huomioitava, että ammatillisessa koulutuksessa opiskelijalla ei ole aikaan sidottua takarajaa oppimiselle, vaan hänelle laaditaan henkilökohtainen osaamisen kehittämisen suunnitelma tarvittavan osaamisen hankkimiseksi.

Opiskeluvälmiuksia tukevat opinnot (OPVA-opinnot) ovat olleet Helsingin kaupungin ammatillisessa koulutuksessa erittäin tärkeä tukimuoto



opiskelijoille. Kouluterveyskyselyn mukaan (v. 2023) lähes puolet Stadin ammatti- ja aikuisopiston opiskelijoista kokee vaikeuksia oppimistaidoissa. OPVA-opinnoilla on pystytty vastaamaan monenlaisiin tuen tarpeisiin ja antamaan valmentavaa tukea monipuolisesti ja vahvemmin kuin tutkintokoulutuksen osana olisi mahdollista. Rahoitus on mahdollistanut uudelleenlaisille kohderyhmille pääsyn ammatilliseen koulutukseen. Esimerkiksi kielitaitosovaatimusta on voitu madaltaa, kun suomen kielen opetusta on voitu tarjota runsaasti ammatillisen opetuksen rinnalla.

Helsingin kaupunki katsoo, että lakiesityksessä kuvattu ero oppimisen tuen ja erityisen tuen välillä on liukuva ja opiskelijan on saatava tarvitsemaansa tukea joustavasti ja oikea-aikaisesti ilman tarpeettomia viivytyksiä. Esimerkiksi lakiesityksen pykälän 64 vaade todennetuista oppimisvaikeuksista voi viivästyttää tuen saamista, sillä oppimisvaikeuksien todentaminen voi olla vaikeaa saada ja on aikaa vievä prosessi. Lakiesityksessä jää myös epäselväksi, miten erityisopettajan antama erityisopetus eroaa oppimisen tukea ja erityistä tukea annettaessa. Lakiesitys jättää myös epäselväksi, tapahtuuko tuen saamisessa esimerkiksi laadullista ja määrällistä eroa siirryttäessä oppimisen tuesta erityiseen tukeen.

Helsingin kaupunki pitää tarkoituksenmukaisena, että päätös opiskelijalle annettavasta erityisestä tuesta tehdään vain sellaisessa tilanteessa, jossa ammatillisessa perustutkinnossa opiskelijan osaamista muokautetaan tai ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poiketaan. Muussa tilanteessa opiskelija saisi tarvitsemaansa oppimisen tukea joustavasti opetus-, ohjaus- ja opiskeluhuoltohenkilöstöltä tarpeellisesti.

5. Tilauskoulutusta koskevat säädösehdotukset

Helsingin kaupunki kannattaa laki ammatillisesta koulutuksesta 33 §:n muuttamista, mutta katsoo, että esitys olisi tarkoituksenmukaista muotoilla siten, ettei se estä ammatillisen koulutuksen järjestäjien omien tytäri- ja osakkuusyhtiöiden tilaajana toimimista. Esitys selkeyttää koulutuksen järjestäjälle tilauskoulutukseen liittyviä edellytyksiä ja turvaa tilauskoulutukseen osallistuvan oikeuksia.

Käsittely

Vastaehdotus:

Minja Koskela: Lisätään kohdan 3. "Rahoituksen uudistusta koskevat säädösehdotukset" loppuun omaksi kappaleekseen:

"Lopuksi on huomioitava, että ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden määrä on vuosikymmenessä lisääntynyt yli viidenneksen. Samassa



ajassa opiskelijakohtaiset käyttömenot ovat pudonneet yli kuudenneksellä. On huolestuttavaa, että samaan aikaan kun ammatillisen koulutuksen rahoitusmallia, toiminnan ohjausta ja oppimisen tukea uudistetaan merkittäväällä tavalla, hallitus kohdentaa ammatilliseen koulutuksen rahoitukseen 100 miljoonan vuosittaisen leikkauksen. Leikkaus on esitetty kohdennettavaksi erityisesti jo tutkinnon suorittaneisiin, mutta rahoituksen ollessa yleiskatteellista on kohdennuksen toteuttaminen esitetyllä tavalla käytännössä vaikeaa. Lisäksi ammatillisen koulutuksen leikkausta suunnitellaan tilanteessa, jossa aikuiskoulutustuki on päätetty lakkauttaa, mikä luo haasteita Helsingille, jossa työvoimapula-alojen ammattilaisten löytäminen on jo nyt hyvin haastavaa. Tarve ammatilliselle osaamiselle, jatkuvalle oppimiselle ja aikuiskoulutukselle on työmarkkinoilla suuri, minkä vuoksi ammatillisen koulutuksen järjestäjien mahdollisuuksia vastata tähän tarpeeseen pitäisi ennemmin lisätä, kuin rajoittaa."

Kannattaja: Suvi Pulkkinen

Vastaehdotus:

Suvi Pulkkinen: Muutetaan tilauskoulutusta koskeva osio 5. siten, että uusi muotoilu kuuluu:

"Helsingin kaupunki kannattaa laki ammatillisesta koulutuksesta 33 §:n muuttamista, mutta katsoo, että esitys olisi tarkoituksenmukaista muotoilla siten, ettei se estä ammatillisen koulutuksen järjestäjien omien tytä- ja osakkuusyhtiöiden tilaajana toimimista. Esitys selkeyttää koulutuksen järjestäjälle tilauskoulutukseen liittyviä edellytyksiä ja turvaa tilauskoulutukseen osallistuvan oikeuksia."

Kannattaja: Daniel Sazonov

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti hyväksyä Suvi Pulkkinen vastaehtotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Minja Koskelan vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 7

Anniina Iskanius, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Sari Sarkomaa, Daniel Sazonov, Juhana Vartiainen, Maarit Vierunen

Ei-äännet: 8

Paavo Arhinmäki, Elisa Gebhard, Shawn Huff, Minja Koskela, Johanna Laisaari, Minna Lindgren, Suvi Pulkkinen, Anni Sinnemäki



10.06.2024

Kaupunginhallitus hyväksyi Minja Koskelan vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen äänin 8–7.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö
- 2 Hallituksen esitysluonnos030524
- 3 Paragrafer på svenska
- 4 Propositionens huvudsakliga innehåll

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote Opetus- ja kulttuuriministeriö
Otteen liitteet Esitysteksti

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa opetus- ja kulttuuriministeriölle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta ja siihen liittyvistä laista seuraavan lausunnon:

Lausunnossa lausutaan seuraavista säädös- ja asetusehdotuksista:

1. Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta
2. Ammatillisen koulutuksen kokeilua koskevat säädösehdotukset
3. Rahoituksen uudistusta koskevat säädösehdotukset
4. Oppimisen tukea ja erityistä tukea koskevat säädösehdotukset
5. Tilaukoulutusta koskevat säädösehdotukset

1. Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta

Hallituksen esitys laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta on kannatettava. Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistaminen vaatii vielä tiedon analysointia ja vaikuttavuuden tarkastelua. Lisäksi erityisen tuen tarpeessa olevien opiskelijoiden



määrän kasvu ja moninaiset tuen tarpeet edellyttävät esitetyn rahoitusmallin uudelleen tarkastelua.

Opetus- ja kulttuuriministeriön seuranta oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanosta vuosina 2021–2024 on vielä kesken. Ehdotukset muutoksista ammatillisen koulutuksen toiminnanohjaukseen, rahoitukseen ja oppimisen tuen järjestämiseen vaikuttavat merkittävästi tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa (TUVA) ja ammatillisessa koulutuksessa opiskelevien nuorten ja aikuisten tulevaisuuteen. Helsingin kaupunki katsoo, että esitetyistä muutoksista tulee tehdä laaja lapsivaikutusten arviointi niiden vaikutuksesta lapsiin ja nuoriin. Arvioinnissa tulee käsitellä positiivisten vaikutusten lisäksi myös riskejä lapsen edun toteutumiselle esimerkiksi kuntataustaisten koulutuksen järjestäjien yhteiskuntavastuun toteuttamismahdollisuuksien osalta esitetyn kaltaisen rahoitusmallin tilanteessa.

Vuonna 2025 TE-palvelujen siirto kunnille, jossa työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla, tuo merkittävän yhteiskunnallisen vastuun kunnalle kohdenetuista ja paikallisten työmarkkinoiden tarpeisiin sopivista palveluista.

2. Ammatillisen koulutuksen kokeilua koskevat säädösehdotukset

Laissa ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta, sen 1 §:ssä Lain tarkoitus, ehdotetaan säädettäväksi, että kokeilu toiminnanohjauksen kokeilusta toteutetaan ajalla 1.1.2026 - 31.12.2033. Helsingin kaupunki toteaa, että kokeiluun tulee valita lähtökohdiltaan erilaisia ja monialaisia koulutuksen järjestäjiä eri puolilta maata, jotta alueelliset erityispiirteet voidaan huomioida. Lisäksi on tärkeää, että jatkossakin koulutuksen järjestäjien yhdenvertainen asema säilyy. Neuvottelut tulee tehdä läpinäkyvästi.

Neuvottelumenettelyyn tarvitaan täsmennystä erityisesti pääkaupunki-seudun näkökulmasta, sillä 6 §:ssä Toiminta-alue, todetaan, että koulutuksen järjestäjä vastaa kokeiluluvassa määrätyn toiminta-alueensa oppivelvollisten ja muiden ryhmien kouluttamisesta, mutta ei välttämättä kanna yksin tätä vastuuta. Esityksen perusteella jää kuitenkin epäselväksi, miten vastuunjako alueella käytännössä jaetaan.

Läpinäkyvyyden vaade koskee myös lakiesityksen 11 §:ää, jonka mukaan neuvottelujen lopullisen päätöksen voi tehdä viimesijaisesti opetus- ja kulttuuriministeriö. Näin meneteltäisiin, mikäli tavoitteita ei saada yhteensovitetuiksi ja muut erityiset syyt edellyttävät. Helsinki korostaa, neuvottelun rakenne ja luonne tulee määritellä yhdenvertaiseksi ja keskustelevaksi. Neuvottelumenettely ei saa johtaa siihen, että koulutuksenjärjestäjän asiantuntemusta ei oteta huomioon.



Helsingin kaupunki pitää hyvänä 4 §:ssä esitettyä säädöstä Opetus- ja tutkintokielestä, jonka mukaan koulutuksen järjestäjä voisi järjestää koulutusta englannin kielellä ilman järjestämisluvan muutoksen hake-
mista opetus- ja kulttuuriministeriöltä.

Esityksessä esitetään vankilaopetuksen painokertoimen poistamista perusrahoituksesta osaksi harkinnanvaraista rahoitusta ja sen järjes-
tämisen mahdollistamista kaikille kokeiluluvassa oleville koulutuksen
järjestäjille. Helsingin kaupunki pitää tärkeänä, että vankilaopetusta uu-
distettaessa tulee jatkossakin huomioida kohderyhmän erityiset tarpeet
ja oppimisympäristön reunaehdot. Tämä edellyttää myös koulutuksen-
järjestäjältä erityisosaamista.

3. Rahoituksen uudistusta koskevat säädösehdotukset

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että ammatillisen koulutuksen ra-
hoitusjärjestelmää uudistettaisiin siten, että jatkossa valtion talousar-
vioon sisältyvä ammatillisen koulutuksen määräraha koostuisi toteumiin
perustuvasta laskennallisesta perusrahoituksesta sekä harkinnanvarai-
sesta rahoituksesta. Rahoitusmallia yksinkertaistettaisiin ja ohjausvai-
kutusta parannettaisiin karsimalla merkittävästi painotus- ja korotusteki-
jöitä ja niiden kertoimia, sekä keskittämällä jäljelle jäävät kustannusvai-
kutuksia tasaavat painotus- ja korotustekijät opiskelijavuosirahoituk-
seen.

Opiskelijavuosien osalta siirryttäisiin täysin toteumiin perustuvaan ra-
hoitukseen. Esityksessä esitetään, että 26 § muutettaisiin siten, että
järjestämisluvassa määrättäisiin jatkossa rahoituksen perusteena käy-
tettävien opiskelijavuosien enimmäismäärästä. Enimmäismäärällä rajoi-
tettaisiin ainoastaan jatkuvan oppimisen opiskelijavuosien määrää.
Enimmäismäärä rajaisi rahoituksen luvassa määriteltyn tasoon. Opis-
kelijavuosien enimmäismäärä määriteltäisiin kaikissa ammatillisen kou-
lutuksen järjestämisluvissa ensikertaisesti 1.1.2026 alkaen. Ammatilli-
sen koulutuksen kokeilussa mukana olevilla järjestäjillä enimmäismää-
ristä sovittaisiin neuvottelujen yhteydessä. Helsingin kaupungin mieles-
tä enimmäismäärän määrittäminen on tarpeellista epätarkoituksenmu-
kaisen kilpailun välttämiseksi.

Toteutuneita opiskelijavuosia painotettaisiin jatkossa tutkintorakentee-
seen kuuluvien eri tutkintojen sekä tutkintokoulutukseen valmentavan
koulutuksen (TUVA) koulutuksen järjestämisellä. Lisäksi niitä painotet-
tisiin opiskelijan lähtötasolla, jota varten luotaisiin oma painotusker-
toimensa.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 6 §:ssä tarkoitettuun tutkin-
torakenteeseen kuuluvat tutkinnot jaetaan kustannusryhmiin tutkinnon
järjestämisestä aiheutuvien keskimääräisten kustannusten perusteella.



Kysymyksessä on muutos, joka johtuu siitä, että jatkossa kertoimet vaikuttaisivat vain 50 prosenttiin suoritteista nykyisen 90 prosentin sijasta.

Esityksessä kuitenkin sosiaali- ja terveysalan perustutkinto sekä kasvat- ja ohjausalan perustutkinto on jätetty kustannusryhmään 2, vaikka kyseisestä kustannusryhmästä on siirretty useampi tutkinto kustannusryhmään 3 (esimerkiksi hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinto ja ravintola- ja cateringalan perustutkinto). Esityksen mukaan kustannusryhmän 3 painokerroin pysyy olemassa olevana. Helsingin kaupunki on erityisen huolissaan siitä, että pienentyneen painokertoimen takia rahoitus ei riitä turvaamaan pääkaupunkiseudulle kriittisten kasvatus- ja ohjausalan sekä sosiaali- ja terveysalan perustutkintojen koulutuksen järjestämistä.

Helsingin kaupunki pitää tärkeänä, että ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin esitettyjä painokertoimia tarkistetaan uudestaan. Nyt esitetyn mukaiset kertoimet vaikuttavat kyseisten tutkintojen järjestämismahdollisuuksiin, mikä hankaloittaa ennen kaikkea uutta ammatillista osaamista tarvitsevien henkilöiden kouluttautumismahdollisuuksia. Suurin osa ammatti- ja erikoisammattitutkinnoista on kustannusryhmässä 1, jossa esitetty painokerroin on 0,41 kun se nykyisin on 0,78. Huolimatta siitä, että ammatti- ja erikoisammattitutkinnoista poistetaan tutkintotyyppikerroin.

Kunnat kantavat yhteiskuntavastuuta myös heikot oppimisen edellytykset omaavien oppivelvollisten ja vailla toisen asteen tutkintoa olevien nuorten sekä heikossa työmarkkina-asemassa olevien aikuisten osaamisen kehittämisestä. Lähtötason huomioiminen painotuskertoimena nähdään hyvänä, mutta jää epäselväksi, miten lähtötaso määritellään, ja onko kyseinen painotuskerroin riittävä kattamaan yhteiskuntavastuun huomioimisen.

Myös oppivelvollisuuden korotuskertoimen poistaminen tulee korvata muulla tavalla. Helsingin kaupungilla on suuri vastuu tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA) tarjonnasta ja järjestämisvelvollisuudesta. Oppivelvollisuuden laajentumisen myötä ammatillisessa ja TUVA-koulutuksessa opiskelee yhä enemmän opiskelijoita, joiden osalta tarvitaan erityisiä opetusta ja opintoja tukevia, pedagogisia ja opiskeluohjelmallisia toimia, seurannan ja valvonnan lisäksi.

Esityksessä oppimisen tuki korvaa opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot (OPVA) ja samalla rahoituksesta poistuu OPVA:n korotuskerroin. Helsingin kaupunki pitää eriarvoistavana rahoituksen vähentämisen varhaisen tuen ja ohjauksen järjestämisessä. Tämä on uhka opiskelijoiden oikeuksille saada oppimisedellytystensä mukaista opetusta ja ohjausta. Ilman rahoitusta ei pystytä toteuttamaan kohderyhmän tarpeita vastaa-



vaa opetuksen eriyttämistä, henkilökohtaista ohjausta ja työelämässä tapahtuvaa oppimisen tukea.

Hallituksen esityksessä esitetään erityisen tuen korotuskertoimen poistamista. Poistaminen vaikuttaa merkittävästi tuen järjestämiseen, eikä sitä tule poistaa ilman korvaavaa rahoitusta. Erityisen tuen piirissä opiskelee Stadin ammatti- ja aikuisopistossa tällä hetkellä 24,0 % opiskelijoista.

Kuntaliiton ammatillisen koulutuksen Areena verkoston ehdotus Kuntouttavan opetuksen malliksi on kannatettava. Sillä vastattaisiin opiskelijoiden erilaisiin ja kasautuneisiin oppimisen tuen tarpeisiin, ja yhdistettäisiin kuntoutusta, sekä sopivia osia ammatillisesta koulutuksesta ja työpajatoiminnasta. Tämä malli tulee saattaa osaksi rahoitusta. On kuitenkin huolehdittava, että eri ministeriöiden alaisten toimintojen vastuujaot ja rajat ovat selvät.

Rahoituksen muutosehdotuksen myötä vain ilman aikaisempaa perusteen jälkeistä tutkintoa olevista saisi lisärahoitusta koko tutkinnoista kaikista tutkinnon osien osaamispisteiden saatavan rahoituksen päälle. Kohdennettujen koulutuspalveluiden tarve, jotka nopeuttavat asiakkaiden työllistymisen polkua on kasvanut. Helsingin kaupunki esittää, että tutkinnon osia pienemmät opintokokonaisuudet tulee saada rahoituksen perusteeksi, koska osaamisen päivittäminen ei aina edellytä koko tutkinnon osan suorittamista. Toisaalta tutkinnon osien nykyistä hallittavampi koko ja laajuuden parempi vertailtavuus edistäisivät joustavuutta. Työllistymistä tukemaan ja työelämän tarpeita vastaamaan tarvitaan jatkossakin erilaisia vaihtoehtoja, myös lyhytkoulutuksia, joiden järjestämiseen rahoitusjärjestelmän tulee kannustaa tukeakseen TE-uudistuksen nopeamman työllistymisen tavoitetta.

Muutoksen myötä työllistymiseen ja jatko-opintoihin perustuvaa rahoitusta saisi vain ennen koulutusta ei-työllisinä olleista. Nykyisin myös ennestään työllisinä olleista opiskelijoista saa vaikuttavuusrahoitusta puolet ei-työllisinä olleisiin nähden. Helsingin kaupunki pitää tätä uudistusta työllisyyttä tukevana rahoituksellisena uudistuksena, mutta näkee, että tämä kaventaa alanvaihtajien ja osaamista täydentävien mahdollisuuksia. Tämä tulee koskemaan erityisesti ammatti- ja erikoisammattitutkintojen järjestämismahdollisuuksia rahoituksen heikentyessä. Nämä tutkinnot ovat olleet tehokas keino kasvattaa ammattiosaamista ja syventää erikoisosaamista. Lisäksi on huomioitava, että ammatti- ja erikoisammattitutkinnot suoritetaan pääsääntöisesti oppisopimuksella, joka lisää yksilön työllistymismahdollisuuksia ja auttaa vähentämään työttömyyttä.



On perusteltua, että palautteiden painoarvo rahoituksessa laskee, koska sekä opiskelija- että työelämäpalautteiden kerääminen on ollut haastavaa. Kannatettavaa on myös se, että kysymysten määrää on vähennetty. Erityisesti työelämäpalaute on osoittautunut pääkaupunkiseudulla kuormittavaksi, koska työnantaja vastaa usean koulutuksen järjestäjän lähettämään kyselyyn.

Esityksessä esitetään, että kaupunkiraideliikenteen kuljettajan tehtäviin valmistava koulutus siirtyisi ammatilliseen tehtävään valmistavasta koulutuksesta 1.1.2026 osaksi kuljetusalan ammattitutkintoa. Helsingin kaupungin näkemyksen mukaan tutkintokoulutuksen myötä tuleva rahoitusmalli ei riitä turvaamaan kaupunkiraideliikenteen koulutusta, kun ottaa huomioon kyseisen tutkinnon kustannusryhmän painokertoimen (0,83). Koulutus on erityisen kallis toteuttaa, sillä siihen tarvittavan kaluston vuokrauskustannukset ovat korkeat ja ajo-opetuksessa yksilöllisen ohjauksen tarve on suuri. Lisäksi osa opetuksesta joudutaan toteuttamaan öisin, jolloin raiteet/kiskot ovat vapaana opetusajokäyttöön ja opettajan palkkakustannukset ovat tällöin korkeat. Aiemmin koulutuskustannuksiin on saatu opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää harkinnanvarasta rahoitusta erityisen kalliin koulutuksen järjestämiseksi. Koulutus on välttämätön pääkaupunkiseudun julkisen liikenteen toimivuuden varmistamiseksi. Tällä hetkellä Stadin ammatti- ja aikuisopistossa koulutetaan vuosittain raideliikenteen kuljettajia noin 170.

Muutosten siirtymäajaksi asetetaan rahoituksen ylä- ja alarajat. Tämä on rahoituksen hallinnan kannalta toimiva esitys myös Helsingin kaupungin näkökulmasta.

Harkinnanvaraisella rahoituksella rahoitettaisiin jatkossa eduskunnan päättämät kohdennukset ja lisäykset, strategisen kehittämisen rahoitus, koulutuksen järjestämiskustannuksiin liittyvistä syistä ja muista välttämättömistä tarpeista aiheutuvat rahoituksen korotukset sekä edellisen varainhoitovuoden korjaukset ja oikaisut. Helsingin kaupungin näkemyksen mukaan on huolehdittava, että harkinnanvarainen rahoitus ei vaikuta perusrahoitukseen heikentävästi.

4. Oppimisen tukea ja erityistä tukia koskevat säädösehdotukset

Helsingin kaupunki pitää kannatettavana lakiehdotuksen 63 §:n säännöskohtaisia perusteluita, jossa määritellään, että oppimisen tukea tulisi olla opiskelijoille saatavissa riittävästi, oikea-aikaisesti ja laadultaan sellaisena, että se edistäisi opiskelijoiden osaamista, osaamisen osoittamista näytöissä, valmistumista, työllistymistä ja jatko-opintoihin siirtymistä sekä hyvinvointia. Tuessa on huomioitava myös opiskelijan mahdollinen täsmätyökykyisyys. Perusteluissa kannatettavaa on myös se, että oppimisen tukea voidaan järjestää opiskelijoille monipuolisesti,



joustavasti ja vaihtoehtoisia menetelmiä hyödyntäen. Ammatillinen koulutus vastaa työvoimatarpeeseen, joten oppimisen tukemisessa täytyy huomioida myös työ- ja urasuunnitelmat sekä mahdollinen täsmätyökykyisyys.

Helsingin kaupunki pitää tärkeänä oppimisen tuen jatkuvuutta koulutuspolun eri vaiheissa. Opiskelijan on tärkeää saada tarvitsemansa tuki koulutuspolkunsu eri vaiheissa ja oikea-aikaisesti. Jotta opiskelijan oppimisen tuen tarvetta voidaan arvioida ja suunnitella mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, on tärkeää, että Perusopetuslain (628/1998) 17 §:n mukaisen peruskouluopetuksen päättyessä oppivelvollisen voimassa olevan erityisen tuen päätös siirtyy ammatilliseen koulutukseen. Jotta tiedon siirtyminen tapahtuu mahdollisimman sujuvasti, oikea-aikaisesti ja tietoturvallisesti, Helsingin kaupungin näkökulmasta olisi suositeltavaa, että tiedonsiirto tapahtuisi tulevaisuudessa valtakunnallisesti KOSKI-palvelun kautta.

On tärkeää, että oppimisen tuki määritellään laajaksi kokonaisuudeksi, jonka muodostavat oppimisen tuki, erityisopetus, opinto-ohjaus ja hyvinvointia tukevat toimet. On myös pidettävä tärkeänä ammatillisen koulutuksen esteettömyyttä ja saavutettavuutta, jolloin kaikissa opiskeluympäristöissä (myös työpaikoilla) ja opetuksessa huomioidaan erilaiset toimintarajoitteet ja esimerkiksi opiskelijoiden neuropsykiatriset piirteet.

Lakiesityksen 63 §:ssä Oikeus oppimisen tukeen on huomioitava, että opettajan sekä opetus- ja ohjaushenkilöstön lisäksi oppimisen tukea voi antaa opiskeluhoitohenkilöstö. Pykälässä on tärkeää korostaa, että oppimisen tuen suunnittelussa ja antamisessa yhteistyö opetus- ja ohjaushenkilöstön sekä opiskeluhoitokanssa on keskeistä. Riittävän oppimisen tuen tarjoaminen vaatii myös riittävästi resursseja, mikä on huomioitava rahoituksessa.

Oppimisen tuessa tukiovetus terminä on liian kapea-alainen, koska oppimisen tuki nähdään paljon laaja-alaisempana opetus-, ohjaus- ja opiskeluhoitohenkilöstön yhteistyössä järjestämänä toimintana. On myös huomioitava, että ammatillisessa koulutuksessa opiskelijalla ei ole aikaan sidottua takarajaa oppimiselle, vaan hänelle laaditaan henkilökohtainen osaamisen kehittämisen suunnitelma tarvittavan osaamisen hankkimiseksi.

Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot (OPVA-opinnot) ovat olleet Helsingin kaupungin ammatillisessa koulutuksessa erittäin tärkeä tukimuoto opiskelijoille. Kouluterveyskyselyn mukaan (v. 2023) lähes puolet Stadin ammatti- ja aikuisopiston opiskelijoista kokee vaikeuksia oppimistaidoissa. OPVA-opinnoilla on pystytty vastaamaan monenlaisiin tuen



tarpeisiin ja antamaan valmentavaa tukea monipuolisesti ja vahvemmin kuin tutkintokoulutuksen osana olisi mahdollista. Rahoitus on mahdollistanut uudenaikaisille kohderyhmille pääsyn ammatilliseen koulutukseen. Esimerkiksi kielitaitosovaatimusta on voitu madaltaa, kun suomen kielen opetusta on voitu tarjota runsaasti ammatillisen opetuksen rinnalla.

Helsingin kaupunki katsoo, että lakiesityksessä kuvattu ero oppimisen tuen ja erityisen tuen välillä on liukuva ja opiskelijan on saatava tarvitsemaansa tukea joustavasti ja oikea-aikaisesti ilman tarpeettomia viivytyksiä. Esimerkiksi lakiesityksen pykälän 64 vaade todennetuista oppimisvaikeuksista voi viivästyttää tuen saamista, sillä oppimisvaikeuksien todentaminen voi olla vaikeaa saada ja on aikaa vievä prosessi. Lakiesityksessä jää myös epäselväksi, miten erityisopettajan antama erityisopetus eroaa oppimisen tukea ja erityistä tukea annettaessa. Lakiesitys jättää myös epäselväksi, tapahtuuko tuen saamisessa esimerkiksi laadullista ja määrällistä eroa siirryttäessä oppimisen tuesta erityiseen tukeen.

Helsingin kaupunki pitää tarkoituksenmukaisena, että päätös opiskelijalle annettavasta erityisestä tuesta tehdään vain sellaisessa tilanteessa, jossa ammatillisessa perustutkinnossa opiskelijan osaamista muutetaan tai ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poiketaan. Muussa tilanteessa opiskelija saisi tarvitsemaansa oppimisen tukea joustavasti opetus-, ohjaus- ja opiskeluhoitohenkilöstöltä tarpeellisesti.

5. Tilauskoulutusta koskevat säädösehdotukset

Helsingin kaupunki kannattaa laki ammatillisesta koulutuksesta 33 §:n muuttamista esitetyn mukaisesti. Esitys selkeyttää koulutuksen järjestäjälle tilauskoulutukseen liittyviä edellytyksiä ja turvaa tilauskoulutukseen osallistuvan oikeuksia.

Esittelijän perustelut

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt lausuntoa Kuusikkokunnilta. Helsinki lausuu tässä omalta osaltaan ja peruslinja on kuusikkokunnissa samankaltainen. Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan edustaja on ollut ministeriön ammatillista koulutusta koskevien hallitusohjelmakirjausten toimeenpanon valmistelun seurantaryhmässä Kuusikkokuntien edustajana.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta. Lisäksi ehdotetaan muutettavan lakia ammatillisesta koulutuksesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta.



Kokeiluluvan saaneella ammatillisen koulutuksen järjestäjällä olisi pääsääntöisesti oikeus järjestää kaikkia ammatillisesta koulutuksen tutkintorakenteeseen kuuluvia tutkintoja ja niin sanottua laajennettua oppisopimuskoulutusta niiden tutkintojen ja osaamisalojen osalta, joita koulutuksen järjestäjällä ei olisi kokeiluluvassaan. Lisäksi koulutusta voisi järjestää vapaasti myös työvoimakoulutuksena ja englanninkielellä.

Esityksessä ehdotetaan, että ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmää uudistettaisiin siten, että jatkossa valtion talousarvioon sisältyvä ammatillisen koulutuksen määräraha koostuisi toteumiin perustuvasta laskennallisesta perusrahoituksesta ja harkinnanvaraisesta rahoituksesta. Rahoitusmallia yksinkertaistettaisiin ja sen ohjausvaikutusta parannettaisiin karsimalla painotus- ja korotustekijöitä ja niiden kertoimia, sekä keskittämällä jäljelle jäävät kustannusvaikutuksia tasaavat painotus- ja korotustekijät opiskelijavuosirahoitukseen.

Esityksessä ehdotetaan, että oppimisen tuen järjestelmää uudistettaisiin. Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot korvattaisiin oikeudella oppimisen tukeen, joka olisi matalan kynnyksen tukimuoto. Lisäksi opiskelijan oikeutta erityiseen tukeen uudistettaisiin vahvistamalla opiskelijan oikeutta erityisopetukseen.

Hallintosäännön 19 luvun 5 §:n mukaan, ellei toisin ole säädetty tai määrätty, kaupungin puhevaltaa käyttää ja kaupungin esitykset ja lausunnot ulkopuoliselle antaa kaupunginhallitus. Asian periaatteellisen ja taloudellisen merkityksen ollessa vähäinen, kaupungin esitykset tai lausunnot antaa se kaupungin viranomainen, jonka tehtäviin asia kuuluu.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö
- 2 Hallituksen esitysluonnos030524
- 3 Paragrafer på svenska
- 4 Propositionenshuvudsakliga innehåll

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet



10.06.2024

Asia/21

Ote
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Otteen liitteet
Esitysteksti

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 03.06.2024 § 357

HEL 2024-006703 T 03 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

03.06.2024 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Minja Koskelan ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 21.05.2024 § 123

HEL 2024-006703 T 03 00 00

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi lausunnon kaupunginhallitukselle koskien hallituksen esityksestä laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Lausunnossa lausutaan seuraavista säädös- ja asetusehdotuksista:

1. Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta
2. Ammatillisen koulutuksen kokeilua koskevat säädösehdotukset
3. Rahoituksen uudistusta koskevat säädösehdotukset
4. Oppimisen tukea ja erityistä tukea koskevat säädösehdotukset
5. Tilaukoulutusta koskevat säädösehdotukset

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta. Lisäksi ehdotetaan muutettavan lakia



ammattillisesta koulutuksesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta. Esitys liittyy pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman kirjauksiin koskien ammatillisen koulutuksen rahoitusmallin ja toiminnanohjauksen uudistamista.

Kokeiluluvan saaneella ammatillisen koulutuksen järjestäjällä olisi pääsääntöisesti oikeus järjestää kaikkia ammatillisesta koulutuksen tutkintorakenteeseen kuuluvia tutkintoja ja niin sanottua laajennettua oppisopimuskoulutusta niiden tutkintojen ja osaamisalojen osalta, joita koulutuksen järjestäjällä ei olisi kokeiluluvassaan. Lisäksi koulutusta voisi järjestää vapaasti myös työvoimakoulutuksena ja englanninkielellä.

Esityksessä ehdotetaan, että ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmää uudistettaisiin siten, että jatkossa valtion talousarvioon sisältyvä ammatillisen koulutuksen määräraha koostuisi toteumiin perustuvasta laskennallisesta perusrahoituksesta ja harkinnanvaraisesta rahoituksesta. Rahoitusmallia yksinkertaistettaisiin ja sen ohjausvaikutusta parannettaisiin karsimalla painotus- ja korotustekijöitä ja niiden kertoimia, sekä keskittämällä jäljelle jäävät kustannusvaikutuksia tasaavat painotus- ja korotustekijät opiskelijavuosirahoitukseen.

Esityksessä ehdotetaan, että oppimisen tuen järjestelmää uudistettaisiin. Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot korvattaisiin oikeudella oppimisen tukeen, joka olisi matalan kynnyksen tukimuoto. Lisäksi opiskelijan oikeutta erityiseen tukeen uudistettaisiin vahvistamalla opiskelijan oikeutta erityisopetukseen.

1. Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta

Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että hallituksen esitys laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta on kannatettava. Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistaminen vaatii vielä tiedon analysointia ja vaikuttavuuden tarkastelua. Lisäksi erityisen tuen tarpeessa olevien opiskelijoiden määrän kasvu ja moninaiset tuen tarpeet edellyttävät esitetyn rahoitusmallin uudelleen tarkastelua.

Opetus- ja kulttuuriministeriön seuranta oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanosta vuosina 2021–2024 on vielä kesken. Ehdotukset muutoksista ammatillisen koulutuksen toiminnanohjaukseen, rahoitukseen ja oppimisen tuen järjestämiseen vaikuttavat merkittävästi tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa (TUV) ja ammatillisessa koulutuksessa opiskelevien nuorten ja aikuisten tulevaisuuteen. Kasvatus- ja koulutuslautakunta esittää, että esitetyistä muutoksista tulee tehdä laaja lapsivaikutusten arviointi niiden vaikutuksesta lapsiin ja nuoriin. Arvioinnissa tulee käsitellä positiivisten vaikutusten lisäksi myös riskejä lapsen edun toteutumiseksi esimerkiksi kuntataustaisten



koulutuksen järjestäjien yhteiskuntavastuun toteuttamismahdollisuuksien osalta esitetyn kaltaisen rahoitusmallin tilanteessa.

Vuonna 2025 TE-palvelujen siirto kunnille, jossa työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla, tuo merkittävän yhteiskunnallisen vastuun kunnalle kohdenetuista ja paikallisten työmarkkinoiden tarpeisiin sopivista palveluista. Uudistuksessa huomioidaan palvelujen yhdenvertainen saatavuus. Myös kielellisten oikeuksien toteutuminen ja heikommassa työmarkkina-asemassa olevien palvelut tulee turvata.

2. Ammatillisen koulutuksen kokeilua koskevat säädösehdotukset

Laissa ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta, sen 1 §:ssä Lain tarkoitus, ehdotetaan säädettäväksi, että kokeilu toiminnanohjauksen kokeilusta toteutetaan ajalla 1.1.2026 - 31.12.2033. Kasvatus- ja koulutuslautakunta arvioi, että kokeiluun tulee valita lähtökohdiltaan erilaisia ja monialaisia koulutuksen järjestäjiä eri puolilta maata, jotta alueelliset erityispiirteet voidaan huomioida. Lisäksi kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että jatkossakin koulutuksen järjestäjien yhdenvertainen asema säilyy. Neuvottelut tulee tehdä läpinäkyvästi.

Neuvottelumenettelyyn tarvitaan täsmennystä erityisesti pääkaupunkiseudun näkökulmasta, sillä 6 §:ssä Toiminta-alue, todetaan, että koulutuksen järjestäjä vastaa kokeiluluvassa määrätyn toiminta-alueensa oppivelvollisten ja muiden ryhmien kouluttamisesta, mutta ei välttämättä kanna yksin tätä vastuuta. Esityksen perusteella jää kuitenkin epäselväksi, miten vastuunjako alueella käytännössä jaetaan.

Läpinäkyvyyden vaade koskee myös lakiesityksen 11 §:ää, jonka mukaan neuvottelujen lopullisen päätöksen voi tehdä viimesijaisesti opetus- ja kulttuuriministeriö. Näin meneteltäisiin, mikäli tavoitteita ei saada yhteensovitetuiksi ja muut erityiset syyt edellyttävät. Kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa, neuvottelun rakenne ja luonne tulee määritellä yhdenvertaiseksi ja keskustelevaksi. Neuvottelumenettely ei saa johtaa siihen, että koulutuksenjärjestäjän asiantuntemusta ei oteta huomioon.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää hyvänä 4 §:ssä esitettyä säädöstä Opetus- ja tutkintokielestä, jonka mukaan koulutuksen järjestäjä voisi järjestää koulutusta englannin kielellä ilman järjestämisluvan muutoksen hakemista opetus- ja kulttuuriministeriöltä.

Esityksessä esitetään vankilaopetuksen painokertoimen poistamista perusrahoituksesta osaksi harkinnanvaraista rahoitusta ja sen järjestämisen mahdollistamista kaikille kokeiluluvassa oleville koulutuksen järjestäjille. Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että vanki-



laopetusta uudistettaessa tulee jatkossakin huomioida kohderyhmän erityiset tarpeet ja oppimisympäristön reunaehdot. Tämä edellyttää myös koulutuksenjärjestäjältä erityisosaamista.

3. Rahoituksen uudistusta koskevat säädösehdotukset

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmää uudistettaisiin siten, että jatkossa valtion talousarvioon sisältyvä ammatillisen koulutuksen määräraha koostuisi toteumiin perustuvasta laskennallisesta perusrahoituksesta sekä harkinnanvaraisesta rahoituksesta. Rahoitusmallia yksinkertaistettaisiin ja ohjausvai-
kutusta parannettaisiin karsimalla merkittävästi painotus- ja korotustekijöitä ja niiden kertoimia, sekä keskittämällä jäljelle jäävät kustannusvai-
kutuksia tasaavat painotus- ja korotustekijät opiskelijavuosirahoitukseen.

Opiskelijavuosien osalta siirryttäisiin täysin toteumiin perustuvaan rahoitukseen. Esityksessä esitetään, että 26 § muutettaisiin siten, että järjestämisluvassa määrättäisiin jatkossa rahoituksen perusteena käytettävien opiskelijavuosien enimmäismäärästä. Enimmäismäärällä rajoitettaisiin ainoastaan jatkuvan oppimisen opiskelijavuosien määrää. Enimmäismäärä rajaisi rahoituksen luvassa määriteltyn tasoon. Opiskelijavuosien enimmäismäärä määriteltäisiin kaikissa ammatillisen koulutuksen järjestämisluvista ensikertaisesti 1.1.2026 alkaen. Ammatillisen koulutuksen kokeilussa mukana olevilla järjestäjillä enimmäismäärästä sovittaisiin neuvottelujen yhteydessä. Kasvatus- ja koulutuslautakunnan mielestä enimmäismäärän määrittäminen on tarpeellista epä-tarkoituksenmukaisen kilpailun välttämiseksi.

Toteutuneita opiskelijavuosia painotettaisiin jatkossa tutkintorakenteeseen kuuluvien eri tutkintojen sekä tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA) koulutuksen järjestämisellä. Lisäksi niitä painotettaisiin opiskelijan lähtötasolla, jota varten luotaisiin oma painotusker-toimensa.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 6 §:ssä tarkoitettuun tutkintorakenteeseen kuuluvat tutkinnot jaetaan kustannusryhmiin tutkinnon järjestämisestä aiheutuvien keskimääräisten kustannusten perusteella. Kysymyksessä on muutos, joka johtuu siitä, että jatkossa kertoimet vaikuttaisivat vain 50 prosenttiin suoritteista nykyisen 90 prosentin sijasta. Esityksessä kuitenkin sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinto sekä kasvat-
us- ja ohjausalan perustutkinto on jätetty kustannusryhmään 2, vaikka kyseisestä kustannusryhmästä on siirretty useampi tutkinto kustannusryhmään 3 (esimerkiksi hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinto ja ravintola- ja cateringalan perustutkinto). Esityksen mukaan kustannusryhmän 3 painokerroin pysyy olemassa olevana. Kasvatus- ja koulutus-



lautakunta on huolissaan erityisesti siitä, että pienentyneen painoker-toimen takia rahoitus ei riitä turvaamaan pääkaupunkiseudulle kriittisten kasvatus- ja ohjausalan sekä sosiaali- ja terveysalan perustutkintojen koulutuksen järjestämistä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että ammatti- ja erikoi-sammattitutkintoihin esitettyjä painokertoimia tarkistetaan uudestaan. Nyt esitetyn mukaiset kertoimet vaikuttavat kyseisten tutkintojen järjes-tämismahdollisuuksiin, mikä hankaloittaa ennen kaikkea uutta ammatil-lista osaamista tarvitsevien henkilöiden kouluttautumismahdollisuuksia. Suurin osa ammatti- ja erikoisammattitutkinnoista on kustannusryh-mässä 1, jossa esitetty painokerroin on 0,41 kun se nykyisin on 0,78. Huolimatta siitä, että ammatti- ja erikoisammattitutkinnoista poistetaan tutkintotyypikerroin.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan näkemyksen mukaan yhteiskunta-vastuun kantaminen tulee huomioida rahoitusuudistuksessa, jotta var-mistetaan kuntataustaisten koulutuksenjärjestäjien rahoituksellinen asema. Kunnat kantavat yhteiskuntavastuuta myös heikot oppimisen edellytykset omaavien oppivelvollisten ja vailla toisen asteen tutkintoa olevien nuorten sekä heikossa työmarkkina-asemassa olevien aikuis-ten osaamisen kehittämisestä. Lähtötason huomioiminen painotusker-toimena nähdään hyvänä, mutta kasvatus- ja koulutuslautakunnalle jää epäselväksi, miten lähtötaso määritellään, ja onko kyseinen painotus-kerroin riittävä kattamaan yhteiskuntavastuun huomioimisen.

Myös oppivelvollisuuden korotuskertoimen poistaminen tulee kasvatus- ja koulutuslautakunnan näkemyksen mukaan korvata muulla tavalla. Helsingin kaupungilla on suuri vastuu tutkintokoulutukseen valmenta-van koulutuksen (TUVA) tarjonnasta ja järjestämisvelvollisuudesta. Oppivelvollisuuden laajentumisen myötä ammatillisessa ja TUVA-koulutuksessa opiskelee yhä enemmän opiskelijoita, joiden osalta tarvi-taan erityisiä opetusta ja opintoja tukevia, pedagogisia ja opiskeluhuol-lollisia toimia, seurannan ja valvonnan lisäksi.

Esityksessä oppimisen tuki korvaa opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot (OPVA) ja samalla rahoituksesta poistuu OPVAn korotuskerroin. Kas-vatus- ja koulutuslautakunta pitää eriarvoistavana rahoituksen vähen-tämisen varhaisen tuen ja ohjauksen järjestämisessä. Kasvatus- ja koulutuslautakunta näkee tämän uhkana opiskelijoiden oikeuksiin saa-da oppimisedellytystensä mukaista opetusta ja ohjausta. Ilman rahoi-tusta ei pystytä toteuttamaan kohderyhmän tarpeita vastaavaa opetuksen eriyttämistä, henkilökohtaista ohjausta ja työelämässä tapahtuvaa oppimisen tukea.



Hallituksen esityksessä esitetään erityisen tuen korotuskertoimen poistamista. Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että tämän poistaminen vaikuttaa merkittävästi tuen järjestämiseen, eikä sitä tule poistaa ilman korvaavaa rahoitusta. Erityisen tuen piirissä opiskelee Stadin ammatti- ja aikuisopistossa tällä hetkellä 24,0 % opiskelijoista.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa Kuntaliiton ammatillisen koulutuksen Areena verkoston ehdotusta Kuntouttavan opetuksen mallia, jolla vastattaisiin opiskelijoiden erilaisiin ja kasautuneisiin oppimisen tuen tarpeisiin, jossa yhdistettäisiin kuntoutusta, sekä sopivia osia ammatillisesta koulutuksesta ja työpajatoiminnasta. Tämä malli tulee saattaa osaksi rahoitusta. Tässä kuitenkin on huolehdittava, että eri ministeriöiden alaisten toimintojen vastuujaot ja rajat ovat selvät.

Rahoituksen muutosehdotuksen myötä vain ilman aikaisempaa perusteen jälkeistä tutkintoa olevista saisi lisärahoitusta koko tutkinnoista kaikista tutkinnon osien osaamispisteiden saatavan rahoituksen päälle.

Kohdennettujen koulutuspalveluiden tarve, jotka nopeuttavat asiakkaiden työllistymisen polkua on kasvanut. Kasvatus- ja koulutuslautakunta esittää, että tutkinnon osia pienemmät opintokokonaisuudet tulee saada rahoituksen perusteeksi, koska osaamisen päivittäminen ei aina edellytä koko tutkinnon osan suorittamista. Toisaalta tutkinnon osien nykyistä hallittavampi koko ja laajuuden parempi vertailtavuus edistäisivät joustavuutta. Työllistymistä tukemaan ja työelämän tarpeita vastaamaan tarvitaan jatkossakin erilaisia vaihtoehtoja, myös lyhytkoulutuksia, joiden järjestämiseen rahoitusjärjestelmän tulee kannustaa tukeakseen TE-uudistuksen nopeamman työllistymisen tavoitetta.

Muutoksen myötä työllistymiseen ja jatko-opintoihin perustuvaa rahoitusta saisi vain ennen koulutusta ei-työllisinä olleista. Nykyisin myös ennestään työllisinä olleista opiskelijoista saa vaikuttavuusrahoitusta puolet ei-työllisinä olleisiin nähden. Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tätä uudistusta työllisyyttä tukevana rahoituksellisena uudistuksena, mutta näkee, että tämä kaventaa alanvaihtajien ja osaamista täydentävien mahdollisuuksia. Tämä tulee koskemaan erityisesti ammatti- ja erikoisammattitutkintojen järjestämismahdollisuuksia rahoituksen heikentyessä. Nämä tutkinnot ovat olleet tehokas keino kasvattaa ammatitiosaamista ja syventää erikoisosaamista. Lisäksi on huomioitava, että ammatti- ja erikoisammattitutkinnot suoritetaan pääsääntöisesti oppisopimuksella, joka lisää yksilön työllistymismahdollisuuksia ja auttaa vähentämään työttömyyttä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta näkee perustelluksi, että palautteiden painoarvo rahoituksessa laskee, koska sekä opiskelija- että työelämäpalautteiden kerääminen on ollut haastavaa. Kannatettavaa on myös



se, että kysymysten määrää on vähennetty. Erityisesti työelämäpalaute on osoittautunut pääkaupunkiseudulla kuormittavaksi, koska työnantaja vastaa usean koulutuksen järjestäjän lähettämään kyselyyn.

Esityksessä esitetään, että kaupunkiraideliikenteen kuljettajan tehtäviin valmistava koulutus siirtyisi ammatilliseen tehtävään valmistavasta koulutuksesta 1.1.2026 osaksi kuljetusalan ammattitutkintoa. Kasvatus- ja koulutuslautakunnan näkemyksen mukaan tutkintokoulutuksen myötä tuleva rahoitusmalli ei riitä turvaamaan kaupunkiraideliikenteen koulutusta, kun ottaa huomioon kyseisen tutkinnon kustannusryhmän painokertoimen (0,83). Koulutus on erityisen kallis toteuttaa, sillä siihen tarvittavan kaluston vuokrauskustannukset ovat korkeat ja ajo-opetuksessa yksilöllisen ohjauksen tarve on suuri. Lisäksi osa opetuksesta joudutaan toteuttamaan öisin, jolloin raiteet/kiskot ovat vapaana opetusajokäyttöön ja opettajan palkkakustannukset ovat tällöin korkeat. Aiemmin koulutuskustannuksiin on saatu opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää harkinnanvarasta rahoitusta erityisen kalliin koulutuksen järjestämiseksi. Koulutus on välttämätön pääkaupunkiseudun julkisen liikenteen toimivuuden varmistamiseksi. Tällä hetkellä Stadin ammatti- ja aikuisopistossa koulutetaan vuosittain raideliikenteen kuljettajia noin 170.

Muutosten siirtymäajaksi asetetaan rahoituksen ylä- ja alarajat. Kasvatus- ja koulutuslautakunta näkee tämän rahoituksen hallinnan kannalta toimivaksi esitykseksi.

Harkinnanvaraisella rahoituksella rahoitettaisiin jatkossa eduskunnan päättämät kohdennukset ja lisäykset, strategisen kehittämisen rahoitus, koulutuksen järjestämiskustannuksiin liittyvistä syistä ja muista välttämättömistä tarpeista aiheutuvat rahoituksen korotukset sekä edellisen varainhoitovuoden korjaukset ja oikaisut. Kasvatus- ja koulutuslautakunta näkemyksen mukaan on huolehdittava, että harkinnanvarainen rahoitus ei vaikuta perusrahoitukseen heikentävästi.

4. Oppimisen tukea ja erityistä tukea koskevat säädösehdotukset

Ammatillisessa koulutuksessa opiskelijat ovat taustoiltaan hyvin moninainen joukko. Erilaisia oppimisen tuen tarpeita opiskelijoilla on paljon ja erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden määrä on noussut vuosittain. Oppivelvollisuuden laajentuminen on osaltaan lisännyt tukea tarvitsevien opiskelijoiden määrää. Stadin ammatti- ja aikuisopistossa erityisen tuen suunnitelma on noin neljäsosalla opiskelijoista. Vieraskielisten opiskelijoiden osuus opiskelijoista on lähes puolet. Jo tällä hetkellä opiskelijoina on myös sellaisia henkilöitä, jotka tarvitsisivat vaativaa erityistä tukea, mutta he eivät ole päässeet tai halunneet erityisammattioppilaitokseen opiskelemaan.



Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää kannatettavana lakiehdotuksen 63 §:n säännöskohtaisia perusteluita, jossa määritellään, että oppimisen tukea tulisi olla opiskelijoille saatavissa riittävästi, oikea-aikaisesti ja laadultaan sellaisena, että se edistäisi opiskelijoiden osaamista, osaamisen osoittamista näytöissä, valmistumista, työllistymistä ja jatko-opintoihin siirtymistä sekä hyvinvointia. Lautakunta haluaa korostaa, että tuessa on huomioitava myös opiskelijan mahdollinen täsmätyökykyisyys. Perusteluissa kannatettavaa on myös se, että oppimisen tukea voidaan järjestää opiskelijoille monipuolisesti, joustavasti ja vaihtoehtoisia menetelmiä hyödyntäen. Ammatillinen koulutus vastaa työvoimatarpeeseen, joten oppimisen tukemisessa täytyy huomioida myös työ- ja urasuunnitelmat sekä mahdollinen täsmätyökykyisyys.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä oppimisen tuen jatkuvuutta koulutuspolun eri vaiheissa. Opiskelijan on tärkeää saada tarvitsemansa tuki koulutuspolkunsu eri vaiheissa ja oikea-aikaisesti. Jotta opiskelijan oppimisen tuen tarvetta voidaan arvioida ja suunnitella mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, on tärkeää, että Perusopetuslain (628/1998) 17 §:n mukaisen peruskouluopetuksen päättyessä opipivollisen voimassa olevan erityisen tuen päätös siirtyy ammatilliseen koulutukseen. Jotta tiedon siirtyminen tapahtuu mahdollisimman sujuvasti, oikea-aikaisesti ja tietoturvalisesti, suosittaa kasvatus- ja koulutuslautakunta, että tiedonsiirto tapahtuisi tulevaisuudessa valtakunnallisesti KOSKI-palvelun kautta.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että oppimisen tuki määritellään laajaksi kokonaisuudeksi, jonka muodostavat oppimisen tuki, erityisopetus, opinto-ohjaus ja hyvinvointia tukevat toimet. Lautakunta pitää tärkeänä ammatillisen koulutuksen esteettömyyttä ja saavutettavuutta, jolloin kaikissa opiskeluympäristöissä (myös työpaikoilla) ja opetuksessa huomioidaan erilaiset toimintarajoitteet ja esimerkiksi opiskelijoiden neuropsykiatriset piirteet.

Lakiesityksen 63 §:ssä Oikeus oppimisen tukeen on huomioitava, että opettajan sekä opetus- ja ohjaushenkilöstön lisäksi oppimisen tukea voi antaa opiskeluhuoltohenkilöstö. Pykälässä on tärkeää korostaa, että oppimisen tuen suunnittelussa ja antamisessa yhteistyö opetus- ja ohjaushenkilöstön sekä opiskeluhuollon kanssa on keskeistä. Riittävän oppimisen tuen tarjoaminen vaatii myös riittävästi resursseja, mikä on huomioitava rahoituksessa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että oppimisen tuessa tukiope- tus terminä on liian kapea-alainen, koska oppimisen tuki nähdään pal- jon laaja-alaisempuna opetus-, ohjaus- ja opiskeluhuoltohenkilöstön yh- teistyössä järjestämänä toimintana. Kasvatus- ja koulutuslautakunta nostaa esille myös sen, että ammatillisessa koulutuksessa opiskelijalla



ei ole aikaan sidottua takarajaa oppimiselle, vaan hänelle laaditaan henkilökohtainen osaamisen kehittämisen suunnitelma tarvittavan osaamisen hankkimiseksi.

Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot (OPVA-opinnot) ovat olleet Helsingin kaupungin ammatillisessa koulutuksessa erittäin tärkeä tukimuoto opiskelijoille. Kouluterveyskyselyn mukaan (v. 2023) lähes puolet Stadin ammatti- ja aikuisopiston opiskelijoista kokee vaikeuksia oppimistaidoissa. OPVA-opinnoilla on pystytty vastaamaan monenlaisiin tuen tarpeisiin ja antamaan valmentavaa tukea monipuolisesti ja vahvemmin kuin tutkintokoulutuksen osana olisi mahdollista. Rahoitus on mahdollistanut uudennaisille kohderyhmille pääsyn ammatilliseen koulutukseen. Esimerkiksi kielitaitosovaatimusta on voitu madaltaa, kun suomen kielen opetusta on voitu tarjota runsaasti ammatillisen opetuksen rinnalla.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että lakiesityksessä kuvattu ero oppimisen tuen ja erityisen tuen välillä on liukuva ja opiskelijan on saatava tarvitsemaansa tukea joustavasti ja oikea-aikaisesti ilman tarpeettomia viivytyksiä. Esimerkiksi lakiesityksen pykälän 64 vaade todennetuista oppimisvaikeuksista voi viivästyttää tuen saamista, sillä oppimisvaikeuksien todentaminen voi olla vaikeaa saada ja on aikaa vievä prosessi. Kasvatus- ja koulutuslautakunnan mielestä lakiesityksessä jää epäselväksi, miten erityisopettajan antama erityisopetus eroaa oppimisen tukea ja erityistä tukea annettaessa. Lakiesitys jättää myös epäselväksi, tapahtuuko tuen saamisessa esimerkiksi laadullista ja määrällistä eroa siirryttäessä oppimisen tuesta erityiseen tukeen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tarkoituksenmukaisena, että päätös opiskelijalle annettavasta erityisestä tuesta tehdään vain sellaisessa tilanteessa, jossa ammatillisessa perustutkinnossa opiskelijan osaamista mukautetaan tai ammattitaitovaatimuksista tai osaamista-voitteista poiketaan. Muussa tilanteessa opiskelija saisi tarvitsemaansa oppimisen tukea joustavasti opetus-, ohjaus- ja opiskeluhuoltohenkilöstöltä tarveperusteisesti.

5. Tilauskoulutusta koskevat säädösehdotukset

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa laki ammatillisesta koulutuksesta 33 §:n muuttamista esitetyn mukaisesti. Esitys selkeyttää koulutuksen järjestäjälle tilauskoulutukseen liittyviä edellytyksiä ja turvaa tilauskoulutukseen osallistuvan oikeuksia.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot



10.06.2024

Heidi Vesa, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 27384

heidi.vesa(a)hel.fi

Sari Slöör, apulaisrehtori, puhelin: 310 64093

sari.sloor(a)hel.fi



10.06.2024

Asia/22

§ 383

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota käsiteltäväkseen asioita, joissa seuraavat viranomaiset ovat tehneet päätöksen viikolla 23.

kaupunginhallituksen jaostot

- konsernijaosto 3.6.2024
- elinkeinojaosto

tarkastuslautakunta yleishallinnon osalta 4.6.2024

lautakunnat ja niiden jaostot

kasvatus- ja koulutuslautakunta

- suomenkielinen jaosto 4.6.2024
- ruotsinkielinen jaosto 4.6.2024

kaupunkiympäristölautakunta 4.6.2024

- ympäristö- ja lupajaosto 6.6.2024

- rakennusten ja yleisten alueiden jaosto

kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

- kulttuurijaosto

- liikuntajaosto

- nuorisajaosto

sosiaali-, terveys ja pelastuslautakunta 4.6.2024

- sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan pelastusjaosto

- sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan yksilöasioiden jaosto

johtokunnat

- palvelukeskusliikelaitos

- taloushallintopalveluliikelaitos

- työterveysliikelaitos

- rakentamispalveluliikelaitos

- liikenneliikelaitos

keskusvaalilautakunta yleishallinnon osalta 7.6.2024

pormestari



10.06.2024

apulaispormestarit

- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
- kaupunkiympäristön toimiala
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
- sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

kaupunginkanslian viranhaltijat

henkilöstökassatoimikunta

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Maria Nelskylä, Kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Maria Nelskylä, Kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano



10.06.2024

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 362, 363, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 379, 381, 382 ja 383 §:t.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

2

OHJEET OIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Pöytäkirjan 364, 378 ja 380 §:t.

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi-saannista.

Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi postitse, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmen päivän kuluttua viestin lähettämisestä.



10.06.2024

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Helsingin kaupunginhallitus.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Suojattu sähköposti: <https://securemail.hel.fi/>

Käytähän aina suojattua sähköpostia, kun lähetät henkilökohtaisia tietoja.

Muistathan asiointiin yhteydessä mainita kirjaamisnumeron (esim. HEL 2021-000123), mikäli asiaksi on jo vireillä Helsingin kaupungissa.

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: 09 310 13700

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi
- oikaisuvaatimuksen tekijä
- millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen
- oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.



10.06.2024

3 MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 376 ja 377 §:t.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta.

Sovellettava lainkohta: Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 134 § 1 mom, 163 §.



10.06.2024

Kaupunginhallitus

Juhana Vartiainen
puheenjohtaja

Sanna Lawrence
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Shawn Huff

Anniina Iskanius

Mika Raatikainen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 21.06.2024.